

ကိစ္စတစ်ခုကို ဆုံးဖြတ်ချက်ချလိုသည် အခါ
 တရားမျှတခြင်းကို မလို
 သဘာဝကျ မကျဟူသည်ကို
 ဆင်ခြင်သုံးသပ်ခြင်းမပြုဘဲ
 ကြံသုံးဖြတ်ပါက မိမိအကျိုးရှိလိမ့်မည်
 ထိုသို့ဆုံးဖြတ်ပါက မိမိနှိမ်နင်းလိမ့်မည်
 စသည်ဖြင့် မြင်ရသော **ရူထောင့်** မှ
 ကြည့် ရှုဆုံးဖြတ်ကြသည် အတွက်ကြောင့်
 ကုသိုလ်ပြုလုပ်လေသမျှသော မိမိကိန်းမျှားပျာ
 ရည်ရွယ်ချက်သို့မရောက်ဘဲ
 အကွဲကွဲအချောချောဖြစ်ကြရလေသည်။

အတွေးအမြင်နှင့် ရူထောင့်

ရွှေဥဒေါင်း

အတွေးအမြင်နှင့် ရှုထောင့်

ရွှေဥဒေါင်း

မဂ္ဂဇင်းဆောင်းပါးများလက်ရွေးစင်
၂၀၀၄ ခုနှစ် ဇွန်လ

မာတိကာ

၁။ ကျွန်ုပ်နှင့် စာပေ	၇
၂။ ဘာသာပြန်ဝတ္ထုများ	၁၇
၃။ ဝတ္ထုရေးသမားညီတော်မောင်များသို့	၂၉
၄။ ကျွန်ုပ်၏တွတ်ကွက်	၃၅
၅။ မိုးအောက်မြေပြင်နှင့် ဆုငွေ ၁၀၀၀	၄၅
၆။ စကားနည်းသုတစ်ယောက်ဖြစ်လာရပုံ	၅၇
၇။ နှလုံးနှင့် ဦးနှောက်	၆၇
၈။ မလုပ်စွင်လျှင်အလျှင်း လုပ်လျှင်သပ်ရပ်စေရမည်	၇၉
၉။ ရှုထောင့်မှန်မှ အမြင်မှန်နိုင်မည်	၈၇
၁၀။ ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းနှင့် ကျွန်ုပ်	၁၀၃
၁၁။ မိတ်ဆွေပီမိုးနင်းနှင့် ကျွန်ုပ်	၁၁၃
၁၂။ စည်သူဦးသန့်နှင့် ကျွန်ုပ်	၁၂၃
၁၃။ ဆရာတက်တိုးသို့ ဆရာကြီးရွှေဥဒေါင်း၏ ပြန်ကြားချက်	၁၃၇

ကျွန်ုပ်နှင့် စာပေ

စာပေမှ ရရှိသောကိုယ်တွေ့အကျိုးကျေးဇူးများ

ကျွန်ုပ်၏တစ်သက်တွင် တစ်နည်းနည်းဖြင့် ကျေးဇူးတင်ဖူးသောပုဂ္ဂိုလ်များအကြောင်းကို ရံဖန်ရံခါ ပြန်ပြောင်းဆင်ခြင်မိတိုင်း စာဖတ်ခြင်း အလေ့အထတစ်ခု လက်ကိုင်ပြုမိအောင် ရှေးဦးစွာ သွန်သင်ဆုံးမဩဝါဒပေးဖူးသည့် ဆရာရွှေမှန်၏ မျက်နှာသည် ကွက်ခနဲပေါ်လာသည်ချည်း ဖြစ်၏။ ။ ၁၉၀၅ ခုနှစ် နွေရာသီ ကျောင်းရက်ရှည် ပိတ်လုနီးရာတွင် တစ်နေ့ထက်တစ်နေ့ အပူရှိန်ဒီဂရီတိုးတက်လာသည် တစ်ကြောင်း၊ ကျောင်းသားများ ထုံးစံအတိုင်း (ကျောင်းဆရာများလည်း ထိုနည်းလည်းကောင်း) ကျောင်းရက်ရှည် ပိတ်လုနီးလာလေလေ ရင်တလှုပ်လှုပ်နှင့် ဂနာမငြိမ်ဖြစ်ကာ စာမသင်ချင်ဘဲ ရှိခြင်း တစ်ကြောင်းကြောင့်၊ ကျွန်ုပ်တို့၏ (၈) တန်းဆရာ၊ ဆရာရွှေမှန်သည် အတန်းစာအုပ်များကို ချထား၍ စာဖတ်ခြင်း၏ အကျိုးကျေးဇူးများကို ပြောဟောပေသည်။ ဤတွင် အချို့ကျောင်းသားကြီးများက ညတိုင်း စာကျက်ရ၍ ငြီးငွေ့လှသည့်အထဲတွင် အပိုစာများ ဖတ်ရဦးမည်ဆိုလျှင် သေရရုံသာရှိတော့မည့်သဘောမျိုး (တိုက်ရိုက်မပြောဝံ့၊ အလွန်ချစ်ကြောက်ရိသေကြရသော ဆရာတစ်ဆူဖြစ်ပေသည်) ညည်းတွားကြသောအခါ ဆရာရွှေမှန်က စာဆိုတိုင်း ငြီးငွေ့ဖွယ်ရာမဟုတ်၊ အင်္ဂလိပ်ဝတ္ထုစာအုပ်များသည် အလွန်ပျော်စရာကောင်းသည့်ပြင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာရပ်တွင် ကြီးစွာသော အထောက်အပံ့ဖြစ်ကြောင်း ပြောပြလေသည်။

ချားလ်(စ) ဒစ်ကင်းကို စ၍သိရပုံ

ထိုအချိန်တွင် ကျွန်ုပ်မှာ အသက်ဆယ့်ခြောက်နှစ် ရှိပြီဖြစ်သော်လည်း၊ အတန်းစာအဖြစ်နှင့် သင်ခွဲရဖူးသည့် ကော်လမ်ဘတ် (ခ)နှင့် ရော်ဘင်ဆင်ကရူး ဆိုးတို့မှတစ်ပါး ဝတ္ထုဆို၍ တစ်အုပ်မျှ မဖတ်ရဖူးသေးချေ။ ကော်လမ်ဘတ် (ခ) မှာ ဝတ္ထုမဟုတ်၊ ဘိုင်အိုဂရက်ဖီခေါ် လူတစ်ယောက်၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိ အစစ်အမှန် မျှသာ ဖြစ်လေသည်။ ဆရာ၏ စကားအဆုံး၌ အင်္ဂလိပ်ဝတ္ထုများကို ဘယ်မှာရနိုင် ၍ မည်သည့်ဝတ္ထုမျိုးကို ဖတ်သင့်ပါသနည်းဟု တပည့်များက မေးကြရာ၊ ဆရာ ရွှေမှန်က မိမိတွင် အင်္ဂလိပ်စာရေးဆရာ ကမ္ဘာကျော်ကြီးများ ဖြစ်သည့် Scott ဆာဝါလတာစကော့နှင့် Dickens ချားလ်(စ) ဒစ်ကင်းတို့၏ ဝတ္ထုများအစုံလိုက် ရှိ၍ တစ်အုပ်စီငှားနိုင်ကြောင်း ပြော၏။ နောက်ဆုံး၌ ကျောင်းဆင်းသောအခါ စာအုပ်ငှားလိုသည့် တပည့်လေးငါးယောက်တို့သည် ဆရာ၏ နေအိမ်သို့ လိုက် သွားကြ၍ တစ်ယောက်တစ်အုပ်စီငှားလာခဲ့ကြသည်။ ကျွန်ုပ်မှာ ဒစ်ကင်းရေးသည့် Burnaby Rudge ဘာနဘီရတ် (ဂျ) ဟူသော ဝတ္ထုစာအုပ်ကြီးကို ရခဲ့လေ သည်။

ဟန်လုပ်၍သာ ဖတ်ရသည်

ကျောင်း ၄၅ ရက်ပိတ်သည့် အတောအတွင်း၌ ကျွန်ုပ်သည် စက္ကူပွနှင့် ရိုက်နှိပ်ထား၍ အလွန်ထူသော ဝတ္ထုစာအုပ်ကြီးကို မိဘများရှေ့၌ဖွင့်ကာ ဖွင့် ကာ ဖတ်ဟန်ပြု၍ အသားယူနိုင်ခြင်းမှတစ်ပါး ကျေးဇူးများလှသည်မဟုတ်ချေ။ သွားလေသူမိဘများကမူ ဆယ့်ခြောက်နှစ် (၈) တန်းရောက်ခြင်းကြောင့် တစ်ရပ် လုံးတွင် အငယ်ဆုံးကျောင်းသားအဖြစ်နှင့် အသားယူဆဲ၌ အင်္ဂလိပ်စာအုပ်ထူ ကြီး ဖတ်တတ်ကြောင်း တွေ့မြင်ကြရာတွင် တပြိုးပြိုးနှင့် မော်မဆုံးရှိနေကြရှာ သည်။ စင်စစ်မှာ (၈) တန်းကျောင်းသားတစ်ယောက်မျှသာ ဖြစ်သော ကျွန်ုပ် သည် ဒစ်ကင်း၏ ဘာနဘီရတ် (ဂျ) ဝတ္ထုကြီးထဲမှ အဘိုးကြီးတစ်ယောက် ချိုး ကူသံ နားထောင်ရင်း ဆေးတံသောက်နေသည်ဟူသော အခြင်းအရာထက် ပို၍နားလည်နိုင်သည် မဟုတ်ချေ။ အလွန်အလှမ်းဝေးသော စာမျိုးတွင် အဘိဓာန် သည်လည်း အထောက်အပံ့ မဟုတ်လှချေ။

စိတ်ကူးချိုချို

ဖတ်သောအလေ့အကျင့်ပြုရမည်တဲ့

ကျောင်းပြန်ဖွင့်၍ စာအုပ်များ ပြန်အပ်ကြသောအခါ ဆရာက ကိုယ့် စာအုပ်နှင့်ကိုယ် ဘာတွေများ နားလည်ကြသနည်းဟု တစ်ယောက်စီ မေးရာ တွင် ကျွန်ုပ်ကဲ့သို့ နားမလည်သူများသာ ရှိနေကြ၍ အရသာပေါ်အောင် ဖတ် နိုင်သူ တစ်ယောက်မျှမတွေ့ရချေ။ ထိုအခါ ဆရာက ဤဝတ္ထုကြီးများသည် (၈)တန်းသမားများအဖို့ မြင့်လွန်းသောကြောင့် ဤထက်လွယ်ကူသော ဝတ္ထု များမှ စတင်လေ့ကျင့်ထိုက်ကြောင်း၊ မည်သည့်နည်းမဆို စာဖတ်သောအလေ့ အကျင့်တစ်ခု လက်ကိုင်ပြုနိုင်အောင် ကြိုးစားသင့်ကြောင်း ထပ်လောင်းဟော ပြောကာ နိဂုံးချုပ်လိုက်သည်။

အရသာတွေ့ပြီ

တစ်နေ့သ၌ အလွန်ခင်မင်သော သူငယ်ချင်းတစ်ယောက်၏အိမ်သို့ အလည်ရောက်သွားရာတွင် အင်္ဂလိပ်လို ဘာသာပြန်ထားသည့် ပသီပုံပြင်ဝတ္ထု စာအုပ်ကြီးကို တွေ့၍ မရမကငှားယူခဲ့ရသည်။ ဤဝတ္ထုမျိုးမူကား နော်ဘဲလ် (Novel) မဟုတ်၊ စတိုရီ (Story) မျှသာဖြစ်သောကြောင့် နားလည်ဖို့ မခဲ ယဉ်းလှချေ။ အသက် ၁၆-၁၇ နှစ်ဖြစ်၍ ကိန္နရီ၊ ကိန္နရာ၊ ဂဠုန်၊ နဂါး စသည် များနှင့် စိတ်ကူးယဉ်သော အရွယ်မျိုးတွင် ပသီပုံပြင်ဝတ္ထုဖတ်ခြင်းသည် ကွမ်းသီးကြိုက် တောင်ငူပို့ဆိုသော စကားပုံမျှနှင့် အားမရနိုင်အောင် ရှိပါဘိ သည်။ ဖတ်လိုက်သည်မှာ နေ့မနား ညမနား ရှိတော့၏။ ဤအတောအတွင်း မိဘများကလည်း “ငါ့သား စာကြိုးစားသည်” ဟု တစ်ဖက်က ချီးမွမ်းခြင်းခံရ သေးရကား ကျွန်ုပ်မှာ ထမင်းမှန်းမသိ၊ ဟင်းမှန်းမသိ၊ လမ်းလျှောက်ရမှန်း မသိ။ အညောင်းမိသည်အထိ စွဲလမ်းခဲ့ဖူးပေသည်။ ပသီပုံပြင်ဝတ္ထုမှာ လူကြီး များအဖို့မဟုတ်၊ ကလေးများအတွက် သက်သက်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရစေကာမူ ပသီပုံပြင်ဝတ္ထု မဖတ်ရဖူးဘဲလျက် လူကြီးဖြစ်လာကြသော ယောက်ျားမိန်းမများ သည် လူပျိုပေါက် အပျိုပေါက်တို့ ခံစားအပ်သော စိတ်ကူးယဉ်အရသာကို ပြည့်စုံအောင် မခံစားခဲ့ရဖူးကြသောကြောင့် တစ်နည်းအားဖြင့် လူဖြစ်ရှုံးသည်ဟု ဆိုလိုက်ချင်သည်။ လူဖြစ်လာသည်ဆိုလျှင် သူ့အရွယ်နှင့်သူ ပျော်ပါးမှုကလေး တွေ ရှိနေသည်ဖြစ်သောကြောင့်၊ ထုပ်ဆီးတမ်း၊ ဖန်ခုန်တမ်း၊ ကြက်ဖခွပ်တမ်း

မကစားခဲ့ဖူးသည့် လူကြီးများသည် သူငယ်ဖြစ်ရကျိုး မနပ်ခဲ့ကြဟု ဆိုသင့်ပေသည်။ (ဝမ်းနည်းဖွယ်ကောင်းသည်မှာ ဤ လက်ထက်၌ ကျွန်ုပ်တို့ငယ်စဉ်က ပျော်ခဲ့ဖူးသည့် ကစားနည်းများအနက် တစ်ဝက်ကျော်ကျော်မျှ ပျောက်ကွယ် ကုန်ခြင်းပင် ဖြစ်လေသည်) ကလေးများ ကစားခုန်စားနည်းလျှင် ဉာဏ်ထိုင်းကုန် ကြမည်စိုးရသည်။

တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့်တက်ခြင်း

ပသီပုံပြင်ဝတ္ထု အထပ်ထပ်ဖတ်ခြင်းတည်းဟူသော ကျေးဇူးကြောင့် ကျွန်ုပ် မှာ ဝတ္ထုဖတ်ချင်သော ဝါသနာတစ်ခု ဖြစ်ပေါ်လာသည့်ပြင် အတန်းထဲတွင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာရပ်၌ ပထမစွဲခဲ့သည်ချည်း ဖြစ်လာ၏။ ယခင်က “ရထားလှ” ဖြစ်ခဲ့ဖူးသော အတန်းသားများသည် ကျွန်ုပ်၏ တစ်ဟုန်ထိုး တက်သွားခြင်းကို မြင်ကြ၍ မေးမြန်းစုံစမ်းခြင်း၊ အကြံဉာဏ်တောင်းခြင်း စသည်ဖြင့် အရေးပေး လာကြသည်။ ထိုနှစ်မှစ၍ ကျွန်ုပ်မှာ စာဖတ်ပြတ်တော့သည်မရှိဘဲ ဝတ္ထုများမှ သတင်းစာ မဂ္ဂဇင်းနှင့် စာကြီးပေကြီးခေါ်ကြသော စာအုပ်ကြီးများသို့ နယ်ချဲ့ ဝင်ရောက်နိုင်လေတော့သည်။

ကောင်းသည်လည်းရှိ၏

၁၉၁၄ ခုနှစ်တွင် ကျွန်ုပ်သည် တောလိုက်စာရေးအလုပ်ကို ငြီးငွေ့သည် နှင့် ရုံးမတက်ဘဲ ဘိလိယက်ခုံ၌ အလုပ်ပြုတ်ခံပြီး ဇွတ်ပေနေခဲ့ပြီးသည့်နောက် စာရေးဆရာအလုပ်ကို စမ်းကြည့်ဖို့ သတိရခြင်းမှာလည်း စာဖတ်ခဲ့ခြင်း၏ ကျေးဇူးကြောင့်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ ရုံးမတက်ဘဲနေပြီး အလုပ်ပြုတ်ခံသော အစိုးရ အမှုထမ်းဆို၍ ကျွန်တော်တစ်ယောက်တည်းသာ ရှိလိမ့်မည်ထင်ရာ ၎င်းအပြု အမူသည်လည်း ဝတ္ထုတွေ ဖတ်ခြင်း၏ အကျိုးတရားပင် ဖြစ်သည်ထင်၏။ စာရေးမှန်လျှင် ရာထူးတိုးတက်ချင်၏၊ အလုပ်ပြုတ်မည်ကိုလည်း လန့်၏။ ကျွန်ုပ်မူကား ရာထူးတိုးဖို့လည်း အာသာမငမ်း၊ တောလိုက်စာရေးအလုပ်သည် လည်း မိမိနှင့် တန်သည်မထင်၊ ထို့ကြောင့် ခွင့်ရက်စေ့ကုန်သောနေ့တွင် ရုံး မတက်ဘဲ (မန္တလေး မြူနီစီပယ် အခွန်ဝန်ဖြစ်နေသော ဦးလူကလေးနှင့်) စစ်ကိုင်း မြို့ထဲတွင် ဘိလိယက်ထိုးနေလိုက်ကြသည်။ ဤအခြင်းအရာများသည်လည်း

စိတ်ကူးချိုချို

(ကောင်းသည် မကောင်းသည် အပထား၍) ဝတ္ထုစာအုပ်တွေ ဖတ်ခြင်းအကျိုး ဆက်ဖြစ်ဟန်တူသည်။

စာရေးဆရာဖြစ်လာရပုံ

၁၉၁၄ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ၌ ကျွန်ုပ်သည် အခြားသော အလုပ်များတွင် လျှောက်မည့်အစား ဝတ္ထုရေးဆရာလုပ်ရလျှင် ကောင်းလေမည်လောဟု အကြံ ဖြစ်လာသည်။ ရေးဖူးသားဖူးသော အစအန အလေ့အကျင့် ရှိသည်ကားမဟုတ်။ ဝတ္ထုတွေ ဤမျှလောက် ဖတ်လာခဲ့ပြီးသည်နောက် ကိုယ့်ဟာကိုယ် စပ်ဟပ် ကြံဖန်ပြီး တစ်ပုဒ်တလေမဖြစ်ကောင်းသလော၊ စမ်းကြည့်မည်ဟု ဆုံးဖြတ် လိုက်သည်။ ဤတွင် “ရန်ကြီးအောင်” ဝတ္ထုဖြစ်ပေါ်လာ၍ ထမြောက်အောင် မြင်ခဲ့သည်။ ဆိုလိုရင်းမှာ ကျွန်ုပ်စာရေးဆရာ ဖြစ်လာခြင်းသည် ဝတ္ထုများ များကြီး ဖတ်ခြင်း၏ အကျိုးဆက်ဖြစ်သည်ဟူလို။

ဟန်ပန်လေသံ

လမ်းလျှောက်ရာ၌ ဦးခေါင်းနွဲ့ပုံနှင့်တကွ ခြေဟန်လက်ဟန် ကိုယ်ဟန် အမူအရာတွင် တစ်ယောက်တစ်မျိုးစီ ရှိကြဘိသကဲ့သို့ စာရေးရာ၌လည်း (Style) စတိုင်(လ်)ခေါ် ဟန်ပန်လေသံတစ်မျိုးစီ ရှိတတ်ကြသည်။ ဤအခြင်း အရာ၏ အရေးကြီးပုံကို အချို့စာရေးဆရာကလေးများ သဘောပေါက်ကြဟန် မတူချေ။ ရေးဖန်များသောသူတွင် စတိုင်(လ်)တစ်မျိုးမျိုး ဖြစ်ပေါ်လာတတ် သည် မှန်သော်လည်း ကောင်းမွန်သပ်ရပ်သော စတိုင်(လ်)မျိုးကို လေ့ကျင့် ယူလျှင်လည်း ဖြစ်နိုင်ရာသည်။ တင်းနစ်၊ ဂေါ့(ဖ)၊ ဘက်မင်တန် စသော ကစား နည်းမျိုးတွင် ချန်ပီယံဖြစ်လာကြသောလူများသည် “ရက်ကက်” ကို မည်သည့် နေရာမှကိုင်၍ လက်ကို ဘယ်လိုမြှောက်ဦး၊ ကိုယ်ကို မည်သို့နွဲ့ရမည် စသည် ဖြင့် ဆရာသမားများနှင့် စနစ်ကျအောင် သင်ကြားလေ့ကျင့်လာကြရသည် ဆို သကဲ့သို့ စာရေးခြင်းတွင်လည်း စကားအထားအသိုနှင့် ဝါကျအဖြတ်အတောက် စသည်များကို ဆရာကောင်း၏ နမူနာဖြင့် အတုခိုး နည်းယူကြရလေသည်။ ဤကိစ္စ၌မူ ဆရာဖြင့် လက်ထပ် သင်ပြနိုင်သည်မဟုတ်ဘဲ မိမိစိတ်ထဲ၌ ပီတိ ဖြစ်အောင် ကောင်းသောစာရေးဆရာ၏ စာမူကို အထပ်ထပ်ဖတ်ခြင်းဖြင့် အလွတ်ရလောက်အောင် ကျက်ယူရလေသည်။

ဆရာမက္ကောလေး

ကျွန်ုပ်မှာ စာဖတ်သမားတစ်ယောက် ဖြစ်လာသောအချိန်မှစ၍ မြန်မာစာအုပ်များထက် အင်္ဂလိပ်စာအုပ်များကို မဲတင်းဖတ်လာခဲ့ပေရာ အမှန်မှာ ထိုစဉ်က လောကီဆိုင်ရာ အပျော်ဖတ်မြန်မာစာအုပ်များသည်လည်း သုံးလေးနှစ်ဖတ်လောက်စရာပင် မရှိချေ။ ကျွန်ုပ်ဖတ်ဖူးလေသမျှသော အင်္ဂလိပ်စာအုပ်များနှင့် ပတ်သက်၍ ဦးနှောက်ထဲသို့ စွပ်ဝင်သွားသော ရေးပုံရေးနည်းမှာ လော့ဒ်မက္ကောလေး၏ စတိုင်(လ်)ပင် ဖြစ်သည်။ ဤစာရေးဆရာကြီးကား စာတစ်ပိုဒ်တည်း ရေးသည်ဖြစ်စေ၊ တော်ရီလျော်ရီ ရေးလေ့မရှိ၊ “ဓားတန်းကိုတုတ်၏ဂျင်” ကလေးများသဖွယ် သပ်သပ်ရပ်ရပ်နှင့် ပုံကျလှပါဘိသည်။ (ကျွန်ုပ်တို့ ငယ်စဉ်က ဂျင်ပေါက်ကစားရာ၌ ဓားတန်းကို တုတ်၏ ဂျင်သည် နာမည်ကြီးလှ၏။ သူငယ်ကလေးများပေါက်ကစားကြသော ဂျင်ဝိုင်းတွင်ကို တုတ်၏ဂျင်ဆိုလျှင် လက်ရာတစ်မျိုးဖြစ်၍ မြင်ရုံနှင့် သိကြသည်) မက္ကောလေး၏ စာများသည် ကျွန်ုပ်၏ ဦးခေါင်းထဲတွင် စွဲဝင်နေခဲ့သောကြောင့် တမင်တကာ အလွတ်ကျက်သည် မဟုတ်ဘဲ၊ ရွတ်ဆိုပြနိုင်သော စာပိုဒ်ပေါင်း အတော်များဖူးပါ၏။ မည်မျှလောက်စွဲခဲ့ဖူးပါသနည်းဟူမူ ဝါကျတစ်ပိုဒ်တည်းကို မြင်ရုံမျှနှင့် ဤစာကား မက္ကောလေး သို့မဟုတ် သူ၏စတိုင်(လ်)ရေးထားခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ချက်ချင်းပြောနိုင်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်မှာ အင်္ဂလိပ်စာကို အများဆုံးဖတ်ခဲ့၍ မြန်မာလိုရေးရခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် မည်သူ၏ စတိုင်(လ်)ပေနည်းဟု ပြောရန် ခက်ကောင်းခက်ပေမည်။ သို့သော် ကျွန်ုပ်အထင်ရောက်လျက် ရှိသည်မှာ ဟန်ပန်လေဟန်မူသည် (လက်ရေးကဲ့သို့) မည်သည့်ဘာသာနှင့် ရေးသည်ဖြစ်စေ တစ်သမတ်တည်းလိုက်ပါတတ်သည် ထင်၏။ အင်္ဂလိပ်လက်ရေးဖြစ်စေ၊ မြန်မာလက်ရေးဖြစ်စေ လူတစ်ယောက်၏လက်ရေးသည် တစ်ဟန်တည်းရှိသည်ကို တွေ့ရ၏။ စတိုင်(လ်)နှင့် ပတ်သက်၍လည်း ဤနည်းအတူ ဖြစ်လိမ့်မည် ထင်သည်။ ကျွန်ုပ်၏ တပည့်များဖြစ်သော သော်တာဆွေ၊ ငွေဥဒေါင်း စသည်တို့က (ကိုယ့်ငါးချဉ် ကိုယ်ချဉ်သော သဘာဝပေလောမဆိုနိုင်) ကျွန်ုပ်၏ အရေးအသားတွင် ကောင်းမွန်သော အချက်အလက်များ တွေ့ကြရသည်ဆိုရာ ကျွန်ုပ်ကမူ မက္ကောလေး၏ အင်္ဂလိပ်စာမှ ဟန်ပန်လေသံ

များ ကူးစက်လာခြင်း ဖြစ်သည်ဟု (ဟုတ်မဟုတ်မဆိုနိုင်) သွေးကြီးမိပါတော့သည်။ မက္ကောလေး၏ အချို့ဝါကျများသည် ကျွန်ုပ်အား ကြက်သီးမွေးညင်းထစေဖူးသကဲ့သို့ တစ်ချက်တစ်ချက်ကလေးတွင် ကျောရိုးစိမ်းဖူးသူရှိသည်ဆို လျှင် ကျေနပ်လှပါပြီ။

ကိုယ့်ဘဝကို ကျေနပ်လှပါပြီ

ငါသည် စာဖတ်ဝါသနာမပါခဲ့မိလျှင် ဘယ်သို့သော လူတစ်ယောက်ဖြစ်နေချေမည်နည်းဟု တစ်ခါတစ်ရံ တွေးတောမိပါသည်။ ဟုတ်တိုင်းပြောရလျှင် အစိုးရဘက်တွင် သူတစ်ပါးနည်းတူ အမှုထမ်းရိုးထမ်းစဉ် ထမ်းခြင်းအားဖြင့် မြို့အုပ်၊ ဝန်ထောက် စသည့် ရာထူးများဖြင့် လက်စသိမ်းပြီး ယခုအချိန်တွင် ပင်စင်စားကြီးတစ်ယောက် ဖြစ်နေဖို့ ရှိပေသည်။ ရာထူးကို အဟုတ်ထင်ရှာသော မွေးသဖခင်ကမူ စာရေးဆရာဖြစ်ရခြင်းအတွက် တစ်ချက်တစ်ချက်တွင် ဂုဏ်ယူသလိုလို ရှိဖူးသော်လည်း အများအားဖြင့် အားရကျေနပ်ပုံမပေါ်ချေ။ ကျွန်ုပ်ကိုယ်တိုင်အဖို့မှာ (ကလောင်ဖြင့် အသက်မွေးရန်မဖြစ်နိုင်သော ဂျပန်ခေတ်မျိုး၌ ကသိကလင်ဖြစ်ခဲ့ရဖူးသော်လည်း) ကျွန်ုပ်နှင့်အတူ အမှုထမ်း၍ အရေးပိုင်အထိ ဖြစ်သွားကြသူများကို လှမ်းကြည့်လိုက်သည့်အခါ နောင်တရသည်ဟူ၍ မရှိခဲ့ဘူးချေ။ ဝန်ထောက်၊ အရေးပိုင် ပင်စင်စားကြီးများသည် မိမိတို့အဖြစ်ကို “ဓားမချေးကျ ခုတ်မရ” ဆို၍ ဝမ်းနည်းသံနှင့် ပြောတတ်ကြလေရာ ကျွန်ုပ်မှာ ကိုယ့်အဖြစ်ကို ထိုကဲ့သို့ မကျေမချမ်းနှင့် ညည်းတွားရေရွတ်သည်ဟု မကြုံခဲ့ဘူးပါ။ ကျွန်ုပ်အား ဒူးထောက်မည့်သူမရှိသော်လည်း ကျွန်ုပ်က ဒူးထောက်ရမည့်လူ မရှိသောဘဝဖြစ်၍ ကျေနပ်လှပါပြီ။

ဝတ္ထုကောင်း၏ ကောင်းကျိုးများ

ဝတ္ထုကောင်းတွေ ဖတ်ခဲ့ဖူးသောကြောင့် သူတစ်ပါးထက် ဘယ်အချက်များသာပါသနည်းဟု မေးစရာရှိ၏။ ကြီးပွားခြင်း၊ ရှေ့ဆောင်မှုပေးနိုင်ခြင်း သီလဂုဏ်၊ သမာဓိဂုဏ်သတင်း ပျံ့မွှေးခြင်း၊ ချက်ချက်ချာချာ စီမံခန့်ခွဲတတ်ခြင်း စသော အရည်အချင်းများမှာ ကံ၊ ဉာဏ်၊ ဝီရိယတို့ကြောင့် ဖြစ်သည် ဟု ဆိုကြရခြင်းနှင့် အတူ၊ အထုံဝါသနာကလေးများကလည်း သတ္တဝါကို

ပြုပြင်တတ်ကြသည်။ မည်မျှပင် စာကောင်း ပေကောင်း ဖတ်ဖူးသော်လည်း အထက်ပါကိစ္စများ၌ ထူးထူးချွန်ချွန်ဖြစ်ဖို့ ခဲယဉ်းလှသည်။ သို့သော် ဝတ္ထုကောင်းကြီးများ ဖတ်ပြီး ဆင်ခြင်သုံးသပ်ခြင်း စားမြို့ပြန်တတ်ခြင်းတို့ကြောင့် ရရှိအပ်သော အကျိုးတရားများလည်း အထင်အရှား ရှိပါပေသည်။ အရေးအကြီးဆုံးကား လူ့သဘာဝကို အသေးစိတ် ဝေဖန်တတ်ခြင်းပင် ဖြစ်၏။ ကိုယ်ကကျူး ခူးမှမယုံလေနှင့်ဟု အချို့က (အကောင်းကြီးလုပ်ပြီး) သုံးနှုန်းပြောဆိုတတ်ကြပေရာ ထိုသို့သောလူစားမျိုးချည်း ရှိနေပါလျှင် လောကကြီးသည် ဘာမျှ တိုးတက်စရာရှိတော့မည် မဟုတ်ချေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် တစ်ယောက်နှင့်တစ်ယောက် ယုံကြည်မှုဖြင့် စွန့်စားလုပ်ကိုင်ကြပြီး နှစ်ဖက်လုံးအကျိုးရှိသော အလုပ်မျိုးတို့သည် မရေမတွက်နိုင်အောင် ရှိနေသောကြောင့်ပေတည်း။ ယုံထိုက်သူကို မယုံမိလျှင်လည်း အကျိုးယုတ်သည်၊ မယုံထိုက်သူကို ယုံမိပြန်လျှင်လည်း အကျိုးပျက်စီးသည်ဆိုခြင်းကို သဘောပေါက်၍ ဆုံးဖြတ်ရန်မှာ စာဝါရင့်သူတို့၏ အမြင်ကျယ်မှုပေတည်း။ ဘယ်သူ့ကိုမှ မယုံနိုင်ဆိုသော စိတ်ထားသည် ပထမတန်း စိတ်ထားမဟုတ်ခြင်းကို စာသမားသည် သိ၏။ အဟုတ်တကယ် ဝတ္ထုကောင်းကြီးတွေကို ဖတ်ပြီး သုံးသပ်ဆင်ခြင်သော အလေ့အကျင့် ပြုလုပ်ထားသူတစ်ယောက်သည် မိမိနှင့် ဆက်ဆံသော လူများအကြောင်းကို အသေးစိတ် သိတတ်၏။ လူတစ်ယောက်ပေါ်တွင် အပြစ်ချည်း မမြင်ဘဲ ဘယ်အချက်တွင် ဘယ်လိုကောင်းပါပေခြင်းကိုလည်း အသိအမှတ်ပြုတတ်၏။ ဝတ္ထုကောင်းကြီးများ ဖတ်ခြင်းကြောင့် ရရှိသော အကျိုးတရားတစ်ခုကို ဖော်ပြရပေဦးမည်။

ကိုယ်ချင်းစာတရား

ဘာသာတိုင်းနှင့် အကျိုးဝင်၍ လောကဆက်ဆံရေးတွင် အရေးအကြီးဆုံးသော သဘောတရားတစ်ခုသည်ကား ကိုယ်ချင်းစာတရားပင်ဖြစ်၏။ တစ်သက်ပတ်လုံး လျှာဖျားပေါ်တွင် သေအရက်ဆို၍ မတင်ဘူးပါဟု ကြွားဝါးတတ်ကြသော်လည်း၊ ကိုယ်ချင်းစာတရားမကပ်လျှင် ဘာမျှ တန်ဖိုးမရှိချေ။ အရည်မမိသောရွှေကို အရည်မိလုပ်၍ ရောင်းခြင်း။ ပိုးရောချည်ပါ အထည်ကို ပိုးစစ်ပြောရောင်းခြင်း။ (၈၀) သားကို တစ်ပိဿာလုပ်ရောင်းခြင်း။ ၁၄ ပြည်ကို

တစ်တင်းလုပ်ရောင်းခြင်း ရေနံဆီကို ရေရောခြင်း။ ကုန်တွေကို မရောင်းဘဲ တညီတညာတည်း လှောင်ထားကြပြီး ဈေးတက်အောင်လုပ်၍ လူထုအပေါ်မှ အမြတ်ကြီးညှစ်တုတ်ယူခြင်း စသည်ဖြင့် ရရှိသော စီးပွားမှ တစ်ပြားတစ်ချပ် မကုန်စေရအောင် အရက်ဝယ်မသောက်ခြင်းကို ဘယ်သူက ချီးကျူးရဦးမည်နည်း။ တကယ့်ဝတ္ထုကောင်းကြီးများသည် စာဖတ်ပရိသတ်၏ နှလုံးထဲ၌ ကိုယ်ချင်းစာတရားဖော်ပေး၍ ရင့်သန်သည်ထက် ရင့်သန်အောင် ပြန်ပျိုးထောင်ပေးရာရောက်ပေရကား ဆက်ဆံရေးအတွက် ဘယ်စာနှင့်မျှ မတူအောင် တန်ဖိုးရှိသည်ဟု ဆိုလိုက်ရပါတော့သတည်း။

[သွေးသောက်၊ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၅]

ဘာသာပြန်ဝတ္ထုများ

ဝတ္ထုများသည် စာကြီးပေကြီးမဟုတ်ဆိုသော်လည်း လူ၏စိတ်ဓာတ် ပြုပြင်ရေးအတွက်မူ ဝတ္ထုကောင်းကြီးများကို မိနိုင်းသောစာပေမရှိသောကြောင့် ကမ္ဘာ၏ ပထမတန်းဝတ္ထုကြီးများ ပြန်ဆိုသောတာဝန်ကို အစိုးရက ယူသင့် သည်။

အင်္ဂလိပ်ဝတ္ထုများမှ မြန်မာဘာသာပြန်ဆိုသူများအနက်တွင် ကျွန်ုပ်အား ပထမဦးဆုံးဖြစ်သည်ဟူ၍ နားလည်ကြသည်။ ဂျိမ်းလှကျော်၏ ‘မောင်ရင်မောင် မမယ်မ’ဝတ္ထုမှာ မွန်တီကရစ္စတိုဝတ္ထုကိုမှီး၍ ရေးသည်ဟု ဆိုကြသော်လည်း တစ်ကွက်ကောင်း နှစ်ကွက်ကောင်းမျှသာ ‘မှီးလုံး’များ ပါရှိသောကြောင့် စင်စစ် အားဖြင့် ‘မှီးသောဝတ္ထု’ဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်ထိုက်သည် မထင်ပေ။ မည်သို့ဆိုစေ အင်္ဂလိပ်ဝတ္ထုများမှ မြန်မာဝတ္ထုဖြစ်အောင် တစ်အုပ်ပြီး တစ်အုပ် ‘ဆက်တိုက်’ ပြန်ဆိုရေးသားသူများအနက်တွင် ကျွန်ုပ်ပင် ရှေးဦးစွာ ပေါ်ပေါက်သည်ဟု ဆိုနိုင်သည်ပေသည်။

ဘာသာပြန်ခြင်းနှင့် မှီးခြင်း

အင်္ဂလိပ်ဝတ္ထုကောင်းများကို မြန်မာလို ပြန်ဆိုရန် ရှေးဦးစွာ အကြံရ စဉ်က တိုက်ရိုက်ဘာသာပြန်ဖို့ စိတ်ကူးမိပါ၏။ သို့သော် အခက်အခဲများ

ပေါ်ပေါက်လာရပုံမှာ (၁) အင်္ဂလိပ်နာမည်များနှင့် နိုင်ငံခြားမြို့ရွာဒေသအမည်များကို စာဖတ်သူတို့ မှတ်သားရန် ခဲယဉ်းခြင်း (၂) ဘာသာပြန်ဝတ္ထုဆိုလျှင် စာရေးသူအော်သာ’အား ရှိုင်ယယ်လ်တီ ပေးရသော ထုံးစံလည်း ရှိပြန်ရာ (ထိုခေတ်က) အများဆုံး စာအုပ်ရေ ၁၀၀၀-၁၅၀၀ မျှသာ ရိုက်နှိပ်ရသည့်အထဲမှ ပေးနိုင် သော ရှိုင်ယယ်လ်တီမှာ (အနောက်တိုင်းသား အော်သာများ၏ အမြင်၌) ရယ်စရာ ဖြစ်နေမည်စိုးရခြင်း (၃) စာဖတ်ရည်နုသေးသော မြန်မာပရိသတ် အဖို့ပဲ နိုင်ငံခြားတစ်နေရာ၌ လူမျိုးကွဲများ၏ လွမ်းခန်း၊ ဆွေးခန်း အဖြစ်အပျက်များသည် (မည်မျှလောက် သယ်ထားသည်ဖြစ်စေ) မြန်မာပြည်တစ်နေရာ၌ မြန်မာလူမျိုး တစ်ယောက်ယောက်၏ အဖြစ်အပျက်ကဲ့သို့ စိတ်ကို မထိခိုက်စေနိုင်ခြင်း (၄) လုံလောက်သော ရှိုင်ယယ်လ်တီ မပေးနိုင်လျှင် ဘာသာပြန်ဆိုခွင့် ရနိုင်မှရမည် ဖြစ်ခြင်း စသော အကြောင်းများကြောင့် တိုက်ရိုက်ဘာသာပြန်သော အလုပ်ထက် ‘မိုး’သောအလုပ်ကို စိတ်ကူးခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ခိုးချခြင်း

အထက်ပါ အကြောင်းများကြောင့် တိုက်ရိုက်ဘာသာပြန်သောအလုပ်ကို (လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၄၀ ခန့်အချိန်က) စိတ်မကူးနိုင်ဘဲ ‘မိုး’သောနည်းဖြင့် ရတနာပုံဝတ္ထုကို **East Lynne** ဝတ္ထုမှ ပထမအကြိမ် ထုတ်ယူ၍ ထိုနောက်တွင် ရူပနန္ဒီ၊ စုံထောက်မောင်စံရှား၊ ဂျမဒါကိုကိုကြီး ဝတ္ထုများပေါ်ထွက်လာကြပါသည်။ ဤအလုပ်ကို အချို့က ‘ခိုးချခြင်း’ဟု စွပ်စွဲကြပါသေးသည်။ အနောက်တိုင်းပြည်များ၌ စာပေနှင့် ပတ်သက်၍ **Plagiarism** ‘ခိုးချခြင်း’ဟူသော အသုံးအနှုန်းတစ်ခု ရှိပါသည်။ ဤကိစ္စမှာ ၎င်းတိုင်းပြည်များတွင် အလွန်တရာ အရေးကြီး၍ ဥပဒေဖြင့် တားမြစ်ထားပါသည်။ **Plagiarism** ပလေးဂီးယားရီးဇိမ်း ဟူသည်မှာ စာရေးသူ၏ ကိုယ်ပိုင်စိတ်ကူး မဟုတ်ဘဲ၊ အခြားသူတစ်ဦးတစ်ယောက်၏ စာအုပ်ထဲမှ ခိုးချပြီး ကိုယ်ပိုင်စိတ်ကူးအနေဖြင့် မိမိ၏ စာအုပ်ထဲတွင် ထည့်သွင်းတင်ပြခြင်းကို ဆိုလိုပေသည်။ ဤကဲ့သို့ စွပ်စွဲခြင်းခံရသူများသည် စာအုပ်တစ်အုပ်လုံး ခိုးချခြင်းကား မဟုတ်နိုင် ဆန်းသစ်သောစိတ်ကူးတစ်ခုကောင်း နှစ်ခုကောင်းမျှကိုသာ တိတ်တဆိတ်ခိုးယူပြီး ကိုယ်ပိုင်ဟန်ဆောင်ကြခြင်း ဖြစ်လေသည်။ စာတစ်အုပ်လုံးအစမှ အဆုံးတိုင် ‘မိုး’

စိတ်ကူးချိုချို

ခြင်းသည် ‘ခိုးချခြင်း’ မဟုတ်၊ ပြောင်ပြောင်ကြီး ယူခြင်းမျှသာဖြစ်၏။ ကိုယ်ပိုင် ဉာဏ်ဖြစ်ပါသည်ဟူ၍ ‘မိုး’သောလူကလည်း အသားယူနိုင်သည်မဟုတ်။ အထက်ဖော်ပြရာပါ အကြောင်းများကြောင့် (ဝတ္ထုကောင်းဖတ်စေလိုသော စေတနာဖြင့်) ‘မိုး’သည်ဟု ဖော်ထုတ်ညွှန်ကြားခြင်း မပြုရသည်မှာလည်း ကြွားချင်သောကြောင့် မဟုတ်။ စာဖတ်သူများအဖို့ အရသာပျက်မည် စိုးသော ကြောင့်မျှသာ ဖြစ်ပါ၏။ အင်္ဂလိပ်လို ဖတ်ဖူးသူတိုင်း သိပြီးသော ကိစ္စတစ်ခု တွင် မဖတ်ဘူးသေးသော လူများအပေါ်၌ အသားယူ ဟန်ဆောင်ခြင်းအားဖြင့် လည်း အရသာ ကြီးကျယ်စွာ ရရှိနိုင်သည် မဟုတ်ပါ။ အလွန်တရာပေါသော လူများသာလျှင် သူတစ်ပါးပစ္စည်းနှင့် ကြွားဝါခြင်းကို အဟုတ်ကြီးထင်မှတ် ပေလိမ့်မည်။ သို့သော် ‘မိုး’ခြင်းပင် ဖြစ်လင့်ကစား ကိုယ့်ပြည်နှင့် ကိုယ့်လူ မျိုး အဆင်ပြေအောင် အကွက်ဆင်ခြင်းအတွက်မူကား အသားယူလျှင် ယူပါ စေဟု ခွင့်ပြုထိုက်သည် ထင်ပါသည်။ ဣဿာတရားအားကြီးသူများက ‘အခိုး ကောင်းသည်’ဟု ဆိုကြလျှင်လည်း ဆိုကြပါစေတော့။

တာဝန်ယူပါမည်

စုံထောက် မောင်စံရှားဝတ္ထုများနှင့် ပတ်သက်၍ ချီးကျူးသူက ချီးကျူး ရာတွင် အထက်ပါ ဣဿာသမားမျိုးက ‘သူ့ဟာသူရေးတတ်တာမှ မဟုတ်တာ သူများအထဲက ခိုးချတာပဲ’ဟု ပြောတတ်ကြ၏။ **Conan Doyle** ၏ **Sherlock Holmes** ဝတ္ထုမျိုးကို ကိုယ့်ဟာကိုယ် ရေးတတ်လျှင် ‘ရာ’လောက်သာ ရနိုင်သော မြန်မာပြည်အတွက် မြန်မာလိုရေးလိမ့်မည်မဟုတ်။ ‘ထောင်’ချီပြီး အလှအယက်ပေးဝယ်ကြမည့် အမေရိကန်၊ အင်္ဂလန်ပြည်များသို့ လက်မလည် အောင် ရေးရောင်းမည်ဖြစ်၏။ မည်သူမဆို စုံထောက်ဝတ္ထုရေးခြင်း၌ ကိုယ့် ကိုယ်ကို အထင်ကြီး၍ ရှားလော့ဟုမ်း အဆင့်အတန်းကို မှီအောင် ရေးနိုင်သည် ဆိုပါလျှင် ကျွန်ုပ်က ပါးစပ်ဖြင့် ဆလံသသည်ဟု ပြောရုံမကသေး မြန်မာလို သာ ရေးတတ်သည်ဆိုက အကြင်စာရေးဆရာ၏ ဝတ္ထုကို အင်္ဂလိပ်လို (အခမဲ့) ဘာသာပြန်ပေးပြီး ဈေးနှုန်းမငြင်းတမ်းပေးမည့် အနောက်တိုင်းမဂ္ဂဇင်းတိုက်များ နှင့် ဆက်သွယ်ပေးရန်လည်း တာဝန်ယူပါဦးမည်။ အနောက်တိုင်းပြည်များ၌ ရှားလော့ဟုမ်း၏ စုံထောက်ဝတ္ထုများကို (ဒဂုန်တာရာပြောဖူးသကဲ့သို့) ကလေး

သူငယ်များသာ ဖတ်သည်မဟုတ်၊ ဝန်ကြီးချုပ်များ၊ သမ္မတများနှင့် ရှင်ဘုရင်များမကျန် ဖတ်ဖူးကြသည်ချည်းဖြစ်လေသည်။ နိုင်ငံရေးစာအုပ်များသာ နက်နဲသည်မဟုတ်၊ စုံထောက်ဝတ္ထုကောင်းများလည်း တစ်ကမ္ဘာလုံး ဆိုဗီယက်တို့မကျန် ဖတ်ကြရသည်ချည်း ဖြစ်လေသည်။

‘မိုး’သောခေတ်ကုန်လေပြီ

‘မိုး’သော စာအုပ်များမှာ အထက်ပါ အကြောင်းများကြောင့် မြန်မာပြည်နှင့် အလွန်သင့်တော်သည်ဟု ဆိုရငြားသော်လည်း ခလုတ်ကန်သင်းများ ရှိနေခြင်းကို ဖော်ထုတ်ရေးသားရပေဦးမည်။ ပထမအချက်၌ အထက်တွင် ရှင်းပြခဲ့သည့်အတိုင်း Plagiarism ဟူ၍ တိတိကျကျ မစွပ်စွဲအပ်စေကာမူ ထိုကဲ့သို့ ‘မိုးခြင်း’ကိုပင် မူလစာရေးဆရာက မကျေမချမ်းဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရာ အကြောင်းရှိပေသည်။ ဒုတိယအချက်၌ ‘မိုးခြင်း’ဆိုသည်မှာ ဝတ္ထုကောင်းတိုင်း ဖြစ်သည်မဟုတ်။ မြန်မာပြည်၌ အကွက်ချ၍ ဖြစ်နိုင်လောက်သော ဝတ္ထုဇာတ်လမ်းမျိုးကိုသာ ရွေးချယ်ရပေမည်။ အချို့ဝတ္ထုဇာတ်လမ်းများမှာ အလွန်တရာကောင်းမွန်လှသော်လည်း ‘မိုး’၍ မဖြစ်နိုင်သဖြင့် ချန်ထားကြရ၏။ ‘မိုးခြင်း’အလုပ်ကို ကျွန်ုပ်က စတင်တီထွင်ခဲ့၍ အခြားသော နှစ်ဘာသာတတ် စာရေးဆရာများကလည်း ဤလမ်းသို့ လိုက်လာကြရာ ယခုမှာ ‘မိုး’၍ ဖြစ်နိုင်သည့် ဝတ္ထုကောင်းများအနက်မှ မမိုးရသေးသော ဝတ္ထုဆို၍ ခပ်ရှားရှားပင် ရှိတော့သည်ထင်၏။ တတိယအချက်၌ ‘မိုး’သော ဝတ္ထုများတွင် မူရင်းဝတ္ထု၌ပါရှိသည့် တိုင်းပြည်နှင့် လူမျိုးတို့၏ ဓလေ့ထုံးစံများကို ချန်လှပ်ထားခဲ့ခြင်းကြောင့် အလွန်နစ်နာ၏။ အချို့ဝတ္ထုကောင်းများမှာ ဤအခြင်းအရာကိုပင် အသားပေးဖော်ပြထားကြပေရကား၊ စာဖတ်ပရိသတ်တို့မှာ သိသင့်သိထိုက်သော အကြောင်းအရာများကို မသိကြရခြင်းအတွက် အကြီးအကျယ် နစ်နာဆုံးရှုံးကြရလေသည်။

တိုက်ရိုက်ဘာသာပြန်ဝတ္ထုများ

ဤတစ်ခေတ်၌မူ (မိုးစရာဝတ္ထုများ ရှားပါးလာခြင်းနှင့် အခြားအကြောင်းများကြောင့်) တိုက်ရိုက်ဘာသာပြန်ဝတ္ထုများ ခေတ်စားလာခဲ့လေပြီ။ စာဖတ်ပရိသတ်ကလည်း အဆင့်အတန်း မြင့်လာကြ၏။ မိမိတို့ မြန်မာပြည်မှတစ်ပါး

အခြားတိုင်းပြည်များ၌ အခြားလူမျိုးများ၏ အဖြစ်အပျက်များတွင် စိတ်ဝင်စားလာတတ်ကြသည့်ပြင်၊ အင်္ဂလိပ်နာမည်များကိုလည်း အတော်အတန် နားရည်ဝစပြုလာကြပေပြီ (နာမည်များကို မှတ်သားမထားနိုင်လျှင် ဝတ္ထုတစ်ခုလုံး၏ အရသာသည် ဘာမျှမကျန်ရစ်သလောက် ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ဤအချက်သည် အလွန်အရေးကြီး၏) အချို့သော အင်္ဂလိပ်ဝတ္ထုကောင်းများမှာလည်း ဇာတ်ကောင် သုံးလေးဆယ်မျှ ပါရှိတတ်သည်ဖြစ်ရာ အင်္ဂလိပ်နာမည်များကို မှတ်နေကျမဟုတ်သူများအဖို့ အခက်အခဲ အကြီးအကျယ် တွေ့ရတတ်၏။ ယခုအချိန်၌မူ ဇာတ်ကောင်မများလွန်းသော အင်္ဂလိပ်ဝတ္ထုမျိုးကို ဖတ်တတ်မှတ်တတ်သော အခြေအနေသို့ ဆိုက်ရောက်လာကြပြီဖြစ်၍ တိုက်ရိုက်ဘာသာပြန်ဝတ္ထုများသည် မြန်မာပြည်တွင် လိုသည်ထက်လို၍ ခေတ်စားသည်ထက် ခေတ်စားလာဖို့ရှိသည်ဟူ၍လည်း ထင်မြင်မိပေသည်။

ဝတ္ထုဖတ်ခြင်း၏ အကျိုးကျေးဇူး

အမေရိကန်၊ အင်္ဂလန်၊ ဆိုဗီယက် ယူနိုက်တက်သော တိုင်းပြည်ကြီးများတွင် ဝတ္ထုဖတ်ခြင်း၏ အကျိုးကျေးဇူးများကို နားလည်ကုန်ကြပြီဖြစ်သော်လည်း ကျွန်ုပ်တို့ မြန်မာပြည်၌မူ ဝတ္ထုဟူသည်မှာ ‘ကလေးသူငယ်များ၏ အလုပ်’ဟူ၍ (ဒဂုန်တာရာကဲ့သို့) ယူဆနေကြသော ပုဂ္ဂိုလ်အမြောက်အမြား ရှိသေးသည်မှာ ဝမ်းနည်းဖွယ်ဖြစ်၏။ သို့သော် ဝတ္ထုဆိုရာ၌လည်း အတန်းအစား အမျိုးမျိုး ရှိခြင်းကို ဝန်ခံပါသည်။ ကာမတက်ကြွစေတတ်၍ စာဖတ်ပရိသတ်အား ရည်းစားထားချင်သောစိတ်မျိုး ဖြစ်ပေါ်လာအောင် ဖန်တီးပေးသော ဝတ္ထုသာ ပေါများခြင်းကိုလည်း ဝန်ခံပါသည်။ သို့ရာတွင် ကလေးသူငယ်များနှင့်တကွ လူကြီးများ၏စိတ်ဓာတ်ကို ကောင်းရာဘက်သို့ လှုံ့ဆော်ပေးခြင်း၊ လူ့သဘာဝကို အကဲခတ်စေတတ်ခြင်း တည်းဟူသော အရာဌာနတွင် ဝတ္ထုကောင်းတစ်ပုဒ်ကဲ့သို့ အစွမ်းထက်သောစာအုပ်သည် ဘယ်မှာမှမရှိချေ။ နိတိကျမ်းအစောင်စောင် ဖိလော်ဆိုဖီစာအုပ်ကြီးအမျိုးမျိုးကို ဖတ်ရှုခြင်းထက် စိတ်ကိုထိခိုက်အောင် တင်ပြထားသည့် ဝတ္ထုကောင်းကြီးတစ်ပုဒ်ကို ဖတ်ရှုရခြင်းသည် စာရိတ္တပြုပြင်ရေးအတွက် အဆများစွာ အရေးပါအရာရောက်၏။ ပမာဆိုသော် ကြောက်တတ်သောလူတစ်ယောက်အား သူရသတ္တိရှိခြင်း၏ ကောင်းကျိုးများကို ဉာဏ်ရှိတိုင်း

အကျယ်တဝင့်ဖော်ပြချင်တိုင်း ဖော်ပြစေ၊ စွန့်စားခန်း ဝတ္ထုကောင်းတစ်ပုဒ် ဖတ်လိုက်ရခြင်းကဲ့သို့ ‘ဖိန်းခနဲ ... ရှိန်းခနဲ’ မဖြစ်စေနိုင်သဖြင့် ကြောက်စိတ် ပြေပျောက်အောင် မတတ်နိုင်ဟု ရဲရဲကြီးဆိုလိုက်၏။ ‘ဖိန်းခနဲ ... ရှိန်းခနဲ’ ဟူသော အဖြစ်မျိုးမှာ ဝတ္ထုများမှာသာ ရရှိနိုင်ပေရာ ထိုသို့သောထိခိုက်မှုမျိုးမပါဘဲ လူတစ်ယောက်၏ သဘာဝကို ပြုပြင်ရန် မည့်သို့နည်းမျှ မဖြစ်နိုင်ချေ။

ရေတွင်းထဲကဖားငယ်

အချို့သောပုဂ္ဂိုလ်များက ဘာသာပြန်ဝတ္ထုတွေပေါ်ပေါက်ခြင်းသည် ပင်ကိုဉာဏ်ဖြင့် ကိုယ့်ဟာကိုယ်ရေးသားခြင်းကို အညွန့်တုံးစေသည်ဆိုကာ ဘာသာပြန်ဝတ္ထုများကို ရှုတ်ချချင်ကြ၏။ ကျွန်ုပ်ကား ထိုသို့သောပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် သဘောမတူနိုင်ချေ။ မြန်မာလူမျိုးသည် လောကီမှုဆိုင်ရာ အတတ်ပညာအရပ်ရပ် တွင် အနောက်တိုင်းပြည်သားများထက် နောက်ကျလျက်ရှိရာ ဝတ္ထုရေးခြင်း အတတ်မှာ ခြွင်းချက်မဟုတ်သည့်ပြင် သာ၍ပင် နေဝံ့ကြသေး၏။ ဝတ္ထုကောင်း တစ်အုပ်ထွက်လာသည်ဆိုလျှင် ဘာသာပြန်ချင်သူတွေက လက်နှေးသည်မရှိဘဲ သူ့ထက်ငါဦးအောင် ပြန်ဆိုကြသည်သာဖြစ်ရာ ကျွန်ုပ်တို့မြန်မာဝတ္ထုများ အနက်မှ နိုင်ငံခြားဘာသာဖြင့် ပြန်ဆိုသည်ဟူ၍ တစ်အုပ်တလေမျှ မကြားရ ဖူးသေးချေ။ ကိုယ့်ငါးချဉ်ကိုယ်ချဉ်တတ်သူများက ဤနှယ်ထိုနှယ် ပြောကောင်း ပြောကြမည် ဖြစ်သော်လည်း ဘာသာပြန်ယူထိုက်သည် ထင်လောက်အောင် မကောင်းသေးသောကြောင့်ဟု ကျွန်ုပ်ထင်၏။ သာဓကတစ်ခု တင်ပြရသော် မင်းအောင်ရေး၍ စာပေဗိမာန်ဆုရခဲ့ဖူးသည့် “မိုးအောက်မြေပြင်” ဝတ္ထုမှာ တောသူတောင်သားတို့၏ ဓလေ့ထုံးစံနှင့် အနေအထိုင်စသည်များကို တင်ပြ ရာ အလွန်တရာ သဘာဝကျသောကြောင့် ရွေးချယ်ခြင်းခံရသည်ဆိုရာ ကျွန်ုပ် ကိုယ်တိုင်လည်း ချီးကျူးထောက်ခံခဲ့ဖူးပေသည်။ သို့သော် တောသူတောသား တို့၏သဘာဝကို ဖော်ပြခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ မင်းအောင်၏ “မိုးအောက် မြေပြင်” ဝတ္ထုသည် Gold Smith's Vicar of Wakefield ဂိုးလ်ဆမစ် (သ)၏ ဗီကာအော့ဝိတ် (က) ဖီးဝတ္ထုကြီးနှင့် နှိုင်းယှဉ်မည်ဆိုပါက မဟာ သမုဒ္ဒရာတွင် ယုန်သူငယ်ခြေထောက်သည် ဆိုသကဲ့သို့ ကွာခြားပေးသေးသည်။ ဆိုလိုရင်းမှာ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ရေးသူများကလည်း ရေးကြစေ၊ သို့သော်

ဘာသာပြန်ဝတ္ထုကို လုံးဝလက်လွှတ်လိုက်မည် ဆိုပါမူကား၊ မြန်မာစာဖတ် ပရိသတ်မှာ ရေတွင်းထဲက ဖားသူငယ်ကဲ့သို့ အမြင်မကျယ်ဘဲ ဖြစ်သွားနိုင် ပေသည်။

ပြောသလောက်ကောင်းရဲ့လား

ဘာသာပြန်ဝတ္ထုတွေ တော်တော်များပါသည်။ တိုင်းရင်းသားစာရေး ဆရာများ၏ “ပင်ကိုဉာဏ်” ဝတ္ထုများနှင့် ပိန်မသာလိမ်မသာ ရှိကြပါသည်ဟု ပြောလိုသူများ ရှိကောင်းရှိပေမည်လော မဆိုနိုင်ချေ။ ဤသို့သော လူများရှိ နေကြလျှင် ငြင်းခုံရန်အလိုမရှိသော်လည်း ဘာသာပြန်ဝတ္ထုများ၏ ချွတ်ယွင်း ချက်ကို ဖော်ပြရပေဦးမည်။ အင်္ဂလိပ်ဝတ္ထုများကို ဘာသာပြန်သူများအနက်၊ အခြားအလုပ်အကိုင်မရှိ၍ ကြံရာမရသဖြင့် (နှစ်ဘာသာ အသင့်အတင့် ခေါက် မိရုံမျှနှင့်) လုပ်ကြသူများလည်း အမြောက်အမြား ပါဝင်သည်ထင်၏။ နှစ် ဘာသာလုံး ကောင်းစွာတတ်၍ ပြန်ဆိုသည်ထားဘိဦး၊ အကောင်းဆုံး လက်စွမ်း ကုန် မဖြစ်နိုင်သည့် အချက်အလက်များ ရှိပေသေးသည်။ ဥပမာဆိုသော်— **Charles Dicken's Great Expectation** ချားလ်စ်ဒစ်ကင်း၏ ဂရိတ်အိတ်စပက် တေးရှင်းဟူသော ကမ္ဘာကျော်အင်္ဂလိပ်ဝတ္ထုကြီးကို “မျှော်တလင့်လင့်” အမည် ဖြင့် ကျွန်ုပ်ဘာသာပြန်ဆိုခဲ့ရာ လွန်ခဲ့သော ရှစ်နှစ်အတွင်း အကောင်းဆုံးသော ဘာသာပြန်ဝတ္ထုအနေဖြင့် ၁၉၅၃ ခုနှစ်က စာပေဗိမာန်ဆု ချီးမြှင့်ခြင်းခံရပေ သည်။ ၎င်းစာအုပ်သည် အကောင်းဆုံးဟုတ်ပါ၏လောဟု ကျွန်ုပ်အား မေးခဲ့ လျှင်၊ အခြေအနေအရ အကောင်းဆုံးထင်ပါ၏ဟု ဖြေဆိုရပေလိမ့်မည်။

အပြစ်မကင်းလွတ်ပါ

ရှင်းလင်းပါဦးအံ့၊ ဝတ္ထုစာအုပ်ရိုက်နှိပ်သူများသည် တစ်အုပ်လျှင်အဖိုး နှုန်းနှစ်ကျပ်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားရာ နှစ်တွဲလည်းမထုတ်ချင်၊ နှစ်ကျပ်ထက်လည်း ပိုရောင်းရန်မဖြစ်နိုင်လောက်အောင် ရှိနေသောကြောင့် မည်မျှလောက်ရှည်လျား သောဝတ္ထုဖြစ်စေ ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် စာမျက်နှာအရေအတွက်အတွင်း ပြီးဆုံးရ မည် ဖြစ်၏။ ၎င်းတို့ပေးတတ်သောနှုန်းမှာလည်း အလုပ်လက်မဲ့တစ်ယောက် အနေဖြင့် ဟန်တန်တန်ရှိစေကာမူ အခြားသောအလုပ်မျိုးဖြင့် ငွေရှာတတ်သူ

များအဖို့မှာ မက်လောက်အောင်မဟုတ်လှချေ။ နိုင်ငံရေးဝါဒ ဖြန့်လိုသူများက ပေးနိုင်ကြသလောက် ဝတ္ထုရိုက်နှိပ်ထုတ်ရောင်းသူများက ပေးရန်မတတ်နိုင်ကြပေ။ ဤတွင် ဘာသာပြန်သမားများသည် သူ့အချိန်အတွင်း သူ ပြီးပါမှ ထမင်းစားလောက်မည်ဖြစ်သောကြောင့် တွန်းထိုးပြန်ဆိုကြရသည် တစ်ကြောင်း၊ စာမျက်နှာနံပါတ်မကျော်လွန်စေခြင်းငှာ ဖြုတ်တန်သည်ကို ဖြုတ်ခဲ့ရသည် တစ်ကြောင်း စိတ်တိုင်းကျမဖြစ်လာတော့ဘဲ ရွက်ကြမ်းရေကျို အတန်းအစားမျိုးလောက်သာ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ပေတော့သည်။ ကျွန်ုပ်တို့ဆုရခဲ့ဖူးသည့် စာအုပ်မှာလည်း အပြစ်အနာအဆာများနှင့် ကင်းလွတ်လှသည် မဟုတ်ချေ။

ဝါဒသောပရိတ်သတ်

ရိုက်နှိပ်ရောင်းချသူနှင့် ဘာသာပြန်ဆိုသူများ၏ ချွတ်ယွင်းချက်သာမက စာဖတ်ပရိတ်သတ်၏ ချွတ်ယွင်းချက်များလည်း ရှိပေသေးသည်။ ဘာသာပြန်ဝတ္ထုဖတ်ရှုကြသည့် ပရိတ်သတ်သည် ယခုမှ ဖတ်တတ်ခါစဖြစ်၍ အင်္ဂလိပ်ဝတ္ထုများ၏ အရသာကို အပြည့်အဝခံစားတတ်ကြသေးသည်မဟုတ်ချေ။ ပမာဆိုသော် အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သည့် ဂိုးလ်ဆမစ်၏ဝတ္ထုကြီးကို အပြည့်အစုံ ဘာသာပြန်ရလျှင် “မိုးအောက်မြေပြင်” ထက် သုံးဆထက်မနည်း ရှည်လျားစေကာမူ ‘မိုးအောက်မြေပြင်’ လောက်မျှပင် အရသာပေါ်ချင်မှ ပေါ်ပေလိမ့်မည်။ ဤသို့ဖြစ်ခဲ့လျှင် ဘာသာပြန်သူ၏ အပြစ်ကြောင့်ချည်းမဟုတ်၊ ပရိသတ်၏ စာဖတ်ရည်ရော လူ့သဘာဝနားလည်မှုပါ ပါရမီနုသေးသောကြောင့်ဟု ဆိုရပေမည်။ စာဖတ်ရည်ဝလေလေ စာအုပ်ထဲ၌ ဖော်ပြပါရှိသည့် အကောင်းအဆိုးများကို ပိုင်းခြားဝေဖန်တတ်လေလေ ရှိနေရချေမည်။ စာဖတ်ပရိတ်သတ်သည် ဤသို့သောအခြေအနေတွင် ရှိနေသေးသမျှကာလပတ်လုံး အင်္ဂလိပ်ဝတ္ထုသာ မဟုတ် နိုင်ငံခြားမှ ဘာသာစုံဝတ္ထုကောင်းကြီးများကို ပြန်ဆိုရိုက်နှိပ်ရောင်းချရန် အခက်အခဲများနှင့် ရင်ဆိုင်ရဦးမည်ချည်း ဖြစ်ချေသည်။

တောလ်စတိုင်း

လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း ၁၀၀အတွင်း တစ်ကမ္ဘာလုံးမှ ထွက်ပေါ်လာသည့် ဝတ္ထုတကာတို့တွင် ရုရှားစာရေးဆရာကြီး Tolstoy's War and Peace

စိတ်ကူးချိုချို

တောလ်စတိုင်၏ ‘စစ်တိုက်ခြင်းနှင့် ငြိမ်းချမ်းခြင်း’ ခေါ် ဝတ္ထုကြီးသည် အကောင်းဆုံးဖြစ်သည်ဟု ပြင်သစ်ပြည်စာပေသုတေသနအသင်းကြီးက မကြာသေးမီက ဆုံးဖြတ်လိုက်ကြောင်း ကြားသိရပေသည်။ ဒုတိယအကောင်းဆုံးမှာလည်း ကျွန်ုပ်ဘာသာပြန်ဆိုခဲ့သည့် ‘မျှော်တလင့်လင့်’ ၏ မူရင်းဖြစ်သော **Great Expectation** စာအုပ်ပင် ဖြစ်လေသည်။ သို့သော်ပထမစာအုပ်သည် ဒုတိယစာအုပ်ထက် သုံးဆထက်မနည်း ရှည်လျား၍ သုံးဆထက် မနည်းကောင်းမွန်သည်ဟူ၍လည်း ကျွန်ုပ်ထင်မိပါသည်။ စာဖတ်သူမှန်လျှင် ဤစာအုပ်ကြီးအကြောင်းအရာ အနည်ဆုံးသိထိုက်သည်ထင်ပါ၍ အနည်းငယ် ဖော်ပြရပေဦးမည်။

ရုပ်ရှင်ရိုက်မည်

အမေရိကန်တို့သည် ရုရှားတို့ပြုလုပ်သမျှကို ချီးကျူးရန် နောက်ဆံတင်းသော ခေတ်ဖြစ်သည့်အလျောက် ရုရှားဆိုလျှင် နှာခေါင်းရှုံ့ချင်တတ်ကြသည်။ သို့နှင့်ပင် အမေရိကန်ရုပ်ရှင်ကုမ္ပဏီများအနက် အကြီးအကျယ်ဆုံးဖြစ်သည့် **M-G-M** ကုမ္ပဏီကြီးက ရုရှားစာရေးဆရာကြီး တောလ်စတိုင်၏ (**WAR AND PEACE**) ‘စစ်တိုက်ခြင်းနှင့် ငြိမ်းချမ်းခြင်း’ ဟူသောဝတ္ထုစာအုပ်ကြီးကို ဘိုင်စကုပ်ရိုက်ရန် စီမံလျက်ရှိကြောင်း ကြားသိရပေသည်။ ဤသို့သော စိတ်ကူးဖြစ်ပေါ်ရခြင်းမှာ စစ်တိုက်သောစနစ်နှင့် ငြိမ်းချမ်းစွာနေထိုင်သောစနစ်အကြောင်းကို ကမ္ဘာသူကမ္ဘာသားတို့ အထူးတလည် ရေးကြသော ပြောကြသော အချိန်ဖြစ်၍ လူတိုင်း စိတ်ဝင်စားပြီး၊ ခေတ်နှင့်လျော်ညီသော ဇာတ်လမ်းဖြစ်သည် တစ်ကြောင်း၊ ဝတ္ထုကိုယ်တိုင်ကလည်း (တစ်ကမ္ဘာလုံးတွင် ပထမဖြစ်သည်ဟု ပြင်သစ်ပြည်က ရွေးချယ်လိုက်သည့်အတိုင်း) အလွန်တစ်ရာကောင်းမွန်လှသည် တစ်ကြောင်းကြောင့် ဘိုင်စကုပ်ရိုက်ရန် စိတ်ကူးဖြစ်ပေါ်လာကြဟန်ရှိပေသည်။

ကောင်းဆိုမှတကယ်ကောင်း

အနောက်တိုင်းပြည်များမှ ဝတ္ထုကောင်းကြီးများသည် ရှည်လျားကြသည်သာဖြစ်ရာ ဤဝတ္ထုကြီးများမှာ အရှည်တကာ့ အရှည်ဆုံးတစ်ပုဒ်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်လည်း ဘိုင်စကုပ်မရိုက်ဘဲ ချန်လှပ်ထားခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်တန်ရာခြေသည်။

ယခုသော် ငြိမ်းချမ်းရေးဝါဒဖြန့်သောခေတ် ဖြစ်လာပြန်သောကြောင့် ရှည်ချင် ရှည်စေ ဖြစ်အောင်ရိုက်ကူးမည်ဟု ကြိုးစားကြခြင်းဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ဤဝတ္ထုကြီး ၏ ကောင်းပုံကောင်းနည်းကို အနည်းငယ် ဖော်ပြရပေဦးမည်။ ဝတ္ထုရေးဆရာ များသည် မနုဿလူသား၏ အတွင်းသဘောတရားကို နှိုက်နှိုက်ချွတ်ချွတ် မသိဘဲ ဖြစ်ချင်ဖြစ်နေတတ်၏။ အချို့မှာ သိပင်သိငြားသော်လည်း အကွက်လည် ပြီး စိတ်ဝင်စားဖွယ်ဖြစ်အောင် တင်ပြရန်မစွမ်းဘဲ ဖြစ်ချင်ဖြစ်နေတတ်၏။ ဆရာ ကြီး တော်လစ်တို့င်မူကား သိလည်းသိ၍ သိသလောက်လည်း နေရာတကျ တင်ပြတတ်သော ကျွမ်းကျင်မှု ရှိပေရကား ၎င်းဆရာကြီးရေးသမျှသာ ဝတ္ထု များမှာ လူ့သဘာဝကို တင်ပြခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ပထမတန်းချည်း ဖြစ် သည်ဟု တစ်ကမ္ဘာလုံးက အသိအမှတ်ပြုထားကြ၏။ ‘စစ်တိုက်ခြင်းနှင့် ငြိမ်း ချမ်းခြင်း’ ဟူသော ဝတ္ထုကြီးမှာ ၎င်းဆရာကြီး၏ ဝတ္ထုကြီးများအနက်တွင် အံ့ဩလောက်အောင် အကောင်းဆုံးသော ဝတ္ထုကြီးဟူ၍ ပညာရှိတိုင်းက သမုတ် ထားကြလေသည်။ သို့သော် အလွန်ရှည်သောဝတ္ထုကြီးဖြစ်သောကြောင့် သူတစ်ပါး ကောင်းသည်ဆို၍ ရောယောင်ကောင်းကြသူတို့သာများပြီး အလွန်ဝါရင့် သည့် ဝါသနာအိုးများသာလျှင် အစမှအဆုံးတိုင် သည်းခံဖတ်ရှုကြသည့် လက္ခဏာ ရှိပေသည်။

ကျွန်ုပ်သည် ဤဝတ္ထုကြီးအကြောင်းကို ကြားဖူး၍ ဖတ်ချင်စိတ်ရှိခဲ့ သည်မှာ ကြာလှပြီဖြစ်သော်လည်း အလွယ်တကူ ဝယ်မရသော ဝတ္ထုကြီး ဖြစ် သောကြောင့် အခွင့်မသာဘဲ ရှိခဲ့၏။ လွန်ခဲ့သော သုံးနှစ်လောက်မှ အဆင်သင့် ရရှိ၍ ဖတ်ကြည့်ရာ ဦးဘိုးစိန်ကြီးဆိုဖူးသည့် တေးချင်းတစ်ပုဒ်အတိုင်း ‘လွန် တဲ့ရက်တွေကောလို့ ဒေါသဖြစ်လှသည်’ ဆိုသကဲ့သို့ ခပ်ငယ်ငယ်ကတည်းက မဖတ်ရှုခဲ့ရခြင်းအတွက် ဝမ်းနည်းမိပါတော့သည်။ ဝတ္ထုကောင်းများ ဖတ်ရှုရခြင်း ၏ အကျိုးကျေးဇူးကား လူ့သဘာဝကို သိနားလည်ရခြင်းပင် ဖြစ်သည်ဟု ဖော် ပြခဲ့ရာ ကျွန်ုပ် တစ်သက်လုံး ဖတ်ခဲ့သည့် ဝတ္ထုစာအုပ်ပေါင်း ၅၀၀ ခန့်အနက် မှ ရရှိသော နားလည်မှုသည် ဤဝတ္ထုကြီးတစ်ပုဒ်တည်းမှ ရရှိသော နားလည် မှုနှင့် ညီမျှရုံလောက်သာ ရှိသည်ဟု ဆိုချင်ပါတော့သည်။ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ဆိုသော် လည်း ‘ဇာတ်ကောင်’ ပေါင်းတစ်ရာထက်မနည်း ပါရှိသောကြောင့် လူကောင်းဆို သော်လည်းကောင်း ပုံအမျိုးမျိုး လူဆိုးလူညစ်များအနက်တွင် ဆိုးညစ်ပုံအမျိုးမျိုး

လူသာမန်ဆိုသူများအနက်တွင်လည်း ‘သာမန်’ပုံအမျိုးမျိုး စသည်ဖြင့် တစ်နည်းတစ်ဖုံစီ ဖော်ထုတ်ပြထားပေသည်။ များစွာသော ဝတ္ထုရေးဆရာများသည် မိမိတို့၏ ‘ဇာတ်လိုက်’ကို အရိယာသဖွယ် အမွမ်းတင်လေ့ ရှိသောကြောင့် ဘယ်မှာမှ မတွေ့နိုင်သော လူတစ်မျိုးဖြစ်နေပေတော့ရာ ဤဝတ္ထုကြီး၌ အပြစ်အနာအဆာတွေ ရှိနေသည့်အထဲမှ ချစ်ခင်လေးစား အားထားကြည်ညိုဖွယ်ကောင်းသည့် ‘ဇာတ်လိုက်’မျိုးဖြစ်အောင် ဖန်ဆင်းထားခြင်းအတွက်ကြောင့် လွန်စွာ သဘောကျသည်ဟု ဆိုသင့်ပေသည်။ ပမာဆိုသော် ကျောက်ပေါက်နာတွေနှင့် နှာရောင် ခပ်ကောက်ကောက် လူတစ်ယောက်အား အခြားသာမန်လူချောတွေထက် ကြည့်ကောင်းအောင် ရေးဆွဲတတ်သော ပန်းချီဆရာ၏ လက်စွမ်းနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပြရပေမည်။

လမ်းညွှန်ပါသည်

ဤဝတ္ထုကြီးကို ဖတ်ရှုပြီးနောက် ကျွန်ုပ်မှာ မိမိ၏အမျိုးသားကို သတိရပြီး ဘာသာပြန်ချင်သော ဆန္ဒဖြစ်ပေါ်လာ၏။ သို့သော် တိတိကျကျ ဘာသာပြန်မည်ဆိုပါက (တိတိကျကျ ဘာသာပြန်မှ ကောင်းမည်) ၂ ကျပ်တန် ဝတ္ထုစာအုပ် ၆-၈ အုပ်ထက် မနည်းထွက်လာမည်ဖြစ်သောကြောင့် မြန်မာစာဖတ်ပရိသတ်၏ စိတ်သဘောကို အကဲခတ်ပြီးဖြစ်သော ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသူများက ရိုက်နှိပ်လိုကြမည် မထင်သဖြင့် လက်လျှော့လိုက်ရသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ ကိုယ်တိုင်ကလည်း တွန်းတွန်းထိုးထိုး အလုပ်လုပ်ပါမှ နပ်မီရုံ ထမင်းစားရသည့် နှုန်းထားမျိုးလောက်နှင့် ပြန်ဆိုရန် အလိုမရှိပေ။ စာအုပ်ကောင်းသလောက် အချိန်ယူပြီး အေးအေးဆေးဆေး လုပ်ရမှလုပ်နိုင်တော့သည်။ သို့သော် အခြားပုဂ္ဂိုလ်များအား အခွင့်သာသောတစ်နေ့၌ ဤဝတ္ထုကြီးကို ချန်မထားဖို့ သတိပေးခဲ့ပါသည်။

တိုက်တွန်းချက်

ဤဝတ္ထုကြီးမျိုးကဲ့သို့ ရောင်းဈေးမကိုက်မည့် ဝတ္ထုမျိုးကို သာမန်ပုံနှိပ်တိုက်များက စွန့်စားရိုက်နှိပ်ရန် မမျှော်လင့်ထိုက်သဖြင့် စာပေဗိမာန်ဌာနကြီးသို့ တိုက်တွန်းလို၏။ တိုင်းပြည်တိုင်းက ဘာသာပြန်ပြီးရှိနေကြသော ဤဝတ္ထု

ကြီးမျိုးကို လူတွေတစ်လှေကြီးရှိသည့် ဘာသာပြန်ဌာနက စိတ်မကူးဘဲ ချန်လှပ်ထားကြသည်မှာ မျက်စိလည်နေကြဟန်တူ၏။ စင်စစ်မှာ မနုဿလူသား၏ စိတ်ဓာတ်ကို ပြုပြင်ပေးနိုင်ခြင်းတည်းဟူသော အရာဌာနတွင် တကယ့်ဝတ္ထုကောင်းကြီးများကို မိနိုင်သည့်စာပေ ဘယ်မှာမှ မရှိချေ။ နီတိကျမ်း၊ ဆိုင်ကော်လော်ဂျီကျမ်း၊ ဖီလော်ဆိုဗီကျမ်း စသော ကျမ်းကြီးကျမ်းခိုင်များသည် ဗဟုသုတအနေဖြင့် ကောင်းသော်လည်း လူတို့၏ အကျင့်စာရိတ္တနှင့် စိတ်ဓာတ်ကို ပြုပြင်ရန် ဘာမျှမတတ်နိုင်ချေ။ ဗုဒ္ဓ၏ အဘိဓမ္မာထက် နက်သော ကျမ်းသည် ဘယ်မှာမှ မရှိ၊ သို့သော် အဘိဓမ္မာ၌ ကျွမ်းကျင်မှုကြောင့် အရိယာဖြစ်သွားသူ ဘယ်နှယောက်ရှိပါသနည်း။ စင်စစ်မူကား ဝတ္ထုကောင်းများ သည် လူသား၏ စိတ်ဓာတ်ကို ပြုပြင်ရေး၌ ဗုဒ္ဓ၏ သုတ္တံတရားတော်များနှင့် တူလှသည်။ သို့သော် ဤသို့ ဆိုခြင်းဖြင့် အရိယာဖြစ်လာနိုင်မည်ဟု ဆိုလိုခြင်း မဟုတ်။ စာကြီးပေကြီးတွေ ဖတ်ခါမှ တိုင်းပြည်အတွက် အသုံးဝင်သောသူများ ဖြစ်လာနိုင်သည် မဟုတ်ဘဲ၊ ဝတ္ထုကောင်းများ၏ အရေးပါ အရာရောက်ခြင်းကိုလည်း ထည့်သွင်းဆင်ခြင်ကာ မည်သည့်နည်းမဆို တောလ်စတိုင်၏ ဝတ္ထုကြီးများကိုလည်း ဘာသာပြန်ရန် တာဝန်ယူကြဖို့ စာပေဗိမာန်၌ ဦးစီးအုပ်ချုပ်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများအား ထပ်လောင်း တိုက်တွန်းလိုက်ရပါသတည်း။

[သွေးသောက်၊ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၅]

ဝတ္ထုရေးသမား ညီတော်မောင်များသို့

မြန်မာပြည်ထုတ် အင်္ဂလိပ်ဘာသာသတင်းစာတစ်စောင်၌ မြန်မာပြည် စာရေးဆရာ၊ ပန်းချီဆရာ၊ ပြဇာတ်ရေးသမား၊ ဘိုင်စကုပ်ဇာတ်ညွှန်းရေးသမား အစရှိသည့် “အနုပညာသည်” ခေါ် စိတ်ကူးသမားများ၏ နံချာညံ့ဖျင်းခြင်း အကြောင်းကို ရှုတ်ချဝေဖန်ထားသည်မှာ စိတ်ဝင်စားဖွယ် ကောင်းပါသည်။ ဝတ္ထုရေးသမားများဆိုလျှင် မိမိတို့၏ စိတ်ကူးဉာဏ်ပညာ အဆင့်အတန်း တိုးတက်မှုထက် မဂ္ဂဇင်းများအတွက် လူကြိုက်များလောက်သည့် ဇာတ်ကွက် ဇာတ်လမ်းမျိုးလောက်ကို ဖြစ်ကတတ်ဆန်း ကောက်ခြစ်ပြီး မဂ္ဂဇင်းတိုက်မှ ငွေထုတ်ယူနိုင်ဖို့လောက်မျှသာ ရည်မှန်းရေးသားနေကြကြောင်း၊ အဟုတ်တကယ် ကြိုးစားရေးသား၍ အဟုတ်တကယ်တော်သော စာရေးဆရာဆို၍ မရှိသလောက် ဖြစ်နေကြောင်း စသည်များနှင့် ကလောင်ရေးသားထားခြင်းကို ဖက်လိုက်ရပေ သည်။ ဘိုင်စကုပ်ဇာတ်ညွှန်းရေးဆရာ စသည်များအကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဝေဖန်ချက်များမှာလည်း ထိုထက်သက်သာလှသည် မဟုတ်ချေ။ စင်စစ်မှာ ၎င်းခေါင်းကြီးရေးသမားသည် မြန်မာအနုပညာသည်လောကတစ်ခုလုံးကို ဝါးလုံး ရှည်နှင့် သိမ်းကျုံး၍ ယမ်းလိုက်ခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ဝတ္ထုရေးခြင်းအလုပ်ကို စွန့်လွှတ်ခြင်း

ကျွန်ုပ်မှာ ဝတ္ထုရေးသမားလည်းဖြစ်၍ သတင်းစာခေါင်းကြီးရေးသမား လည်း ဖြစ်ပေရာ၊ သတင်းစာခေါင်းကြီးရေးခြင်းပညာနှင့် ပတ်သက်၍လည်း

စိတ်ကူးချိုချို

ကောင်း၊ အင်္ဂလိပ်သတင်းစာခေါင်းကြီးရေးသမားအောက်သို့ လျှိုးပေးမည် မဟုတ်သော်လည်း ဝတ္ထုရေးသမားတစ်ယောက်အနေဖြင့်ဆိုပါမူ ထိုသူ၏စွပ်စွဲချက်ကို ဟုတ်တန်သလောက် ဟုတ်မှန်သည်ဟု (ကျွန်ုပ်အနေဖြင့်) ဝန်ခံလိုပါသည်။ ဤသို့ ဆိုခြင်းအားဖြင့် အခြားသော ဝတ္ထုရေးသမားများသည် ၎င်းစွပ်စွဲချက်အတိုင်းပင် ဖြစ်နေကြသည်ဟု ကူညီဖိနှိပ်ပေးလိုခြင်းကားမဟုတ်။ ကျွန်ုပ်တစ်ဦးတစ်ယောက်အနေဖြင့် ဝန်ခံခြင်းမျှသာ ဖြစ်သည်ဟု နားလည်ကြစေလိုပါသည်။ သို့သော် ယနေ့ မြန်မာပြည်၌ရှိနေသည့် ဝတ္ထုရေးသမားများ၏ အခြေအနေကို တင်ပြပါမှ နည်းလမ်းကျလိမ့်မည် ထင်၏။ ဝတ္ထုရေးသမားတစ်ယောက်သည် လစဉ် မဂ္ဂဇင်းတိုက်များအတွက် ဝတ္ထုသုံးလေးပုဒ် ရေးသွင်းနိုင်ပါမှ ထမင်းမငတ်ရုံစားရသော အခြေကလေးမျိုး၌ တည်နေနိုင်ပေရာ၊ ဝတ္ထုရေးပညာအဆင့်အတန်း မြင့်တင်ရေးထက် ထမင်းဟင်းကလေးဖြင့် အသက်ဆက်ဖို့အတွက် သာ၍ အရေးကြီးနေကြရခြင်းမှာ ဓမ္မတာသဘောပင်ဖြစ်၏။ အမှုကောင်းတစ်ခုအတွက် သုံးလေးထောင် ရရှိသော ရှေ့နေတစ်ယောက်၏ စိတ်ပါမူ (Professional Zeal) မျှကိုပင် အနုပညာသည် ဝတ္ထုရေးသမားက မိအောင် မလိုက်နိုင်ဆိုလျှင်လည်း ခံရရုံသာ ရှိပေမည်။ မည်သို့ဆိုစေ၊ အခြားသော ဝတ္ထုရေးသမားများအတွက် ကျွန်ုပ် မရည်ရွယ်၊ ကျွန်ုပ်အတွက် ဖြောင့်ချက်ပေးခြင်းမျှသာ ဖြစ်၏။ ဤသို့သော ချွတ်ယွင်းချက်ကို သိမြင်သဖြင့်လည်း ကျွန်ုပ်အဖို့မှာ ဝတ္ထုရေးခြင်း အလုပ်ကို စွန့်လွှတ်လိုက်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ဆိုလိုရင်းမှာ ရနေကျဖြစ်သော နှုန်းမျှဖြင့် မိမိ၏ ရှိသော ဉာဏ်ကို (ဝတ်လုံများကဲ့သို့) အစွမ်းကုန်ညှစ်ထုတ်ဖို့ အချိန်မလုံလောက်ဟူလို။

‘လူတော်’ မပေါ်ပေါက်နိုင်ခြင်း၏ အကြောင်း

ဝတ္ထုရေးသမားလောကအတွင်း၌ သာမက အနုပညာသည်လောက တစ်ခုလုံးတွင် ကံကောင်းပါမှ ထမင်းတစ်လုတ် ဝရံဆိုသော အခြေအနေသည် ယနေ့ မြန်မာပြည်၏ အခြေအနေဖြစ်၏။ အမေရိကန်၊ အင်္ဂလန် စသော တိုင်းပြည်များ၌ နာမည်ကျော် စာရေးဆရာတစ်ယောက် ဖြစ်နိုင်လောက်သူတစ်ယောက်သည် အခြားသော ‘ကြေးတမ်းစား’ အလုပ်မျိုးကို စိတ်မကူးဟု သိရ၏။ ထို့ကြောင့် ယူနိုဗာစီတီမှ ထွက်လာသူများအနက် စာရေးခြင်းအတတ်

ဘက်တွင် အစွမ်းအစ ရှိ မရှိ၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကို စမ်းမကြည့်ဘဲ နေသူဆို၍ ခပ်ရှားရှားရှိသည် ဆို၏။ မြန်မာပြည်၌မူ ဗြိတိသျှလက်ထက်မှစ၍ ယနေ့တိုင် ငွေကြေးတတ်နိုင်သူများသည် ဝတ်လုံ၊ အင်ဂျင်နီယာ၊ ဆရာဝန် စသော အလုပ်မျိုးတို့နောက်သို့သာ ဝိုင်းပြုံလိုက်ကြ၍ စာရေးဆရာ စသည့် အနုပညာသည် အလုပ်မျိုးကို လှည့်ကြည့်မိသူ အလွန်ရှား၏။ အဘယ်ကြောင့်နည်းဆိုသော် ၎င်းအလုပ်မျိုးတို့ဖြင့် ကြီးပွားဖို့ မဆိုထားဘိ၊ ဝမ်းဝဖို့ပင် ခဲယဉ်းသည်ဟု နားလည်ကြသောကြောင့် ဖြစ်၏။ တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံနှင့် ဆိုဗီယက်ယူနီယံတို့မှာကဲ့သို့ အနုပညာသည်များအား အထူးတလည် မြှောက်စားအားပေးသော အစိုးရမျိုးမပေါ်ပေါက်သေးသမျှ ကာလပတ်လုံး အနုပညာလောကတစ်ခုလုံး အလွန်မျက်နှာငယ်၍ ဝတ်လုံ၊ အင်ဂျင်နီယာနှင့် ဆရာဝန်များ၏ အထင်သေးခြင်း ခံရဦးမည်သာ ဖြစ်၏။ အမေရိကန်၊ အင်္ဂလန် စသော တိုင်းပြည်များတွင် စာရေးဆရာအလုပ်သည် (နိုင်ငံကြီး၍ လူဦးရေများသဖြင့် သိန်းသန်း ရိုက်နှိပ်ရသောကြောင့်) ဝင်ငွေကောင်းပြီး ဂုဏ်ကြီးသော အလုပ်မျိုးဖြစ်နေသော်လည်း ယိုးဒယားနိုင်ငံ၊ မြန်မာနိုင်ငံ စသော ပြည်ငယ်ကလေးမျိုးတွင် မိုးပျံအောင်ရေးတတ်သူဖြစ်စေ၊ ဝတ်လုံတစ်ယောက်၏ စာရေးအခြေအနေထက် တက်နိုင်ဖို့ ခဲယဉ်း၏။ (မိုးပျံအောင် ရေးတတ်သူများ ရှိနေသည် ဆိုလိုခြင်း မဟုတ်ဘဲ) အစိုးရ၏ ချီးမြှင့်မှုမပါဘဲလျက်နှင့် “လူတော်” နှင့် “စာကောင်း” ပေါ်ပေါက်နိုင်စွမ်းမရှိသော တိုင်းပြည် အခြေအနေကို တင်ပြလိုခြင်းမျှသာ ဖြစ်လေသည်။

အလွဲ၌ ပီတိဖြစ်စေခြင်း

ဝတ္ထုရေးဆရာများ၏ ညံ့ဖျင်းမှုနှင့် ပတ်သက်၍ ဖော်ထုတ်ဝန်ခံလိုသော အချက်များလည်း ရှိပါသေး၏။ မြန်မာဝတ္ထုရေးဆရာများသည် မည်သို့သော လူစားမျိုးကို ‘ဟီးရိုး’ အနေဖြင့် တင်ပြထိုက်သည်ဟု နားလည်သူ ရှားသေး၏။ ကျွန်ုပ်ကိုယ်တိုင်လည်း ဤအချက်ကို သဘောပေါက်နားလည်လာခဲ့သည်မှာ များစွာ မကြာသေးပေ။ လာလိုက်ချည့် ဘန်ကောက်လုံချည်အသစ်ကို ‘ဒုံးခံ’ နိုင်သူ၊ သူမတူအောင် စတိုင်ကျကျ ဝတ်နိုင်သူ၊ ပြိုင်ဘက်မရှိအောင် ရုပ်ရည်ချောမောသူ စက်ပိုင်၏ သား၊ အရေးပိုင်၏ သား၊ သူဌေး၏ သား ဟီးရိုးဝင်းသည်

လည်းကောင်း၊ သို့မဟုတ် ဝတ်လုံတော်ရ၊ အနည်းဆုံး ကောလိပ်ကျောင်းသား တစ်ယောက်ဖြစ်ပါမှ “ဟီးရီး”အင်္ဂါနှင့် ညီသည်ဟု မှတ်ထင်တတ်ကြသော ဝတ္ထုရေးသမားတို့သာ များလှ၏။ “ဟီးရီးဝင်း”ခေါ် ဇာတ်လိုက်မဆိုလျှင် လည်း ချောပေ၊ လှပေ၊ စတိုင်ကျပေဆိုသူများသာလျှင် ထိုရာထူးမျိုး ပေး တတ်ကြ၏။ “ဟီးရီး”သည် လည်းကောင်း၊ တိုင်းပြည်အတွက် ဘယ်အကွက် ဘယ်အချက်တွင် ကိုယ်ကျိုး အနစ်နာခံပြီး အားကျလောက်အောင် စွန့်စားထမ်း ရွက်ခြင်း မရှိချင်နေစေ။ ချစ်သူနှင့် ကွဲပြီး ဗိုလ်အိမ်ကြီး၏ လေသာပြတင်းပေါက် မှ ဖြစ်စေ၊ ပစ်ကတ်ကားကြီးပေါ်မှဖြစ်စေ၊ မျက်ရည်တွေတွေကျကာ စာဖတ်ပရိ သတ် လွမ်းဆွေးအောင် ရေးတတ်လျှင် ဟုတ်လှပြီ မှတ်ထင်ကြသည်။ “ဟီးရီး ဝင်း”သည် ရည်းစားပူကြောင့် မဖြီးနိုင် မလိမ်းနိုင် ကပိုကရိုငိုငိုကာ လုံချည် အောက်မှ ဇာနားတပ် “ရှင်မီး” စကလေးများပေါ်ထွက်နေသည်ဆိုလျှင် သာ၍ပင် ပီတိဖြစ်စေနိုင်သည်ဟု နားလည်တတ်ကြလေသည်။

“ဟီးရီး”ကို နားလည်ပါ၏လော

အထက်ပါ အင်္ဂလိပ်သတင်းစာခေါင်းကြီးပိုင်းဆရာ၏ အရေးအသားကို ထောက်ခြင်းအားဖြင့် ဝတ္ထုများနှင့် ပတ်သက်၍ အကဲဖြတ်ရလျှင် သူ့ကိုယ်သူ အတော်ပင် အထင်ရောက်ဟန်ရှိ၏။ ထိုသူအား ပုစ္ဆာတစ်ခုမေးလို၏။ ချားလ်စ်ဒစ် ကင်း ရေးသည့် **Great Expectations** (မျှော်တလင့်လင့် အမည်ဖြင့် ကျွန်ုပ် ဘာသာပြန်ဖူးသည့်) ဝတ္ထုတွင် မည်သူသည် “ဟီးရီး”ဖြစ်ပါသနည်းဟု မေးရလျှင် ဂျိုးသည် “ဟီးရီး”ဖြစ်သည်ဟု ဖြေကောင်းမှ ဖြေတတ်မည် ထင်သည်။ ၎င်း ဝတ္ထု၌ ဂျိုးသည် သာမန်ပန်းပဲ သမားတစ်ယောက်ဖြစ်၍ (အရင်းရှင်စနစ် တိုင်း ပြည်သားများ၏ မျက်စိ၌) ဟီးရီးဖြစ်နိုင်ဖို့ မျှော်လင့်ချက်မရှိရသည့်အထဲတွင် အပြုအမူ အပြောအဆိုနှင့် ကိုယ်ဟန်အမူအရာများမှာလည်း ခွတတကြီး ဖြစ်နေ ၏။ သို့ရာတွင် ဂျိုး၏ စိတ်သဘောထားမူကား ရွှေသားဖြင့် ပြုလုပ်ထားသည့် **(Heart of Gold)** ဟု အင်္ဂလိပ်တို့ ဆိုလေ့ရှိသည့်အတိုင်း ရိုးရိုးကြီးနှင့် လွန် စွာ ဖြူစင်၍ မချစ်ခင်ဘဲ မနေနိုင်သည့် လူစားမျိုးဖြစ်အောင် ဒစ်ကင်းက သရုပ်ဖော်ထားပေသည်။ ပန်းပဲအလုပ်သည် နိမ့်ကျသောအလုပ် ကြမ်းမှုသာ ဖြစ်လင့်ကစား ဟီးရီးယောင်ဖြစ်နေသည့် ပစ်(ပ်) ၏ အမြတ်ထုတ် အလုပ်ထက်

တိုင်းပြည်အတွက် အသုံးဝင်ခြင်းကိုလည်း စောင်းပါးရိပ်ခြည် ဖော်ပြထားပေသည်။ ဝတ္ထုများအကြောင်း နားလည်ယောင်ကားလုပ်သော အထက်ပါ ခေါင်းကြီးရေးသမားမျိုးသည် ဤအခြင်းအရာကို မြင်တတ်ပါသည်ဆိုက ကျွန်ုပ်ချီးကျူးပါသည်။

ခေတ်ပြောင်းစ စာရေးဆရာကြီး

ချားလ်စ်ဒစ်ကင်းကိုယ်တိုင် ၎င်းဝတ္ထုကြီးကို ရေးသားစဉ်တွင် ဂျိုးကိုဟီးရီးအနေဖြင့် စောင်းပါးရိပ်ခြည်မျှသာ ရည်ရွယ်ဝံ့သေးသည်ဟု ကျွန်ုပ်တွေးမိ၏။ “ဟီးရီးဝင်” ဆိုလျှင်လည်း အဲစတယ်လာကိုသာ အာရုံစူးစိုက်ကြ၍ ရွာကျောင်းဆရာမကလေးမျှသာဖြစ်သော ဘဒ်ဒီအား “ဆိုက်ပတ်” သမားအနေဖြင့်သာ သတိပြုမိသူများကြပေလိမ့်မည်။ ‘လူပေါ်ကြော့’ များ ခေတ်စားသောအခါ သမယဖြစ်၍ ဂျိုးနှင့် ဘဒ်ဒီတို့အား ‘တွယ်နဲ့’ များအနေဖြင့်သာ မြင်တတ်ကြပေရာ တိုင်းပြည်နှင့် အမျိုးသားအတွက် ကိုယ်တတ်နိုင်သော နေရာမှ ဖြူစင်သော စိတ်နှလုံးဖြင့် အမှုထမ်းကာ ဝမ်းစာရှာခြင်းသည်လည်း မွန်မြတ်လှပေသည်ဆိုခြင်းကို ဖော်ထုတ်တင်ပြသည့် စာရေးဆရာကြီးများအနက်တွင် ချားလ်စ်ဒစ်ကင်းအား (သူ့ခေတ်နှင့်သူ) ရှေ့ဆုံးတန်းမှ တင်ထားထိုက်ပါပေသည်။

ကျွန်ုပ်ကိုယ်တိုင် “မျက်စိလည်” ခဲ့ဖူးခြင်း

ဘာသာပြန်ဝတ္ထုဖြစ်စေ၊ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ရေးသားသည့် ဝတ္ထုများဖြစ်စေ၊ ကျွန်ုပ်ကိုယ်တိုင်မှာလည်း “ဟီးရီး” အနေဖြင့် မည်သည့်လူစားမျိုးကို တင်ပြထိုက်သည်ဟု သဘောပေါက် နားလည်လာခဲ့သည်မှာ များစွာ မကြာသေးကြောင်း ဝန်ခံပါသည်။ (ချားလ် ဒစ်ကင်းကဲ့သို့သော ဝတ္ထုရေးဆရာတစ်ယောက်တလေမှအပ) အရင်းရှင်လောကတစ်ခုလုံးရှိ ဝတ္ထုရေးသမားများသည် “ဟီးရီး” ဖန်ဆင်းရာတွင် ယောက်ျားတိုင်းက ဖြစ်ချင်လောက်သော လူစားမျိုးကိုသော်လည်းကောင်း၊ “ဟီးရီးဝင်” ဆိုလျှင်လည်း မိန်းမတိုင်းသွားရည်ယိုကျလောက်သည့် အတန်းအစား၊ အခြေအနေမျိုးကိုသော် လည်းကောင်း၊ ကြိုးစားပမ်းစား မွမ်းမံခြယ်လှယ်တတ်ကြ၏။ ဤသို့သော အလုပ်မျိုးကိုပင် ဧရာမအလုပ်ကြီးတစ်ခုအနေဖြင့် လက်ခံထားတတ်ကြ၏။ ထိုသို့

သော ယောက်ျား “ဟီးရီး” မျိုး သို့မဟုတ် မိန်းမ (ဟီးရီးဝင်း) မျိုး၌ ပူဆွေး ဒုက္ခတွေ့မှသာလျှင် စာဖတ်သူ၏စိတ်ကို ထိခိုက်စေနိုင်သည်ဟု နားလည် တတ်ကြ၏။ ဟုတ်ကောင်း ဟုတ်ပေမည်။ သို့သော် ဤပညာမျိုးမှာ “အပေါ စား” ပညာမျိုးမျှသာ ဖြစ်၏။ တောလံစတိုင် စသော ကမ္ဘာကျော် ရုရှားစာရေး ဆရာကြီးမျိုးမူကား လွယ်ကူ၍ ‘အပေါစား’ ဖြစ်သော နည်းလမ်းမျိုးကိုမလိုက်။ မင်းသမီးတစ်ယောက် သို့မဟုတ် အမတ်ကြီး၏ သမီးတစ်ယောက်ကို ဟီးရီး ဝင်း မတင်မြောက် ဆင်းရဲသား ကူလီမတစ်ယောက်၏ အဖြစ်အပျက်အား ဖြင့် လွမ်းစရာဖြစ်စေ၊ အားကျစရာဖြစ်စေ၊ ဖြစ်လာအောင် ဖန်တီးတတ်ကြ ပေသည်။ ရုပ်ရည်နှင့် အဆင့်အတန်း အခြေအနေကြောင့် မဟုတ်ဘဲ လူပြည့် ၌ လူဖြစ်လာခဲ့ရာတွင် လူသားချင်း၏ တာဝန်ကို ရောက်လေရာ အခြေအနေ မှ စွမ်းစွမ်းတမံ ထမ်းဆောင်ခြင်းအားဖြင့် စာဖတ်သူ အားကျလောက်အောင် တင်ပြတတ်ခြင်းသည် ဝတ္ထုရေးသမား၏ အရေးကြီးဆုံးသော တာဝန်ဖြစ်သည် ဟု မကြာမီကမှ သဘောပေါက် နားလည်လာခဲ့ရပေသည်။

အထက်ပါ ရည်ရွယ်ချက်မျိုးဖြင့် စာဖတ်ပရိသတ်၏ စိတ်ဓာတ်ကို စွဲဆောင်နိုင်လောက်အောင် ထမြောက်အောင်မြင်သည့် ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ရေးထုတ် ရန်မှာ လွယ်ကူသောအလုပ် မဟုတ်ခြင်းကို သွက်လက်စွာ ဝန်ခံပါသည်။ အခြားသော ဝတ္ထုရေးဆရာများသည်လည်း ဤအချက်ကို ငြင်းဆန်လိုကြလိမ့် မည် မဟုတ်ဟု ယုံကြည်ပါသည်။ ကြိုးစားကြရန်လည်း တိုက်တွန်းအပ်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်အဖို့မှာ နေစောင်းကာမှ လမ်းကောင်းမြင်တွေ့ထားသည့် ခရီးသည်ပမာ ရောက်နေပြီးသော နေရာစခန်းကလေးမှ တစ်ဖန် ထရန် ခဲယဉ်းခြင်းနှင့် အခြား သော အကြောင်းများကြောင့် ဝတ္ထုရေးခြင်းအလုပ်ကို လက်မြောက်လိုက်ပြီ ဖြစ်သော်လည်း အရွယ်ရှိ၍ သတ္တိကောင်းသလောက် ငွေသည် ပမာနမဟုတ်၊ မိမိ၏ အလုပ်၌ ထိပ်တန်းဆိုက်အောင် ကြိုးစားမည် ဆိုဝံ့သည့် “မတစ်ထောင် တစ်ကောင်ဖွား” ဝတ္ထုရေးသမားများအား အနုပညာသည်များကို ထိုက်တန်သလို အားပေးမည့် ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး မပေါ်ပေါက်သေးမီ ခါးစည်းပြီး လှော်ခတ်ဖန်တီးကြဖို့ တိုက်တွန်းလိုက်ရပါသတည်း။

[လူထုသတင်းစာ၊ ၂၉-၁၁-၅၅]

စိတ်ကူးချိုချို

ကျွန်ုပ်၏ တွတ်ကွက်

မျက်ရည်ဝိုင်းမိခြင်း

ကျွန်ုပ်အား ဖမ်းဆီး၍ ထောင်ထဲ၌ချုပ်လှောင်ထားသည်ဟူသော သတင်း ပျံ့နှံ့သွားသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ကျွန်ုပ်၏ စိတ်နှလုံးကို ထိခိုက်သွားစေသည့် အခြင်းအရာတစ်ခု ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ မိမိအား ဖမ်းဆီးချုပ်လှောင်ခြင်းအတွက် ကြောင့် ‘ဖြစ်ရလေခြင်း’ဟူသော ဝမ်းနည်းလက်ပက်ဖြစ်ရခြင်းမျိုးကို ဆိုလိုသည် မဟုတ်။ အနယ်နယ်အရပ်ရပ်ရှိ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးသမားများ၊ စာပေသမား များ၊ အသင်းအဖွဲ့များ၊ အလုပ်သမား လယ်သမားများ စသည်တို့က ကျွန်ုပ် ကို အမြန်လွှတ်ရန် ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ပေးပို့ကြခြင်းကို ဆိုလိုပေသည်။ လူသတ်သမားရာဇဝတ်ကောင်မျိုးကို ချုပ်လှောင်သည့် လိုဏ်ခေါင်းကလေး အတွင်း သံတိုင် သံတံခါးကြီးနောက်တွင် ချွေးတစ်ပြိုက်ပြိုက်နှင့် ပူပူအိုက်အိုက် ဒုက္ခခံရခြင်းများအတွက် ဝမ်းနည်းလောက်အောင် မဖြစ်ခဲ့ရ။ လူကိုယ်တိုင် မြင် တွေ့ရဖူးခြင်း မရှိပါဘဲလျက် ကျွန်ုပ်၏ စာပေများကို ဖတ်ပြီး နာမည်မျှလောက် သာ ကြားရဖူးသူများက ကျွန်ုပ်အတွက် ဤမျှလောက် စိတ်ဝင်စားစွာနှင့် အော်ဟစ်တောင်းခံကြခြင်းများကို သိရှိရသည်တွင်မူကား မျက်ရည်ဝိုင်းကာ ရင်ထဲ၌ တစ်ဆိုဆိုကြီး ဖြစ်ခဲ့ရဖူးပေသည်။

စိတ်ကူးချိုချို

အကောင်းနှင့်အဆိုးရောခြင်း

သို့သော် ဤလောက၌ အကောင်းချည်းသက်သက် ကြုံတွေ့ရသည်ဟူ၍ မရှိနိုင်။ အကောင်းတွေ့ရလျှင် အဆိုးလည်း တွဲဖက်ကြုံတွေ့ရမြဲ ဓမ္မတာပင် ဖြစ်ဟန်ရှိသည်။ မျက်နှာကိုမျှ မမြင်ရဖူးသူများက ကျွန်ုပ် လွတ်မြောက်ရေးအတွက် ဤနှယ်ထိုနှယ် ကုန်းအော်ကြခြင်း၊ အချို့မိတ်ဆွေများက အကျဉ်းထောင်ထဲသို့ လာရောက်တွေ့ဆုံကာ အားပေးစကား ပြောကြခြင်း၊ ရပ်ဝေးနေ မိတ်ဆွေများက အကျဉ်းထောင်ထဲသို့ လာရောက်တွေ့ဆုံကာ အားပေးစကားပြောကြခြင်း၊ ရပ်ဝေးနေမိတ်ဆွေများက စာတစ်တန်ပေတစ်တန်ဖြင့် ဝမ်းနည်းစကားရေးသားပေးပို့ကြခြင်း (ရွှေဘိုအဆက်အနွယ်ဖြစ်သည့်အလျောက်) တောမှ ဆွေမျိုးဉာတိများက အကျဉ်းထောင်ထဲသို့ ဥဒဟို ဝင်ရောက်မေးမြန်းကြခြင်း စသည်များကို ကြုံရခြင်းနှင့်အတူ အနီးအပါးရှိ ရင်းနှီးသော ဆွေမျိုးဉာတိအချို့ကမူ ဂုဏ်တု ဂုဏ်ပြိုင်သဘောထားကြသည့် လက္ခဏာနှင့် “ကောင်းပါလေရဲ့” ဆိုသူက ဆို၊ အသင်းအဖွဲ့တွေက ဆူပူတောင်းခံကြသံများကို မကြားချင်၍ နားပိတ်ထားသူကထား ပြုလုပ်ကြခြင်းများလည်း ရှိကြပေသည်။ ကျွန်ုပ်၏အိမ်ကို စားရအိမ်သောက်ရအိမ်သဘောထားသော ကြာရှည်စွာနေထိုင်စားသောက်သွားခဲ့ကြဖူးသည့် တပည့်ရင်းဆိုသူများအနက်တွင်လည်း ထောင်ထဲသို့ ကိုယ်တိုင်လာရောက်တွေ့ဆုံသူများလည်း ရှိ၍ ဝမ်းနည်းပါသည်ဆိုသော စာတစ်စောင်မျှ ရေးဖော်မရသူများလည်း ရှိကြပေသေးသည်။ ကျွန်ုပ်အား လေးစားသူများနှင့် မထိမဲ့မြင်ပြုကြသူများအကြောင်းကို တစ်ခါတစ်ရံ စဉ်းစားမိသည့်အခါ ဒီဃနိကာယ်ကျမ်း၌ ဖတ်ရဖူးသည့် အခြင်းအရာတစ်ခုကို သတိရမိပါသေးသည်။

ကျမ်းထွက်ဥပမာ

တစ်နေ့သ၌ ညီတော်အာနန္ဒာ ဆွမ်းခံကြွတော်မူရာ ဝယ်မာတုဂါမကြီး တစ်ဦးက ညီတော်အာနန္ဒာအား လျှောက်ထားသည်မှာ “အရှင်ဘုရား ဤတရားက ဘယ်လိုတရားမျိုးလဲ၊ ဘုရားတပည့်တော်မ နားမလည်နိုင်ပါဘူး၊ တပည့်တော်မရဲ့ ဖခင်ဟာ တစ်သက်လုံး မသောက်မစား အကုသိုလ်တရားကို အလွန်ကြောက်တတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး ဖြစ်ပါတယ်၊ ဖခင်ကွယ်လွန်သောအခါမှာ တုဿီတာဘုံ

ရောက်တယ်လို့ ဘုရားက ဟောတော်မူပါတယ်။ တပည့်တော်မရဲ့ ဦးလေးတစ်ဦးကတော့ တစ်သက်လုံး သောက်စားမူးယစ်ပြီး အပျော်အပါး လိုက်စားလာခဲ့တာ သေခါနီးကျတော့ ဘုရားနဲ့တွေ့ပြီး များမကြာမီ ကွယ်လွန်တဲ့အခါမှာ တုသီတာဘုံရောက်တယ်လို့ ဘုရားက ဟောတော်မူပြန်ပါတယ်။ အရှင်ဘုရားတို့တရားက ဘယ်နှယ်ဟာလဲ၊ သူတော်ကောင်းလည်း ဒီနေရာ၊ အပျော်သမားလည်း ဒီနေရာ၊ တပည့်တော်မဖြင့် နားမလည်နိုင်ပါဘူး ဘုရား” ဟု လျှောက်ထားလေသည်။

အကဲခတ်ခက်ခြင်း

ထိုအခါ ညီတော်အာနန္ဒာသည် ထူးထူးထွေထွေ ဖြေဆိုတတ်သည့် လက္ခဏာမရှိဘဲ “ဘုရားဟောတော်မူတဲ့အတိုင်းသာ မှတ်ရစ်တော့၊ ဘုရားစကား မှားသည်မရှိဘူး” ဟူ၍သာ ပြန်လည် မိန့်တော်မူခဲ့နိုင်လေသည်။ ထို့နောက် ကျောင်းတော်သို့ ပြန်ရောက်၍ ဒါယိကာမကြီး၏ စကားကို မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားရာတွင် မြတ်စွာဘုရားက ဤသို့ မိန့်တော်မူလေသည်။ “အိမ်ထောင် သားမွေးနေတဲ့ ဤဒါယိကာမကြီးကား ငါ့တရားတော်နှင့် ပတ်သက်၍ ဤပုဂ္ဂိုလ် ထိုပုဂ္ဂိုလ် စသည်များကို အဘယ်မှာ အကဲခတ်နိုင်ပါအံ့နည်း။ တစ်ဦးသော ပုဂ္ဂိုလ်အား အကဲခတ်ခြင်းဟူသည်မှာ သာမန်ကာလျှံကာနှင့် ဖြစ်နိုင်သည်မဟုတ်၊ ကြာရှည်လေးမြင့် ချဉ်းကပ်ပြီး တီးခေါက်စုံစမ်းဖို့ လိုအပ်သည်။ ကြာရှည်လေးမြင့် ချဉ်းကပ်ပြီး အတူတကွ နေထိုင်ဖူးပါသည်။ သို့သော်လည်း စူးစမ်းဆင်ခြင်တတ်သော ဉာဏ်ပညာရှိပါဦးမှ အကဲခတ်နိုင်သည်။ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်ကို ရုတ်တရက် ချက်ချင်း အကဲခတ်နိုင်ဖို့မှာ ငါနှင့် ငါ့ကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သာ ဖြစ်နိုင်သည်” ဟူ၍ မိန့်တော်မူဖူးလေသည်။

“တွတ်ကွက်” အမျိုးမျိုး

အကွက်ဖော်ထားသည့် ပတ္တမြားမျက်ရှင်တွင် “တွတ်ကွက်” (မှန်ကူကွက်) အမြောက်အမြားရှိဘိသကဲ့သို့ လူအသီးသီး၌လည်း အကောင်းနှင့် အဆိုးတို့သည် သူ “တွတ်ကွက်” နှင့်သူ ရှိကြမြဲ ဖြစ်သည်။ လူအနည်းငယ်၌ ကောင်းသော မျက်နှာ “တွတ်ကွက်” တို့ များပြား၍ ဆိုးသောမျက်နှာ “တွတ်ကွက်”

တို့ နည်းပါးပေရာ၊ အချို့မှာလည်း ကောင်းသော “တွတ်ကွက်” မြုပ်၍ ဆိုးသော အချက်အလက်များက ပေါ်လွင်ထင်ရှားလျက် ရှိတတ်သည်။ အကောင်းချည်းသက်သက် သို့မဟုတ် အဆိုးချည်းသက်သက် တည်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍ မွေးဖွားခဲ့ဖူးလေဟန် မတူချေ။ အချို့လူများတွင် ကောင်းသော တွတ်ကွက် “မျက်နှာ” များသာလျှင် မကြာခဏ ဗန်းပြခွင့်ရ၍ လူကောင်းကြီးအနေဖြင့် အထင်မြင်ကြီးခြင်း ခံရတတ်ပေရာ ပူးပူးကပ်ကပ် ပေါင်း၍ ‘ဓာတ်သိနှမ်းဖက်ချဉ်’ ဆိုသူမျိုးသည်သာလျှင် ဟုတ်တိုင်းမှန်ရာ အကဲခတ်နိုင်ခွင့် ရှိလေသည်။ ယေဘုယျအားဖြင့်ဆိုရသော် ဆိုးသော “တွတ်ကွက်” များသည် အလွယ်တကူ ပေါ်လွင်တတ်၍ ကောင်းမြတ်သော အချက်အလက် (တွတ်ကွက်) မျိုးသည် အခွင့်အရေးကြီးမှ ထင်ရှားစွာ ပေါ်လွင်လာတတ်လေသည်။ လူသတ္တဝါသည် ဟန်ဆောင်၍ ဗန်းပြချင်သော သဘာဝရှိသော်လည်း မြင်သောသူများက အဆိုးဘက် “တွတ်ကွက်” ကိုသာလျှင် အလွယ်တကူ ရှုမြင်တတ်သောကြောင့် ဖြစ်ဟန်တူပေသည်။

အသိခက်သော လူ့သဘာဝ

လူ့သဘာဝကို ဖော်ပြရာ၌ တကယ်ကောင်းသော ဝတ္ထုရေးဆရာကြီး မျိုး၏ စာပေများမှာ အထောက်အထား အကိုးအကားအဖြစ်နှင့် အသုံးပြုကြရလေသည်။ ရုရှားစာရေးဆရာကြီး တောလ်စတိုင်း (Tolstoy) ၏ War and peace စစ်နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးဟူသော ဝတ္ထုကြီးမှာ ကမ္ဘာတွင် အကောင်းဆုံးသော ဝတ္ထုကြီးဟူ၍ ကမ္ဘာ့စာရေးဆရာကြီးများက ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ထားကြရသည်ဖြစ်ရာ ဤနေရာတွင် ၎င်းဝတ္ထုထဲ၌ပါရှိသည့် ဇာတ်လိုက်မ (Herione) အကြောင်းကို ဥဒါဟရုဏ်ဆောင်ခြင်းအားဖြင့် လူ့သဘာဝ၏ အသိရခက်ပုံကို ဖော်ပြပေးဦးမည်။

အဆိုးချည်းထင်ရသည်

ဇာတ်လိုက်မ နာတာရှာ (Natasha) သည် အရွယ်ရောက်သည့်အချိန်မှစ၍ ဤလူပျိုကလေး ထိုလူပျိုကလေး စသည်များနှင့် ရည်းစားထားချင်တတ်၏။ သူနှင့် နီးစပ်လာသည်ဆိုလျှင် မချစ်မကြိုက်လိုက်ရသော လူပျိုကလေး

ဟူ၍ပင် ခပ်ရှားရှားရှိခဲ့သည်။ ဤတစ်ယောက်နှင့် ချစ်ကြိုက်နေရာမှ သာသည်ဟု ထင်ရသူတစ်ယောက်နှင့် တွေ့လျှင် ကူးပြောင်း၍ ချစ်ကြိုက်လိုက်သေးသည်။ (သို့သော် ကျူးကျူး လွန်လွန်ကား မဟုတ်ချေ)

နောက်ဆုံး၌ မိမိက အလွန်သဘောကျလှသဖြင့် လက်ထပ်ပါတော့မည်ဟု ကတိပေးပြီးသော ယောက်ျားတစ်ယောက်ကိုပင် စွန့်လွှတ်ပြီး လူ့ပေါ်ကြော့ ကလေးတစ်ယောက်နှင့် လိုက်ပြေးဖို့ ကြိုးစားသေးသည်။ မိဘများက သိသွား၍ လိုက်မပြေးရသောအခါ မိဘနှင့် ဆွေမျိုးများအပေါ်တွင် စိတ်ကောက်ပြီး ကိုယ့်ကိုယ့်ကို သေကြောင်းကြံဖို့ ကြိုးစားသည်။ သူထင်ရာမလုပ်ရ၍ စာဖတ် သူများ မြင်ပြင်းကပ်လောက်အောင် ကိုးရိုးကားရားလုပ်ချင်သေးသည်။ ထို အချိန်သို့တိုင်အောင်မှာ နာတာရှာ၏ ချောမောလှပခြင်းမှလွဲ၍ “ဟီးရီးဝင်း” နှင့် ထိုက်တန်သော “တွတ်ကွက်”ဆို၍ တစ်ကွက်တလေမျှပင် မတွေ့ရချေ။

မြုပ်နေသော “တွတ်ကွက်”

ထို့နောက် မော်စကိုမြို့တော်ထဲသို့ နပိုလီယန်၏ စစ်တပ်များ ဝင်တော့မည် ရှိရာတွင် နာတာရှာ၏ မိဘများနှင့် အခြားသော အထက်တန်းစား ဂုဏ်သရေ ရှိအိမ်ထောင်ကြီးများသည် မော်စကိုမြို့မှ တိမ်းရှောင်ထွက်ပြေးရန် ပြင်ဆင်ကြ သည်။ နာတာရှာ၏ ဖခင်သည် မိမိပိုင်ဆိုင်သော မြင်းရထားကြီး လေးငါး ခြောက်စီးကို တောရွာကလေးမှ ခဲယဉ်းစွာ မှာယူပြီးနောက် အချို့ကို အိမ်သူ အိမ်သားများစီးရန်အတွက် လည်းကောင်း၊ အချို့ကို အဖိုးတန်သော အိမ် ထောင်ပရိဘောဂများ တင်ဆောင်သယ်ယူရန်အတွက် လည်းကောင်း စီမံလေ သည်။ ထိုအချိန်၌ နပိုလီယန်၏ စစ်တပ်နှင့် တိုက်ခဲ့ရ၍ ဒဏ်ရာရရှိသော ရုရှားစစ်သားများသည် မော်စကိုမြို့သို့ ဆုတ်ခွာရောက်ရှိနေကြရာ နပိုလီယန် စစ်တပ်ကြီး ဝင်လာတော့မည်ဟု ကြားသိရသောအခါတွင် မြို့တော်မှ ထွက်ပြေး တော့မည့် နာတာရှာတို့၏ မြင်းရထားကြီးနှင့် လိုက်ချင်ကြသည်။ သို့ဖြစ်၍ စစ်သား လူနာများသည် ပစ္စည်းများ တင်လျက်ရှိသော မြင်းရထားကြီးများအနီးသို့ ချဉ်း ကပ်၍ ရထားမောင်းသမားများနှင့် အစေခံများအား မိမိတို့ လိုက်ပါရမည့် အကြောင်း တောင်းပန်ပြောဆိုကြသည်။ “ကျွန်တော်တို့ အမိုးပေါ်က လိုက်ပါ

ရစေဗျာ”။ “နောက်မြီးကလေးက ထိုင်လိုက်ပါရစေဗျာ”။ “သေတ္တာကြီးတွေ အကြားက ထိုင်လိုက်ပါရစေဗျာ” စသည်ဖြင့် နားပူနားဆာပြောဆိုကြရာ အစေခံများက ငေါက်၍သာ လွှတ်လိုက်ကြ၏။ နာတာရှာ၏ ဖခင်သို့ ချဉ်းကပ်ပြောဆိုကြပြန်ရာတွင်လည်း ထိုနည်းအတူ ငေါက်၍သာ ငြင်းပယ်လိုက်သည်။ နာတာရှာသည် ခရီးသွားရန်အတွက် ဖြီးလိမ်းဝတ်စားကာ ထွက်လာ၍ စစ်သားလူနာများ၏ တောင်းပန်စကားများကို ကြားရသည်တွင် ရှေးဦးစွာ အိမ်ထောင်ပရိဘောဂများ တင်ထားသော ရထားကြီးပေါ်မှ ပစ္စည်းများကို ပြန်ချစေပြီးလျှင် စစ်သားလူနာများသို့ တစ်စီးပေးလိုက်သည်။ ထိုအခြင်းအရာကို မြင်လိုက်သော အခြားလူနာစစ်သားများက နာတာရှာအား နားပူကြပြန်လေရာ နာတာရှာက ဒုတိယ မြင်းရထားတစ်စီးပေးလိုက်ပြန်သည်။ နောက်ထပ် လူနာများ ရောက်လာပြန်၍ တောင်းပန်နားပူကြပြန်ရာတွင် နာတာရှာသည် ကမ္ဘာကျော် ပန်းချီဆရာကြီး ရေးဆွဲခဲ့၍ ရူဘယ်လ်ဒင်ဂါးထောင်သောင်းတန်သော ပန်းချီကားများနှင့် အိမ်သူအိမ်သားများ ဝတ်ဆင်သည့် ပိုးဖဲအဝတ်တန်ဆာများ ထည့်ထားသည့် သေတ္တာကြီးများကိုပါ ရထားကြီးများပေါ်မှ ပြန်ချစေ၍ စစ်သားများစီးရန် ပေးလိုက်ပြန်သည်။ နောက်ဆုံး၌ အိမ်သူအိမ်သားများစီးရန် မြင်းရထား နှစ်စီးမျှသာ ကျန်တော့၍ မိဘနှစ်ပါးတို့အိမ်ပေါ်မှ ဆင်းလာကြသောအခါတွင် ထိုအခြင်းအရာကို တွေ့မြင်ကြသည်နှင့် အံ့သြကြီးစွာဖြင့် နာတာရှာအား ဆူပူကြိမ်းမောင်းကြသည်။ ဤတွင် နာတာရှာက အိမ်ထောင်ပရိဘောဂများထက် တိုင်းပြည်အတွက် အသက်ပေးပြီး ခုခံကာကွယ်တိုက်ခိုက်ခဲ့ပေးသော စစ်သားလူနာများ၏ အသက်သည် အဆပေါင်းများစွာ တန်ဖိုးရှိကြောင်း၊ မိမိအတွက် ထိုင်စရာမရှိလျှင် ခြေကျင်လိုက်ရန်ပင် အသင့်ရှိကြောင်း ပြောဆိုသည်တွင်မှ မိဘနှစ်ပါးတို့မှာ နာတာရှည်အား မဆူဝံ့တော့ဘဲ အရှက်ရသောမျက်နှာထားနှင့် တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက် ကြည့်နေမိကြတော့သည်။ ဤတွင်မှ နာတာရှာကား ဇမ္ဗူရာဇ်ရွှေစင်ဖြင့်ပြီးသော နှလုံးသား (Heart of Gold) ရှိပေသည်တကားဟု မိဘနှစ်ပါးတို့ သိရှိရပေတော့သည်။ ဤသည်ကား နာတာရှာ၏ စိတ်နေသဘောထားနှင့် ပတ်သက်၍ မြုပ်ကွယ်လျက်ရှိသော “တွတ်ကွက်” တစ်ကွက်ပေတည်း။

စိတ်ကူးချိုချို

တောင်စတိုင်၏ လက်စွမ်း

နောက်တစ်ကွက်မှာ နာတာရှာ သစ္စာဖောက်၍ စွန့်ပစ်ခဲ့သော ရည်းစား စစ်ဗိုလ်သည် ဒဏ်ရာအနာတရရှိ၍ မော်စကိုမှ ထွက်ခွာလာကြသည့် စစ်ပြေး များအနက်တွင် မြင်းရထားတစ်စီးနှင့် ပါလာသည်ကို လမ်းခရီးတွင်မှ နာတာရှာ တွေ့ရှိရသည်။ ထိုသို့သိရသော အချိန်မှစ၍ နာတာရှာသည် မိမိပစ်မှားခဲ့သော ရည်းစားစစ်ဗိုလ်အနီးမှ နေ့ရောညပါ ခွာတော့သည် မရှိဘဲ လမ်းခရီးတစ် လျှောက်လုံး သူနာပြုဆရာမတစ်ယောက်မျှမက ပြုစုစောင့်ရှောက်ရင်း မိမိပြစ် မှားမိခဲ့သည့် အခြင်းအရာကို ဝန်ခံတောင်းပန်ပုံများမှာလည်း အသည်းနှလုံးသို့ ထိခိုက်လှသည်။ မာနကြီးသည်ဟု ထင်ခဲ့ကြရသည့် နာတာရှာအဖို့မှာ ဤသည် လည်း မြုပ်ကွယ်နေခဲ့သော ‘တွတ်ကွက်’တစ်ကွက်ပေတည်း။ သာမန်မျှ ထင် ကြရသည့် ပုဂ္ဂိုလ်များအနက်မှ မြုပ်လျက်ရှိသော ‘တွတ်ကွက်’ကို အလန့်တကြား တအံ့တဩ ဖော်ထုတ်ခြင်းအရာ၌ စာရေးဆရာကြီးတောင်စတိုင်ကား တကယ် စွမ်းသောပုဂ္ဂိုလ်ကြီးပါပေတည်း။

မြန်ရာဟင်းကောင်း

ကျွန်ုပ်၏ ဆွေမျိုးဉာတိများနှင့် ပတ်သက်၍ နှမနှစ်ယောက် သုံးယောက် မှတစ်ပါး ကျွန်ုပ်၏ ‘တွတ်ကွက်’အချို့ကို မသိမြင်ဖူးကြဘဲ သာမန်ဦးကြီးတစ် ယောက်ဟု မြင်ရှာကြ၏။ အချို့ကမူ ထောင်ထဲ၌ ကျွန်ုပ်အချုပ်ခံနေရစဉ်အခါ က ‘နယ်တွေလှည့်ပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးတရားတွေဟော၊ သတင်းစာထဲမှာ ဓာတ်ပုံ တွေထည့်၊ အခုတော့ ဘယ့်နှယ်ရှိသေးလဲ’ဟူ၍ပင် ဝမ်းသာအားရ ပြောကြသေး သည်။ ၎င်းမိတ်ဆွေများကမူ ထောင်ထဲမှ ကျွန်ုပ် လွတ်မြောက်လာခဲ့ခြင်း အတွက် ဝမ်းပန်းတသာမရှိသည့်အပြင် ‘ဘယ့်နှယ်ရှိသေးလဲ’ဟု ပြောထားမိ သောစကားအတွက်ကြောင့် ဝှက်ကျနေကြသဖြင့် ဝမ်းနည်းပုံပင်ရကြသည်။ သို့ သော် ‘မြန်ရာဟင်းကောင်းခင်ရာဆွေမျိုး’ဟူသော ဆိုရိုးစကားလည်း ရှိပေသဖြင့် ဝမ်းနည်းစရာမဟုတ်ပါပေ။

တပည့်ကောင်းလည်းရှိ၏

ဆွေမျိုးဟူသည်မှာ သွေးစပ်၍သာ တော်ရခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် သဘာဝတူချင်မှတူမည်၊ ခင်ချင်မှလည်း ခင်မည်၊ သို့သော် ကျွန်ုပ်၏ နေအိမ် ၌ အတန်ကြာ အတူတကွ နေထိုင်စားသောက်သွားကြသည့် တပည့်များနှင့် ပတ်သက်၍မူ၊ ထိုထက်လေးနက်စွာ ဆင်ခြင်သုံးသပ်မိသည်။ တပည့်တစ်ယောက် ကမူ တော်ရှာပါပေသည်။ အချုပ်ခံရသည်ဟု ကြားလျှင် လူကိုယ်တိုင် ပြေး လာ၍ အကြံဉာဏ်များပေးဖော်ရပေသည်။ သို့သော် ကျွန်ုပ် လက်မခံနိုင်သော အကြံဉာဏ်မျိုး ပေးခြင်းကို ထောက်ခြင်းအားဖြင့် ကျွန်ုပ်၏ ‘တွတ်ကွက်’များနှင့် ပတ်သက်၍ အစုံအလင် မသိရှာသေးကြောင်း ထင်ရှားသည်။ မည်သို့ဆိုစေ လွတ်စေလိုသော ကရုဏာကြောင့် ပေးမိပေးရာ အကြံဉာဏ်မျိုး ပေးရှာတော့ သည်ဟု ကျွန်ုပ် နားလည်ပါသည်။ ၎င်းတပည့်သည် ကျွန်ုပ်၏ ‘တွတ်ကွက်’ အချို့ကို စာဖြင့် ရေးသားဖော်ထုတ်ခြင်းအားဖြင့် ‘ဝါဒဖြန့်’ ပေးခြင်းနှင့် လွတ်မြောက်လာရခြင်းတို့သည် အဆက်အသွယ်ရှိသည်ဟု ဆိုနိုင်သော်လည်း ၎င်းတပည့်၏ မေတ္တာနှင့် စေတနာကို အသိအမှတ်ပြုရပေမည်။

တပည့်ဆိုးလည်းရှိသည်

ဒုတိယတပည့်တစ်ယောက်မှာမူ ကျွန်ုပ်နှင့် အတန်ကြာအောင် နေခဲ့ ဖူးသော်လည်း ရှေ့မှောက်တွင် လောကဝတ်စကား ပြောတတ်ခြင်းမှတစ်ပါး ကျွဲပါးစောင်းတီး အမျိုးအစားဖြစ်၍ ကျွန်ုပ် ‘တွတ်ကွက်’ အကြောင်းကို ဘာမျှ မသိရှာချေ။ ကျွန်ုပ်က ကျွေးမွေးနိုင်သည့်အခါ၌ ‘မြောက်’၍ ရာထူးပေးနိုင်သူ နှင့် ကပ်မိလျှင် မခွာတမ်း ပူးကပ်ပြီး နားဝင်ဆိမ့်သောစကားလုံးမျိုးဖြင့် ‘ပင့်’ တတ်သူတစ်ယောက်ဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ် အဖမ်းခံရသည်ဆိုလျှင် ထိုတပည့်က ‘ထောင်ထဲမှာ တစ်သက်လုံး နေပေတော့’ဟူ၍ပင် (ကွယ်ရာမှာ) ပြောသေး သည်။ လူတစ်ယောက်နှင့် တစ်ယောက် ကျေးဇူးပြုဖူးခြင်းသည် ခင်မင်ရာ ခင်မင်ကြောင်း ဖြစ်စေနိုင်သည်မဟုတ် သဘာဝတူသူ အချင်းချင်းသာ ခင်မင်တတ် သည့် လက္ခဏာရှိ၏။ ကျွန်ုပ်မှာ လူတစ်ဖက်သားကို မြောက်ပင့်ပြောတတ်သော ဝါသနာမရှိ။ ၎င်းတပည့်ကား သူ့၌ အကျိုးရှိမည်ထင်လျှင် ကြံကြံဖန်ဖန် မြောက် တတ်သော ဝါသနာရှိသူဖြစ်၍ ကျွန်ုပ်နှင့် ဝါသနာချင်း မတူသည့်အတွက်

ကြောင့် ‘အစေးမကပ်’ ကြခြင်းဖြစ်လေသလောဟု စဉ်းစားမိသည်။ ‘ထောင်ထဲမှာ တစ်သက်လုံး နေပေစေတော့’ ဟု ပြောရလောက်အောင် အခြားအကြောင်း အချက်ရှာမရချေ။

ကြင်နာတတ်သူများ

ဆွေမျိုးညာတိ အရင်းအချာအချို့နှင့် တပည့်တစ်ယောက်တလေ၏ ဝတ္တရားပျက်ကွက်ခြင်းများအတွက် စိတ်ထဲ၌ ထိခိုက်လှအောင် မရှိသော်လည်း ထောင်ထဲ၌ ရှိနေခိုက်တွင် နာမည်ကြားဖူးရုံ၊ မျက်နှာမြင်ဖူးရုံ ရှိသူများ၏ ကြင်နာမှုများသည်ကား၊ မျက်ရည်ဝိုင်းမတတ် ထိခိုက်လှသည်။ ထောင်ထဲ၌ ရှိစဉ် ‘သူစိမ်းတစ်ရံဆံ’ များက အဖိုးတန်သော စားကောင်းသောက်ဖွယ်များ ပေးပို့ကြသည်မှာ ပြတ်တော့သည်မရှိဘဲ ‘ဘဝတူ’ များနှင့် ဝေခြမ်းစားသောက်ရသည်။ အထူးသဖြင့် အံ့ဩမိသောအခြင်းအရာတစ်ခုမှာ ‘မျက်နှာသိ’ မိန်းမကြီးတစ်ယောက်က ကျွန်ုပ်၏ ဇနီးအား ငွေရေးကြေးရေးနှင့် ပတ်သက်သည့် အခက်အခဲရှိလျှင် ကူညီရန် အသင့်ရှိပါသည်။ ၎င်းအား အကြောင်းကြားပါဟု ပြောရှာဖော်ရခြင်းပင် ဖြစ်လေသည်။ ဤသို့သော ကြင်နာမှုများကို သိရှိရသည့် အခါ ထောင်ထဲ၌ အချုပ်ခံရသော ဆင်းရဲဒုက္ခသည် (တရားသဘာဝနှလုံးသွင်းခြင်းကို အပထား၍) ရာခိုင်နှုန်း ၅၀ ထက် မနည်း လျှော့ကျသွားသည် ဟု ကြံခဲ့ရသည်။

ယေဘုယျအားဖြင့်ဆိုသော် လူသတ္တဝါသည် ချစ်ခင်ကြင်နာသူ ပေါများခြင်းအတွက် ဝမ်းသာတတ်၍ အလေးမပြု ဂရုမစိုက်ဆိုခြင်းအတွက် ဝမ်းနည်းတတ်ကြသည်။ သို့သော် ကျွန်ုပ်ကား ထောင်ထဲ၌ ရှိစဉ် နှလုံးသွင်းတရား၊ တစ်မျိုးထား၍ စဉ်းစားခဲ့သည်။ ချစ်ခင်ကြင်နာကြောင်း ဖော်ပြသည်ကို တွေ့ရသည့်အခါ သဘောကျသည်ကား မှန်ပါ၏။ သို့သော် တစ်ဖက်က ခင်မင်သည့်အခါ မိမိကလည်း ဂရုတစိုက် အလေးပြုခြင်းတည်းဟူသော ချစ်ခင်မှုဖြင့် တုံ့ပြန်ရသည် ဖြစ်သောကြောင့် တစ်နည်းအားဖြင့် သံယောဇဉ်ကြီးချည်နှောင်မှုခံရခြင်းပင် ဖြစ်သည်ဟု စဉ်းစားမိသည်။ ကျွန်ုပ်အား အလေးဂရုမပြုသော ဆွေမျိုးညာတိများ မိတ်ဆွေဆိုသူများ၊ တပည့်တပန်းများအကြောင်းကို စဉ်းစားမိသောအခါတွင်လည်း ၎င်းတို့ကို စိတ်ထဲ၌ မထားဘဲ လုံးဝ

စာရင်းပယ်လိုက်ခြင်းကြောင့် တစ်နည်းအားဖြင့် သံယောဇဉ်အနှောင်အဖွဲ့လွတ်
သည်ဟူ၍ပင် သဘောပိုက်မိသည်။ ‘တစ်ကောင်ကြွက်’ ဟူသော အဖြစ်မျိုးသည်
နာမည်ဆိုးသော်လည်း တရားသဘောအားဖြင့် မဆိုးလှဟူ၍ တစ်ခါတစ်ရံ
စဉ်းစားမိသတည်း။

[သွေးသောက်၊ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၅၆]

မိုးအောက်မြေပြင်နှင့် ဆုငွေ ၁၀၀၀

မြန်မာပြည်၌ ဝတ္ထုများအတွက် ဆုငွေချီးမြှင့်ခြင်းတည်းဟူသော အလုပ်မှာ မကြားဘူး၊ မကြိုဘူးသလောက် ရှိနေခဲ့ပေရကား၊ ဘာသာပြန် မြန်မာစာပေအသင်းကြီးက မင်းအောင် ရေးသားသော ‘မိုးအောက်မြေပြင်’ ဝတ္ထုအတွက် (၁၉၄၈ ခုနှစ်အတွင်းက ပေါ်ထွက်ခဲ့ကြသော ဝတ္ထုများအနက်) အကောင်းဆုံးဆို၍ ဆုငွေ ၁၀၀၀ ချီးမြှင့်လိုက်ရာတွင် ဝတ္ထုလောက၌ အတော်ကလေး လှုပ်လှုပ်ရှားရှား ဖြစ်သွားခဲ့၏။ “ဒီလိုဝတ္ထုလောက်ဖြင့် ဆုငွေ ၁၀၀၀ တန် မထင်ပေါင်” ဟု ပြောသူက ပြော၍ “ဝတ္ထု ရွေးချယ်တယ်ဆိုတာ၊ ထိပေါက်သလို ကံကောင်းတဲ့လူ ရတာထင်ပါရဲ့” ဟု ဆိုသူက ဆိုကြလေသည်။ ကျွန်ုပ်မှာ ကိုယ်ပိုင်စိတ်ကူးနှင့် ရေးသော ဝတ္ထုများထက် အနောက်တိုင်းမှ အင်္ဂလိပ်ဝတ္ထုများကိုမှီး၍ မြန်မာပြည်နှင့် သင့်တော်အောင် ဇာတ်လမ်းဇာတ်ကွက်ဆင်၍ ရေးခဲ့ခြင်းသည်သာလျှင် များသည်မှန်သော်လည်း မြန်မာဝတ္ထုရေးဆရာများအနက်တွင် ဝါအရင့်ဆုံးတစ်ယောက်ဖြစ်သည့်အလျောက်၊ ဆုရသောဝတ္ထုကို အကဲဖြတ်၍ မိမိ၏ ဝေဖန်ချက်ကို တိုင်းပြည်အားသိစေရန် တာဝန်ရှိသည်ဟု စိတ်ကူးဖြစ်ပေါ်မိ၏။ သို့ဖြစ်၍ (ဇနီးသည်၏ တိုက်တွန်းချက်အရ) ၎င်းကိုယ်တိုင် စာအုပ်ဖြန့်ချိရေး ကိုယ်စားလှယ်မောင်ဘစ်၏ဆိုင်မှ ယူလာခဲ့သော မိုးအောက်မြေပြင်ဝတ္ထုစာအုပ်ကို ဖတ်ရှုရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်လေတော့သည်။

ကျွန်ုပ်မှာ ကျောင်းမှထွက်သည်မှစ၍ အသက် ၄၀ ခန့်အရွယ်တိုင်အောင် အင်္ဂလိပ်ဝတ္ထုများကို နေ့ရောညဉ့်ပါ အခါမရွေး ဖတ်ရှုလာခဲ့သည်ဖြစ်၍ နာမည်

ကျော် ရှေးစာရေးဆရာကြီးများ၏ ဝတ္ထုဆိုလျှင် မဖတ်ဖူးသော ဝတ္ထုမရှိ သလောက် နှံ့စပ်ပါ၏။ ဝတ္ထုများဖတ်ရှုခြင်းသည် အကျိုးမည်သို့ ရှိသည်ကို လည်း ရံဖန်ရံခါ လူထုသတင်းစာခေါင်းကြီးပိုင်းနှင့် ဝေဖန်ချက်ခန်းတွင် ရေး သားဖော်ပြခဲ့ပါ၏။ သို့သော် အသက် ၄၀ ကျော်သည့်နောက်ကား၊ ဘာသာရေး ဆိုင်ရာ ကျမ်းစာအုပ်များနှင့် အနောက်တိုင်းမှ ဗဟုသုတနှင့် ပတ်သက်သော စာနယ်ဇင်းနှင့် စာအုပ်များအတွက် အချိန်ပေးရသေးသည် ဖြစ်သောကြောင့် ဝတ္ထုဖတ်ခြင်းအလုပ်တွင် အချိန်လျော့ပေါ့ခဲ့ရ၏။

ဝတ္ထုများကို အချိန်အများဆုံး ဖတ်ခဲ့သောအခါကလည်း မြန်မာဝတ္ထု များမှာ ရည်းစားထားခန်းလောက်ကိုသာ ရစ်ပတ်ချဲ့ထွင် ရေးသားထားကြသည် ဖြစ်သောကြောင့်၊ ကျွန်ုပ်မှာ အင်္ဂလိပ်ဝတ္ထုများကိုသာ ဖတ်ရှုခဲ့၏။ ဤအကြောင်း ကို သိသဖြင့်လည်း ကျွန်ုပ်ကိုယ်တိုင် ဝတ္ထုရေးဆရာတစ်ယောက် ဖြစ်လာ၍ အနောက်တိုင်းစနစ်အရ သဘာဝကျစေမှုနှင့် အသည်းနှလုံး တုန်လှုပ်ဖွယ်သော စွန့်စားခန်းများ ပါစေမှုအတွက် ကြိုးစားခဲ့၏။ ကောင်းသည်ထင်သော အင်္ဂလိပ် ဝတ္ထုများကိုလည်း (တိတ်တဆိတ် ခိုးယူခြင်း မဟုတ်ဘဲ) စုံထောက် ဦးစံရှားနှင့် ဂျမဒါကိုကိုကြီး စသော ဝတ္ထုများကို မြန်မာပြည်ဖြင့် အဆင်ပြေအောင် တစ် မျိုးတစ်မည် လှည့်ပတ်ရေးသားခဲ့လေသည်။

၎င်းနောက် မြန်မာဝတ္ထု၊ အမြောက်အမြား ပေါ်ထွက်လာ၍ အဆင့် အတန်း မြင့်လာသည်ဟု ပြောကြသော်လည်း ကိုယ်တိုင်မြည်းစမ်းသည့်အခါ များသောအားဖြင့် အနောက်တိုင်းမှ ပထမတန်းဝတ္ထုကြီးများ၏ စံချိန်ကို မမီ ဘဲ ဒုတိယတန်း၊ တတိယတန်းမျှလောက်သာ ရှိကြသည်ကို တွေ့ရသဖြင့် မြန်မာဝတ္ထုများမှာ အင်္ဂလိပ်လို မတတ်နိုင်သော စာဖတ်ပရိသတ်အတွက်သာ သင့်သည်ဟု အောက်မေ့မိ၏။ သို့ဖြစ်၍ အင်္ဂလိပ်ဝတ္ထုများကိုပင် အချိန်မဖြုန်း နိုင်ဆို၍ ဖယ်ချထားခဲ့သော ကျွန်ုပ်အဖို့မှာ မြန်မာဝတ္ထုများနှင့် ပတ်သက်၍ အတွေ့အကြုံအလွန်နည်းခဲ့ကြောင်း ဝန်ခံရပေမည်။ တိုက်ရိုက်ရေးရသော် ကျွန်ုပ်သည် မြန်မာဝတ္ထုများအပေါ်၌ အထင်အမြင်သေးသော လူများအနက် တွင် တစ်ယောက်အပါအဝင်ဖြစ်ပေ၏။

ယင်းသို့ရှိစဉ် ကျွန်ုပ်၏ လက်ထဲသို့ မိုးအောက်မြေပြင် ဝတ္ထုစာအုပ် ရောက်လာခဲ့ရာ ကျွန်ုပ်မှာ အရသာခံစားဖို့ မမျှော်လင့်ဘဲ ပြုသင့်ပြုထိုက်သော

စိတ်ကူးချိုချို

အလုပ်ဝတ္တရားတစ်ခုကို ဆောင်ရွက်ရပေတော့အံ့ဟူသော စိတ်ထားမျိုးနှင့် စာအုပ်ကို ကောက်လှန်လိုက်၏။ ရှေ့ဆုံး၌ ကျွန်ုပ်၏တပည့် ‘ငွေဥဒေါင်း’၏ ‘အမှာ’ ဆိုသော စာ (၆)မျက်နှာကို ဖတ်လိုက်ရလျှင်ပင် ‘အတော်ဆိုသော စာပေတည်း’ ဟု စိတ်ထဲ၌ အောက်မေ့လိုက်မိ၏။ ၎င်းနောက် စာရွက်များကို တစ်ရွက်ပြီးတစ်ရွက် လှန်၍ ဖတ်လိုက်မိရာတွင် မြစ်ကမ်းတွင်ထိုင်လျက် သဲများကို အပျင်းပြေ ယက်ခြစ်နေသော လူတစ်ယောက်သည် သိုးမွေးမျှင် အစအနကလေး ပေါ်လာသည်ကို တွေ့ရသောအခါ လက်စွပ်တွင် ရစ်ပတ်ထားသော သိုးမွေးမျှင်ကလေးဖြစ်လေသလောဟု သိချင်ဇောနှင့် စိတ်အားထက်သန်စွာ ဆက်လက်ယက်ဖော်ခြင်းကဲ့သို့ ကျွန်ုပ်မှာလည်း စာအုပ်ကို မချဘဲ၊ ဆက်လက်၍ ဖတ်ရှုလေတော့သည်။ အချို့နေရာတွင် လက်စွပ်ပင် ဖြစ်သော်လည်း ချက်ကျောက်ကို ကွင်းထားသည့် လက်စွပ်ပေလောဟု စိတ်ခပ်ပေါ့ပေါ့ဖြစ်သွားခြင်းများလည်း ကြုံခဲ့ရပေ၏။ သို့ရာတွင် ဆက်လက်၍ ဖတ်ရှုသဖြင့် ပြီးဆုံးသွားသောအခါ၌ ကျွန်ုပ်၏စိတ်ဖြစ်ရပုံ အခြေအနေမှာ လက်စွပ်ဆိုမှ ရွှေနှင့်ကွင်းထားသည့် စိန်လက်စွပ်ဖြစ်ရုံမျှမက စိတ်ထဲ၌ ကွင်းထားသည့် စိန်လက်စွပ်ကြီးဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရသော သဲခြစ်သမားကဲ့သို့ ရှိနေပေတော့သည်။ ကျွန်ုပ်မှာ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ် ပြီးဆုံးသွားသောအခါ၌ ပျော်ရသည်ဟု မကြုံခဲ့ဘူးချေ။ မိုးအောက်မြေပြင်ဝတ္ထု ပြီးဆုံးသွားသောအခါ၌မူကား ကျွန်ုပ်မှာ ကျွန်ုပ်ကိုယ်တိုင် ဆုငွေ ၁၀၀၀ ချမ်းနှင့် နှိုင်းယှဉ်ဖော်ပြရာနန်း ပျော်ခဲ့မိ၏။ အကြောင်းမူကား ကျွန်ုပ်တို့ မြန်မာပြည်တွင်လည်း တောနယ်အကြောင်းကို ရေးသည့်အခါ ‘ချွတ်၍စွပ်’ သည်ဟု ခေါ်ရလောက်အောင် သဘာဝကျလှသည့် ဝတ္ထုမျိုး ရေးသားနိုင်သော ဝတ္ထုရေးဆရာတစ်ယောက် ပေါ်ပေါက်လာပေပြီဟု အသိအမှတ်ပြုလိုက်မိသောကြောင့်ပေတည်း။

တော်ပါပေသည်။ အကြီးအကျယ်တော်ပါပေသည်။ မိုးအောက်မြေပြင် ဝတ္ထုရွေးချယ်သော လူကြီးများလည်း တော်ကြပါပေသည်။ သို့သော် တော်ပါပေသည်ဟု ချီးကျူးရုံနှင့် မပြီးသေး၊ အဘယ်ကြောင့် ထိုကဲ့သို့ ချီးကျူးရသည်ကိုလည်း ဖော်ပြဖို့ လိုပေလိမ့်မည်။

ပထမအချက်၌ ကျွန်ုပ်သည် ၎င်းဝတ္ထုထဲတွင် အပြန်အလှန် ပြောဆိုကြသော စကားလုံးများ (Dialogues) ၏ သဘာဝကျပုံကို ချီးကျူးလို၏။

စိတ်ကူးချိုချို

အချို့သော စာရေးဆရာများသည် စကားပြောခြင်းများကို စကားပြောသည့် အတိုင်း ပီပီသသမရေးတတ်ဘဲ စာတစ်ပိုင်း စကားတစ်ပိုင်း ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရတတ်၏။ မိုးအောက်မြေပြင်တွင် တောသူဆိုလျှင် ‘အနီအနာ’ စသော စကားလုံးများသာမက စကားဖြတ်ပုံ ကောက်ပုံ လေယူလေသိမ်းတို့သည်ပင် လျှင် အဟုတ်တကယ် ရွှေဘိုနယ်သူနယ်သားများ ပြောဆိုကြသည့်အတိုင်း တိတိရိရိ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် လေးလေးပင်ပင် ရှိလှပေတော့သည်။ ကျွန်ုပ်အဖို့မှာ လင့်စဉ်ကုန်းရွာသားများ ပြောကြပုံနှင့် မြို့သား(ဇာတ်လိုက်) အောင်စိုး ပြောပုံ ဆိုပုံတို့ ကွာခြားပုံကို သရုပ်ပေါ်အောင် စကားလုံးဆင်၍ ရေးသားဖော်ပြခြင်း များသည် အံ့မဆုံးနိုင်အောင် ရှိတော့၏။ ၎င်းနယ်သို့ ကိုယ်တိုင်ရောက်ခဲ့ဖူးသော ကြောင့် ဤမျှလောက် ကျကျနနသဘောကျတတ်ချေသလော မပြောနိုင်ပေ။ ကျွန်ုပ်၏ နားထဲ၌ နှင်းနု၏ ‘တော်’ လုံးကလေးများ၊ လူရတတ် ဦးကျော် စွာ၏ မောက်မာကြမ်းတမ်းသော ‘ဟေ့ ...’ လုံးကြီးများ၊ အောင်စိုး၏ ‘ခင်ဗျာ...’ လုံးကလေးများသည် အလွန်တရာ သဘောကျလှသည်ဖြစ်သောကြောင့် မီးရထားလမ်းမပေါက်သော ဤခေတ်တွင် ရွှေဘိုနယ်သို့ တစ်ခါတစ်ခေါက် ရောက်သွားမိသကဲ့သို့ အောက်မေ့မိလေတော့သည်။

ဒုတိယအချက်၌ ဝတ္ထုအကြောင်းကို ရံဖန်ရံခါ ရပ်ဆိုင်းထား၍ ရာသီဥတု အနေအထားအကြောင်း ရေးသားချက်များမှာ မယုတ်မလွန် ရှိလှ သည်ပြင် ရွေးချယ်လိုက်သော စကားလုံးကလေးများမှာလည်း သူ၏ ဇာတ်လိုက် အောင်စိုးကဲ့သို့ ရွက်ကြမ်းရေကျိုနှင့် အလွန်တရာ အဆင်ပြေလှ၏။ အချို့ သော စာရေးဆရာများသည် စကားတတ်တိုင်း နေရာတကာ ဖွဲ့ချင်နွဲ့ချင်တတ် ပေရကား၊ ဘိုင်စကုပ်သွားရာတွင် အလှူမင်္ဂလာအခမ်းအနား သွားခြင်းကဲ့သို့ စိန်တွေသီးနေအောင် ဝတ်ဆင်တတ်သော ဓနရှင်သမီးကဲ့သို့ အတော်ဂွကျ ဧါ။ အချို့မှာလည်း စကားမတတ်ဘဲလျက်နှင့် ကြိုးစား၍ ဖွဲ့နွဲ့ကြရာ ၎င်း တို့သည်ကား ထိပေါက်၍ ပိုက်ဆံပေါသဖြင့် အထည်အသစ်တွေချည်း ဝတ် ဆင်နိုင်သော်လည်း၊ ဂိုက်ဆိုက်ကျအောင် မဖြီးမလိမ်းတတ်သော အမျိုးသမီး နှင့်တူ၏။ ‘မိုးအောက်မြေပြင်’၌ စီကုံးဖွဲ့နွဲ့ပုံများမှာ ဖက်ရှင်နောက်သို့ အလွန် အမင်းမလိုက်ဘဲ အမျိုးကောင်း၊ အသွေးတည့်၊ ပုံကျပန်းကျ ချုပ်လုပ်ထားသော အထည်အဝတ်များကို သပ်ရပ်သိုက်မြိုက်စွာ ဝတ်ဆင်ထားသည့် သတို့သားကဲ့ သို့ အလွန်တရာ

အဆင်ပြေလှပေတော့သည်။ (စကားကြွယ်သော စာရေးဆရာ များသည် နေရာတကာတိုင်း လက်စွမ်းမပြကြဖို့ သတိပြုကြရမည်)

တတိယအချက်၌ တောသူ တောင်သားတို့၏ အနေအထိုင် အသုံး အနှုန်း အမူအရာ အပြောအဆိုများနှင့် ပတ်သက်၍ ရေးသားဖော်ပြသော အခန်းများတွင် မျက်စိထဲ၌ ကွင်းကွင်းကွက်ကွက် ပေါ်ထွက်လာရုံသာမက ထိုသို့သော နေရာများသို့ မိမိတို့ ကိုယ်တိုင်သွား၍ စူးစမ်းလိုသော အာသာ ဆန္ဒဖြစ်ပေါ်လာသည်တိုင်အောင် ရေးသားဖော်ပြနိုင်သော အစွမ်းသတ္တိရှိပေ သည် ဖြစ်သောကြောင့် ကမ္ဘာကျော် အင်္ဂလိပ်စာရေးဆရာကြီး ဂိုးလ်ဆမစ်၏ ကမ္ဘာကျော်ဝတ္ထုကြီး (Vicar of Wakefield) နှင့် နှိုင်းယှဉ်သင့်ပေ၏။ တစ်ခု သော နေရာကို မျက်စိထဲ၌ ထင်မြင်လာစေရန် သရုပ်ပါအောင် ရေးသားခြင်းသည် ခဲယဉ်းလှပြီ ဖြစ်သော်လည်း ၎င်းနေရာသို့ ကိုယ်တိုင်ရောက်ချင်သောဆန္ဒ ဖြစ် ပေါ်လာအောင် ရေးသားခြင်းအလုပ်မှာ ပထမတန်း ကလောင်ရှင်များသာလျှင် တတ်နိုင်သည် ဖြစ်ပေရကား မိုးအောက်မြေပြင်မှာ (အပြစ်များကို မရှုဘဲ အကောင်း သက်သက်ကွက်၍ ရှုကြမည်ဆိုပါက) ကမ္ဘာ၏ ပထမတန်းစံချိန်ကိုပင် မိတော့ မလောက် ချီးကျူးရပေတော့မည်။ စာရေးဆရာကြီး ဂိုးလ်ဆမစ်သည် တောရွာ အနေအထိုင်နှင့် ပတ်သက်၍ ပေါ်လွင်ထင်မြင်အောင် ရေးသားဖော်ပြခြင်း အလုပ်တွင် ကမ္ဘာ၌ ထိပ်တန်းကျသည်ဟု သမုတ်ကြရသည့် နည်းတူ မင်း အောင်မှာလည်း ‘မိုးအောက်မြေပြင်’ ဝတ္ထုမှတစ်ပါး မည်သည့်ဝတ္ထုကိုမျှ မရေး ဘဲ နေစေကာမူ (တတ်သိနားလည်သော ပုဂ္ဂိုလ်များ၏မျက်စိ၌) မြန်မာပြည် တွင် ထိပ်တန်းကျသည်ဟု သမုတ်ကြရပေလိမ့်မည်။

စတုတ္ထအချက်၌ ဝတ္ထုမည်သည် မှတ်သားနည်းယူရန် သင်ခန်းစာများ ပါခြင်း မပါခြင်းထက် ဖတ်ရှုသူတို့ ပျင်းရိငြီးငွေ့ခြင်းမဖြစ်စေရန် ရှေ့အဖို့ တွင် ‘အမျှော်’ ကလေးနှင့် မက်လုံးပေးလျက် လက်ငင်းဖတ်ရှုလျက်ရှိသော အကွက်အခန်းတွင်လည်း စိတ်ဝင်စားစေလောက်သည့် အဖြစ်အပျက် အခြင်း အရာတို့ကို ယုတ်စွအဆုံး စကားလုံးပီသစွာနှင့် ရေးသားဖော်ပြခြင်းသည် (၁) နံပါတ်ရည်ရွယ်ချက် ဖြစ်သင့်ပေရာ ‘မိုးအောက်မြေပြင်’တွင် မင်းအောင်သည် အဆိုပါ အင်္ဂါရပ်နှင့် အပြည့်စုံကြီး ပြည့်စုံပါပေသည်။ အကောင်းဆုံးသော ဝတ္ထုများ၌ပင် တစ်ခါတစ်ရံစာရေးဆရာ၏ လက်စွမ်းပြလိုမှုကြောင့် ခြောက်

ကပ်ကပ်နှင့် ‘ဖတ်တင့်ငံ’ ရှိသော စာပိုဒ်များ ပါရှိတတ်ပေရာ မိုးအောက်မြေပြင် မှာ (ကျွန်ုပ်၏ မျက်စိ၌) မဆိုစလောက်သော နေရာကလေးများမှတစ်ပါး တရုတ် စားပွဲစားရခြင်းကဲ့သို့ ကောင်းသော ဟင်းခွက်များနှင့်သာ ပြည့်လျှံလျက် ရှိပါ ပေသည်။

ပဉ္စမအချက်၌ ဝတ္ထုဖတ်သူတို့သည် ‘ဇာတ်လိုက်’ဆိုလျှင် ခင်မင်ဖို့ စိတ်ထဲက ပြင်ဆင်ပြီး ဖြစ်သည်အလျောက် လှသည်ဖြစ်စေ၊ ဆင်းရဲသည် ဖြစ်စေ၊ ၎င်းတို့အပေါ်၌ မေတ္တာထားကြပြီး ဖြစ်သည်မှန်၏။ မိုးအောက်မြေပြင် ၌ နှင်းနုသည် ဇာတ်လိုက်ဖြစ်ရမည်ဟု အခန်း (၁) ကတည်းက ဝတ္ထုအပါးဝ သူတို့ ရိပ်မိကြပြီး ဖြစ်၍ ထိုမိန်းကလေးအား ချစ်ခင်ရန် ပြင်ဆင်ကြပြီး ဖြစ် သည်လည်း မှန်၏။ သို့ရာတွင် နှင်းနုမှာ ဇာတ်လိုက်မဖြစ်သည်အတွက်ကြောင့် ခံယူရရှိသော စာဖတ်ပရိသတ်၏ မေတ္တာထက် မင်းအောင်လက်စွမ်းဖြင့် ပေါ် လွင်ထင်ရှားလာခဲ့သော စိတ်နေသဘောထားနှင့် ကိုယ်အမူအရာ နှုတ်အမူအရာ တို့ကြောင့် မဖြစ်ဘဲမနေနိုင်သည့် စာဖတ်ပရိသတ်၏ မေတ္တာသည် ဆယ်ဆ ဆယ်ထမ်း ပိုကဲလွန်ပိုမောက်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။ အချို့သောဆရာများ၏ ဝတ္ထုတွင် ဇာတ်လိုက်နှင့် ဇာတ်လိုက်မတို့သည် ဇာတ်လိုက်ဆိုသည့်အလျောက် ချောခြင်း၊ လှခြင်း၊ လိမ္မာယဉ်ကျေးခြင်းတည်းဟူသော အရည်အချင်းတို့ကြောင့် စာဖတ်သူတို့က မေတ္တာထားကြရသည် ဖြစ်ရာ၊ မင်းအောင်၏ နှင်းနုမှာတော့ လူရိုးရိုးကလေး ဖြစ်ပါလျက် ဖက်ရှင်ခေါင်းဆောင်ဟု ခေါ်ကြသော သူဌေးသမီး ဇာတ်လိုက်မကြီးများမက မေတ္တာထားကြသည်ပြင် ကရုဏာပင် ဖြည့်စွက်ကြရပေ သေး၏။ နှင်းနုက ညီမကလေးများအပေါ်၌ ဩဝါဒပေးပုံ၊ ၁၈ နှစ်သမီးအရွယ် ကလေးမျှနှင့် အိမ်ထောင်ဦးစီးအုပ်ချုပ်ပုံ၊ ညီမကလေး မောင်ကလေးများအပေါ်၌ တာဝန်ယူ၍ အနွံအတာခံပုံများမှာ ဗဟုသုတမရှိပါဘဲလျက် ဘာသာအလျောက် စဉ်းစားဉာဏ်ကလေးဖြင့် ဖြစ်တတ်သလို ဖန်တီးရရှာသော တောသူမိန်းမလိမ္မာ ကလေးတစ်ယောက်၏ သဘာဝကို ပေါ်လွင်စေသည်ဖြစ်၍ နှင်းနုအပေါ်၌ သာမက ၎င်းကို ဖန်ဆင်းလိုက်သော မင်းအောင်အပေါ်၌ပါ မေတ္တာမရောက်ဘဲ မနေနိုင်အောင် ရှိတော့၏။

ဆဋ္ဌမအချက်၌ ကျွန်ုပ်အဖို့ အထူးတလည် အံ့ဩခြင်း ဖြစ်စေသော အခြင်းအရာတစ်ခုသည်ကား ဇာတ်လိုက်အောင်စိုး၏ အပြုအမူများပင် ဖြစ်လေ

သည်။ ကျွန်ုပ်မှာ (အတိအလင်းရေးရလျှင်) မဟုတ်လျှင် တစ်ဆိတ်မျှမခံသော လျှမ်းလျှမ်းတောက် ဆတ်ဆတ်ကြဲဆိုရမည့် လူငယ်လူလတ်များကိုသာလျှင် ဇာတ်လိုက်အဖြစ်နှင့် ရေးသားခဲ့၏။ ကျွန်ုပ်ကိုယ်တိုင် စိတ်ကူးနှင့် ရေးခဲ့သော ဇာတ်လိုက်များမှာ အနောက်တိုင်း နမူနာအတိုင်း ‘ဗီလိန်’နှင့် မျက်နှာချင်း ဆိုင်ရသောအခါများတွင် ‘သူတစ်ချက်ချလျှင် ငါတစ်ချက်တုံ့ပြန်ရမည်’ဆိုသော စိတ်ထားမျိုး ရှိကြသည်သာ ဖြစ်၏။ သူတော်ကောင်းတစ်ယောက်ကို ဇာတ် လိုက်အဖြစ်နှင့် ဖော်ပြရန် ဘယ်အခါမှ ကြံရွယ်ချက် မရှိခဲ့ပေ။ သို့ဖြစ်ရကား မိုးအောက်မြေပြင်၌ ဇာတ်လိုက်အောင်စိုးသည် ‘ဗီလိန်’ သီဟနှင့် ဆုံမိကြ သောအခါ၌ ပြုမူပုံများမှာ ကျွန်ုပ်အဖို့၌ တအံ့တဩကြီး ဖြစ်နေပေတော့၏။ ‘ဗီလိန်’သီဟက လုံလောက်သောအကြောင်းမရှိဘဲ ဖော်ကားခြင်းကို သည်းခံ ရုံမျှမက ဓားနှင့် ခုတ်ခြင်းကိုပင် အောင်စိုးက လက်ဖြင့်ကာကွယ်ခဲ့၏။ ပထမ ၌ ကျွန်ုပ်ကိုယ်တိုင် အောင်စိုး၏ အပြုအမူကို သဘောမကျနိုင်ခဲ့သော်လည်း နောက်ဆုံး၌ တစ်မျိုးတစ်မည် အနိုင်ရအောင် ဖန်တီးလိုက်ပုံမှာ တော်ပါပေ သည်ဟု ဝန်ခံရပေမည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ မင်းအောင်သည် ဇာတ်လိုက် (ဟီးရိုး) တစ်ယောက်ဖြစ်အောင် ဖန်ဆင်းခြင်းအရာဌာန၌ အစဉ်အလာကို ဖျောက်ဖျက် ၍ အရည်အချင်း အသစ်အဆန်းတစ်ခု ဖြည့်စွက်ထည့်သွင်းပေးလိုက်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။ ထိုအရည်အချင်းကား ‘ရန်ကိုရန်ချင်းမတုံ့လျှင်းလေနှင့်’ ဟူသော ဩဝါဒကို လက်ကိုင်ထား၍ သည်းခံခြင်းသဘောနှင့် ပြည့်စုံခြင်းပင် ဖြစ်လေ သည်။ လူငယ်များအဖို့၌ ၎င်းအရည်အချင်းသည် အားကျနည်းယူဖွယ်ကောင်း သည်ဟု မှတ်ထင်ရန် ခဲယဉ်းသော်လည်း နောက်ဆုံး၌ သည်းခံသောသူသည် ပင် အနိုင်ရသည်ဟု ဖော်ပြပါရှိသည် အတွက်ကြောင့် မင်းအောင်၏ ကျင် လည်ပုံကို ချီးကျူးမိ၏။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ မင်းအောင်သည် မဟုတ်မခံတတ် သော ဇာတ်လိုက်အစဉ်အလာအတိုင်း မဟုတ်ဘဲ၊ သည်းခံခြင်းနှင့် ပြည့်စုံသော ဇာတ်လိုက်တစ်ယောက် ဖန်ဆင်းရာတွင် သဘာဝကိုလည်း အရုပ်ဆိုးလောက် အောင် မပျက်စေဘဲ သည်းခံသော လူက အနိုင်ရ၍ စာဖတ်သူသဘောကျလောက် အောင် ဇာတ်ကွက်ဆင်နိုင်ခြင်းအတွက် ၎င်း၏ စိတ်ကူးကလေးကို ကျွန်ုပ် ကြည်ညိုမိပေ၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် လူညံ့ လူနုံမဖြစ်စေရဘဲ သည်းခံ ခြင်းသဘောနှင့် ပြည့်စုံသည်ဆိုသော လူတစ်ယောက်ကို ဖန်ဆင်းရသော

ကိစ္စမှာ မလွယ်ကူလှသောကြောင့်ပေတည်း။ ဝတ္ထုဇာတ်လမ်းများတွင် သူတော်ကောင်းအင်္ဂါတို့ ပူးတွဲထားသည်ကို တွေ့ရ၏။ သို့သော် တိတိကျကျ သဘာဝကျမကျကိုမူ ဆိုင်ရာနေရာ၌ အချို့သော ခေတ်လူငယ်များသည် ကဗျာဘက်တွင် အတော်အတန်နိုင်နင်း၍ နုယဉ်သော စကားလုံးများဖြင့် လင်္ကာများစီကုံးနှုန်းဖွဲ့ကြသည်ကို တွေ့ရဖူးသော်လည်း စကားပြင်ရိုးရိုး၌ ကာရန်ကလေးများ ဖြည့်ညှပ်လျက် ဖတ်၍ အလွန်ချောသော စာမျိုး ရေးသားနိုင်သူတို့ ကား အလွန်နည်းပါး၏။ (ကျွန်ုပ်ကိုယ်တိုင် စာဖတ်မစုံခြင်းကိုလည်း ဝန်ခံပါ၏) မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ မင်းအောင်၏ အရေးအသားမှာ (ကျွန်ုပ်တို့ကဲ့သို့ ရိုးရိုးကြီးမဟုတ်ဘဲ) ဖွဲ့နွဲ့သင့်သောနေရာများ၌ ဖွဲ့တန်သလောက် ဖွဲ့နွဲ့နိုင်လောက် အောင်စကားလုံးအတော်ပင် ကြွယ်လှပေသည် ဖြစ်သောကြောင့် (Vocabulary) ကျွန်ုပ်အဖို့မှာ တအံ့တဩကြီး ဖြစ်နေပေတော့သည်။ ဗဟုသုတစုံလင်၍ စဉ်းစားဉာဏ်ရင့်သန်လာသော တစ်နေ့၌ အများကြီး မျှော်လင့်ဖွယ်ရှိသော စာရေးဆရာတစ်ယောက်ဟူ၍ အသိအမှတ်ပြုလိုက်ရပေမည်။

ပထမအချက်၌ မင်းအောင်၏ မိုးအောက်မြေပြင်တွင် ‘အသော’ (Humour) ဘက်၌ ထူးကဲသည်ကို မတွေ့ရသော်လည်း အလွမ်းဘက်၌ အလွန်လာဘ်မြင်သည်ကို တွေ့ရ၏။ မှတ်ထူးသေဆုံးရသောအခန်း၌ ဓနရှင်တစ်ယောက်က တတ်နိုင်သဖြင့် အလှူကြီးပေးရာတွင် မှတ်ထူးမှာ အဆစ်လိုက်၍ အသက်ဆုံးရှုံးရသည်အထိ နစ်နာရရှာ၏။ ဘုန်းတော်ကြီးက အလှူအတွက် ရွှေထီးငှားရန် စေလွှတ်လိုက်သည်တွင် နေပူကျဲကျဲ၌ ထီးမပါ ဖိနပ်မပါ သွားရရှာသော မှတ်ထူးမှာ အပူရှပ်၍ အဖျားကြီးဖျားလျက် အသက်ကုန်ရရှာ၏။ ဆေးဖိုးဝါးခမတတ်နိုင်ရှာသဖြင့် ဆရာကောင်းသမားကောင်းကို အချိန်မီအောင် မပင့်ခေါ်နိုင်ရှာကြခြင်းသည်လည်း ရင်ထုမနာဖြစ်ဖို့ကောင်းလှ၏။ ထိုထက် အထူးကြေကွဲဖွယ်ကောင်းသော အဖြစ်အပျက်တစ်ခုမှာ မှတ်ထူးသည် ရွှေထီးငှားရန်သွားသောအခါ၌ ယောက်ဖလောင်းအောင်စိုးက ပေးထားသော အဝတ်သစ်ကလေးတစ်စုံကို ဝတ်လိုရှာ၏။ သို့သော်လည်း အစ်မကြီးနှင်းနုက ယခုဝတ်ခဲ့လျှင် နွမ်းကုန်မည်စိုးသောကြောင့် အလှူပွဲထိုင်ရောက်သောအခါမှ ဝတ်ဆင်ဖို့ ချောမော့ထားသဖြင့် မဝတ်ရရှာချေ။ အလှူပွဲနေ့၌ပင် မှတ်ထူးမှာ အဖျားကြီးဖျား၍ အသက်ကုန်လွန်ရှာသည်တွင် အစ်မကြီးနှင်းနုသည် အသက်ရှင်စဉ်က

စိတ်ကူးချိုချို

တစ်ကြိမ်မျှ မဝတ်ခဲ့ရဖူးရှာသည့် ထိုအဝတ်သစ်ကလေး တစ်စုံကို မှတ်ထူး၏ အလောင်း၌ လွမ်းပေးရင်း ...

“သူအင်မတန်ဝတ်ချင်နေရာတွဲ အင်္ကျီလုံချည် မသေခင်က မဝတ်ရ ရှာဘူး၊ သေမှပဲ ဝတ်ရတော့တယ် မောင်လေးရေ၊ မင်းဝတ်ချင်လှတဲ့ အင်္ကျီ လုံချည် ဝတ်ပေတော့ကွဲ့” ဟု ဖွဲ့နွဲ့ငိုယိုပုံများကို ဖတ်ရသည့်အခါ ကျွန်ုပ်တို့မှာ မျက်ရည်မဆည်နိုင်အောင် ဖြစ်မိပေတော့သည်။

လွမ်းလောက်ဆွေးလောက်အောင် ဇာတ်ကွက်ဆင်ရာ၌ အတော်ကျွမ်း ကျင်သော မင်းအောင် ပါပေတည်း။

သို့ရာတွင် လူတို့စီမံသော အလုပ်မည်သည် စာအုပ်ဖြစ်စေ၊ တိုက်တာ နေအိမ်စသော အဆောက်အအုံဖြစ်စေ၊ လုပ်ငန်းကြီးတစ်ခုဖြစ်စေ အပြစ်အနာ အဆာ လုံးဝကင်းလွတ်သည်ဟူ၍ မဖြစ်နိုင်ဘဲ တစ်နေရာရာတွင် တစ်နည်း နည်းအားဖြင့် ချွတ်ယွင်းချက်ကလေးများ ပါရှိရမည်ကား ဖြစ်သည့်အတိုင်း မိုးအောက်မြေပြင်မှာလည်း မဆိုစလောက်သော အပြစ်ကလေးများ ရှိနေသည် ကို တွေ့ရ၏။

အချစ်နဲ့ပတ်သက်သော ဝတ္ထုကောင်းမှန်ခဲ့လျှင် ဇာတ်လိုက် (Hero) ၌ဖြစ်စေ ဇာတ်လိုက်မှ (Heroine) ၌ ဖြစ်စေ တစ်ဦးအပေါ်၌ တစ်ဦးချစ် ကြိုက်စုံမက်သော တဏှာစိတ်ဖြစ်ပေါ်လာပုံနှင့် ပတ်သက်၍မျိုးစေ့ကျပုံ၊ အညောက် ကလေးပေါက်လာပုံ၊ အပင်ဖြစ်ပုံ စသော အခြင်းအရာတို့ကို တစ်ဆင့်မှ တစ် ဆင့် တိုးတက်ရင့်သန်လာပုံနှင့်တကွ ဖော်ပြလေ့ရှိကြ၏။ မိုးအောက်မြေပြင် တွင် နှင်းနု၏ အချစ်စိတ်ဓာတ်နှင့် ပတ်သက်၍ အတော်အတန်ဖော်ပြပါရှိ သော်လည်း အောင်စိုးအတွက်မှာမူ နှင်းနုအား ချစ်ကြိုက်ပါသည်ဟု အောင်စိုး က ဖွင့်ဟပြောဆိုသောအခါ၌ နှင်းနုကိုယ်တိုင်က အံ့ဩရသကဲ့သို့ စာဖတ် ပရိသတ်မှာလည်း အံ့ဩရမလောက် ဖြစ်နေ၏။ မည်သည့်အချိန်၊ မည်သည့် နေရာ၌ အောင်စိုး၏ စိတ်ထဲတွင် အချစ်မျိုးစေ့ ကျသွားလေသည်ကိုပင် မတွေးနိုင်အောင် ရှိတော့၏။ ဇာတ်လိုက်နှင့် ဇာတ်လိုက်မဟူ၍ ရိပ်မိကြသည် အတွက်ကြောင့် တစ်နေ့နေ့၌ ချစ်ကြိုက်စကားပြောလိမ့်မည်ဟု ကြိုတင်ပြင် ဆင်ထားကြသောကြောင့်သာလျှင် ကျေနပ်ကြရလေတော့သည်။

ဇာတ်လိုက်အောင်စိုးသည် ဗီလိန်သီဟကို ရန်ချင်းမတုံ့နှင်းဘဲ သည်းခံ

ခြင်းဖြင့် အောင်မြင်စေသည်မှာ ကောင်းလှပါ၏။ သို့သော် သီဟက ငှက်ကြီးတောင်စားကြီးနှင့် ထ၍ ခုတ်ပိုင်းလိုက်ခြင်းကို လက်ပိုက်လျက် ကြည့်နေသော အောင်စိုးက ဘယ်ပုံဘယ်နည်းနှင့် အနိုင်ရအောင် လုပ်လိုက်သည်ဟူ၍ အသေးစိတ်ဖော်ပြသင့်၏။ ခုတ်ပိုင်းခြင်းခံရသူက အမွေးတစ်ပင်မျှ မကျွတ်ဘဲ ခုတ်ပိုင်းလိုက်သော သီဟသည်သာလျှင် ကြမ်းပေါ်သို့ ဗိုင်းခနဲ လဲကျသွားတော့သည်ဆိုသော အခြင်းအရာမှာ အသေးစိတ်ဖော်ပြခြင်း မပြုဘဲ စဉ်းစားတတ်သော စာဖတ်ပရိသတ်က ကျေနပ်နိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်ချေ။ မှော်အတတ်ဖြင့် ပြုစားလိုက်ခြင်း မဟုတ်ခဲ့လျှင် အောင်စိုးသည် သိုင်းဆရာကြီးတစ်ယောက် ဖြစ်သည်ဟု ဖော်ပြ၍ သီဟ၏လက်မှ ဓားကို ဘယ်ပုံဘယ်နည်းဖြင့် ရအောင် လုယူလိုက်သည်ကို အသေးစိတ်၍ ဖော်ပြသင့်သည်ထင်၏။ ဘယ်လိုလုပ်လိုက်သည်မသိဆိုရုံနှင့် သဘာဝသမားတစ်ယောက်က ကျေနပ်ဖို့ ခဲယဉ်းလှပေသည်။ ဝတ္ထုရေးဆရာများသည် မိမိတို့၏ ဇာတ်လိုက်၌ ထူးကဲသော အရည်အချင်းတစ်စုံတစ်ခု ပေးအပ်ထားလိုကြလျှင် ယုတ္တိရှိအောင် အကျယ်တဝင့် ဖော်ပြရန် တာဝန်ရှိကြောင်း သတိပြုသင့်ကြပေသည်။ သို့မဟုတ်လျှင် ကိုယ်ပျောက်တတ်သည်ဆိုသော ဝတ္ထုမျိုးကဲ့သို့ ရှော်တော်တော်ဖြစ်သွားတတ်ပေသည်။

တတိယ ချွတ်ယွင်းချက်တစ်ခုမှာ မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် ဝဋ်တော် ၁၂ပါးခံတော်မူရာ၌ သတ္တဝါဝေနေယျတို့ သံဝေဂဖြစ်စေဖို့အတွက်မျှသာ ခံတော်မူသည်၊ တန်ခိုးတော်ဖြင့် ရှောင်တိမ်းလျှင် ဖြစ်နိုင်သည်ဆိုသော စကားကဲ့သို့ သဘာဝမကျသော အချက်ကလေး အနည်းငယ်ပါရှိခြင်းပင် ဖြစ်လေသည်။ ငယ်ရွယ်နုနယ်သော စာရေးဆရာကလေးများသည် နက်နဲသော သဘာဝဓမ္မနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများတွင် ဆရာမလုပ်ချင်လျှင် သာ၍ ကောင်းပေလိမ့်မည်။ သို့သော် မြတ်စွာဘုရားနှင့် ပတ်သက်၍ ရေးသားရာတွင် မြောက်ချင်တိုင်းမြောက်သော်လည်း မလွန်နိုင်ဆိုသော လူစုကမူကား မင်းအောင်၏ အယူအဆကို ထောက်ခံကြပေလိမ့်မည်။

ချွတ်ယွင်းချက်တစ်ခုအနေဖြင့် ဖော်ပြလိုသည့် အခြားသော အချက်တစ်ခုမှာ မင်းအောင်သည် မိုးအောက်မြေပြင်ကို ရေးသားရာ၌ ဘုံဝါဒနှင့် ပတ်သက်၍ ဝါဒဖြန့်လိုသော ဆန္ဒရှိဟန်တူ၏။ အဖြစ်အပျက်အားဖြင့် ဖော်ပြလျှင် အပြစ်မဆိုသာသော်လည်း မှတ်ချက်များ ထုတ်နုတ်၍ တစ်နေရာမက ဖော်ပြထား

ခြင်းမှာ ဝတ္ထုစာအုပ်အဖို့ များလွန်း၏။ သို့သော် ဤသို့ ရေးသားခြင်းအားဖြင့် သူ၏မှတ်စုကလေးများသည် မကောင်းဟု ဆိုလိုသည် မဟုတ်ချေ။

မိုးအောက်မြေပြင်ဝတ္ထုကို အလုံးစုံခြုံ၍ ကြည့်လိုက်သော် ဝတ္ထုကောင်း တစ်ခုဟူ၍ မဆိုင်းမတွ ရဲဝံ့စွာဝန်ခံလို၏။ ဝတ္ထုများကောင်းပုံမှာလည်း အနည်း နည်း ရှိကြပေရာ ‘She’ ဆိုသော အင်္ဂလိပ်ဝတ္ထုမှ သင့်တော်အောင် ဖန်တီး ရေးသားထားသည့် ကျွန်ုပ်၏ ရူပနန္ဒီဝတ္ထုကဲ့သို့ အလွန်ဆန်းကြယ် အံ့ဩဖွယ် သော အဖြစ်အပျက် အကြောင်းအရာများ ပါရှိသဖြင့် ကောင်းခြင်းလည်း တစ် မျိုး၊ ဇဝန၏ ‘ကောလိပ်ကျောင်းသား’ ကဲ့သို့ ရယ်ရမောရ၍ စိတ်နှလုံးရွှင်ပျ သဖြင့် ကောင်းခြင်းလည်းတစ်မျိုး၊ စုံထောက်စံရှားဝတ္ထုကဲ့သို့ ဉာဏ်ကစား သော အချက်အလက်များပါရှိသဖြင့် ကောင်းခြင်းလည်းတစ်မျိုး၊ အူတုန် သည်းတုန်ဖြစ်ရ၍ ကောင်းခြင်းလည်းတစ်မျိုး၊ သိချင်လောက်သော အခြင်း အရာကို တမင်မြှုပ်ထား၍ စာဖတ်သူ၏စိတ်ကို ယားကျိကျိဖြစ်အောင် ကလိ ထိုးသဖြင့် ကောင်းခြင်းလည်း တစ်မျိုး၊ အဖြစ်အပျက်များသည် အချိတ်အဆက် တည့်လှ၍ လွန်စွာ နေရာကျအောင် ဖန်တီးထားသဖြင့် ကောင်းခြင်းလည်း တစ်မျိုး၊ မြို့အကြောင်း၊ ရွာအကြောင်း၊ မြို့သားအကြောင်း၊ တောသားအကြောင်း များကို ဆေးရောင်စုံမပါဘဲ ကလောင်သက်သက်ဖြင့် ခြယ်လှယ်ထားရာတွင် ဖျစ်ဖျစ်မြည်အောင် သဘာဝကျလှသောကြောင့်၊ အာရုံထဲ၌ ကွင်းကွင်းကွက် ကွက် ပေါ်ထွက်လာပြီးလျှင် ရောက်ဖူးသူများအဖို့၌ ဟုတ်ပါပေသည်ဟု လက် ဖျားခါရ၍ မရောက်ဘူးသူများအဖို့၌ ရောက်ချင်စိတ်ဖြင့် သွားရည်ကျလောက် အောင် ရေးနိုင်သဖြင့် ကောင်းခြင်းလည်းတစ်မျိုး ရှိကြပေသည်။

မိုးအောက်မြေပြင်မှာ နောက်ဆုံး အမျိုးအစားတွင် ထည့်သွင်းရမည် ဖြစ်ရာ ဤသို့သော ကောင်းနည်းမျိုးမှာ စာဖတ်သူတိုင်း အရသာခံတတ်သည် မဟုတ်သောကြောင့် အချို့က “ဘာများထူးထူးဆန်းဆန်းပါလို့ပါလိမ့်” ဟူ၍ ပင် ရွေးချယ်သူများကို အပြစ်ဆိုကောင်းဆိုကြပေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့်လည်း မိုးအောက်မြေပြင်မှာ အလိုအလျောက် တွင်ကျယ်စွာ မရောင်းရဘဲ ဘာသာ ပြန်အသင်းကြီးက ဆုငွေ ၁၀၀၀ ချီးမြှင့်ရန် ရွေးချယ်လိုက်သည်ဆိုသောအခါ မှ ယခု ပဉ္စမနှိပ်ခြင်းတိုင်အောင် ရောင်းစွဲသည်ဟု ကြားသိရ၏။ ၎င်းအသင်း ကြီးက မိုးအောက်မြေပြင်ကို ရွေးချယ်လိုက်ခြင်းအားဖြင့် စာဖတ်ပရိသတ်

အား မည်သို့သော စာအုပ်မျိုးကောင်းသည်ဟု နားလည်အောင် သင်ပြရာ
 ရောက်သည့်ပြင် စာအုပ်ကောင်းတစ်အုပ် တွင်ကျယ်စွာ ရောင်းရသည့်အတွက်
 ကျွန်ုပ် ဝမ်းမြောက်မိ၏။ သို့ဖြစ်၍ ကျွန်ုပ်သည် ရွေးချယ်သော လူကြီးများ၏
 ကျွမ်းကျင်နားလည်မှုကို ချီးကျူးလိုက်ရသည့်ပြင် မင်းအောင်သည်လည်း နောင်
 အခါများ၌ ကျွန်ုပ်ညွှန်ပြခဲ့သော ချွတ်ယွင်းချက်ကလေးများ ကင်းလွတ်အောင်
 ရေးဖို့ ကြိုးစားလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ရသတည်း။

[ရှုမဝ၊ ၁၉၄၈]

စကားနည်းသူတစ်ယောက်ဖြစ်လာရပုံ

ကျွန်ုပ်မှာ ကျောင်းသားကလေးဘဝ၌ အတော်စကားများသူ တစ်ယောက်ဖြစ်၏။ တစ်ကျောင်းလုံးတွင် အငယ်ဆုံးတစ်ယောက် ဖြစ်သော်လည်း၊ နှုတ်လျှာသွက်လက်၍ စာတတ်သည်ဆိုကာ၊ ဘုန်းတော်ကြီးသည် ဒုမင်္ဂလ သုမင်္ဂလကိစ္စများပင် ကျွန်ုပ်ကို အမြဲတမ်း ခေါ်သွားလေ့ရှိ၍၊ ဧည့်ပရိသတ်ရှေ့၌ ကျောင်းတွင် သင်ပြထားသည့်စာများကို အမေးအဖြေလုပ်ပြခြင်းအားဖြင့် ကြားရသူများက ဘုန်းတော်ကြီး၏ အသင်အပြကောင်းခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ အသက် (၈) နှစ်ခန့်မျှသာ ရှိသေးသော ကျွန်ုပ်၏ သွက်လက်ချက်ချာခြင်းကို လည်းကောင်း ချီးကျူးကာ ၎င်းတို့၏ သားများအား ဤကျောင်းသို့ ပို့ကြ၍၊ ကျောင်းသားအရေအတွက် တိုးတက်စေနိုင်ခဲ့ပေသည်။ ဤနည်းအားဖြင့် ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်း၌ ကျွန်ုပ်ပညာသင်ခဲ့ရသောအချိန် (၂) နှစ်ကျော် (၃) နှစ်ခန့်အတွင်း ကျောင်းသားအရေအတွက်သည် ရာခိုင်နှုန်း(၅၀) ထက်မနည်း တိုးပွားလာသည် ဟု ဆိုနိုင်ပေသည်။ တစ်ကျောင်းလုံးသည် ကျွန်ုပ်အား လူသွက်ကလေးတစ်ယောက်ဟူ၍ အသိအမှတ်ပြုကြ၏။ ဒုမင်္ဂလသုမင်္ဂလကိစ္စများ၌ ဆရာတော်ဘုရားကြီးနောက်မှ ယပ်တောင်ထမ်းပြီး အမြဲတမ်းလိုက်ရသူမှာ ကျွန်ုပ်ပင်ဖြစ်လေသည်။ မိဘများကလည်း ဤအတွက်ကြောင့် များစွာ အသားယူရှာကြပေသည်။ ကျွန်ုပ်အဖို့မှာလည်း အခြားကျောင်းသားများ စာအံချိန်တွင် ဆရာတော်နောက်မှ ယပ်တောင်ထမ်းလိုက်ပြီး (ထိုစဉ်က သရေစာများ ဖြစ်သည့်) သကြားခွေးသကြား

စိတ်ကူးချိုချို

ဆူးပေါက်၊ ကုလားပဲချောင်း စသည့် မုန့်များကို ဗိုက်ကားအောင် စားရသည့် အတွက် လွန်စွာပျော်ခဲ့၏။

စကားအများဆုံးကျောင်းသား

ထို့နောက် ဘုန်းကြီးကျောင်း၌ပင် အောက်သားဦးပဉ္စင်းတစ်ပါးက အင်္ဂလိပ် စာသင်ပေး၍ အစိုးရက ကျင်းပသော လေးတန်းစာမေးပွဲအောင်မြင်ပြီးသော အခါ၊ ဘီတီအမ် (ဗုဒ္ဓသာသနနဂ္ဂဟ) ကျောင်း ဟူ၍ မန္တလေးမြို့တွင် ရှေးဦးစွာ စတင်ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ခြင်းဖြစ်လေသည်။ (၅)တန်းကျောင်းသားများအနက် တွင်လည်း ကျွန်ုပ်သည် အငယ်ဆုံးတစ်ယောက်ဖြစ်၍ စကားအများဆုံးလည်း ဖြစ်နေသေး၏။ သို့ရာတွင် ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းမှာကဲ့သို့ မြောက်စားမခံရ တော့သည်ဖြစ်၍ ကျွန်ုပ်မှာ စကားများလှသည်ဆိုကာ အတန်းပြဆရာက မြေ ဖြူခဲကို တစ်နာရီခန့် အကိုက်ခိုင်းခြင်းအားဖြင့် ဒဏ်ပေးခံရဖူးခြင်းကို မှတ်မိပါ သေးသည်။ ယခု ပြန်တွေးလိုက်သည့်အခါ ကျွန်ုပ်မှာ စကားမပြောရလျှင် ဝမ်း ဗိုက်ထဲက ယားကျိကျိဖြစ်နေသည်ဟု သတိရမိပါသေးသည်။

စကားပြောလေ့ကျင့်ဖူးခြင်း

အင်္ဂလိပ်ကျောင်း၌ အတန်းကြီးရောက်ရှိလာသောအခါတွင်လည်း ကျွန်ုပ်မှာ အငယ်ဆုံးသော လူသွက်လေးတစ်ယောက်အနေဖြင့် အသိအမှတ် ပြုခြင်းခံရသေး၏။ အင်္ဂလိပ်လို စကားရည်လှပွဲ ကျင်းပသည်ဖြစ်စေ၊ ကျက်မှတ် ထားသော စကားများကို ပြဇာတ်သဖွယ် စင်မြင့်ပေါ်၌ (Dialogue) အပြန် အလှန်ပြောရသည်ဖြစ်စေ (ကွယ်လွန်ရှာပြီဖြစ်သော) စက်ရှင်တရားသူကြီး ဦးရီ နှင့် ကျွန်ုပ်မှာ ကျောင်းသား ၁၀၀ ကျော်အနက်တွင် ရှေ့တန်းမှာ အရွေးခံခဲ့ ရသူများဖြစ်၏။ ထိုစဉ်ကမူ ဤအတွက်ကြောင့် အလွန်နှစ်သိမ့်ကျေနပ်၍ စင် မြင့်ပေါ်သို့ တက်ပြီးပြောရသော အခွင့်အရေးကြောင့် အိပ်မပျော်နိုင်အောင် ဖြစ်ခဲ့ရဖူးပါသည်။ အမှန်အတိုင်း ဝန်ခံရလျှင် ကျွန်ုပ်သည် ဗြိတိသျှပါလီမန်၌ လော့ဒ်မက္ကောလေး ပြောဖူးသည့် အချေအတင်စကားများကို ဖတ်ရပြီးနောက် စကားပြောတတ်သော လူတစ်ယောက်သည် တိုင်းပြည်တွင် ထွန်းကား ကျော် ကြားသောသူတစ်ယောက်ဖြစ်လာနိုင်သည်ဟု အားကျခဲ့မိဖူးပါသည်။ စင်စစ်

မှာ ထိုစဉ်က ဗြိတိသျှလက်အောက်၌ ဥပဒေပြု လွှတ်တော်ပင် ရှိသေးသည် မဟုတ်၊ သို့သော် တစ်နေ့နေ့တွင် ပါလီမန်ရှိလာ၍ စကားပြောတတ်လျှင် လူတစ်လုံး သူတစ်လုံးဖြစ်လာနိုင်သည်ဟူသော စိတ်ကူးယဉ်မှုသက်သက် ဖြင့်အလေ့အကျင့် ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ဆရာကြီးမက္ကောလေး

ခပ်ငယ်ငယ်ကပင် ကျွန်ုပ်မှာ ကျောင်းသားသူငယ်ချင်းတစ်ယောက် နှင့် စကားထစ်တန်းပြောင်၍ ကစားမိခြင်းကြောင့် ထိုသူမှာကားကိစ္စမရှိ၊ ကျွန်ုပ်မှာ ခပ်ထစ်ထစ်ဖြစ်လာခဲ့လေပြီ။ သို့သော် ရှက်ရကောင်းမှန်း မသိသေး သည့်အရွယ်ဖြစ်၍ ကျွန်ုပ်သည် စကားရည်လှပွဲများတွင် ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်ခဲ့သော် လည်း ကျောင်းသားကြီးဖြစ်လာ၍ ရှက်တတ်လာသည်တွင် မပါဝင်ပါရစေနှင့် ဟု ငြင်းပယ်စပြုလာလေပြီ။ တစ်ခါတစ်ရံ မနေသာ၍ ပါဝင်ရသော်လည်း ကျွန်ုပ်၏ စိတ်ထဲ၌ကား စကားပြောခြင်းအားဖြင့် အကျော်အမော်တစ်ယောက် ဖြစ်လာအောင် ရည်မှန်းချက်ကား စွန့်လွှတ်လိုက်လေပြီ။ သို့ဖြစ်၍ ကျောင်းမှ ထွက်လာသောအချိန်တွင် ကျွန်ုပ်သည် ကျွန်ုပ်၏ဆရာကြီး လော့ဒ်မက္ကော လေးအား စကားပြောခြင်းဖြင့် ခြေရာမခံနိုင်တော့ဘဲ စာရေးခြင်းဖြင့်သာ အတုခိုးပါတော့မည်ဟု သန္နိဋ္ဌာန်ပြောင်းလဲလိုက်ရလေပြီ။

လူရာဝင်ခြင်းကားမှန်သည်

စကားထစ်ခြင်းကြောင့် ရှက်တတ်လာသောအချိန်အရွယ်ကစ၍ ကျွန်ုပ် မှာ စကားများသောဝါသနာ လျော့ပါးရုံသာမက တစ်နှစ်ထက်တစ်နှစ် နှုတ် ဆိတ်လျက် ရှိလေပြီ။ ဤအတောအတွင်း စကားများခြင်း၏ အပြစ်များ ဟူ၍ ဗုဒ္ဓဟောတော်မူခဲ့သည့် စာပေများကိုလည်း ဖတ်ရှုရ၏။ ဤမျှသာမကသေး။ စကားပြောကောင်းသောလူများ၏ ထင်ပေါ်ကျော်စောပုံ အခြင်းအရာနှင့် ပတ် သက်၍ ဆင်ခြင်သုံးသပ်မိသောအချက်များလည်း ရှိသေး၏။ စကားပြောတတ် လျှင် အသိမိတ်ဆွေပေါများခြင်းလည်း မှန်သည်။ လူတစ်ယောက်သည် မိမိ ၏ အစွမ်းကို အလုပ်ဖြင့်ပြရန် အခွင့်မရမီ စကားဖြင့် ဖော်ပြရန် အခွင့်ရတတ် သောကြောင့် စကားပြောတတ်သောလူသည် ရှေးဦးစွာ အထင်ကြီးခြင်းခံရတတ်

သည်လည်း မှန်သည်။ အလုပ်ဖြင့် စမ်းသပ်ခွင့်မရသောကြောင့် စကားပြော ရုံဖြင့် အချောင်နည်းနှင့် အထင်ကြီးခြင်းခံရတတ်သည်လည်း မှန်သည်။ နိုင်ငံ ရေးသမားဆိုသူများသည် အပြောသမားများသက်သက်ဖြစ်သည်ဟု နားလည် ကြသော်လည်း ရှေ့တန်းသို့ ရောက်စရာရှိလျှင် ထိုသူများသည်သာလျှင် ရောက်ကြ၍ နှုတ်ဆိုတ်လျှင် နေရာတကာတွင် နောက်တန်းမှ ကျန်နေရစ်တတ် ခြင်းလည်း မှန်သည်။ နိုင်ငံရေးဆို၍ ပီပီသသကြီးပေါ်လာသော ဤခေတ် တွင် ရှေ့ဆုံးတန်းလူများမှာ နိုင်ငံရေးသမားများဖြစ်၍ ၎င်းတို့အနက်တွင်လည်း စကားပြောတတ်လေလေ ရှေ့တန်းရောက်လေလေ ရှိနေခြင်းလည်း မှန်သည်။ နိုင်ငံရေးဘက်တွင် မသုံးနိုင်သောလူများအား သူဌေးဖြစ်ချေပေရော့ဟု ဆိုဘိ သကဲ့သို့ စီးပွားရေးနယ်ဘက်သို့ တွန်းပို့ကြခြင်းများလည်းရှိ၍ နိုင်ငံရေး အပြောသမားအလုပ်သည် စီးပွားရေးသူဌေးထက် လူရာဝင်ခြင်းလည်း မှန်၏။ သို့သော်...။

အပြောသမားများ

တစ်ကမ္ဘာလုံးရှိ အတိုင်းတိုင်းအပြည်ပြည်တွင် စကားပြောတတ်သည် ဆိုသော နိုင်ငံရေးသမားများသည် တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ်မှုကို စီမံခန့်ခွဲခွင့်ရရှိနေ ကြသော်လည်း ၎င်းတို့အုပ်ချုပ်သော ကမ္ဘာလောကကြီးသည် မည်ကဲ့သို့ ရှိနေ ပါသနည်း။ နိုင်ငံရေးသမားလောကတွင် အထူးစကားတတ်သောသူများသည် အစိုးရဘက်၌ ရှိနေစဉ် အတိုက်အခံဂိုဏ်းသားများ၏ ကော်လုံးခတ်လုံးနှင့် အပြစ်အနာအဆာဖော်ပြသည့် ဝေဖန်ချက်များကို စကားဖြင့် ချေပတတ်သော ကြောင့် နေရာကောင်းရသည်ဖြစ်စေ၊ အတိုက်အခံဘက်၌ ရှိနေလျှင်လည်း (အင်္ဂလန် စသော တိုင်းပြည်များ၌) အစိုးရကို အချက်ကျကျ ကလော်တတ်သော ကြောင့် အတိုက်အခံဂိုဏ်းခေါင်းဆောင် စသည့် နေရာကောင်းမျိုးရသည် ဖြစ် စေ၊ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာအတွက် ဟန်ကျနိုင်ကြသော်လည်း ထိုသူတို့ အုပ်ချုပ် သော တိုင်းပြည်များသည် မည်ကဲ့သို့ ရှိနေပါသနည်း။ ကမ္ဘာ့ရာဇဝင်တစ် လျှောက်လုံးတွင် တစ်တိုင်းပြည်နှင့် တစ်တိုင်းပြည် စစ်တိုက်ခဲ့ရလေသမျှသည် စကားတတ်သည်ဆိုသော နိုင်ငံရေးသမားများ၏ ပယောဂကြောင့်ချည်း ဖြစ်၏။

ပဒေသရာဇ်လက်ထက်များ၌ပင်လည်း ဘုရင်အနီးတွင် ကပ်ပြီး စစ်ဖြစ်အောင် တိုက်တွန်းနှိုးဆော်သူများသည် ဝန်ကြီးမင်းကြီးဆိုသည့် နိုင်ငံရေး အပြောသမားများပင် ဖြစ်၏။ တိုက်စရာရှိသောအခါ စစ်သားများက အသေခံပြီး တိုက်ခိုက်ကြရ၍ ကောင်းစားစရာရှိသောအခါ နိုင်ငံရေးသမားဆိုသော အတွင်းဝန်အပြင် ဝန်များပင် ရာထူးတိုးတက်ကြ၏။ ကမ္ဘာစစ်ကြီး နှစ်ကြိမ်ဖြစ်ခဲ့ရခြင်းမှာလည်း နိုင်ငံရေးလောဘသမားကြောင့်ပင်ဖြစ်၍ တတိယကမ္ဘာစစ်ဖြစ်ဦးမည်ဟု တထိတ်ထိတ် တလန့်လန့်ဖြစ်နေကြရခြင်းမှာလည်း နိုင်ငံရေးသမားများ၏ လက်ချက်ပင် ဖြစ်၏။ ပါးစပ်ဖြင့် ရင်းနှီး၍ အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်ကြသော နိုင်ငံရေးသမားဆိုသူများသည် မိမိတို့၏ တိုင်းပြည်သားများ ငြိမ်းချမ်းစွာ လုပ်ကိုင်စားသောက်ကြစေဖို့ အရေးထက် အခြားတိုင်းပြည်များကို နိုင်အောင်တိုက်ယူသိမ်းပိုက်ပြီး မိမိတို့ နားမည်ကြီးအောင် လုပ်ဖို့သာလျှင် အာသိသထားကြသူများဖြစ်လေသည်။

ကမ္ဘာသားဆင်းရဲအောင်လုပ်ကြသည်

စကားပြောတတ်အောင် လေ့ကျင့်၍ ထိပ်တန်းသို့ ရောက်ခဲ့ကြသော နိုင်ငံရေးသမား ဆိုသူများသည် ကမ္ဘာသူ ကမ္ဘာသားအတွက် ကောင်းကျိုးတစ်ကျပ်သားစွမ်းဆောင်နိုင်သည် ဆိုသည့်အခါတိုင်း မကောင်းကျိုး တစ်ပိဿာပေးခဲ့ကြသည်ချည်း တွေ့ရတတ်ပေသည်။ “ဗြိတိသျှ အင်ပိုင်ယာကြီးတွင် နေဝင်သည်မရှိ” ဟု ဆိုရလောက်အောင် ဗြိတိသျှကို ဘုန်းတန်ခိုးအာနိသင်ကြီးမားရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည့် ဗြိတိသျှနိုင်ငံရေးသမားကြီးများသည်လည်း လက်အောက်ခံ တိုင်းပြည်သားများအဖို့ မဆိုထားဘိ၊ ဗြိတိသျှလူထုအတွက်ပင် မကောင်းကျိုးအနန္တ ပေးခဲ့ကြ၏။ နေမဝင်သော အင်ပိုင်ယာရှင်ဆိုသော်လည်း ဗြိတိသျှအလုပ်သမားမှာ ယနေ့အလုပ်မရှိလျှင် ယနေ့ပင် ငတ်ရ၏။ နောက်ဆုံးတွင် ဟစ်တလာမူဆိုလီနီတို့၏ မနာလိုခြင်းခံရ၍ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ဖြစ်ရသည်တွင် အင်ပိုင်ယာကြီး ပြုတ်ပြုတ်ပြုန်းပြီး အင်္ဂလန်ပြည်ကြီး ပြာကျရခြင်းသည်သာလျှင် အဖတ်တင်တော့သည်။ အပြောသမားဆိုသည့် နိုင်ငံရေးသမားကား လူကိုဒုက္ခပေးသည့် သတ္တဝါမျိုးပေတကား။

စိတ်ကူးချိုချို

သံဝေဂဖြစ်မိခြင်း

တစ်ဖန် ကျွန်ုပ်သည် ဗလစ်ဗလစ် စကားပြောတတ်သော လူများကို ချဉ်းကပ်၍ ၎င်းတို့၏ ရည်ရွယ်ရင်း စိတ်ထားကို လေ့လာသုံးသပ်ကြည့်၏။ အချို့လူများသည် အထိုက်အလျောက် ပြောရေးဆိုစကားလေး ရှိသည်ဆိုလျှင် ပင် အစည်းအဝေးကြိုတိုင်း ထ၍ပြောချင်တတ်၏။ မပြောဘဲ နှုတ်ဆိတ်နေလိုက်သည်ဆိုလျှင် မိမိအား အခြားလူများက မသိနားမလည်သော လူတစ်ယောက်ဟူ၍ မှတ်ထင်သွားကြမည်ဟု ယူဆတတ်ကြ၏။ ထိုသို့သော လူများကား အထိုက်အလျောက် ပြောတတ်သောကြောင့် နားခံသာ၍ ကိစ္စမရှိထားဘိဦး၊ ၎င်းတို့ကို အားကျပြီး ခဏခဏထ၍ ပြောသောလူစားတစ်မျိုးလည်း ရှိသေး၏။ ထိုလူများက လောကတွင် ပြောရေးဆိုစ ရှိပါမှ လူရာဝင်သည်၊ လူတွင် ကျယ် ဖြစ်နိုင်သည်၊ အတွင်းရေးမှူး ဖြစ်နိုင်သည်ဟု နားလည်ကြသည့် လက္ခဏာနှင့် အစည်းအဝေးများသည် ၎င်းတို့၏ လေ့ကျင့်ရာဌာန (Traning ground) ဖြစ်သည်ဟု သဘောပိုက်ကာ လူစုစုမြင်တိုင်း ထ၍ စကားပြောတတ်ကြ၏။ ထိုလူစားမျိုးတို့၏ စကားများမှာ အများအားဖြင့် ငြီးငွေ့ဖွယ်ဖြစ်ရာ မပြောဘဲလည်း ပြီးနိုင်ပါလျက် တစ်ကြိမ်မက ထ၍ ပြောခြင်းများလည်း ကြုံရဖူး၏။ ပြောဖန်များ၍ စကားတတ်ဖြစ်လာကြလျှင်ကား မဆိုနိုင်၊ ကျွန်ုပ်မှာမူ ထိုလူများကို မြင်ခြင်းဖြင့် သံဝေဂဖြစ်မိသည်။

လူတစ်ယောက်သည် အဘယ်ကြောင့် စကားပြောချင်သောစိတ် ဖြစ်ပေါ်လာရပါသနည်းဟု ဆန်းစစ်ကြည့်သောအခါ (၁) သူတစ်ပါးမသိသော အခြင်းအရာတစ်ခုကို မိမိသိထား၍ အခြားလူများ သိစေလိုသော စေတနာကြောင့်သော်လည်းကောင်း (၂) မိမိ၏ တတ်သိလိမ္မာခြင်းကို လူသိအောင် ဖော်ထုတ်ပြသလိုသောကြောင့်လည်းကောင်း ဖြစ်သင့်ပေသည်။ ဤအချက်နှစ်ချက်မှအပ ပြောလေသမျှသည် အချည်းနှီး လေပန်းခြင်းမျှသာ ဖြစ်လေသည်။ အခြားလူများသည် သိလောက်ပြီးဖြစ်သော အကြောင်းအရာ တစ်စုံတစ်ခုကို ပြောမှ ပြောရစေဆို၍ ပြောကြသော လူများသည် အစည်းအဝေးများ၏ ‘စာခြောက်ရပ်’ များဖြစ်၍ တလိန့်လိန့် တလွန့်လွန့်နှင့် ဝင့်ခံခဲရဖူးခြင်းလည်း များလှပါပြီ။

စကားနည်းလာရပုံ

သူတစ်ပါးမသိသော အကြောင်းအရာကို သိစေလိုသော စေတနာနှင့် ပြောခြင်း၊ မိမိ၏ တတ်သိ နားလည်ခြင်းကို ထုတ်ဖော်ပြသလိုသောကြောင့် ပြောခြင်းဟူ၍ အကြောင်းနှစ်ရပ်ရှိသည်အနက် သိစေလိုသော စေတနာကြောင့် စကားပြောသူ အလွန်ရှားပါး၍ ကြွားဝါလိုသောကြောင့် ပြောကြသူတို့သာ ပေါများတတ်ပေသည်။ စကားပြောသူတစ်ယောက်သည် အခြားလူများသိစေလို သော စေတနာကြောင့် ပြောရပါသည် ဆိုသော်လည်း စင်စစ်အားဖြင့် မိမိ၏ တတ်သိမှုကို ထုတ်ဖော်ပြသသည့် ကြွားဝါလိုမှုကြောင့် ပြောကြခြင်းသာများ ၏။ အချို့လူများသည် ကိုယ့်ကိုယ်ကို လိမ်ပြီး စေတနာကြောင့် ပြောရလေ ဟန် ဆောင်တတ်သေး၏။ နှိုက်နှိုက်ချွတ်ချွတ် စစ်ဆေးပါမူ စေတနာကြောင့် ပြောပြခြင်းထက် ကြွားဝါလိုမှုကြောင့် စကားပြောခြင်းက များပေလိမ့်မည်။ စကားနည်းသူတစ်ယောက်ဖြစ်သော်လည်း ကျွန်ုပ်ကိုယ်တိုင် အခြားလူများ မသိသေးသော အကြောင်းအရာ တစ်စုံတစ်ခုကို သိထားသည့်အခါ ပြောပြ ချင်သော စိတ်ဆန္ဒ ဖြစ်ပေါ်လာဖူးပါ၏။ ထိုသို့သောအခါများ၌ ကျွန်ုပ်သည် စေတနာကြောင့် ပြောပြလိုခြင်းလော၊ သို့တည်းမဟုတ် ကြွားဝါလိုသောကြောင့် ပြောပြလိုခြင်းလောဟု ကိုယ့်ကိုယ်ကို စစ်ဆေးကြည့်မိရာ ကြွားဝါလိုသော ရည်ရွယ်ချက်လည်း မရှိကြောင်း တွေ့ရသည်နှင့် မပြောဘဲ နှုတ်ဆိတ်နေလိုက် ပါတော့သည်။ ဤသို့အားဖြင့် ကျွန်ုပ်မှာ စကားနည်းသော လူတစ်ယောက် ဖြစ်လာသည်။

တိုက်တွန်းသော်လည်းမလုပ်တော့

စကားများခြင်း၏ အပြစ်ကို ရှုဖန်များသော ကျွန်ုပ်သည် ကြာလေ နှုတ် ဆိတ်လေ ဖြစ်လာခဲ့၍ တစ်ခါတစ်ရံ စကားပြောဖို့လိုသော ကိစ္စမျိုး၌ပင် မပြော တတ်အောင် ဖြစ်လာတော့သည်။ ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းနှင့် ငြိမ်းချမ်း ရေးလုပ်ငန်း တွဲဖက်လုပ်ကိုင်ရသည်တွင် ဆရာကြီးက ပရိသတ်ရှေ့တွင် စကား ပြောဖို့ အလေ့အကျင့်ပြုလုပ်ရန် တိုက်တွန်းဖူးသော်လည်း ကျွန်ုပ်က လောကနိတိ ဆရာ၏ ဩဝါဒကို သဘောကျထားကြောင်း၊ ခွန်အားမရှိသောလူ၏ အသတ် အပုတ်ဝါသနာပါခြင်းကဲ့သို့ဖြစ် နေမည်စိုးရကြောင်း ပြန်ပြောရဖူးလေသည်။

စိတ်ကူးချိုချို

အမှန်မှာ ကျွန်ုပ်၏ ချွတ်ယွင်းချက်ကိုသိ၍ အလေ့အကျင့်မပြုလုပ်ဘဲ ပစ်ထားပြီးနောက် စကားများခြင်း၏ အပြစ်ကိုပါ ဆင်ခြင်သုံးသပ်ခဲ့သော ကျွန်ုပ်အဖို့မှာ စင်မြင့်ပေါ်တက် လေပန်းမဖြစ်တော့ဟု ဆုံးဖြတ်ချက်ချခဲ့ပြီ။

စင်မြင့်ပေါ်တက်၍ တရားဟောရန် အလေ့အကျင့်မလုပ်ခဲ့ငြားသော်လည်း တစ်ယောက်ချင်း ဆွေးနွေးသည့်ကိစ္စမျိုး၌မူ အတော်အတန် အလေ့အကျင့်ရှိပါသေး၏။ နိုင်အောင် ငြင်းဖို့ ဝါသနာမရှိသော်လည်း ပွင့်လင်းသော သဘောထားဖြင့် အမှန်သို့ရောက်အောင် လွတ်လပ်စွာ ဆွေးနွေးရခြင်းမျိုးကို မူနှစ်သက်မိပါသည်။ ယင်းသို့ ဆွေးနွေးရာတွင် ကိုယ့်အမှားကို ထင်ရှားအောင် ဖော်ပြနိုင်သူရှိက ဝမ်းမြောက်စွာ ဝန်ခံပြီး လက်ခံစတမ်း ဆိုပါမှ ဆွေးနွေးကျိုးနပ်ပေသည်။ ကွယ်လွန်သူမိတ်ဆွေကြီး ပီမိုးနင်းကား ကျွန်ုပ်နှင့် အများဆုံး ဆွေးနွေးခဲ့ရဖူးသူတစ်ယောက်ဖြစ်ကာ ပီမိုးနင်းမှာ ဘာသာမရှိသူတစ်ယောက်လိုလို ခရစ်ယာန်လိုလို လူအများနားလည်ကြသူတစ်ယောက်ဖြစ်၏။ ကျွန်ုပ်ကိုယ်တိုင်လည်း ဤအတိုင်းပင် ထင်မြင်ခဲ့ဖူး၏။ ထို့နောက် ၁၉၃၄-၃၆ ခုနှစ်များတွင် ကျွန်ုပ်၏ အိမ်၌ဖြစ်စေ၊ သူ၏အိမ်၌ဖြစ်စေ၊ တစ်ညလုံး မအိပ်ဘဲ ဆွေးနွေးသည့် အကြိမ်ပေါင်း အတော်များခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်ကား အနတ္တသမားဖြစ်၍ ပီမိုးနင်းကား ‘ရောင် - ၃၀’ ထဲက ဖြစ်၏။ အခိုင်အမာ အခြေခံယုံကြည်မှုဆို၍ ဘာတစ်ခုမှ ရှာမရအောင် ဖြစ်ခဲ့၏။ ပီမိုးနင်းမှာ ဥရောပတိုက်တွင် ဘာသာအယူအဝါဒနှင့် ပတ်သက်၍ အတော်ခေတ်စားသည့် (Free Thinker) လွတ်လပ်စွာ စဉ်းစားသောဂိုဏ်းဆိုသည့် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဖြစ်နေခြင်းကို တွေ့ရပေသည်။

ဓမ္မပဒ၏ နက်နဲခြင်း

‘ဖရီးသင့်ကား’ ဆိုသူများသည် ဖန်ဆင်းသူရှိသည်ဆိုသော အယူဝါဒကိုလည်း လက်မခံ။ အနတ္တဝါဒကိုလည်း နားမလည်သော လူစုဖြစ်၏။ ၎င်းတို့က ‘ငါမဟုတ်’ ဆိုခဲ့လျှင် ဘယ်သူ့အတွက် ကြီးစားအားထုတ်ဖို့ လိုပါသနည်း။ ကောင်းရာမွန်ရာသို့ ဘယ်သူ့ရောက်စေရန် ဘယ်သူက အားထုတ်ရပါသနည်း။ ဝင့်ဆင်းရဲမှ ဘယ်သူလွတ်မြောက်စေဖို့ လိုရပါသနည်း။ နိဗ္ဗာန်သို့ ဘယ်သူရောက်ပါသနည်း။ စသည့် မေးခွန်းပုစ္ဆာများ ထုတ်တတ်ကြရာ

စိတ်ကူးချိုချို

၎င်းတို့ ကျေနပ်အောင် ဖြေဆိုရန်မှာလည်း လွယ်ကူသော အလုပ်မဟုတ်ချေ။ ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်တိုင်ကလည်း ဓမ္မပဒ၌ အလုပ်ကားရှိ၏။ လုပ်သူဟူ၍ကား မရှိ။ လမ်းကားရှိ၏။ လိုက်လျှောက်သူ ဟူ၍ကားမရှိဟု ဟောတော်မူခဲ့ရာ စဉ်းစားရေးသမားများ ၎င်းသဘောကို နားမလည်အောင် ဖြစ်ရသည်။

ပီမိုးနင်းနှင့် အနတ္တဝါဒ

ကျွန်ုပ်နှင့် ပီမိုးနင်းတို့သည် သုံးလေးညမျှ ဆက်လက်ဆွေးနွေးကြရာ ၌ လောက၌ ဆင်းရဲနှင့် ချမ်းသာရောစပ်တည်ရှိနေသည်ထားဦး၊ ဒုက္ခသည် သုခထက် ပိုမိုများပြားကြောင်း၊ ဒုက္ခဖြစ်ရလေသမျှကို ဆန်းစစ်ကြည့်သည့် အခါ ငါ သို့မဟုတ် ငါ့ဥစ္စာ ဟူ၍ ထင်မှတ်နေကြသည့်အတွက်ကြောင့်သာ ဒုက္ခဖြစ်ကြရကြောင်း သို့သဘောအတိုင်း သို့ဟာသူ ဖြစ်နေသည်ဟု ထင်မြင် နိုင်လျှင် ဒုက္ခမှ လွတ်နိုင်ကြောင်း၊ ငါ သို့မဟုတ် ငါ့ဥစ္စာဟူသော ထင်မြင်မှု သည် ဒုက္ခဖြစ်ရခြင်း၏ အရင်းအမြစ် ဖြစ်ကြောင်း၊ ငါတည်းဟူသော သတ္တဝါ ကောင် ရှိခြင်း မရှိခြင်းကို အပထား၍ ‘ငါမဟုတ်’ ဟု ထင်မြင်ယူဆနိုင်သော သူသည် ဒုက္ခ၏ နှိပ်စက်ခြင်းမှ သက်သာရာရနိုင်ကြောင်း ‘ငါမဟုတ်’ သူဘာသာ ဖြစ်နေသည်ဟူသော အမြင်ဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည် လွန်စွာ တန်ဖိုးရှိ၍ ၎င်းအမြင် မျိုး ဖြစ်ပေါ်လာအောင် ကြိုးစားအားထုတ်ထိုက်ကြောင်း စသည်ဖြင့် တစ်ဆင့် မှ တစ်ဆင့်သို့ တက်ကာ တဖြည်းဖြည်း ဆွေးနွေးကြ၏။ နောက်ဆုံး၌ ပီမိုး နင်းက အနတ္တဟုတ်မဟုတ် မမြင်နိုင်သေးသော်လည်း အကယ်မြင်နိုင်လျှင် ကောင်းလေစွာ သဘောကျ၍ ထိုအချိန်မှစပြီး မိမိအား ဗုဒ္ဓဘာသာတစ်ဦးဟု မှတ်ပါတော့ ဟူ၍ ဖော်ထုတ်ဝန်ခံဖူးလေသည်။ ဤအခြင်းအရာကို သိကြသူ ရှိကောင်းမှ ရှိမည်ဖြစ်သော်လည်း ပီမိုးနင်းအတွက် ကျွန်ုပ်ဝမ်းမြောက်ရဖူး ခြင်းကား အမှန်ပင် ဖြစ်သတည်း။

[သွေးသောက်၊ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၆]

နှလုံးနှင့် ဦးနှောက်

ကျွန်ုပ်သည် ၁၉၅၀ ခုနှစ်တွင် သွေးသောက်မဂ္ဂဇင်း၌ နှလုံးနှင့် ဦးနှောက်အကြောင်း ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ် ရေးဖူးသည်။ စောဒကတက်သူ ဟူ၍ မကြားဖူးချေ။ ဤနှစ်အတွင်း၌မူ ရှုမဝမဂ္ဂဇင်း၌ လည်းကောင်း၊ သွေးသောက်မဂ္ဂဇင်း၌ လည်းကောင်း၊ ဦးနှောက်နှင့် နှလုံးအကြောင်းကို အမြွက်မျှလောက် ထည့်သွင်းဖော်ပြခဲ့ရာတွင် အတော်ပြင်းထန်စွာ ကန့်ကွက်သောစာများ လက်ခံရရှိ၏။ သွေးသောက်မဂ္ဂဇင်း၌ ‘စည်သူဦးသန်းနှင့် ကျွန်ုပ်’ ဟူသော ဆောင်းပါးတွင် ဦးသန်းသည် ကုလသမဂ္ဂ အစည်းအဝေးကြီး၌ အချို့သော အကြောင်းပြချက်များကို ဦးနှောက်ထဲမှ ညှစ်ထုတ်ပြောဆိုရသည်ဟု ရေးခဲ့ဖူးသည်။ ရှုမဝမဂ္ဂဇင်း၌မူ ခေတ်မီသူများသည် ဦးနှောက်ကိုသာ အလေးပေး၍ ပြောဆိုသုံးနှုန်းလျက် ရှိကြောင်း၊ နှလုံးကိုလည်း လွတ်၍ မထားဘဲ သူ့နေရာနှင့်သူ ထည့်သွင်းသုံးနှုန်းထိုက်သေးကြောင်း ရေးသားခဲ့၏။ ကျွန်ုပ်၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ‘ဦးနှောက်သမား’ ကို သတိပေးရန် ဖြစ်၏။ သို့နှင့်ပင် ‘နှလုံးသမား’ နှစ်ဦးထံမှ အကြောက်အကန်ရေးသားထားသော စာများရရှိခဲ့သည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များက ကြံစည်စိတ်ကူးမှုများနှင့် ပတ်သက်၍ ဦးနှောက်ဟူသော ဝေါဟာရ ထည့်သွင်းသုံးနှုန်းရချေမည်လောဟု ကျွန်ုပ်အား ကက်ကော်ကလန် ရန်တွေ့လိုက်ကြလေတော့သည်။ ၎င်းတို့၏ စာများတွင် ဤအကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ပြတ်ပြတ်သားသား ရေးသားဖော်ပြပါရန်ကိုလည်း တိုက်တွန်း

ချက်များ ပါရှိသည်ဖြစ်သောကြောင့် မလွဲမရှောင်သာသည့်အနေဖြင့် ကျွန်ုပ်၏ အယူအဆကို တင်ပြရပါတော့သည်။

အနောက်တိုင်းစာပေ

နှလုံးနှင့် ဦးနှောက်အကြောင်းကို ရေးသားရာတွင် ကျွန်ုပ်မှာ စိတ်သဘာဝ အကြောင်း၊ သီလအကြောင်း၊ သူရာမေရိယအကြောင်း စသည်များကို ရေးသား ခြင်းကဲ့သို့ ဒိဋ္ဌကိုယ်တွေ့ မဟုတ်သဖြင့် တစ်ကမ္ဘာလုံးနှင့် ကျွန်ုပ်တစ်ယောက် တည်း တစ်ဖက်စီ ရှိနေစေ လျှော့လိမ့်မည် မဟုတ်ဟူသည့် တင်းတင်းပြတ် ပြတ် သဘောမထားနိုင်ခြင်းကို ရှေးဦးစွာ ဝန်ခံပါသည်။ ဦးနှောက်အကြောင်း ကို အနောက်တိုင်းစာအုပ်များတွင် အသင့်အတင့် ဖတ်ဖူး၍ နှလုံးအကြောင်း မှာမူ တစ်ကိုယ်လုံး၌ သွေးလျှောက်စေရန် ဘုံပိုင် (Pump) သဖွယ် အလုပ် လုပ်သော ကိရိယာ တန်ဆာပလာတစ်ခုအနေဖြင့်သာ ဖော်ပြထားခြင်းကို တွေ့ရဖူးသည်။ တစ်ဖန် ဗုဒ္ဓဘာသာကျမ်းဂန်များ၌မူ စိတ်နှင့်ပတ်သက်၍ နှလုံးကိုသာ ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရဖူးရာ ဦးနှောက်မှာမူ ‘မတ္တလုံဂံ’ ဟူသော အမည်ပညတ်ပေးထားခြင်းမှတစ်ပါး ၎င်း၏အလုပ် Function နှင့် ပတ်သက် ၍ စာ၌လည်း မတွေ့ဘူး ပြောသံဆိုသံလည်း မကြားရဘူးပေ။

တည်ရာမှီရာဟု ဆိုလိုခြင်း

၁၉၅၀ခုနှစ်၌ ဤမဂ္ဂဇင်းတွင် နှလုံးနှင့် ဦးနှောက်အကြောင်း ဆောင်းပါး ရေးစဉ်က စိတ်သဘာဝအကြောင်းကို ယခုကဲ့သို့ လေးလေးနက်နက် မလေ့လာ ရသေးဘဲ အစပြုကာစမျှလောက်သာ ရှိသေးပေရာ ဤနှောက်ပိုင်းအချိန်တွင်မှ ဤကောဠာသနှစ်ခုအကြောင်းကို နှိုက်နှိုက်ချွတ်ချွတ် စဉ်းစားမိပြန်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်ထံသို့ စာပေးကြသည့် (စာတတ်ပေတတ်) ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးရှိနှစ်ဦး အခြားသော စာတတ် ပေတတ်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ ယူဆကြဟန်ရှိသည်မှာ ဦးနှောက်သမား များသည် ဦးနှောက်ကို “စိတ်” ဟူ၍ မှတ်ထင်နေကြသည်။ ဦးနှောက်သည် ရုပ်တရား (ကောဠာသတစ်ခု) မျှသာ ဖြစ်သောကြောင့် အလွန်မှားယွင်းသော အယူဖြစ်သည်ဟု ဆိုချင်ကြသည်။ ထိုသူတို့အား ကျွန်ုပ် မေးမြန်းလိုသည်မှာ “ဆရာကြီးတို့သည် နှလုံးသားစိတ်ဟူ၍ ယူဆကြပါသလော၊ ဘောက်ဘက်ခက်

စိတ်ကူးချိုချို

လှုပ်ရှားလျက်ရှိသော ငှက်ပျောဖူးပုံသဏ္ဍာန်ရှိ အသားစိုက်ကလေးသည်၊ ကြံစည်စိတ်ကူးခြင်းစသော အလုပ်မျိုးကို လုပ်တတ်ပါသလော” ဟု မေးငြားအံ့။ “နှလုံးသည် စိတ်မဟုတ်၊ စိတ် (မနော) ၏ တည်ရာမှီရာမျှသာ ဖြစ်သည်” ဟု ဖြေဆိုကြမည် မဟုတ်ပါလော။ ကောင်းပါပြီ၊ ဦးနှောက်သမားများကလည်း “ဦးနှောက်သည် စိတ်မဟုတ်ပါ။ ကြံစည်စိတ်ကူးတတ်ခြင်း တည်းဟူသော သဘာဝကလေး၏ တည်ရာမှီရာမျှသာ ဖြစ်ပါသည်” ဟု ဖြေဆိုခွင့်ပြုနိုင်ကြပါ၏လော။

အလေးပေးလွန်းခြင်း

ဦးနှောက်နှင့်နှလုံး ဖက်တွဲ အလုပ်လုပ်ကြသည်ဆိုသော စာပေမျိုးကို အနောက်တိုင်းစာအုပ်များ၌လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓဘာသာကျမ်းဂန်များ၌ လည်းကောင်း မတွေ့ရဘူးသည်ဖြစ်၍ ကျွန်ုပ်၏ အယူအဆသက်သက်ကို တင်ပြရပေသည်။ ကိုယ်ကာယတည်နေပုံနှင့် ၎င်းတို့ အလုပ်အသီးသီးကို ဖော်ပြခြင်းကိစ္စ၌ အနောက်တိုင်းမှ **Physiology** ဖိစီးယောလိုဂျီကျမ်းများသည် ဗုဒ္ဓဘာသာကျမ်းဂန်များ၌ ဖော်ပြပါရှိသည့် ကောဠာသအကြောင်းအရာမျိုးထက် စုံလင်ခြင်းကို ဝန်ခံရပေမည်။ ၎င်းကျမ်းစာအုပ်၌သိမှု (**Consciousness**) နှင့် ဦးနှောက်ဆက်စပ်ပုံနှင့် ပတ်သက်၍ အသေးစိတ်အကျယ်တဝင့် ဖော်ပြပါရှိသည်။ သို့သော် နှလုံးကိုမူ (ထိုကိစ္စအတွက်) ပစ်ပယ်ထား၏။ ဤသည်ကိုလည်း ကျွန်ုပ်မကြိုက်နိုင်။ စာတတ်ပေတတ်များကလည်း နှလုံးကိုသာ အလေးပေး၍ ဦးနှောက်ကို လုံးဝပစ်ပယ်ချင်ကြ၏။ ဤသည်ကိုလည်း ကျွန်ုပ်မကြိုက်နိုင်ချေ။

ကျွန်ုပ်၏ အယူအဆ

ရှေးဦးစွာဦးနှောက်သည် ရုပ်တရားမျှသာဖြစ်သော်လည်း သိမှုဟူသော စိတ်နှင့် မည်ကဲ့သို့ ဆက်စပ်မှုရှိခြင်းကို ကျွန်ုပ် သဘောကျထားသည့်အတိုင်း တင်ပြပါမည်။ စိတ်ဟူသည်မှာ (ယုတ်စွအဆုံး ဤမနုဿလူ့ဘုံ၌) ၎င်းချည်း သက်သက် သီးသန့်တည်နေနိုင်သည်မဟုတ်ဘဲ၊ ရုပ်တရားပေါ်၌ အမှီပြု၍ တည်နေရသည်ဆိုခြင်းကို စာတတ်ပေတတ်ဆိုသူများလည်း လက်ခံကြလိမ့်မည် ထင်ပါသည်။ သိတတ်သော သဘာဝကလေးသည်လည်း ဦးနှောက်အပေါ်၌မှီ၍ အောက်ပါအတိုင်း တည်နေရသည်ဟု ကြံဆမိ၏။ ဥပမာ၊ ကြမ်းတမ်းသော

သစ်သားစတစ်ခုကို မည်မျှပွတ်တိုက်စေကာမူ ကြမ်းတမ်းလျက် ရှိသမျှကာလ ပတ်လုံး အရောင်ထွက်မလာနိုင်ချေ။ သို့သော် ကော်ပတ်စားပြီးနောက် သစ်သား ချင်း ပွတ်တိုက်သောအခါ၌မူ အရောင်ကလေးပေါ်ထွက်လာ၏။ ထိုအရောင် သည် သစ်သားမဟုတ်။ သို့သော် သစ်သားကိုအမှီပြု၍ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း ဖြစ် သည်။ သစ်သားစမရှိဘဲ အရောင်ဟူ၍ တသီးတခြား တည်နေနိုင်ခြင်းမရှိချေ။ ရုပ်တရားဖြစ်သော ဦးနှောက်သည် သစ်သားနှင့်တူ၍ အရောင်သည် သိတတ် သည့် သဘာဝတရားဟူသောစိတ်နှင့်တူသည်ဟု ကျွန်ုပ်နားလည်သည်။

ဘုရားစကားနှင့် ကုလားစကား

ဤနေရာ၌ ရှင်းလင်းတင်ပြလိုသော အချက်တစ်ခုရှိ၏။ ကျွန်ုပ်မှာ အတွေးသက်သက်တစ်ယောက်မဟုတ်။ စိတ္တာနုပဿနာကို အားထုတ်ထားသူ တစ်ယောက်ဖြစ်၍ ဗုဒ္ဓ၏ စကားတော်ကို အကြွင်းမဲ့လက်ခံချင်သူတစ်ယောက်ဖြစ် သည်။ သို့သော် အနောက်တိုင်းမှ လောကဓာတ်ပညာကို လက်လွှတ်၍ မဖြစ်နိုင် ခြင်းကိုလည်း နားလည်၏။ ဤခေတ်၌ ဘာသာအသီးသီး ရှိသည့်အနက်တွင် ဗုဒ္ဓဘာသာသည်သာလျှင် လောကဓာတ်ပညာနှင့် “ဘောင်ဝင်အံကျ” သော ဘာသာဖြစ်သည်ဟု ကမ္ဘာက ချီးကျူးထားချက်များလည်းရှိ၏။ ကျွန်ုပ်၏ အယူအဆမှာ လောကဓာတ်ပညာသည် လက်တွေ့စမ်းသပ်တွေ့ရှိထားသော အမှန်တရားမျိုးဖြစ်၍ ဗုဒ္ဓ၏စကားတော်များမှာ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ဖြင့် ဆင်ခြင်တွေ့ရှိထားသော အမှန်တရားမျိုး ဖြစ်သည်။ အမှန်တရားသည် အမှန် တရားနှင့် ကိုက်ညီမည်သာဖြစ်၏။ မကိုက်ညီသော အချက်တွေသည်ဆိုပါမူကား ဗုဒ္ဓ၏စကားတော်ကို မှားသည်ဟု ကျွန်ုပ်မယူဆ။ ဧကန္တဘုရားဟောမဟုတ် ဟူ၍သာ ဆုံးဖြတ်ချက်ချလေ့ရှိသည်။ (ဤအကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ရှင်အာ ဒိစ္စဝံသဘာသာပြန်ခဲ့သည့် မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသကျမ်းကြီးတွင်၊ သီဟိုကုလားစကားကို ဘုရားစကားလုပ်ထားကြသည်ဟူသော စွပ်စွဲချက် အမြောက်အမြားတွေ့ရသည်)

လောကဝိဂ္ဂုကျမ်း

နာမည်ကြီး ဆရာတော်ကြီးတစ်ပါးသည် ကမ္ဘာလုံးခြင်း စသော လောက ဓာတ်ပညာ၏ တွေ့ရှိချက်များကို လောကဝိဂ္ဂုကျမ်းနှင့် မကိုက်ညီဆိုကာ

စိတ်ကူးချိုချို

လှောင်ပြောင် ရှုတ်ချထားခြင်းများကို ဖတ်ရသည်မှာ ကျွန်ုပ်အရာ၌ ကြက်သီးမွေးညင်းထခဲ့ဖူး၏။ ကမ္ဘာလုံးခြင်းမျှလောက် အယူအဆမှာ ဤခေတ်၌ ဘာမျှနက်နဲတော့သည်မဟုတ်။ ကကြီး ခခွေးလောက်သာ ရှိ၍ လကြစ်ခြင်း စသော သဘောတရားများကို လေ့လာရုံမျှနှင့် ကောင်းကောင်းကြီး သဘောပေါက်နိုင်သော တွက်ကိန်းမျိုး ဖြစ်၏။ လောကဝိရူကျမ်းမှာလည်း ဘုရားဟောဟုဆိုသောကြောင့် ကျွန်ုပ်မှာ စိတ်မချမ်းမသာ ဖြစ်ခဲ့ဖူးသည်။ တစ်နေ့သ၌ လူရည်လည်သော လူပြန်တော် (စာတတ် ပေတတ်)တစ်ယောက်နှင့် တွေ့၍ ဆွေးနွေးကြည့်ရာ ၎င်းက လောကဝိရူကျမ်းဆိုသည်မှာ ဗုဒ္ဓသည် လောကကြီးအကြောင်းကို သိတော်မူသည်ဆိုကာ ပညာရှိ (ကုလား) တစ်ယောက်က ရေးသားစီရင်ခဲ့သော ကျမ်းမျှသာဖြစ်ကြောင်း ပြောပြလေသည်။ ဤတွင်မှ ကျွန်ုပ်၏ ရင်ဘတ်ထဲ၌ ခုလုလုဖြစ်နေခဲ့သော အလုံးကြီးတစ်ခု လျှောကျသွားပေတော့သည်။

ကိရိယာတစ်မျိုးဖြစ်သည်

နှလုံးနှင့် ဦးနှောက် ပြဿနာတွင် လောကဓာတ်နည်းဖြင့် လက်တွေ့ဖြစ်သော ဦးနှောက်ကိုလည်း ကျွန်ုပ် လက်ခံသည်။ ဗုဒ္ဓ ရွှေဉာဏ်တော်ဖြင့် ဟောတော်မူခဲ့သည့် နှလုံးကိုလည်း ကျွန်ုပ် လက်ခံသည်။ ဤကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ စဉ်းစားဉာဏ် အတော်ရှိသော ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာအင်ဂျင်နီယာကြီး တစ်ယောက်နှင့် ဆွေးနွေးဖူးရာ ၎င်း၏စကားကို ကျွန်ုပ် သဘောကျလှသည်။ ၎င်း၏ဦးနှောက်သည် ပင်ရင်းဌာနမဟုတ်၊ လမ်းခုလတ်မှ လွဲပြောင်းပေးရသော Exchange သဘောမျိုးဖြစ်သည်ဟု ပြောဖူးရာ၊ ကျွန်ုပ်သည် ဤအခြင်းအရာကို အကျယ်တဝင့် ဆင်ခြင်သုံးသပ်ပြန်သဖြင့် ထပ်ဆင့်၍ သဘောကျခဲ့သည်။

နာမ်ခန္ဓာတစ်မျိုးစီ

ရှင်းဦးအံ့။ နာမ်ခန္ဓာ လေးပါးရှိသည့်အနက် သိကာမတ္တဟုဆိုအပ်သော ဝိညဏကုဋ္ဌာ၊ သိမှတ်ခြင်းသဘော တရားရှိသော သညကုဋ္ဌာ၊ ခံစားခြင်း သဘောတရားရှိသော ဝေဒနာကုဋ္ဌာ စသည့် သုံးပါးသော ခန္ဓာတို့သည် ဦးနှောက်

၌ တည်ရာမှီရာပြုကြရသည်။ စေတသိက် ၅၂ ပါးအနက်၊ ဝေဒနာနှင့် သညာ မှ ကြွင်းသော စေတသိက် ၅၀ ဟု ဆိုအပ်သည့် သင်္ခါရက္ခန္ဓာသည် နှလုံး၌ တည်ရာ မှီရာ ပြုသည်ဟု ဆိုလိုသည်။

ရုပ်နှင့်နာမ်တွဲပုံ

ထပ်၍ ရှင်းဦးအံ့။ နာမ်တရားမည်သည် ရုပ်တရားပေါ်တွင် တည်ရာ မှီရာပြု၍ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု အပြန်အလှန် (အညမည) ကျေးဇူးပြုရသည် ဆိုခြင်း မှာ ပိဋကတ်တတ်သူတိုင်း လက်ခံသော အယူအဆဖြစ်၏။ ဥပမာ ဗုဒ္ဓကိုယ် တော်မြတ်၌ ၃၂ ပါးသော လက္ခဏာတော်ကြီးရှိတော်မူသည်ဆိုရာ၊ ၎င်းလက္ခဏာ များသည် သဗ္ဗညုတ ရွှေဉာဏ်တော် မဟုတ်သော်ငြားလည်း ၎င်းဉာဏ်တော်မျိုး ရရှိမည့် ကိုယ်ကာယ၌ ပါလာရသည့် ရုပ်တရားမျိုးဖြစ်သည်ဟူ၍ကား ဗုဒ္ဓဘာသာ ဝင်များအနေဖြင့် လက်ခံကြပေလိမ့်မည်။ မည်သည့်နည်းမဆို သဗ္ဗညုတဉာဏ် တော်ရှင်၏ ရုပ်လက္ခဏာသည် စူဇကာပုဏ္ဏား၏ ရုပ်လက္ခဏာမျိုး မဖြစ်သင့်ချေ။ ထိုနည်းအတူ ပါးချောင်ရိုးကြီးခြင်းသည် ကြံ့ခိုင်သော စိတ်ဓာတ်၏ အထိမ်း အမှတ်ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ဦးနှောက်အလေးချိန် စီးခြင်းသည် စဉ်းစားဉာဏ် ကောင်းခြင်း၏ အထိမ်းအမှတ်ဟူ၍ လည်းကောင်း အနောက်တိုင်းသားများ ယူဆတတ်ကြပေရာ ကျွန်ုပ်တို့အရှေ့တိုင်းသားများတွင်လည်း နာမ်တရား၏ အနေအထားကို ဖော်ပြသည့် ရုပ်လက္ခဏာများရှိသည်ဟု အများအပြား ယုံကြည် ကြလေသည်။ မေးရိုးသည် စိတ်မဟုတ်သောကြောင့် မေးရိုးကြီးခြင်းနှင့် စိတ် ကြံ့ခိုင်ခြင်းသည် ဘာမျှမဆိုင်ဟူ၍ မဆိုစကောင်းဟု လက်ခံကြပေလိမ့်မည်။ မြန်မာများ၌လည်း (အိန္ဒိယပြည်မှ အတုခိုးပုံရသည့်) အင်္ဂုဇ္ဇာကျမ်းရှိပေရာ တကယ် တတ်လျှင် ယေဘုယျအားဖြင့် မှန်ကန်သည်ဟု ကျွန်ုပ်လက်ခံသည်။

စိတ်ချည်းရှိနိုင်သလော

ကျွန်ုပ်၏ ယုံကြည်ချက်ကား ဦးနှောက်သည်အပြင်မှ အာရုံများကို လမ်းခုလတ်မှ လက်ခံသည့် ဘူတာရုံသဖွယ် (Intermediate Station)ဖြစ်၍ ထိုမှတစ်ဖန် နှလုံးသို့ ဆက်၍ ပို့ရာ နှလုံးကလည်း လက်ခံသင့်သောအရာကို လက်ခံသည်ဟု ဆိုလိုသည်။ ဦးနှောက်သည် အာရုံကို သိတတ်သော သဘော

တရား (ဝိညာဏဓာတ်)၏ တည်ရာဖြစ်ရုံမျှမက လွန်လေပြီးသော အဖြစ် အပျက်များကို မှတ်သားသိုသိပ်ထားနိုင်သည့် ကိရိယာလည်း ဖြစ်ကြောင်း၊ အနောက်တိုင်း လောကဓာတ်ပညာက အတော်ခြေမြစ်စွာ သာဓက တင်ပြ နိုင်ပေရာ ကျွန်ုပ်ကား ကောင်းကောင်းကျေနပ်သည်။ မေးရိုးကြီးခြင်းသည် ကြံ့ခိုင်သော စိတ်ဓာတ်ရှိခြင်း၏ အထိမ်းအမှတ်ဖြစ်သည်ဆိုသကဲ့သို့ ဦးနှောက် အလေးချိန်စီးခြင်းသည်လည်း စဉ်းစားစိတ်ကူးဉာဏ်ကောင်းခြင်း၏ အထိမ်း အမှတ်ဖြစ်သည့်ပြင် စဉ်းစားစိတ်ကူးခြင်း တွေးတော ကြံဆခြင်း တည်းဟူ သော အလုပ်များသည်ပင်လျှင် ဦးနှောက်ပေါ်တွင် တည်ရာမှီရာ ရှိပါမှ ဖြစ် နိုင်သည် ဟူ၍လည်း ကျွန်ုပ် ယုံကြည်သည်။ ရုပ်တရားတစ်ခု တည်ရာမှီရာ မရှိဘဲ (ဤလူ့ပြည်တွင်) စိတ်ကူးဉာဏ်သက်သက်တစ်ခု ဖြစ်ပေါ်လျက် ရှိခြင်း ကို အဘယ်သူသည် တွေ့ကြုံရဖူးပါသနည်း။

တစ်မျိုးစီတည်နေပုံ

နှလုံးအကြောင်းကို ဖော်ပြရအောင် သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၏ တည်ရာမှီရာဖြစ် သည်ဟု ကျွန်ုပ် ယူဆပေရာ၊ ၎င်းတွင် စေတသိက် ၅၀ မျှ ပါဝင်၏။ ၎င်း အနက် လူအများနားလည်ကြသော စေတသိက်အချို့ကို ဖော်ပြရမည်ဆိုက လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ စသော စေတသိက်အညံ့စားများသည် လည်းကောင်း၊ ပညိန္ဒြေစေတသိက် စသော အကောင်းစား စေတသိက်မျိုးသည် လည်းကောင်း နှလုံးကို အခြေပြု၍ တည်ရာသည်ဟု ကျွန်ုပ်ယုံကြည်သည်။ ချစ်ခြင်း မုန်းခြင်း စသော သဘောတရားမျိုးတို့သည်လည်း နှလုံး၌ပင် တည်ရာ၏။ သို့ရာတွင် ဦးနှောက်သည် သူ့အလိုအလျောက် သိတတ်သည်ဟု မဆိုလိုသကဲ့သို့ နှလုံး သည်လည်း သူ့အလိုအလျောက် ချစ်ခြင်း မုန်းခြင်း စသော အခြင်းအရာကို ပြုလုပ်နိုင်စွမ်း မရှိသင့်ချေ။ အထက်တွင် ပြဆိုခဲ့သော ဥပမာအတိုင်း သစ်သား သည် အရောင်မဟုတ်။ သို့သော် အရောင်သည် သစ်သားပေါ်၌ မှီလျက်သာ တည်နိုင်ခြင်းကဲ့သို့ပင် ရေး၍သာ ရေးရသည်။ အတော်နက်နဲသိမ်မွေ့သော အကြောင်းအရာမျိုးဖြစ်၍ အတော်အတန် စဉ်းစားဉာဏ်မျိုးမျှနှင့် မလိုက်နိုင် ဘဲ ရှိမည်ကိုလည်း စိုးရိမ်မိသည်။

ဦးခေါင်းကို ပွတ်မိတတ်ခြင်း

သာဓကများ တင်ပြပါဦးအံ့။ စဉ်းစားဉာဏ်သည် ဦးနှောက်ကို အမှီပြု၍ ဖြစ်ပေါ်ရသည်ဆိုရာ အလွန်အမင်း စဉ်းစားစိတ်ကူးသောအခါ၌ ခေါင်းကိုက်ခြင်းကို ကြုံရဖူးသည် မဟုတ်ပါလော။ ဦးခေါင်းသည် ဦးနှောက်၏ တည်ရာဌာန မဟုတ်ပါလော။ မေ့ပျောက်နေသော အခြင်းအရာကို ပေါ်အောင် ဖော်ရန် ကြိုးစားသည့်အခါ ဦးခေါင်းကို ပွတ်သပ်ပေးတတ်သည် မဟုတ်ပါလော။ ဤသို့ ပြုမူခြင်းမှာ ဦးနှောက်ကို ယုံကြည်သူများသာမက မယုံကြည်နိုင်ဆိုသော လူများသည်လည်း အမှတ်မဲ့ပြုမိတတ်ကြသည် မဟုတ်ပါလော။ မိမိအား ရိုက်တော့မည့် တုတ်လာသည့်အခါ လက်ကို မြှောက်၍ ကာတတ်ခြင်းကဲ့သို့ အမှတ်မဲ့လုပ်တတ်သည့် အပြုအမူမျိုးတို့သည် **(Reflex Action)** မှန်ကန်သော သဘာဝကို ဖော်ပြရာတွင် အဓိပ္ပာယ်ရှိလှသည်။ ဦးနှောက်အကြောင်းကို မယုံကြည်သူများသည် မေ့ပျောက်နေသော အခြင်းအရာကို မပေါ်ပေါက်အောင် တွေးတောသည့်အခါ ဦးခေါင်းကို ပွတ်ပြီးမှ “ဟင်ဟုတ်ပေါင်”ဆို၍ ရင်ဘတ်ကို ပွတ်သပ်ကြလျှင်ကား မပြောတတ်ချေ။

နှလုံး၏ အလုပ်များ

တစ်ဖန်သဘောကောင်းခြင်း၊ ဆိုးရွားယုတ်မာခြင်း၊ ချစ်ခြင်း မုန်းခြင်း၊ ဒေါသကြီးခြင်း၊ ဝမ်းနည်းခြင်း၊ ဝမ်းသာခြင်း၊ ပျော်ခြင်း၊ ပျင်းရိခြင်း စသော အခြင်းအရာများသည် နှလုံး၌သာလျှင် တည်ရာ ရှိသင့်၏။ (အသည်းနာသည် အူရွှင်သည်ဆိုသော အသုံးအနှုန်းများမှာ နီးကပ်ရာ သုံးနှုန်းမိခြင်းမျှသာ ဖြစ်ပေရာ စင်စစ်အားဖြင့် နှလုံးသာလျှင် တည်ရာဖြစ်သည်) စိုးရိမ်ကြောင့်ကြဖြစ်၍ အခံရခက်သည့်အခါ ဦးခေါင်းထဲက ပူသည်မဟုတ်။ ရင်ဘတ် (နှလုံး) ထဲက ပူလောင်သည်မဟုတ်ပါလော။ (စိတ်ကထင်ရုံထင်ခြင်းမဟုတ် တကယ်ပူလောင်ခြင်း ဖြစ်သည်) တစ်ဦးတစ်ယောက်က ရက်ရက်စက်စက် ပြုကျင့်ခြင်းခံရ၍ “စိတ်နာ” သည့်အခါ ရင်ဘတ် (နှလုံး)ကို မ၍ ခံရခြင်းပွတ်သပ်ခြင်း စသည်ဖြင့် ပြုမိတတ်သည် မဟုတ်ပါလော။ ဦးနှောက်ကောင်း၍ စိတ်ကူးဉာဏ်နှင့် ကြံရည်ဖန်ရည်ကောင်းသော်လည်း နှလုံးမကောင်းလျှင် (အကျင့်

မကောင်းလျှင်) တန်ဖိုးမရှိဟူသော ဝေါဟာရမှာ အတိအကျ မှန်ကန်သည်ဟု ကျွန်ုပ် ယုံကြည်သည်။

မဂ်ဆိုက်ပုံ

ဦးနှောက်နှင့် နှလုံးအကြောင်း ဖော်ပြတွင် တရားအားထုတ်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ တင်ပြလိုသေး၏။ သုတမယဉာဏ်နှင့် စိန္တာမယဉာဏ်တို့သည် ဦးနှောက်တွင်တည်၍ ဘာဝနာမယဉာဏ်သည် နှလုံးတွင် တည်သည်ဟု ကျွန်ုပ် ယုံကြည်၏။ ကြားဖူးနားဝ မှတ်သားထားခြင်း ကြံဆ၍ သိခြင်း စသည်တို့မှာ လောကီ၌ အသုံးဝင်၍ တန်ဖိုးရှိအောင်လည်း လောကကို လွန် မြောက်သည့် လောကုတ္တရာဉာဏ်မျိုး ဖြစ်ပေါ်ခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်ချေ။ တစ်နေ့ နေ့၌ သေရမည်ဆိုခြင်းကို လူတိုင်းသိ၏။ သို့သော် မည်သို့သော သိနည်း ကားမျိုးပေးနည်း။ ဦးနှောက်ကို အမှီပြု၍ စိန္တာမယဉာဏ်မျိုးဖြင့် သိခြင်းမျှသာ ဖြစ်သည်။ မမှန်ဘူးလော မှန်ပါ၏။ အမှန်ကို သိသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါ၏။ သို့ ရာတွင် စိန္တာမယဉာဏ်ဖြင့် (ဦးနှောက်ကို အမှီပြု၍) သိခြင်းမျှသာ ဖြစ်သော ကြောင့် မရဏာနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းဖို့ လိုလေသည်။ အဘယ်မျှ လောက် စီးဖြန်းရမည်နည်း။ ဧကောဓမ္မောဟူသော စကားနှင့် ညီအောင် စီး ဖြန်းရပေမည်။ ဤသည်ကား ဘာဝနာအလုပ်ဖြစ်၏။ ဤသို့ အထပ်ထပ် ကြိုးစား၍ ရင့်ကျက်လာသောအခါတွင် တစ်ချိန်တစ်ခါ၌ ထိုသူသည် မရဏာ သဘောနှင့် ပတ်သက်၍ ရှေးယခင်က အသိအမြင်မျိုး မဟုတ်တော့ဘဲ ဘာ ဝနာမယဉာဏ်ဖြင့် ထိုးထွင်း၍ မြင်လိုက်တော့သည်။ ထိုကဲ့သို့ သိမြင်လိုက် ခြင်းတည်းဟူသော မဂ်ဉာဏ်သည် ဦးနှောက်ထဲတွင်သာ မနေတော့ဘဲ နှလုံး ထဲသို့ ရောက်သွား၍ အရိယာဖြစ်ပြီး ပုဂ္ဂိုလ်ပြောင်းလဲသွားလေပြီ။ ပုဂ္ဂိုလ် ပြောင်းလဲရန်မှာ ဦးနှောက်ထဲ၌ ဖြစ်နိုင်သည်မဟုတ် နှလုံးသို့ ခိုက်သောဉာဏ် မျိုးပေါ်ပါမှ ဖြစ်နိုင်သောကိစ္စဖြစ်သည်။

အစာကြေကျက်ပါမှ နှလုံးခိုက်သည်

ဤနေရာ၌ ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် ပတ်သက်၍ အခက်အခဲတစ်ခုကို တင်ပြ လို၏။ ပိဋကတ်သုံးပုံရှိသည့်အနက် အဘိဓမ္မာ ပိဋကတ်သာလျှင် အနက်နဲ

ဆုံးဖြစ်သည်ဆိုကာ ဗုဒ္ဓဘာသာလောကကြီးတစ်ခုလုံး လေ့လာကြ၏။ သုတ္တံ ပိဋကတ်ဆိုလျှင် မင်္ဂလာသုတ်၊ ဓမ္မစကြာသုတ်၊ ဤသုတ်ထိုသုတ် စသည့် ကျောင်းသားအရွယ် လူငယ်များ ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်ရန်အတွက်မျှသာ ဖြစ် သကဲ့သို့ သဘောထားတတ်ကြ၏။ အဘိဓမ္မာသဂြိုဟ် စသည်တို့မှသာ နက်နဲ သည်ဆိုကာ အရှေ့တိုင်း ဗုဒ္ဓဘာသာများသာမက အမေရိကန်၊ အင်္ဂလန်၊ ဂျာ မနီပြည်များရှိ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များလည်း ဆည်းပူးလေ့လာကြ၏။ ပဋ္ဌာန်းကျမ်း ကြီးဆိုပါလျှင်မူကား အထူးနက်နဲသည် ဆိုရာတွင်ကား ပြောဖွယ်ရာမရှိ။ ဗုဒ္ဓ ကိုယ်တော်တိုင် အနက်နဲဆုံး ဆင်ခြင်သုံးသပ်ပြီး ဟောကြားတော်မူခဲ့ခြင်းဖြစ် ၏။ ကောင်းလှပါပြီ နက်နဲသည့်အတွက် အဘယ်သို့ ဖြစ်ရသနည်း။ ရှေးဦး စွာ သုတမယဖြင့် ကျက်မှတ်၍ သဘောပေါက် နားလည်အောင် စိန္တာမယ ဉာဏ်ဖြင့် အစွမ်းကုန် ဆင်ခြင်စဉ်းစားနိုင်ပါမှ ရေးရေးလောက်မျှသာ ရှိကြ သည်။ အဘယ်သူသည် ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီးကို ဆင်ခြင်သုံးသပ်ခြင်းကြောင့် (ဤလက်ထက်တွင်) အရိယာ ဖြစ်သွားသည်ဟု ကြားကြရဖူးပါသနည်း။ မည် သို့ဖြစ်နိုင်ပါမည်နည်း။ ဦးနှောက်ဖြင့် အနိုင်နိုင် ကြိုးစားနေရသော ကျမ်းကြီး မျိုးကို “အစာကြေကျက်ပြီး” နှလုံးသို့ဆင်းကာ လက်ခံနိုင်လောက်အောင် (ဝါ) ပုဂ္ဂိုလ်ပြောင်းလဲသွားနိုင်လောက်အောင် မျှော်လင့်ဖို့ ခဲယဉ်းလှသည် မဟုတ် ပါလော။ မင်္ဂတရား ဖိုလ်တရားဟူသည်မှာ မှန်းဆတွေးတောခြင်းဖြင့် ရနိုင်သော တရားမျိုးမဟုတ် နာမ်တရား သို့မဟုတ် ရုပ်တရားတို့ကို သတိနှင့် ရှုကြည့် သုံးသပ်ခြင်းအားဖြင့်သာလျှင် ရကောင်းသော တရားမျိုးဖြစ်၏။ ပဋ္ဌာန်းစသော ကျမ်းကြီးများသည် ဦးနှောက်လေ့ကျင့်ရေး (ဝါ) စဉ်းစားဉာဏ်ကြီးထွားရေး အတွက် ဖြစ်နေ၍ အစာကြေကျက်ပြီး သွေးသားဖြစ်ဖို့ ခဲယဉ်းလှသည် ဆိုခဲ့ ပြီးသည့်အတိုင်း နှလုံးသို့ မရောက်ဘဲ ဦးနှောက်ထဲ၌သာ ပြီးနေကြတော့သည်။

လွတ်လပ်စွာ ယုံကြည်ခွင့်

ဤအကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ကျွန်ုပ်၏ အယူအဆများက သို့လောသို့ လော ဖြစ်ရုံဖြစ်ကြ၍ နှလုံးသမားများကမူ ဦးခေါင်း ယမ်းကောင်းယမ်းကြပေ လိမ့်မည်။ နှလုံးသမားများက မကြိုက်နိုင်ကြဆိုလျှင် ကျွန်ုပ် မေးလိုသော အချက်တစ်ခုရှိ၏။ သိမှတ်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ ဦးနှောက်ကို လက်မခံနိုင်ကြ

စိတ်ကူးချိုချို

လျှင် ဦးနှောက်သည် မည်သည့်ကိစ္စအတွက် ဦးခေါင်းထဲ၌ တည်ရှိနေပါ သနည်း။ ဦးခေါင်းမှာ ဟောင်းလောင်းကြီး ဖြစ်နေမည်စိုးသောကြောင့် အဆာ သွတ်သောသဘောနှင့် ဖြည့်ထားခြင်း ဖြစ်သည် ဖြေကြမည်လောဟု။ ကျမ်း ဂန်က ဘယ်ကဲ့သို့ အဆိုရှိပါသနည်း။ ဗုဒ္ဓက ဖြူသည် ဟောခဲ့လျှင် ဗုဒ္ဓဘာသာ ဝင်တစ်ယောက်အနေဖြင့် မည်းသည်ဟု မဆိုထိုက်ခြင်းကို ကျွန်ုပ် နားလည် သည်။ သို့ရာတွင် ဗုဒ္ဓက အဖြူအမည်း ထည့်သွင်း ဟောကြားခြင်း မပြုဆို လျှင် အစိမ်း၊ အနီ၊ အပြာ၊ အဝါ စသည်ဖြင့် ယုံကြည်ချင်သလို ယုံကြည် ခွင့်ရှိသည် မဟုတ်ပါလော။

ခေတ်မမီသော လူဟုစွပ်စွဲခံရမည်

ဦးနှောက်ဆိုလျှင် နှာခေါင်းရှုံ့ချင်တတ်သော စာတတ်ပေတတ်များ အား တင်ပြလိုသောအချက်တစ်ခု ရှိ၏။ ကျွန်ုပ်သည် ဗုဒ္ဓ၏ စိတ္တာနုပဿနာ အလုပ်ကို တပင်တပန်း အားထုတ်ခဲ့သူဖြစ်၍ ဗုဒ္ဓ၏ ရွှေဉာဏ်တော်နှင့် ပတ် သက်၍ လေးလေးနက်နက် ယုံကြည်ခြင်း သဒ္ဓါတရားအရာတွင် မည်သူ့ နောက်ကမှ ဒုတိယလိုက်လိုသူ တစ်ယောက်မဟုတ်ချေ။ နာမ်ရုပ်နှင့် ပတ်သက် ၍ ဗုဒ္ဓဟောတော်မူလေသမျှသည် (ပရမတ္ထ သစ္စာရှုထောင့်မှ) မှန်သည်ချည်း ဖြစ်သည်ဟု စွဲစွဲမြဲမြဲ ယုံကြည်၏။ သို့သော် ဗုဒ္ဓ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ သတ္တဝါ များအား သံသရာဝင်ဆင်းရဲမှ ကယ်တင်ရန်အတွက် ဖြစ်သောကြောင့် အရေး မကြီးသည့် ဦးနှောက်အကြောင်း ခြေသည်းလက်သည်းအကြောင်း စသည်များ ကို ထည့်သွင်းဟောပြောခြင်း မပြုဘဲ နေချင်လည်း နေတော်မူပေလိမ့်မည်။ (လေးကျွန်းတစ်မြင်းမိုရ် အစရှိသော ကမ္ဘာလောက၏ တည်နေပုံများမှာ ဗုဒ္ဓ ပွင့်တော်မမူမီကတည်းက အိန္ဒိယပြည်၌ ရှိနေနှင့်သော အယူအဆများဖြစ်၍ ဘုရားဟောဟူ၍ မယူဆသင့်ပေ) လောကဓာတ်ပညာခေတ်စားလာသော ဤ အချိန်၌ ဦးနှောက်တည်းဟူသော ကောဠာသ၏ အလုပ်လုပ်ပုံကို လက်တွေ့ နည်းအားဖြင့် မငြင်းနိုင်လောက်အောင် ဖော်ပြနိုင်ကြပြီဖြစ်ရာ ဗုဒ္ဓက ဤသို့ မဟောဟု ဦးခေါင်းယမ်းခြင်းအားဖြင့် ကိစ္စပြီးနိုင်သည် မဟုတ်။ ခေါင်းရမ်း သော လူစုသာလျှင် အထင်သေးခြင်းခံရတတ်ပေရာ ရေဒီယိုကိုဖွင့်၍ နား ထောင်လိုက်လျှင် သူပြည်နှင့်သူ့အချိန် အသံလွှင့်နေကြ၍ ၂၄ နာရီလုံး အကုန်

အစင် တွေ့ရှိနေကြရပြီ ဖြစ်ပါလျက် ထိုပြည်များအားလုံးသည် ဇမ္ဗူဒီပါလက် ယာတောင်ကျွန်းသာ ဖြစ်ရမည်။ လေးကျွန်းစလုံးမဟုတ်နိုင်ဟူ၍ မျက်စိမှိတ် ပြီး ငြင်းခြင်းကဲ့သို့ “ကျားချင်ကျားမီးယပ်” ဆိုသောနည်းဖြင့် လောကဓာတ် ကို ဝေဖန်ရန် မဖြစ်နိုင်ခြင်းကို သတိပြုသင့်ကြပါသည်။ ဗုဒ္ဓက စေ့စုံအောင် မဟောခဲ့သော ကိစ္စများတွင် လောကဓာတ်ပညာကို လက်ခံပါက မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟု စွပ်စွဲချင်တတ်သော လူစုသည် ခေတ်မမီသော လူများသာ ဖြစ်တတ်ပေသည်။

လိုရင်းအချုပ်

ဦးနှောက်နှင့် နှလုံးကိစ္စတွင် ကျွန်ုပ်သည် အနောက်တိုင်းမှ ဖိစီးယော် လိုဂျီ (ကိုယ်ကာယနှင့် ပတ်သက်သော) ကျမ်းကိုလည်း လက်မလွှတ်၊ ဗုဒ္ဓ၏ ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကိုလည်း လက်မလွှတ်ဘဲ၊ စင်စစ်အားဖြင့် ဟဒယဝတ္ထုရုပ် (နှလုံး) ကို အလေးပေးကာ စဉ်းစားနှိုင်းချိန်၍ တင်ပြခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါ၏။ ဤ အယူအဆမှာ ကျွန်ုပ်၏ အယူအဆသက်သက်ဖြစ်၍ အတ္တနောမတိဟု ခေါ် ချင်လည်း ခေါ်နိုင်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်ကဲ့သို့ ဦးနှောက်ရော နှလုံးပါ လက်မလွှတ် ဘဲ နှစ်ခုလုံးပါအောင် ကြံဆထားသော ကျမ်းများ ရှိပါလျှင်လည်း ညွှန်ပြသူများ အား ကျေးဇူးတင်ပါမည်။ တစ်ဖက်သတ် သက်သက်ရေးသားထားသော ကျမ်းမျိုးကိုမူကား ကျွန်ုပ်၏ ဉာဏ်အမြင်အရ လက်ခံနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်ပါ။ လိုရင်းအချုပ်၌ ဦးနှောက်သည် စိန္တာမယအရာတွင် အစွမ်းထက်လှ၍ သိတန် သလောက် သိစေရန် အထောက်အပံ့ပြုနိုင်သော်လည်း နှလုံးသို့ ခိုက်၍ ပုဂ္ဂိုလ် ပြောင်းစေသော “ပညာသိ” မျိုးမှာ ဘာဝိတာ၊ ဗဟုလိကတာနည်းဖြင့်သာ ဖြစ်နိုင်သည်ဟူ၍ စွဲမြဲစွာ ယုံကြည်လျက် ရှိပါသတည်း။

[သွေးသောက်၊ ဇန်နဝါရီ ၁၉၅၈]

မလုပ်ချင်လျှင်အလျှင်း လုပ်လျှင်သပ်ရပ်စေရမည်

အနောက်တိုင်းပြည်များ၌ (စာလုံးပေါင်း) Spelling မှန်ကန်စွာ မရေးသားသောစာတစ်စောင်ကို မြင်လိုက်ရသည့်အခါ ၎င်းစာကို ရေးသားသူ အပေါ်တွင် တစ်ခါတည်း အထင်သေးကြသည်ချည်းဖြစ်၏။ စာရေးဆရာဆိုသူ တစ်ယောက်သည် စာမျက်နှာတိုင်း စာလုံးပေါင်း သုံးလေးလုံးမှားသောစာမျိုးကို ရေးသည်ဆိုပါက ထိုသူအား စာရေးဆရာဟူ၍ မည်သူကမျှ အသိအမှတ်ပြုကြတော့မည် မဟုတ်ချေ။ စာလုံးပေါင်းကို မည်သူကမျှ ပြင်ဆင်၍ ဖတ်ချင်တော့သည် မဟုတ်ဘဲ စာတစ်ခုလုံးကို ပစ်ချလိုက်ကြမည်သာ ဖြစ်တော့သည်။

မဟုတ်သည်၌စံချိန်ယူခြင်း

ကျွန်ုပ်တို့မြန်မာပြည်တွင် မြန်မာစာကို စာတစ်စောင်လုံး သတ်ပုံသတ်ညွှန်းမှန်ကန်အောင် ရေးနိုင်သူအလွန်ရှားသလို ဖြစ်နေရသည်မှာ ဝမ်းနည်းဖို့ကောင်း၏။ စာရေးစာချို့များလည်း မတတ်နိုင်။ စာရေးဆရာ၊ သတင်းစာဆရာများလည်း မတတ်နိုင်။ သာမန်ရဟန်းတော်များလည်း မတတ်နိုင်ဘဲ ရှိနေကြတော့၏။ သတ်ပုံ၊ သတ်ညွှန်းဟူသည်မှာ ‘စာပြင်ဆရာ’ (Proofreader) ၏ အလုပ်သက်သက်ဖြစ်သည်ဟု သဘောပိုက်တတ်ကြလေသည်။ အသင့်အတင့် စာတတ်သည်ဆိုလျှင် ကိုယ့်ဘာသာ စာကို မှန်ကန်အောင် ရေးဖတ်ကြ

သော လူမျိုးတို့သာ များလိမ့်မည်ဖြစ်ရာ စာရေးဆရာလောကတိုင်အောင် ကိုယ့်စာကိုထင်သလို ရေးနေကြသော လူမျိုးဆို၍ ကမ္ဘာတွင် မြန်မာသာရှိပုံရသော ကြောင့် အလွဲတွင် စံချိန် (ရေငြေရဒ) ယူထားခြင်း အတွက် ရှက်ဖို့ရာကောင်း လှသည်။

ကိုယ့်စာကို ဂရုစိုက်ခြင်း

သူရိယတိုက်တွင် မဂ္ဂဇင်းအယ်ဒီတာ လုပ်ခဲ့သည့် ဆရာကြီး ဦးလွန်း (ယခု သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း)သည် ကျွန်ုပ်၏ အရေးအသားများကို ပြင်ဆင် ရသော တာဝန်ယူရသည်ဖြစ်ရာ တစ်နေ့သ၌ ကလောင်သမားဆိုပါလျက် ကိုယ့်ဘာသာ စာပေကို သတ်ပုံမှန်ကန်အောင် မရေးနိုင်ခြင်း၏ ရှက်ဖွယ်ကောင်း သော အခြင်းအရာကို သရော်ပြောင်လှောင်သည်မှစ၍ ကျွန်ုပ်အဖို့ကား မှန် ကန်အောင် ရေးတတ်ဖို့ ကြိုးစားခဲ့ပါတော့သည်။ ထူးဆန်းသော အခြင်းအရာ တစ်ခုမှာ ကျွန်ုပ်သည် အင်္ဂလိပ်လို ရေးသာစာများတွင် စာလုံးပေါင်းတစ်လုံး မှားလျှင် ရှက်တတ်ခဲ့သော်လည်း ကိုယ့်ဘာသာ စာကို ရေးသားရာတွင်မှ ရှက်ရ ကောင်းမှန်း မသိခဲ့ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ်ကျောင်းထွက် အားလုံးသည် လည်း ဤနည်းအတိုင်းပင် ရှိကြသည်ထင်သည်။

အချွန်အမွန်မဖြစ်နိုင်

ဤအကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အင်္ဂလိပ်စကားပုံတစ်ခုမှာ မှတ်သားဖွယ် ရာကောင်းလှသည်။ **What is worth doing is worth doing well** မလုပ်လျှင်အလျှင်း။ လုပ်လျှင် ကောင်းကောင်းလုပ်သင့်သည်ဟူသော အဓိပ္ပာယ် ပင် ဖြစ်သည်။ စာကိုတော့ ရေးချင်သည်၊ စာရေးဆရာပင် လုပ်စားဦးမည်၊ သတ်ပုံသတ်ညွှန်းကိုတော့ မှန်ကန်အောင် ရေးတတ်ဖို့ မကြိုးစားခြင်း ဆိုခြင်း မှာ အထက်ပါ စကားပုံနှင့် ဆန့်ကျင်လျက် ရှိ၏။ တော်စွာ လျော်စွာ သဘော မျိုးထားရှိသော လူ သို့မဟုတ် လူမျိုးသည် အချွန်အမွန်ဖြစ်ဖို့ ခဲယဉ်းတတ် ခြင်းမှာ သဘာဝအတိုင်းပင် ဖြစ်တော့သည်။

ရယ်စရာအမှားများ

တစ်ဖန် အင်္ဂလိပ်စာသင်ကြရာတွင်လည်း အချို့လူများသည် အသံထွက် မှန်ကန်အောင် လေ့လာမှတ်သားခြင်း မရှိကြသောကြောင့် ဘီအေ၊ အမ်အေ အောင်ပြီးကြသည့်နောက်၌ပင် ရယ်ဖွယ်ရာကောင်းသော အသံထွက်မျိုးဖြင့် ခေါ်ဝေါ်သုံးနှုန်းနေကြခြင်းများကို တွေ့ရ၏။ ဥပမာ **Motor Car** ဟူသော စကားကို မြန်မာလို အသံထွက် မှန်ကန်အောင် ရေးသားရန် ဖြစ်နိုင်ပါလျက် မိုတိုကားဟူ၍ လည်းကောင်း၊ မော်တော်ကားဟူ၍ လည်းကောင်း၊ အင်္ဂလိပ်စာ တတ်များက မှားယွင်းစွာ ခေါ်ဝေါ်သုံးနှုန်းကြသည့်အတွက် မတတ်ရှာသူများ ကလည်း ရောယောင်ရေးသားရှာကြ၏။ မိုတာကားဟု ရေးလျှင် မှန်လည်းမှန် ကန်၍ မြန်မာစာလုံးလည်း အဆင်သင့်ရှိနေပါလျက် အင်္ဂလိပ်စာတတ်များ၏ ‘လျော်စွာ’ အသံထွက်မှုကြောင့် တစ်ပြည်လုံး မှားရလေတော့သည်။ ထိုပြင် **Conservative** ကွန်ဇာဗ(ဗ)တစ်ဟူသော အသံကို “ကွန်ဆာဗေးတစ်” ဟု အင်္ဂလိပ်စာတတ်များက မှားခေါ်သည့်အတွက် တစ်ပြည်ထောင်လုံးမှားကြ ရသည်။ ဤသို့သော စကားလုံးမှားများသည် မြန်မာစကားတွင် အတော်များ ပြားလျက် ရှိလေပြီ။

ကျနအောင် လေ့လာသင့်ခြင်း

ငယ်ဆရာညံ့ဖျင်းသည်အတွက်ကြောင့် တစ်သက်လုံး တောက်လျှောက် အသံထွက်မှားကြီးဖြင့် စကားပြောနေကြသည့် အင်္ဂလိပ်စာတတ်ပေါင်းလည်း အတော်များ၏။ ဥပမာ **Man** ဟူသော စကားကို မဲ(န)ဟု အသံထွက်ရမည် အစား မင်း(န)ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ **Thank you** ဟူသောစကားကို သဲ(နခ) ယူဟု ဆိုရမည့်အစား သင့်(ခ)ယူ ဟူ၍ လည်းကောင်း တစ်သက်လုံး “လျှာ ကျိုး” နေသူများလည်း ရှိကြ၏။ အင်္ဂလိပ်စကားလုံးကို မြန်မာလိုပြီးအောင် ရေးနိုင်သော စနစ်တစ်ခုလည်း တည်ထွင်ထားပါ၏။ ဥပမာ **Conservation** ဟူသော စကားလုံးကို ‘ကွန်’ ဟူ၍ မရေးဘဲ၊ ကော်(န)ဇာဗ(ဗ)တစ်ဟူ၍ ရေး လိုက်လျှင် အနီးကပ်ဆုံး မှန်ကန်သော အသံထွက်ဖြစ်လာနိုင်ပေသည်။ စာ တတ်ပေတတ် အင်္ဂလိပ်လူမျိုးတစ်ယောက်၏ ရှေ့၌ မြန်မာတွေ ခေါ်နေကျ

အတိုင်း “ကွန်ဆာဗေးတစ်” ဟု အသံထွက်လိုက်လျှင် ‘နားကလော’ သွားဖွယ် ရာရှိ၏။ သူတို့ ‘နားကလော’ လျှင် ဘာဂရုစိုက်ရမလဲဟူ၍ကား ပြောဖို့မသင့်၊ ပညာရပ်တစ်ခုကို မသင်ဘဲ နေလိုကနေ၊ သင်မည်ဆိုလျှင် အထက်ပါ စကား ပုံအတိုင်း ကျကျနန သင်သင့်သည်ဟု သဘောရသည်။

သပ်သပ်ရပ်ရပ်ဖြစ်စေသင့်သည်

ဤတစ်ခေတ်တွင် စိတ်သဘောထား ခပ်ဆန်းဆန်းတစ်ခု တွေ့ရသည် မှာ အင်္ဂလိပ်စာမတတ်လျှင် လူရာမဝင်သလို ဖြစ်နေကြောင်း သိသည်နှင့် သင်တော့သင်မည်၊ သို့သော် ဋ္ဌာန်ဂရိုဏ်းတွေ ဘာတွေ ဂရုမစိုက်နိုင်ဆိုသော လူငယ်အချို့ရှိ၏။ တရုတ်ပြည်၌ အထက်တန်းခေါင်းဆောင်များသည် အင်္ဂလိပ် လိုတတ်သူများသော်လည်း အင်္ဂလိပ်စကားပြောခြင်းကို ကျက်သရေယုတ် လေဟန် ယူဆကြ၏။ ပီကင်းမြို့ ယူနီဗာစီတီသို့ ကျွန်ုပ်တို့ ရောက်ခဲ့ရာတွင် (အင်္ဂလိပ်ဘာသာနည်းပြဆရာလည်း ဖြစ်သော) ကျောင်းအုပ်ကြီးက ကျွန်ုပ်တို့ အား တရုတ်လို ပြောပြသည်ကို သူ၏တပည့်တစ်ယောက်က အင်္ဂလိပ်လို ဘာသာပြန်ပြောရလေသည်။ ဤအပြုအမူမျိုးမှာမူ နယ်ချဲ့သမားများလက်မှ လွတ်မြောက်ခါစဖြစ်၍ ‘သင်းတို့’ စကားကို မပြောလိုဟူသော စိတ်ထားမျိုးမှ ပေါ်ပေါက်လာခြင်းဖြစ်ပေရာ ရေရှည်ကြိတ်သောအခါတွင် အဆိုပါ ‘ဇာတိမာန်’ ခေါ်ကြသည့် စိတ်ထားမျိုး လျော့ပါး၍ ပြောဖို့လိုသောအခါ အင်္ဂလိပ်လို ပြော သောလူမျိုးတို့သာ များပေလိမ့်မည်။ မည်သို့ဆိုစေ ပညာရပ်တစ်ခုအနေဖြင့် သင်ယူထားပြီးနောက် တောက်တီးတောက်တဲ့ မပီကလာပီကလာ လူရယ်စရာ ဖြစ်အောင် မလုပ်ကြဖို့ကား ‘သပ်သပ်ရပ်ရပ်’ ဖြစ်ချင်သောလူတိုင်း၏ တာဝန် ဖြစ်ပေသည်။

အဘယ်ကြောင့်ဆုတ်ယုတ်ရပါသနည်း

ကျွန်ုပ်တို့မြန်မာပြည်သည် အင်္ဂလိပ်လက်အောက် လွတ်မြောက်၍ ကိုယ့်မင်းကိုယ့်ချင်းပြည်တစ်ပြည်အဖြစ်သို့ ရောက်လာခဲ့ပေပြီ။ သို့ဖြစ်လျှင် အင်္ဂလိပ်စာတတ်ဖို့ မလိုတော့ပြီလော။ သို့မဟုတ် အရေးမကြီးတော့ပြီလောဟု မေးခဲ့လျှင် တစ်နည်းအားဖြင့် ရှေးကထက် အရေးကြီးသကဲ့သို့ ဖြစ်လာသော

အချက်အလက်များပင် တွေ့ရပေသည်။ (ဤလက်ထက်တွင်မှ အင်္ဂလိပ်ကျောင်းတိုင်း ကျောင်းသားကျောင်းသူတွေ ပြည့်ကျပ်၍ အလွတ်ပညာသင်ကျောင်းတွေ ပေါ်ပေါက်လာခြင်းကို ထောက်သော် တိုင်းပြည်လူထုသည် ဤအခြင်းအရာကို နားလည်ဟန်တူ၏) သို့သော် ဤလက်ထက် ကျောင်းသူကျောင်းသားများသည် ရှေးက ကျောင်းသူကျောင်းသားများနှင့် နှိုင်းစာလျှင် အင်္ဂလိပ်စာဘက်၌ မည်ကဲ့သို့ ရှိနေကြပါသနည်း။ တိုးတက်ခြင်းရှိသည်ဟု ပြောသံမကြားရ၊ ဆုတ်ယုတ်သည်ဟူသော ညည်းတွားသံများသာ ကြားရပေသည်။ အဘယ့်ကြောင့် ဤသို့ ဖြစ်ရပါသနည်း။

အင်္ဂလိပ်လိုပြောမှဖြစ်မည်

အထက်ပါပုစ္ဆာကို အဖြေမပေးမီ ဤခေတ်တွင်မှ မြန်မာများ အင်္ဂလိပ်စာကောင်းကောင်းတတ်ဖို့ သာ၍ အရေးကြီးပုံကို ဖော်ပြရပါဦးမည်။ မြန်မာလူမျိုးသည် ဗြိတိသျှလက်ထက်၌ နိုင်ငံခြားသို့သွား၍ အင်္ဂလိပ်လိုပြောရသူ အလွန်နည်းပါး၏။ ပညာတော်သင်များဟူ၍လည်း ပြောပလောက်အောင် မရှိခဲ့ချေ။ ဝတ်လုံအတတ်သင်ကြသူ (သူဌေးသား) အနည်းငယ်တို့မှတစ်ပါး၊ ပညာတော်သင်ဆို၍ လက်ရွေးစင် (အလိုတော်ရိများ၏သား) တစ်ယောက်တလေမျှသာ သွားခွင့်ရှိကြ၏။ တစ်ကမ္ဘာလုံးနှင့် ဆိုင်သော လိင်အော့ခန်းရှင်း အစရှိသည့် အစည်းအဝေးကြီးများတွင် ဗြိတိသျှတို့သာလျှင် ခြယ်လှယ်သွားကြလေသည်။ ဤခေတ်တွင်မူကား အင်တာနေရှင်နယ် အစည်းအဝေးကြီးများတွင် မြန်မာများကိုယ်တိုင် တက်ရောက်၍ အင်္ဂလိပ်လို ပြောရခြင်း၊ ပညာတော်သင်များ ဟောတစ်ယောက် ဟောတစ်ယောက် စေလွှတ်ခြင်း စသည်ဖြင့် ပြုလုပ်လျက် ရှိကြ၍ နိုင်ငံခြားတွင် အင်္ဂလိပ်လို ပြောနေရသော အရေးအခွင့်များ နေ့တိုင်း ပေါ်ပေါက်လျက်ရှိ၏။ အဆိုပါ အစည်းအဝေးကြီးများတွင် (ပီကင်ယူနီဗာစီတီကျောင်းအုပ်ကြီးကဲ့သို့) အင်္ဂလိပ်စကားကို လျှာပေါ်မတင်ချင်ဆို၍ မဖြစ်နိုင်။ ပြောကြရတော့မည်သာ ဖြစ်သည်။

အမှား၌ ‘လျှာကျိုး’ တတ်ခြင်း

အချို့သော ပညာတော်သင်များသည် အမေရိကန်အင်္ဂလန် စသော တိုင်းပြည်များရှိ ယူနီဗာစီတီကျောင်းကြီးများတွင် ပညာရပ်တစ်ခုခု သင်ကြား

ရာ၌ အင်္ဂလိပ်လိုပြောသော ‘လက်ချာ’ များကို လုံးစေ့ပတ်စေ့ နားမလည်သော ကြောင့် အခက်အခဲ တွေ့ရသည်ဆိုသော သတင်းမျိုးကြားရသည်မှာ ဝမ်းနည်း ဖို့လည်းကောင်း၏။ ရှက်ဖို့လည်းကောင်းလှသည်။ တစ်ဖန် ဘီအေ-အမ်အေ စသော ဒီဂရီရရှိ၍ အင်္ဂလိပ်လို ချောမောအောင် ရေးတတ်ပါသည် ဆိုသော် လည်း ကြီးပြင်းမှ သင်ရ၍ ‘လျှာ’ ကျိုးနေသောကြောင့် ကုလသမဂ္ဂ အစည်း အဝေးကြီးမျိုးတွင် မြန်မာကိုယ်စားလှယ်တစ်ယောက်အား အခြားကိုယ်စားလှယ် တစ်ယောက်က တစ်စုံတစ်ခု ကျေးဇူးပြုသောကြောင့် မြန်မာကိုယ်စားလှယ် က ‘သင့်ခယူ’ ဟု ပြန်ပြောလိုက်မိလျှင် မြန်မာတစ်ပြည်လုံး ကိုယ်ကျိုးနည်း ရပေတော့မည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ထိပ်တန်းအစည်းအဝေးကြီးများ၌ အင်္ဂလိပ်လိုပြောကြရာတွင် ပီပီသသနှင့် ဋ္ဌာန်ကရိုဏ်းကျအောင် ပြောတတ်ဖို့ မှာ လွန်စွာအရေးကြီး၍ ‘သင့်ခယူ’ ကဲ့သို့ တစ်လုံးတည်းမှားလိုက်လျှင် အထင် သေး၍ မဆုံးနိုင်အောင် ဖြစ်တတ်လှသောကြောင့်ပေတည်း။

စောစောကတည်းက သင်ထိုက်ခြင်း

မည်သည့်ဘာသာရပ်မဆို ပီသအောင် ပြောတတ်ရန်မှာ ငယ်ငယ်ကတည်း က သင်ဖို့လို၏။ ကြီးပြင်းခါမှ ကိုယ့်ဟာကိုယ် ကြိုးစားလေ့လာပြီး အင်္ဂလိပ် လို အတော်ကြီးတတ်နေသော ရဟန်းတော်အချို့လည်း တွေ့ရဖူး၏။ သို့သော် ကိုယ်တော်များစများမှာ ‘လျှာကျိုး’ ပြီးဖြစ်၍ ‘သင့်ခယူ’ အမျိုးအစားထဲမှ မလွန် မြောက်နိုင်ဘဲ ရှိရှာကြလေသည်။ ကောင်းစွာ လေ့လာခဲ့သူတစ်ယောက်၏ နား၌ ကြီးပြင်းခါမှ အင်္ဂလိပ်လို လေ့လာတတ်မြောက်သူတစ်ယောက်၏ နှုတ်မှ ဝါကျတစ်ပိုဒ်မဆုံးမီ ရိပ်မိနိုင်သည်သာ ဖြစ်လေသည်။ ဤသည်ကို ထောက် ခြင်းအားဖြင့် ၅ တန်းရောက်ခါမှ အင်္ဂလိပ်ဘာသာရပ်ကို စတင်သင်ကြား မည်ဆိုသော မြန်မာအစိုးရ၏ စီမံချက်မှာ တက်တက်စင်အောင် မှားသည်ဟု ဆိုလိုက်ရပေသည်။

အင်တာနေရှင်နယ်အစည်းအဝေး

အင်္ဂလိပ်စာကို သူငယ်တန်းမှစ၍ သင်ပြပေးထိုက်ရုံသာမက၊ အောက် ဆုံးတန်းများတွင် အင်္ဂလိပ်လို ပီပီသသ အသံထွက်နိုင်သော ဆရာမျိုးကိုသာ ခန့်ထားရန်လည်း အရေးတကြီး လိုအပ်လှပေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ငယ်စဉ်က

စိတ်ကူးချိုချို

ကျောင်းဆရာတစ်ဦးအား အချိန်မည်မျှ ရှိပါသနည်းဟု မေးလိုက်ရာ ၁၀ နာရီ ထိုးဖို့ ၁၀ မိနစ်လိုသေးသည်ဟု အင်္ဂလိပ်လို ပြန်ပြောရာတွင် ‘တင်းတူတင်း’ ဟု ပြောလိုက်သဖြင့် (အတန်းကြီး ရောက်နေပြီဖြစ်သော) ကျွန်ုပ်တို့က ပြုံးခဲ့မိဖူး သည်။ ၎င်းဆရာ၏ တပည့်များမှာ တစ်ဆယ်ကို တင်း(န) ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ကျေးဇူးတင်ပါသည်ဆိုခြင်းကို ‘သင့်ခယူ’ ဟူ၍ လည်းကောင်း ‘လျှာကျိုး’ ကုန် ရှာကြလေတော့သည်။ ဖြစ်သင့်သည်မှာ အောက်ဆုံးတန်းမှ စ၍ အင်္ဂလိပ်လို သင်ဖို့ လိုရုံသာမက တော်ရိလျော်ရိအသံထွက်လေ့ရှိသော ဆရာမျိုး မဟုတ် စေရ။ ပီသမှုနှင့် (Accent) အလေးအပေါ့ကိုပါ ဂရုစိုက်လေ့လာထားသူများ ကိုသာ ခန့်ထားသင့်ပေသည်။ ကျောင်းဆရာရွေးချယ်သော ပုဂ္ဂိုလ်များသည်၊ လျှောက်ထားသူတို့၏ အသံထွက်ကိုပါ အကဲဖြတ်နိုင်စေခြင်းငှာ စာတစ်မျက် နှာ နှစ်မျက်နှာစသည် ဖတ်ပြဖို့ ခိုင်းသင့်ပေသည်။ အင်္ဂလိပ်အသံထွက်နှင့် ပတ်သက်၍ သာမန်ကျောင်းများ၌ သင်ခဲ့ရသော ကျွန်ုပ်တို့မှာ ဘိုကျောင်းများမှ ထွက်သော ကျောင်းသားများအား တစ်သက်လုံး မော့ကြည့်လာကြရ သည်မှာ (ကျွန်ုပ်အဖို့၌) ဝမ်းနည်းလှပါဘိသည်။ အချို့သောလူများကား ကိုယ့် ဟာကိုယ် ချာမှန်းမသိသည်နှင့် ‘မျက်စိကန်း တစ္ဆေမကြောက်’ ဆိုသော စကားပုံကဲ့သို့ ရဲရင့်ကြပါပေသည်။ သို့သော် ဤသို့သော လူစားမျိုးအား ကုလသမဂ္ဂစသော အင်တာနေရှင်နယ် အစည်းအဝေးကြီးများသို့ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ်နှင့် မလွှတ်မှား လေအောင် သတိပြုကြရာချေသည်။

ကြည့်ချင်စဖွယ် ဖြစ်နိုင်မည်

လိုရင်းအချုပ်၌ စာရေးရာတွင် ဖြစ်စေ၊ စကားပြောရာတွင် အသံထွက် မှန်ကန်အောင်ဖြစ်စေ၊ သဒ္ဒါနည်းကျအောင် ဖြစ်စေတဲ့ (န) နှစ်၊ ဘက်(ဒ) မင်တန်၊ ဘောလုံး စသည့် အားကစားခြင်းများ၌ ဖြစ်စေ ‘မလုပ်ချင်အလျှင်း လုပ်လျှင် ကောင်းကောင်းလုပ်မည်’ ဟူသော စိတ်ထားမျိုး မွေးမြူသင့်သည်ချည်း ဖြစ်၏။ သို့မှသာလျှင် (ပါရမီခံမရှိသဖြင့်) အချွန်အမွန် (ချန်ပီယံ) မဖြစ်စေကာမူ သပ်သပ်ရပ်ရပ် ဟန်ရပန်ရဋ္ဌာန်ကရိုဏ်းကျ၍ ဖတ်ချင်စဖွယ်၊ နားထောင်ချင် စဖွယ်။ ကြည့်ချင်စဖွယ်၊ ဖြစ်လာနိုင်ဖွယ်ရာ ရှိပေလိမ့်သတည်း။

[သွေးသောက်၊ နိုဝင်ဘာ ၁၉၅၅]

စိတ်ကူးချိုချို

ရှုထောင့်မှန်မှ အမြင်မှန်နိုင်မည်

ဘာသာစကားတစ်ခု၌ အဓိပ္ပာယ် (Idea) တစ်ခုကို တိုက်ရိုက်ဖော်ပြနိုင်သော စကားလုံးမရှိသည့်အခါ အခြားသောဘာသာမှ စကားလုံးကို ယူသုံးရခြင်းသည် ထုံးစံဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် အင်္ဂလိပ်စာဘာသာစကား၌ လက်တင်ဘာသာစကားလုံး အမြောက်အမြားပါရှိသည့်နည်းတူ ကျွန်ုပ်တို့ မြန်မာစကားတွင်လည်း ပါဠိဘာသာစကားလုံးများ ပူးတွဲပါရှိသည်ကို တွေ့ရပေသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ စကားလုံးကို တိုက်ရိုက်မယူဘဲ အဓိပ္ပာယ်ကို ဘာသာပြန်၍ ယူသုံးရခြင်းများလည်း ရှိတတ်၏။ ထိုကဲ့သို့ ဘာသာပြန်၍ ယူသုံးရသော စကားလုံးများအနက်တွင် ‘ရှုထောင့်’ ဟူသော စကားလုံးမှာ (မည်သူက စတင်၍ ဘာသာပြန်ခဲ့သည်မသိ) လွန်စွာ အသုံးဝင်သော စကားလုံးဖြစ်ချေသည်။ ‘ရှုထောင့်’ ဟူသော စကားလုံးသည် အင်္ဂလိပ်ဘာသာ Angle of Vision သို့မဟုတ် Stand-point ဟူသော စကားလုံးမှ ပြန်ဆိုထားဟန်ရှိပေရာ မြန်မာဘာသာ၌ ၎င်းအဓိပ္ပာယ်နှင့် တူညီသော စကားလုံး မရှိနှင့်သည့်အတွက် ကြောင့် ချေးငှားပြန်ဆို၍ ယူသုံးခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ကျွန်ုပ် ချီးကျူးလိုပေသည်။

သို့‘ရှုထောင့်’ နှင့် သို့အမြင်

‘ရှုထောင့်’ ဟူသော စကားပေါ်လာခြင်းအတွက်ကြောင့် အခြေအနေ တစ်ခုခုကို အမျိုးမျိုးသော ‘ရှုထောင့်’ မှ ကြည့်နိုင်ခြင်း တည်းဟူသော ‘စိတ်

ကူး’ (Idea) ပေါ်လာတော့သည်။ တစ်ခုတည်းသော အခြေအနေကို အမျိုးမျိုး သော ‘ရှုထောင့်’ မှ ကြည့်သည့်အခါ သူ့ ‘ရှုထောင့်’ နှင့်သူ့ အဓိပ္ပာယ်အမျိုးမျိုး ပေါ်ထွက်လာတတ်ခြင်းကို ဆိုလိုသည်။ တစ်ခုသော ‘ရှုထောင့်’ မှ ကြည့်သော ‘အမြင်’ သည် အခြားသော ရှုထောင့်မှ ကြည့်သော ‘အမြင်’ နှင့် မတူတတ်ခြင်း မှာ ဓမ္မတာသဘောတရားပင်ဖြစ်ရာ ဤအတွက်ကြောင့် ‘အမြင်တစ်ခုကို မှား သည်မှန်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ချက်ချမည်ဆိုပါက သဘာဝကျလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ ဤအခြင်းအရာကို ထင်ရှားစေခြင်းငှာ ဥဒါဟရုဏ်ဆောင်၍ ဖော်ပြပါဦးအံ့။

ရှုထောင့်ကွဲလွဲပုံ

အင်္ဂလိပ်ပုံပြင်ဝတ္ထုတစ်ခု၌ တစ်ခြမ်းတွင် ရွှေချ၍ အခြားဘက်တစ် ခြမ်းတွင် ငွေချထားသည့် ရုပ်တု (Statue) ကြီးတစ်ခုရှိရာ သူရဲကောင်းနှစ် ယောက်တို့သည် ရုပ်တုကြီးကို တစ်ခြမ်းစီမျှသာ မြင်ခဲ့ကြရဖူးသည်နှင့် တစ် ယောက်က ရွှေရုပ်ကြီး ဟူ၍လည်းကောင်း အခြားတစ်ယောက်က ငွေရုပ် ကြီး ဟူ၍လည်းကောင်း ငြင်းခုံကြရာမှ တစ်ယောက်နှင့်တစ်ယောက် သတ်ပုတ် ကြသော အခြေသို့ ရောက်သွားကြသည်ဆို၏။ နောက်ဆုံးတွင် မောဟိုက်လာ ကြ၍ နှစ်ယောက်သဘောတူ ရုပ်တုကြီးကို သွားရောက်ကြည့်ရှုကြသည်တွင် မှ သူ့ရှုထောင့်နှင့်သူ့ သူမှန်ကန်ကြောင်း တွေ့ရ၍ လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်ကြသည် ဟု ဆိုလေသည်။

ထပ်ဆင့်၍ ဖော်ပြခြင်း

ဒုတိယ ဥဒါဟရုဏ်တစ်ခုမှာ သူငယ်နှစ်ယောက်တို့သည် ပုစွန်တုပ်ကို ‘နီသည်’ ‘ပြာသည်’ ဟု ငြင်းခုံကြရာမှ ထွေးလုံးသတ်ပုတ်ကြသည်တွင် အဘိုး ဖြစ်သူက ခေါ်ပြီး စစ်ဆေးသည် ဆို၏။ သူငယ်နှစ်ယောက်တို့သည် မိမိတို့ ငြင်းခုံကြခြင်း၏ အကြောင်းရင်းကို အဘိုးကြီးအား ပြောပြသည့်အခါ အဘိုး ဖြစ်သူသည် ဖြစ်အင်ကို နားလည်ခဲ့လေပြီ။ ဤတွင် အဘိုးဖြစ်သူက ပုစွန်တုပ် ‘နီသည်’ ဟု ပြောမိသော မြေးအား အနီရောင်ရှိသော ပုစွန်တုပ်ကောင် အရှင် လတ်လတ်ကို ပြနိုင်ခဲ့လျှင် ငွေငါးကျပ်ပေးမည်ဟု ပြော၍ ‘ပြာသည်’ ပြောမိ သော မြေးအားလည်း ထမင်းပွဲထဲ၌ အပြာရောင်ရှိသော ပုစွန်တုပ်ကောင်ကို

ပြနိုင်ခဲ့လျှင် ငွေငါးကျပ်ပေးမည်ဟု ပြောရဖူးသည်ဆို၏။ သူငယ်နှစ်ယောက် တို့ကား ထမင်းပွဲထဲက ပုစွန်တုပ်ကိုသာ မြင်ဖူးသူက မြင်ဖူး၍ အရှင်လတ် လတ်ကိုသာ မြင်ဖူးသူက မြင်ဖူးခြင်း ဖြစ်လေသည်။

စီးပွားရေး ‘ရှုထောင့်’

အထက်ပါ ဥဒါဟရုဏ်များမှာ ‘ရှုထောင့်’ ရိုးရိုးမျှသာ ဖြစ်ပေရာ၊ အကျိုးခံစားခွင့်နှင့် ပတ်သက်သော ‘ရှုထောင့်’ မျိုးလည်း ရှိသေး၏။ အကျိုး ခံစားခွင့်နှင့် ပတ်သက်သော ‘ရှုထောင့်’ မျိုး၌မူ သတ္တဝါဟူသမျှသည် မိမိ၌ အကျိုးခံစားခွင့်ရှိမည့် ‘ရှုထောင့်’ မှသာ ကြည့်တတ်ခြင်းမှာ ဓမ္မတာသဘာဝ ပင် ဖြစ်၏။ ဤအခြင်းအရာကို ထင်ရှားစေခြင်းငှာ၊ ဥဒါဟရုဏ်ဆောင်၍ ဖော်ပြပါဦးမည်။ ရွာတစ်ရွာအနီး၌ ချိုင့်ဝှမ်းသော ကွင်းပြင်ကြီးတစ်ခုရှိရာ ကွင်းပြင်ကြီးအဆုံး၌ ချောင်းကြီးတစ်ချောင်းလည်း ရှိ၏။ ၎င်းရွာတွင် တောင် သူလယ်သမားများကမူ ကွင်းပြင်ကြီးအတိုင်းထား၍ ကောက်ပဲသီးနှံများ စိုက် ပျိုးချင်ကြ၏။ တံငါသည်များကမူကား ချောင်းထဲမှရေကို ကွင်းကြီးထဲသို့ ဖောက်ချပြီး အင်းကြီးဖြစ်အောင်လုပ်ကာ တံငါလုပ်ချင်ကြ၏။ ဤကိစ္စကို ငြင်းခုံကြရာတွင် တောင်သူလယ်သမားများက ၎င်းရွာထဲတွင်တောင် သူအိမ် ထောင်ပေါင်း ၂၀၀ ရှိ၍ တံငါသည်အိမ်ထောင်ပေါင်း ၁၀၀ မျှသာ ရှိသော ကြောင့် လူများစု၏ အကျိုးကို ထောက်ထားကာ ကွင်းပြင်အတိုင်း ထားပြီး လယ်ယာစိုက်ပျိုးခြင်း လုပ်ထိုက်သည်ဟု အကြောင်းပြ ပြောဆို၏။ တံငါသည် များကလည်း မိမိတို့ အရေအတွက်သည် တောင်သူအရေအတွက်၏ တစ်ဝက်မျှ သာ ရှိသည် မှန်သော်လည်း လယ်လုပ်၍ ငွေတစ်သောင်းရနိုင်လျှင် တံငါလုပ် ခြင်းဖြင့် ငွေနှစ်သောင်းရမည် ဖြစ်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် တစ်ရွာလုံး၏ အကျိုး ကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် ဝင်ငွေနှစ်ဆရနိုင်မည့် တံငါလုပ်ရန်အတွက် ရေဖောက် ပြီး အင်းကြီးလုပ်လိုက်မည်ဟု အကြောင်းပြပြောဆိုကြလေသည်။ ရွာသူရွာ သား အနည်းအများကို ကြည့်ထိုက်သလော၊ ဆုံးဖြတ်ရန် ခက်ကောင်း ခက်ခဲ ပေမည်။ အကယ်၍ တံငါလုပ်ခြင်းအားဖြင့် ရရှိသော ဝင်ငွေကို တစ်ရွာလုံး ဝေငှသုံးစွဲမည်ဆိုပါလျှင် ဤပြဿနာမှာ အခက်အခဲရှိမည်မဟုတ်။ သို့သော် ထိုကဲ့သို့ ပြုလုပ်ရန်မှာ လူသတ္တဝါတို့သည် ဘယ်တော့မှ စိတ်ကူးထည့်မည်

မဟုတ်သောကြောင့် အခက်အခဲတွေ့ကြရခြင်း ဖြစ်ပေရာ လူ့လောက၌ ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသော စီးပွားရေးပြဿနာဟူသမျှတို့မှာလည်း ဤအတိုင်းပင် ခပ်ဆင်ဆင်ဖြစ်၍ ဤနည်းနှင့်အညီ အကျပ်အတည်း တွေ့ကြရခြင်း ဖြစ်လေသည်။

မျက်နှာလိုက်တတ်ခြင်း

ကိစ္စတစ်ခုကို ဆုံးဖြတ်ရန် လိုသည့်အခါ တရားမျှတခြင်း ရှိမရှိ၊ သဘာဝကျမကျဟူသည်ကို ဆင်ခြင်သုံးသပ်ခြင်းမပြုဘဲ ဤသို့ ဆုံးဖြတ်ပါက မိမိ၌ အကျိုးရှိလိမ့်မည်။ ထိုသို့ ဆုံးဖြတ်ပါက မိမိ၌ နစ်နာလိမ့်မည် စသည်ဖြင့် မြင်ရသော ‘ရှုထောင့်’ မှ ကြည့်ရှုဆုံးဖြတ်ကြသည့်အတွက်ကြောင့် လူတို့ ပြုလုပ်လေသမျှသော စီမံကိန်းများမှာ ရည်ရွယ်ရာသို့ မရောက်ဘဲ အလွဲလွဲ အချော်ချော် ဖြစ်ကြရလေသည်။ ပမာဆိုသော် အမေရိကန်သမ္မတဟောင်း မစ္စတာဝီလဆင် တီထွင်ခဲ့သော ‘လိဂျီဖ်နေရှင်း’ (League of Nations) ခေါ် အဖွဲ့ကြီး၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ စင်စစ် မြင့်မြတ်ကောင်းမွန်လှ၏။ သို့ ရာတွင် အီတလီက အဘီဆီနီးယားပြည်ကို စစ်တိုက်ရာတွင် အဖွဲ့ကြီး၏ စည်းမျဉ်းအတိုင်း အီတလီအပေါ်၌ တိကျစွာ အရေးမယူဘဲ (နယ်ချဲ့သမား အချင်းချင်း မျက်နှာလိုက်ကာ) တော်ရိလျော်ရိ လုပ်ခဲ့ကြခြင်းအတွက်ကြောင့် ပျက်ပြယ်ပြယ်ဖြစ်ပြီး ၎င်းအဖွဲ့ကြီး ပျက်စီးခြင်းတိုင်ခဲ့ရဖူးလေသည်။

အစိုးရများ၏ ‘ရှုထောင့်’

ယခုတစ်ဖန် ၎င်းအဖွဲ့ကြီးနေရာ၌ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂခေါ် (ယူအင်နို) အဖွဲ့ကြီး ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ပြန်လေပြီ။ မည်ကဲ့သို့ ရှိလေသနည်း။ အီဂျစ်ပြည်ကို တိုက်သော ပြဿနာတွင် အမေရိကန်အစိုးရသည် အင်္ဂလိပ်နှင့် ပြင်သစ်တို့၏ ‘လူတွင်ကျယ်’ လုပ်ခြင်းကို အမြင်ကတ်ဟန်ရှိ၍ မထောက်ခံသည့်အတွက်ကြောင့် မှန်ကန်သယောင်ယောင်ရှိသော ဆုံးဖြတ်ချက် ပေါ်ထွက်ခဲ့ဖူးခြင်းကား ဟုတ်ပါပေသည်။ သို့ရာတွင် ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီး၌ လူဦးရေသန်းပေါင်း ၆၀၀ ခန့်ရှိသော တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ အစိုးရအား တရုတ်လူမျိုးတို့၏ ကိုယ်စားလှယ်ဟူ၍ အသိအမှတ်မပြုကြဘဲ တရုတ်ပြည်လူများစုက မောင်းထုတ်လိုက်သဖြင့် ဖော်မိုဆာကျွန်းသို့ ဆင်းပြေးခဲ့ရသော ချန်ကေရှိတ် အစိုးရ

အား တရုတ်လူမျိုးတို့၏ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ်နှင့် အသိအမှတ်ပြုထားကြခြင်းမှာ လူသိနတ်ကြား မတရားသော အပြုအမူကြီးဖြစ်၏။ (ဤကိစ္စ၌ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော် အစိုးရက တရုတ်ပြည်မ အစိုးရသည်သာလျှင် ကုလသမဂ္ဂ၌ တရုတ်လူမျိုးတို့၏ ကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်ထိုက်သည်ဟု မဲဆန္ဒပေးဖော်ရပါပေသည်) ဤကိစ္စတွင် ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံအများစုသည် အဘယ်ကြောင့် အမေရိကန်အစိုးရ၏ အလိုသို့လိုက်၍ မဲဆန္ဒပေးလျက် ရှိကြပါသနည်း ဟူမူကား၊ အမေရိကန်အစိုးရသည် တောင်အမေရိကတိုက်ရှိ ‘ပုစုခရ’ အစိုးရကလေးများကို ကြီးကိုင်းထားနိုင်သော သတ္တိရှိပေသောကြောင့်တည်း။ ဆိုလိုရင်းမှာ တောင်အမေရိကတိုက်၌ အမေရိကန်အစိုးရသည် မိမိမကြိုက်သည့် ဝှာတီမာလာကဲ့သို့သော အစိုးရမျိုးကို ဖြုတ်ချနိုင်ခဲ့သည်ဖြစ်ရာ အဆိုပါ ‘ပုစုခရ’ တိုင်းပြည်အစိုးရကလေးများသည် မိမိတို့ တည်မြဲရေးအတွက် အမေရိကန်အကြိုက်လိုက်ပြီး မဲဆန္ဒပေးကြရတော့သည်ဟူလို။ တရားမျှတခြင်း၊ မှန်ကန်ခြင်း၊ သဘာဝကျခြင်းတို့ကို မကြည့်နိုင်ဘဲ မိမိတို့ရာထူး တည်မြဲရေးအတွက် ကြည့်ကာ မဲဆန္ဒပေးကြသော အစိုးရများကြောင့် ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီးမှာလည်း ဩဇာကြီးသင့်သလောက်မကြီး၊ သတင်းမွှေးသင့်သလောက် မမွှေးဘဲ ရှိနေ ရာနောက်ဆုံးတွင် ပျက်ပြယ်ပြယ်ဖြစ်ပြီး လီဂျေရှင်း၏ သွားရာလမ်းသို့ လိုက်ခဲ့လျှင် အံ့ဩဖွယ်ရာ မဟုတ်ချေ။ (ဤအခြင်းအရာမှာ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံရေးထက် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံရေးသမားများ၏ ‘ရှုထောင့်’ ကို ထင်ရှားအောင် ပြောပြလိုခြင်းမျှသာ ဖြစ်ပေသည်)

ရှုထောင့်အရေးကြီးခြင်း

ကမ္ဘာတွင် အနက်နဲဆုံးဟူ၍ နာမည်ကြီးလျက်ရှိသော အဘိဓမ္မာဆရာကြီးများ (Philosophers) နှင့် ပတ်သက်သည့် ‘ရှုထောင့်’ လည်း ရှိသေး၏။ အနောက်တိုင်း အဘိဓမ္မာဆရာကြီးများကို အကြမ်းအားဖြင့် ပိုင်းခြားလိုက်သော် ရုပ်ဝါဒသမားများ (Materialists) တစ်ခုတည်းသော ‘ဝိညာဉ်တော်’ သမားများ (Idealists) ဟူ၍ ရှိကြပေရာ၊ တစ်ခုနှင့် တစ်ခု ခပ်ဆင်ဆင်မျှသာ တူ၍ လုံးဝတူသည်ဟု မဆိုနိုင်သဖြင့် တစ်ဂိုဏ်းစီ မှည့်ခေါ်ထားသည့် အဘိဓမ္မာဂိုဏ်းများပါဆိုလျှင် သုံးလေးဆယ်မျှ ရှိကြမည်ဟု ဖတ်ရဖူးလေသည်။ ကျွန်ုပ်

သည် ဗဟုသုတအလိုငှာ ကာလ်မာ့(က)စ် (Karl Marx) ရှိပင်ဟောဝါး (Schopenhauer) ဟီဂဲလ် (Hegel) ကင့်(တ) (Kant) အစရှိသော အဘိဓမ္မာဆရာကြီးများ၏ စာအုပ်များကို ‘မြည်း’ စမ်းဖူးရာ၊ ၎င်းဆရာကြီး အသီးအသီးတို့သည် သူ့‘ရှုထောင့်’ နှင့် သူ့အမြင် ဖြူးဖြောင့်လျက်ရှိ၍ ‘ရေပက်မဝင်’ အောင်စေ့စပ်ညက်ညောကြသည်ကို တွေ့ရ၏။ ထိုဆရာကြီးများသည် စဉ်းစားဉာဏ်အရာ၌ ဗိုလ်စွဲသူများ ဖြစ်ကြသည့်အလျောက် သူ့‘ရှုထောင့်’ မှ ကြည့်မည်ဆိုလျှင် မည်သူကမျှ မှားသည်ဟု မဆိုနိုင်၊ သူတို့ရေးသမျှ ဝန်ခံရမည်ကဲ့သို့ ရှိကြသည်ချည်း တွေ့ရ၏။ ထို့ကြောင့်လည်း တစ်ဂိုဏ်းတစ်ဖွဲ့ထောင်ကာ စဉ်းစားဉာဏ်အရာ၌ ဆရာကြီးလုပ်နိုင်ကြခြင်း ဖြစ်၏။ မည်သူက မည်သူထက် မှန်ကန်သည်ဟု ကျွန်ုပ်ကိုယ်တိုင်လည်း မဆုံးဖြတ်နိုင်ချေ။ နောက်ဆုံး၌ ဗုဒ္ဓ၏ အဘိဓမ္မာကို လက်ခံထားပြီးဖြစ်သော ကျွန်ုပ်မှာ ဝက်ပါထဲသို့ ဝင်လျှောက်သူကဲ့သို့ မျက်စိလည်ပြီး ဦးခေါင်းရှုပ်ချေတော့မည်ဆိုကာ သူတို့၏ အဘိဓမ္မာအားလုံးကို လွတ်ချခဲ့ရလေတော့သည်။ ဤသည်လည်း ‘ရှုထောင့်’ ၏ အရေးကြီးပုံကို ထင်ရှားစေသော ဥဒါဟရုဏ်တစ်ခု ဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်သည်။

အရင်းရှင်နှင့် အလုပ်သမား

ကိစ္စအရပ်ရပ်၌ ‘ရှုထောင့်’ အမျိုးမျိုးရှိသည့်အနက် ယနေ့ကမ္ဘာအဖို့ရာ၌ အလွန်အရေးကြီးလျက်ရှိသော ပြဿနာမှာ အရင်းရှင်ကြီးများ၏ ‘ရှုထောင့်’ နှင့် အလုပ်သမားများ၏ ‘ရှုထောင့်’ တို့ ပဋိပက္ခ ဖြစ်နေကြခြင်းပင်ဖြစ်လေသည်။ ရှေးခေတ်ကမူ အရင်းရှင်ကြီးများသည် အလုပ်ရုံကြီးတစ်ခု တည်ထောင်၍ ဖြစ်မြောက်အောင် အလုပ်လုပ်နိုင်သည့်အခါ ‘ငါက လူဘယ်နှယောက် ထမင်းကျွေးနိုင်သည်’ စသည်ဖြင့် ကြွားဝါပြောဆိုတတ်၏။ အဓိပ္ပာယ်မှာ အလုပ်သမား မည်မျှမည်မျှ ငှားရမ်းပြီး အလုပ်ပေးထားနိုင်သည်ဟု ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်၏။ ဤခေတ်တွင်မူကား အလုပ်သမားများက ‘ငါတို့လုပ်ပေးသည့် အတွက်ကြောင့် သူကြီးပွားပြီး သူဌေးကြီး ဖြစ်လာနိုင်သည်’ ဟု ပြောစမှတ်ပြုလေသည်။ မည်သူက မှန်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ချက်သက်သက်မျှသာ ဖြစ်၍ အရေးမကြီးလှဟု ဆိုနိုင်သေးပေရာ ၎င်းထက် အရေးကြီးသော ပဋိပက္ခကြီးများလည်း ရှိပေသေးသည်။

အရင်းရှင်၏ ‘ရှုထောင့်’

အရင်းရှင်စီးပွားရေးစနစ် ကျင့်သုံးသော တိုင်းပြင်ကြီးများ၌ အရင်းရှင် သူဌေးကြီးများက လူသတ္တဝါသည် လွတ်လပ်စွာ စီးပွားရှာခွင့် ရှိထိုက်သည်။ အရင်းအနှီးရှိခဲ့လျှင် အလုပ်ရုံ ဘယ်နှရုံ တည်ဆောက်၍ အလုပ်သမား ဘယ်နှယောက်ငှားရမ်းလုပ်ကိုင်သည်ဖြစ်စေ ဘယ်သူကမျှ ဘာမှ မပြောထိုက်။ အလုပ်သမားများအပေါ်မှ ခေါင်းပုံဖြတ်ပြီး အမြတ်ထုတ်သည်ဟု မဆိုနိုင်။ သူတို့လုပ်ခကို သူတို့ပေးပြီး ပိုလျှံသော အမြတ်ကိုသာ မိမိယူခြင်းဖြစ်သည်။ မည်သည့် အလုပ်သမားကိုမျှ အတင်းအဓမ္မ အလုပ်ခိုင်းခြင်းမဟုတ်။ လုပ်ခလိုချင် ၍ ဝင်လုပ်ကြခြင်း ဖြစ်သည်။ အလုပ်ကို မကြိုက်လျှင် ချက်ချင်း ထွက်သွား နိုင်သည်ဟု ဆိုကြ၏။ ငွေရင်းအမြောက်အမြားနှင့် ကုန်တွေ သိမ်းကျုံးဝယ် ပြီး (ကျွန်ုပ်တို့ မြန်မာပြည်မှာကဲ့သို့) သိုလှောင်ကာ ကြိုက်ဈေးရမှ ရောင်းချ သော ကုန်လှောင်သမားကြီးများနှင့် ကုန်ထုတ်လုပ်သော အရင်းရှင်ကြီးတွေ စုပေါင်းပြီး (အမေရိကန်ပြည် ရေနံကုမ္ပဏီကြီးများကဲ့သို့) ဈေးနှုန်းမြင့်တင် ကာ အမြတ်များများကြီး ယူကြသော ကုမ္ပဏီကြီးများကလည်း “ကိုယ့်ပစ္စည်း ကို ကိုယ်ရောင်းချမှ ရောင်းပိုင်ခွင့်ရှိသင့်သည်။ ကိုယ့်ငွေနှင့်ကိုယ် လုပ်ချင် ရာ လုပ်နိုင်ခွင့် ရှိရမည်။ မည်သူ့အားမျှ အတင်းအဓမ္မ အဝယ်မခိုင်း ဈေးနှုန်း ကြီးမြင့်လွန်းသည်ထင်လျှင် ဝယ်မသုံးဘဲ နေနိုင်ကြသည်။ ဝယ်သူမှာလည်း လွတ်လပ်ခြင်းရှိ၍ ရောင်းသူလည်း လွတ်လပ်ခြင်းရှိသည်။ ဤစနစ်သည်သာ လျှင် တရားမျှတဆုံးဖြစ်၍ ‘နှောင်ကြီးမဲ့ကမ္ဘာ’ ဟု ခေါ်သင့်သည်” စသည်ဖြင့် အကြောင်းပြောဆိုတတ်ကြလေသည်။ ဤသည်ကား အရင်းရှင်ကြီးများ၏ ‘ရှုထောင့်’ မှ ကြည့်သော အပြင်ပင် ဖြစ်လေသည်။

အလုပ်သမား၏ ‘ရှုထောင့်’

တစ်ဖန်အလုပ်သမားလောကမှ လူများကလည်း ကုန်ပစ္စည်းများထွက် အောင် ချွေးတလုံးလုံး အလုပ်လုပ်ရသူများမှာ အလုပ်သမားများသာ ဖြစ်သည်။ ပင်ပန်းခံရသူများအဖို့မှာ မသေရုံအနိုင်နိုင် စားရ၍ မြတ်စွန်းသမျှကို အလုပ် ရှင်ကချည်း သိမ်းယူသည်။ ဒီမိုကရေစီအုပ်ချုပ်ရေးဆို၍ အလုပ်သမားများ

မဲဆန္ဒပေးပိုင်ခွင့်ရှိသော်လည်း ပိုက်ဆံရှိသော လူများသာလျှင် လွတ်တော် အမတ်ဖြစ်နိုင်၍ အစိုးရအဖွဲ့ဟူသည်မှာလည်း အရင်းရှင်ကြီးများကိုယ်တိုင်နှင့် အရင်းရှင်၏ အကျိုးကို ကြည့်သော လူများသည်သာလျှင် ဖြစ်ကြသည်။ ထိုသို့သော လူများ အစိုးရဖြစ်နေကြသမျှ ကာလပတ်လုံး မိမိတို့၏ တိုင်းပြည်တွင် ပိုက်ဆံကြွယ်ဝသောလူများ ကြွယ်ဝသည်ထက် ကြွယ်ဝဖို့သာ စီမံကြလိမ့်မည်။ အလုပ်သမား လူတန်းစားမှာ အလုပ်ရှင်ထံတွင် ဒူးထောက်၍ အလုပ်တောင်းပြီး မဝတဝစား၍ မလုံတလုံ ဝတ်ရသော အခြေအနေမှတက် ဖွယ်ရာ မရှိတော့၊ ထို့ကြောင့် မိမိတို့ လူတန်းစား၏ အကျိုးကို ကြည့်၍ စီမံသော လူများကိုယ်တိုင် အစိုးရဖြစ်လာမှသာလျှင် မိမိတို့ ချောင်ချိသက်သာခွင့်ရှိချေတော့မည်ဟု ဆိုကာ ထိုကဲ့သို့ဖြစ်အောင် ကြိုးစားကြလေသည်။ ဤသည်ကား အလုပ်သမား လူတန်းစား၏ ‘ရှုထောင့်’ မှ ကြည့်သော အမြင်ပေတည်း။

ပဋိပက္ခဖြစ်ခြင်း

အရင်းရှင်ကြီးများ၏ ‘ရှုထောင့်’ မှ အမြင်နှင့် အလုပ်သမား လူတန်းစားတို့၏ ‘ရှုထောင့်’ မှ အမြင်သည် ပဋိပက္ခဖြစ်လျက် ရှိသည့်အတိုင်း ကမ္ဘာ ပေါ်ရှိ အတိုင်းတိုင်းအပြည်ပြည်တွင် အရင်းရှင်နှင့် အလုပ်သမားတို့ ပဋိပက္ခ များ ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိ၏။ အလုပ်ရှင်ကြီးများထံမှ လုပ်ခပို၍ တောင်းသော ကိစ္စများလည်း တိုင်းပြည်တိုင်းတွင်ရှိ၍ အရင်းရှင်ကြီးများကို ဖြုတ်ချပြီး ပြည်သူပိုင်ဖြစ်အောင် ကြိုးစားကြသော ကိစ္စများလည်း နေရာတကာတွင် အနံ့အပြားရှိကြလေသည်။ အခက်အခဲကြီးတစ်ရပ်ဖြစ်နေသည်မှာ အထက်ပါ အမြင်နှစ်ရပ်သည် သူ ‘ရှုထောင့်’ မှ သူ မှန်သယောင်ရှိနေ၍ သူမှန်သည် ငါမှန်သည်ဆိုကာ အကြီးအကျယ် ငြင်းခုံကြရခြင်းပင် ဖြစ်လေသည်။

အုပ်စုကြီးများ၏ ပဋိပက္ခ

အပြည်ပြည်အတွင်းရှိ ပဋိပက္ခမှုကို ဖော်ပြပြီးသည်နောက် ကမ္ဘာတွင် အုပ်စုကြီးနှစ်ခု ဖြစ်လာ၍ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ပဋိပက္ခမှု ဖြစ်ရပုံကိုလည်း ဖော်ပြရပေဦးမည်။ ပထမအုပ်စုမှာ အရင်းရှင်ကြီးများ ကြီးကိုင်သည့် တိုင်းပြည်များ

၏ အဖွဲ့အစည်းဖြစ်၍ ဒုတိယအုပ်စုမှာ အလုပ်သမား လူတန်းစားအတွက် ကိုယ်စားပြုသောလူများ ကြီးကိုင်သည့် တိုင်းပြည်များ၏ အဖွဲ့အစည်းပင် ဖြစ်လေသည်။ တိုင်းပြည်အသီးသီး၌ အရင်းရှင်နှင့် အလုပ်သမားတို့၏ ပဋိပက္ခမှုသည် အကြင်တိုင်းပြည်ကိုသာလျှင် ဆူပူလှုပ်ရှားစေနိုင်သည်ဖြစ်ရာ အဆိုပါ အုပ်စုကြီးနှစ်ခုတို့၏ ပဋိပက္ခမှုသည်ကား ကမ္ဘာကြီးတစ်ခုလုံးကို ဆူပူလှုပ်ရှားစေနိုင်လေသည်။ ဤကိစ္စတွင်လည်း သူ့ ‘ရှုထောင့်’ နှင့် သူ့အမြင် ရှိကြသည်သာ ဖြစ်လေသည်။

အနောက်အုပ်စု၏ ‘ရှုထောင့်’

အနောက်အုပ်စုခေါ် အရင်းရှင်တိုင်းပြည်အစိုးရများ၏ ‘ရှုထောင့်’မှ အမြင်မှာ ကမ္ဘာ့အလုပ်သမားများသည် တစ်နေ့တခြား ‘လူဝါးဝ’လာကြ၍ အခွင့်အရေးများ ပိုမိုတောင်းခံလျက်ရှိကြသည်။ အလုပ်သမားများအား ကိုယ်စားပြုသော ရုရှားအစိုးရကလည်း ကမ္ဘာ့အလုပ်သမားများအား ‘မြောက်ပေး’ လျက် ရှိ၍ အလုပ်သမားများသည် ရုရှားအစိုးရမျိုးဖြစ်အောင် စည်းရုံးသူများက စည်းရုံးလျက် ရှိကြသည်။ ဤအတိုင်းဆိုပါလျှင် မိမိတို့၌ ပစ္စည်းဥစ္စာတိုးပွား၍ စည်းစိမ်ပွားများဖို့ ခဲယဉ်းသည်။ အလုပ်သမားများအား ကိုယ်စားပြုသည့် (ဆိုရှယ်လစ်စီးပွားရေးစနစ်ခေါ်) ရုရှားအစိုးရသည် မိမိတို့၏ ရန်သူနံပါတ် (၁) ဖြစ်သည်။ ဆိုရှယ်လစ်နိုင်ငံများကို တစ်ခုပြီးတစ်ခု (တရုတ်နှင့် ရုရှားအထိ) ဖြိုဖျက်ပစ်ပါမှ မိမိတို့၏ စည်းစိမ်တည်မြဲနိုင်ခွင့် ရှိပေတော့မည်ဟု (သူတို့၏ရှုထောင့်မှ) မြင်ကြလေသည်။

အရှေ့အုပ်စု၏ ရှုထောင့်

အရှေ့အုပ်စုခေါ် ဆိုရှယ်လစ်နိုင်ငံ အစိုးရများ၏ ‘ရှုထောင့်’ မှ အမြင်မှာလည်း ကမ္ဘာ့အရင်းရှင်ကြီးများသည် ကိုယ့်စည်းစိမ်နှင့်ကိုယ် အေးအေးဆေးဆေး စံစားမနေဘဲ မိမိတို့ အပန်းတကြီး ထူထောင်ထားရသည့် ဆိုရှယ်လစ်စနစ်ကို ငွေကုန်ကြေးကျခံပြီး ဖျက်လိုဖျက်ဆီး ကြံစည်ကြသည်။ တရုတ်ပြည်အရေး၌ ချန်ကေရှိတ်ဘက်က မြောက်ပေးပြီး ဟန်ဂေရီပြည်တွင်းရေး၌လည်း တိုင်းသူပြည်သားကို သူပုန်ထအောင် မြောက်ပေးကြသည်။

ယူဂိုစလားဗီးယားပြည်မှ တီးတိုးကိုလည်း မိမိတို့နှင့် သွေးခွဲပြီး တစ်ဖက် တစ်လမ်းမှ မြောက်ပေးနေသည်။ မိမိတို့၏ စီးပွားရေးစနစ်ကို ဖြိုဖျက်ရန် အတွက်ဟု ပြောင်ပြောင်ကြီး ဖွင့်ပြောပြီး တိုင်းပြည်ဘတ်ဂျက်တွင် ဒေါ်လာသန်း ပေါင်းများစွာ သတ်မှတ်ထားသည်။ မိမိတို့က လိုက်လျောလေသမျှတွင် သူတို့က တင်းခံပြီး ‘စစ်အေး’ ဖြစ်အောင် ဖန်တီးကြသည်။ ငြိမ်းချမ်းစွာ အတူ ယှဉ်တွဲ တည်နေမှုကိုလည်း သူတို့က လှောင်ကြပြောင်ကြသည် စသည်များဖြင့် သူတို့၏ ‘ရှုထောင့်’ မှ မြင်ကြ၏။

တပည့်မွေးကြခြင်း

ကမ္ဘာလောကကြီးသည် ဤသို့သော အခြေအနေ၌ ရှိနေရာတွင် အနောက်အုပ်စု ခေါင်းဆောင်ဖြစ်သော အမေရိကန်အစိုးရနှင့် အရှေ့အုပ်စု ခေါင်းဆောင်ဖြစ်သော ရုရှားအစိုးရတို့သည် မိမိတို့၏ စနစ်တည်မြဲရေးအတွက် အကြံဉာဏ်များ ထုတ်ကာ အစီအစဉ်များ ပြုလုပ်ကြလေတော့သည်။ နှစ်ဖက် လုံး၏ အမြင်မှာ ငါတို့၌ နောက်လိုက်တိုင်းပြည်များပါမှ ဩဇာကောင်း၍ တန်ခိုးကြီးပြီး ငါတို့၏ စနစ်တည်မြဲနိုင်သည်ဆိုကာ သူ့နည်းနှင့်သူ ငွေကုန် ကြေးကျခံသည်ဆိုသော်လည်း ဒေါ်လာကြွယ်ဝသော အမေရိကန်သည် ရက်ရက် ရောရော အကုန်ခံ၍ ပက်ပက်စက်စက် ပေးကမ်းသောနည်းကို အသုံးပြုလေ ရာ ရုရှားကမူ စီးပွားရေးအကူအညီမျိုးပေးခြင်းအားဖြင့် အထိုက်အလျောက် အကုန်အကျခံသော်လည်း သူ၏ အားကိုးကြီးတစ်ခုမှာ ကမ္ဘာ့နင်းပြားအဖြစ် ၌ တည်ရှိသော အလုပ်သမား လယ်သမား ဆင်းရဲသားများအား ‘နားပေါက်’ အောင် ဝါဒဖြန့်သော နည်းပင်ဖြစ်သည်။ ဤနှစ်နည်းအနက်တွင် မည်သည်က ခရီးရောက်သည်ကိုမူ ကျွန်ုပ်မပြောလို၊ စာဖတ်သူကိုယ်တိုင် ဆုံးဖြတ်ရန် ချန်ထားခဲ့သည်။ သို့သော် သူ့နည်းနှင့်သူ အထိုက်အလျောက် ခရီးရောက်လျက် ရှိကြခြင်းမှာကား လူတိုင်းမြင်နိုင်သော အခြင်းအရာ ဖြစ်သည်။

ကမ္ဘာကို ဒုက္ခပေးခြင်း

အုပ်စုခေါင်းဆောင်ကြီးနှစ်ခုတို့သည် ဤမျှလောက်သာ ခရီးသွားကြ သည်ဆိုပါက ကမ္ဘာသူ ကမ္ဘာသားများက တစ်စုံတစ်ရာ ‘ကြက်တွန့်တက်’ စရာ

အကြောင်းရှိမည်မဟုတ်ပေ။ မိမိတို့ ကြိုက်နှစ်သော အကူအညီကို ယူသည် ဖြစ်စေ၊ နှစ်ဖက်လုံးမှ ရရှိနိုင်သည်ဆိုကာ (အိန္ဒိယပြည် အစိုးရလုပ်သကဲ့သို့) နှစ်ဖက်လုံးမှ ပေးသောအကူအညီ အထောက်အပံ့ကို ယူသည်ဖြစ်စေ ပြုလုပ် ကြရုံသာ ရှိပေသည်။ သို့သော် နှစ်ဦးသောကမ္ဘာခေါင်းဆောင်အစိုးရကြီးများ သည် တစ်ဖက်ကိုတစ်ဖက်က မယုံကြည်နိုင်၊ စိတ်မချနိုင်၊ မိမိအား တိုက် ခိုက်လိမ့်မည် ထင်သည်ဆိုကာ လက်နက်ဆိုးကြီးများ သူ့ထက်ငါစမ်းသပ် လုပ်ကိုင်လျက် ရှိကြပေရာ ဤအခြင်းအရာသည် သူတို့အချင်းချင်းအတွက် သာမက ကမ္ဘာသူ ကမ္ဘာသားကိုပါ ဒုက္ခအများဆုံးပေးသော အခြင်းအရာပေ တည်း။

ခေတ်အစိုးရများ၏ ‘ရှုထောင့်’

ဤခေတ်တွင် အုပ်စုခေါင်းဆောင်များဖြစ်သော အမေရိကန်အစိုးရနှင့် ရုရှားအစိုးရတို့က လက်နက်ဆိုးကြီးများ အပြိုင်အဆိုင် လုပ်ကိုင်ကြရာတွင် ဗြိတိသျှအစိုးရကလည်း နျူကလီးယားလက်နက်မျိုး မရှိလျှင် မျက်နှာငယ် သည်။ ဒုတိယတန်း တိုင်းပြည်ဖြစ်သွားတော့မည်ဆိုကာ နျူကလီးယားလက် နက်မျိုး စမ်းသပ်ဖောက်ခွဲဖို့ တက်တက်ပြင်ဆင်လျက် ရှိ၏။ ဤမျှသာ မက သေး၊ အထက်ပါ တိုင်းပြည်ကြီးများ၏ အပြုအမူကို တစ်ကမ္ဘာလုံးရှိ တိုင်း ပြည်အစိုးရများက အားကျလာကြ၍ လက်နက်ခေတ်ကြီး ဖြစ်လာပြီးလျှင် လက်နက်များများရှိမှ လုံခြုံသည်၊ ပါရှိသည်ဆိုကာ သူ့ထက်ငါ လက်နက် များဝယ်ယူကြလေတော့သည်။ ဤတွင် တစ်ကမ္ဘာလုံးရှိ တိုင်းပြည်နိုင်ငံအစိုးရ များသည် တိုင်းသူပြည်သား ကြီးပွားချောင်ချိဖို့ထက် မိမိတို့အစိုးရ ဂုဏ်ရှိဖို့ အရေးကို ဦးစားပေး၍ စီမံကြသည်နှင့် တိုင်းပြည်မှ ကောက်ခံရရှိသော အခွန် တော်ငွေများအနက်မှ ရာခိုင်နှုန်း ၅၀ - ၇၀ မျှကို စစ်တပ်နှင့် လက်နက်များ အတွက် သုံးဖြုန်းလျက် ရှိလေတော့သည်။ ‘စားနေဝတ်’ အဆင့်အတန်းမြင့် ဖို့အတွက် သုံးသင့်သောငွေကို လက်နက်စုဆောင်းရေးဘက်၌ ဖြုန်းတီးနေကြ သော အစိုးရများလက်အောက်တွင် ကမ္ဘာသူ ကမ္ဘာသားသည် အဘယ်မှာ မဆင်းရဲ မကျပ်တည်းဘဲ ရှိနိုင်ပါမည်နည်း။ ဤအခြင်းအရာမှာလည်း ကမ္ဘာ အစိုးရများ၏ ‘ရှုထောင့်’မှ ကြည့်၍ လက်နက်အင်အား တောင့်တင်းပါမှ မိမိ

တို့ ပါဝါရှိသည်ဟူသော အမြင်၏ အကျိုးဆက်သဘောတရားပင် ဖြစ်လေသည်။

တစ်ချက်တည်းနှင့် ပြာဖြစ်အောင်လုပ်မည်

ယနေ့ ကမ္ဘာ့အခြေအနေကို အကဲခတ်ရသော်လည်း အမေရိကန်အစိုးရနှင့် ရုရှားအစိုးရတို့၏ လက်ဝယ်တွင် နျူကလီးယားလက်နက်ဆိုးကြီးများ လုံလောက်စွာ ရှိနေပုံရသည်။ ငါ့ကို တိုက်လျှင် ငါကလည်း ပြန်တိုက်၍ နှစ်ဖက်လုံး ပျက်စီးနိုင်သည် ဆိုခြင်းကို သိမြင်ကြပုံရသည်။ သို့နှင့်လည်း အစွမ်းထက်သည်ထက် ထက်မြက်သော လက်နက်ဆိုးမျိုး ဖြစ်နိုင်အောင် ဆိုကာ ဆက်လက် စမ်းသပ်လုပ်ကိုင်လျက် ရှိကြသေးခြင်းမှာ စဉ်းစားစရာ ဖြစ်နေပြန်သည်။ ဖြစ်ဟန်လက္ခဏာရှိသည်မှာ ယခုအခြေအနေ၌ တစ်ဦးက စလိုက်လျှင် တစ်ဦးက ပြန်တိုက်၍ နှစ်ဦးလုံး ပျက်စီးနိုင်ပေရာ ထိုကဲ့သို့ ပြန်မတိုက်နိုင်ဘဲ တစ်ခါတည်း ပြာဖြစ်သွားအောင် အစွမ်းထက်သော လက်နက်မျိုး သူ့၌ဖြစ်ပါက ငါခက်လိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် ငါကလည်း ဖြစ်အောင် လုပ်ထားမည်ဟူသော စိတ်ကူးမျိုးနှင့် ဆက်လက်စမ်းသပ်လုပ်ကိုင်ကြလေသလော မပြောတတ်ချေ။ ‘ခိုးတတ်လျှင် ရိုးတတ်သည်’ဟူသော မြန်မာစကားရှိပေရာ မိမိတို့ကိုယ်တိုင်က တစ်ဖက်သားကို ဖျက်ဆီးချေမှုန်းလိုသော မုန်းတီးစိတ်ဓာတ်ခံရှိသည်အတွက်ကြောင့် တစ်ဖက်သားကို မယုံနိုင်ဘဲ အဆိုးရွားဆုံးသော ‘ရှုထောင့်’မှ ကြည့်ကြဟန် ရှိပေသည်။ တိုင်းပြည်ကြီးတစ်ပြည်ကို မိနစ်ပိုင်းအတွင်း ပြာဖြစ်စေနိုင်သော လက်နက်ဆိုးမျိုးသည် ဤကမ္ဘာတွင် လုပ်၍ဖြစ်နိုင်လေမည်လော မပြောတတ်ပေ။ ဤမျှလောက် ပြင်းထန်သောလက်နက် မျိုး ဖြစ်မြောက်၍ အသုံးပြုသည် ဆိုပါလျှင်လည်း တစ်ပြည်တည်း ပျက်စီးရုံ နှင့် နားမည်မထင်၊ တစ်ကမ္ဘာလုံးပင် ပြုတ်ပြုတ်ပြုန်းဖွယ်ရာ ရှိပေလိမ့်မည်။ သို့ဆိုလျှင်လည်း ညည်းတွားမနေချင်တော့၊ ပွဲထဲက ဇာတ်သမားများ ပြောကြသကဲ့သို့ ‘စောစောသေလျှင် စောစောအိပ်ရသည်’ဟူ၍သာ ပြောလိုက်ချင်တော့သည်။

သစ္စာနှစ်မျိုး

‘ရှုထောင့်’အမျိုးမျိုးနှင့် အမြင်အမျိုးမျိုးရှိ၍ သူ့ ‘ရှုထောင့်’နှင့် သူ့အမြင် ရှိနေခြင်းကို ဖော်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်ရာ ဗုဒ္ဓ၏ တရားတော်၌ပင်လျှင် သူ့ ‘ရှုထောင့်’ နှင့် သူ့အမြင်ရှိခြင်းကို ဖော်ပြပေးခဲ့ပါသည်။ ဗုဒ္ဓဟောတော်မူခဲ့သည့် တရားတော် ၌ သမုတိသစ္စာနှင့် ပရမတ္ထသစ္စာဟူ၍ သစ္စာနှစ်မျိုးရှိကြောင်း ပါရှိ၏။ သုတ္တံ နည်းအရဆိုသော် ရိသေထိုက်သောသူရှိသည်။ မိဘဆွေမျိုးရှိသည်။ သူငါရှိ သည်။ သူ့အသက်ကို မသတ်ကောင်း စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသည်။ ဤ သည်တို့ကား သမုတိသစ္စာနယ်ဖြစ်၍ သူ့ ‘ရှုထောင့်’မှ သူမှန်ကန်သောသစ္စာ တရားကြီးဖြစ်သည်။ တစ်ဖန် အဘိဓမ္မာနည်းအရ ဆိုသော် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ ငါ၊ သူတစ်ပါး၊ ယောက်ျား မိန်းမ ဟူ၍ မရှိ၊ ခန္ဓာငါးပါးသာ ရှိသည်ဟု ဟောတော် မူသည်။ သူ့ခန္ဓာ ငါ့ခန္ဓာဟူ၍ ပိုင်းခြားခြင်းမရှိချေ။ ဤသည်ကား ပရမတ္ထ သစ္စာနယ်ဖြစ်၍ သူ့ ‘ရှုထောင့်’မှ သူ မှန်ကန်သောသစ္စာတရားကြီးပင် ဖြစ်သည်။ ပုထုဇဉ်တို့မှာ ပရမတ္ထ သဘာဝကို မြင်စွမ်းနိုင်သည် မဟုတ်သောကြောင့် သမုတိ သစ္စာတည်းဟူသော ‘ရှုထောင့်’အမြင်ဖြင့်သာလျှင် ကျင့်ကြံပြုမူကြရ သည်။ ပရမတ္ထသစ္စာတည်းဟူသော ‘ရှုထောင့်’မှ အမြင်မှာ အရိယာတို့အတွက် သာ ဖြစ်၏။ အချို့လူများသည် ပရမတ္ထသဘာဝကို အရိယာပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ မရှိဆိုသော စကားကို ယူ၍ သူမရှိ ငါမရှိဆိုကာ သတ်ချင်ရာသတ်၊ လုပ်ချင် ရာလုပ်ကြသည်အထိ ပရမ်းပတာဖြစ်ကြခြင်းများကို ကြုံရဖူးလေသည်။ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါရှိသော ‘ရှုထောင့်’မှ အမြင်ဟူ၍ နှစ်ခုလုံး၏ မှန်ကန်ခြင်းကို နား လည်ပါမှ ယထာဘူတ ကျမည်ဖြစ်လေသည်။

‘ရှုထောင့်’ စုံအောင်ကြည့်တတ်ခြင်း

အထက်ပါ အကြောင်းအရာများကို ဖတ်ရှုရခြင်းအားဖြင့် သူ့ ‘ရှုထောင့်’ နှင့် သူ့အမြင် ဖြူးမြောင့်လျက် ရှိကြောင်း ထင်ရှားလောက်ပေပြီ။ ‘အမြင်မှန်’ဟူသော အသုံးအနှုန်းသည် ယခုတစ်လောတွင် ခေတ်စားလျက်ရှိသော်လည်း စင်စစ် အားဖြင့် ‘ရှုထောင့်’ချင်း မတူလျှင် အမြင်ချင်း မတူနိုင်ချေ။ အမြင်မတူသည့် အတွက်ကြောင့် တစ်ဦးကတစ်ဦးအား အမြင်မှားသည်ဟု ဆိုထိုက်သည် မထင် ပေ။ အရင်းရှင်သူဌေးကြီးတစ်ယောက်အား အလုပ်သမားများ ချောင်ချိမည့်

စိတ်ကူးချိုချို

ဆိုရှယ်လစ်စနစ်ကို မကြိုက်နိုင်သည့်အတွက်ကြောင့် အမြင်မှားသည်ဟု အပြစ်ဆိုခဲ့လျှင် သဘာဝကျလိမ့်မည် မဟုတ်ချေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သူ၏ ‘ရှုထောင့်’မှ ကြည့်သည့်အခါ သူ့အဖို့ စီးပွားတက်နိုင်ရန် လမ်းပိတ်သွားတော့သည်ဟု မြင်လိမ့်မည် ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ လူ၏သဘာဝမှာ ‘ရှုထောင့်’ တစ်ခုယူ၍ ကြည့်လိုက်သည် ဆိုကတည်းက မိမိအဖို့ အကျိုးအများဆုံးရှိ စေဖို့ သဘောပိုက်ပြီးသား ဖြစ်တော့၏။ ကိုယ်ကျိုးအတွက် ကြည့်ခြင်းကို လည်း အမြင်မှားသည်ဟု မဆိုသာပေ။ အရေးတကြီး လိုအပ်သည်မှာ ကိုယ့် ‘ရှုထောင့်’မှ ကိုယ့်အမြင်သည်သာလျှင် အမှန်ဆုံးဖြစ်သည်ဟု သဘောမထားဘဲ အခြားသော ‘ရှုထောင့်’များလည်း ရှိသေး၍ အမြင်အမျိုးမျိုး ရှိခြင်းကို နားလည်သင့်ကြပေသည်။ လူ့သဘာဝနှင့် လောကအကြောင်းကို နားလည် သော သူသည် မိမိ၏ ‘ရှုထောင့်’မှသာ မကြည့်မူ၍ အခြားသော ‘ရှုထောင့်’ များမှ အမြင်များကိုလည်း မြင်အောင် ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် ဖြစ်လာနိုင် ပေသည်။ ကိုယ်ချင်းစာတရားကပ်သောလူသည် ကြွယ်ဝသောလူ၊ ဂုဏ်ကြီးသောလူ၊ ပါဝါကြီးသောလူ၊ ရာထူးကြီးသောလူ စသည်တို့ထက် မြင့်မြတ်သည်ဟု ကျွန်ုပ် ဆိုချင်သည်။

ရှုထောင့်မှန်

သူ့ ‘ရှုထောင့်’ နှင့် သူ့အမြင် မှန်ကန်သည် ဆိုသောကြောင့် ‘အမြင်မှား’ ဟူသော စကားလုံး မသုံးထိုက်ပါလျှင် မည်သို့သုံးနှုန်းထိုက်ပါသနည်းဟု စောဒကတက်ဖွယ်ရာရှိ၏။ ကျွန်ုပ်၏ သဘောမှာ အမြင်မှန်ဖို့ထက် ‘ရှုထောင့်’ မှန်ဖို့ သာ၍ အရေးကြီး၏။ ဤတွင် ‘ရှုထောင့်မှန်’ နှင့် ‘ရှုထောင့်မှား’ ကို ပိုင်းခြားဖော်ပြရန် လိုပေသည်။ သတ္တဝါဟူသမျှသည် အတ္တစွဲ (သက္ကာယဒိဋ္ဌိ) ရှိကြမြဲဖြစ်၍ ငါကောင်းဖို့တည်းဟူသော ‘ရှုထောင့်’မှချည်း ကြည့်တတ်ပေရာ ၎င်းကို ‘ရှုထောင့်’ မှားဟူ၍ ဆိုလိုသည်။ ‘ရှုထောင့်မှန်’ ဟူသည်ကား (သက္ကာယဒိဋ္ဌိပြုတ်၍) ငါကောင်းဖို့ချည်း မရည်မှန်းသော ‘ရှုထောင့်ကို ဆိုလိုပေရာ၊ ဗုဒ္ဓဟောတော်မူသည့် သမ္မာဒိဋ္ဌိဟူသည်မှာ ဤသို့သော ‘ရှုထောင့်မှန်’ ကိုပင် ရည်ရွယ်သည်ဟု ကျွန်ုပ် ယူဆသည်။ အမြင်မှန်ဖို့ထက် ရှုထောင့်မှန်ဖို့က ပို၍ အရေးကြီးသည်ဟု ကျွန်ုပ် နားလည်သည်။ သို့သော် အရိယာဖြစ်ပါမှ ‘ရှု

ထောင့်မှန်'ကို တွေ့နိုင်သောကြောင့် ခဲယဉ်းလှသည်ကား မှန်ပါ၏။ ဤမျှ လောက် ခဲယဉ်းသော အခြေအနေသို့ လူတိုင်းတက်လှမ်းရန် ခက်ခဲသော်လည်း ယုတ်စွာအဆုံးအားဖြင့် ကိုယ့်ရှုထောင့်မှ အမြင်တစ်ခုတည်းသာလျှင် မှန်ကန် သည်ဟု မယူဆဘဲ အခြားလူများ၏ ရှုထောင့်နှင့် အမြင်တို့ကိုလည်း ဆင်ခြင် သုံးသပ်ဖို့ ကြိုးစားကြပါမူကား၊ ရွှေရုပ်တု၊ ငွေရုပ်တုဟူ၍ ငြင်းခုံကာ သတ် ပုတ်ကြသော သူရဲကောင်းနှစ်ယောက်ကဲ့သို့ မဖြစ်စေရဘဲ ယနေ့ ကမ္ဘာကြီး သည် ယခုထက် ငြိမ်းချမ်းခြင်းနှင့် ပြည့်စုံလိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်မိပါတော့ သတည်း။

[ရှုမဝ၊ ၁၉၄၉]

ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းနှင့် ကျွန်ုပ်

၁၉၁၇ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် သူရိယမဂ္ဂဇင်းအယ်ဒီတာအဖြစ်နှင့် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်သောနေ့မှစ၍ ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းကို ပထမအကြိမ် ကျွန်ုပ် တွေ့မြင်ရသည်။ ထိုအချိန်၌ ကျွန်ုပ်သည် အလွန်နာမည်ကြီးလျက်ရှိသော ‘ဗိုလ်ဦးကာ’ ဆောင်းပါးများကို ဖတ်ရှုဖူးသော်လည်း ဆရာကြီးအား တွေ့မြင်ရဖူးလေသည် မဟုတ်ဘဲ ‘လေးချိုး’ ရေးခြင်း၌ ရွန်းပြက်ပြက် ဟာသနည်းမျိုးဖြင့် (Humorous) စာဖတ်ပရိသတ်ကို ကိုယ့်ဘက်သို့ ပါလာအောင် ဆွဲဆောင်တတ်သော စာရေးဆရာကြီးတစ်ယောက်အနေဖြင့် အဝေး၌ လေးစားရုံမျှသာ ရှိပါသေးသည်။ ဆရာကြီးကို မတွေ့ရသေးမီကပင် သူရိယတိုက် အုပ်ဦးလှဖေက ‘ဆရာလွန်း’နှင့် အတူတွဲပြီး လုပ်ရလိမ့်မည်ဟု ပြောကတည်းက ကျွန်ုပ်၏ပညာ တိုးတက်ရေးအတွက် အားတက်ခဲ့မိပါသည်။

မစ္စတာမောင်မှိုင်းဘဝ၌

မတ်လတွင် စတင်ထုတ်ဝေမည့် သူရိယမဂ္ဂဇင်းအတွက် ဖေဖော်ဝါရီလ တစ်ရက်နေ့၌ ဆရာလွန်းနှင့် ကျွန်ုပ်သည် တစ်စားပွဲတည်းတွင် အတူထိုင်ကာ မျက်နှာချင်းဆိုင်ကြရသည်။ (သူရိယတိုက်မှာ ဆူးလေဘုရားလမ်းတွင် တည်ရှိသေး၍ အလုပ်နှင့် လိုက်မလိုက်အောင် ကျဉ်းမြောင်းလှသောကြောင့် အလုပ်

သစ်ဖြစ်သော မဂ္ဂဇင်းအတွက် နေထားတကျ မစီမံရသေးသည်နှင့် ကျွန်ုပ်တို့ နှစ်ယောက်မှာ တစ်စားပွဲတည်းတွင် မျက်နှာချင်းဆိုင် အတူထိုင်ကြရသည်။ ထိုစဉ်ကမူ ကျွန်ုပ်မှာ အသက်နှစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်မျှသာ ရှိသေး၍ ဆရာကြီးမှာလည်း လေးဆယ့်နှစ်နှစ်မျှ ရှိသေးသည်နှင့် တိုက်သားများသည် ‘ဆရာ’ သို့မဟုတ် ‘ဆရာလွန်း’ ဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ ထိုအချိန်၌ ဆရာကြီးသည် သခင်ကိုယ် တော်မှိုင်းမဟုတ်သေး၊ မစ္စတာမောင်မှိုင်းတည်းဟူသော အမည်ဖြင့် တိုင်းပြည် တွင် ကျော်စောထင်ရှားကာစမျှသာ ရှိသေးသည်။

ဆရာလွန်း၏ ရုပ်လက္ခဏာ

တိုက်အုပ်ဦးလှဖေ၏ အခန်းထဲတွင် မိတ်ဆက်ပေးသည်နှင့် မြင်တွေ့ ခဲ့ရဖူးပြီ ဖြစ်သော်လည်း ကျွန်ုပ်နှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင် အတူထိုင်၍ အလုပ် လုပ်ကြသောအခါမှ ဆရာကြီး၏ ရုပ်လက္ခဏာကို သေချာစွာ လေ့လာရသည်။ ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း ဖြစ်လာကာမှ တွေ့မြင်ရဖူးကြသော ခေတ် လူငယ်များသည် ‘ဆရာလွန်း’ တည်းဟူသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို မှန်းဆရန် ခဲယဉ်းကြ ပေလိမ့်မည်။ သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းဘဝ၌ အသားအရေ အတန်ငယ် ပြည့်ဖို့ လာ၍ ခုံခုံကြီးနှင့် ကြည်ညိုဖွယ်ရှိနေသည် မှန်သော်လည်း ‘ဆရာလွန်း’ သို့ မဟုတ် ‘မစ္စတာမောင်မှိုင်း’ အဖြစ်၌ပင် တစ်ခါမြင်လျှင် ထပ်၍ ကြည့်ချင်သော ဥပဓိရုပ်မျိုးရှိသည့် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဖြစ်ချေသည်။ အလုံးအရပ် ခပ်သွယ်သွယ် ခပ်နွဲ့နွဲ့နှင့် ကြည်လင်သော အသားအရေရှိ၍ ‘ညိုစိမ့်စိမ့်’ ခေါ်ကြသည့် အသားနှင့်တကွ နက်မှောင်သောနှုတ်ခမ်းမွေး၊ ဖြောင့်စင်းသောနှာတံ၊ အဆင်ပြေ သော မျက်နှာပေါက်၊ မကျဉ်းလွန်းသော နဖူးပြင်တို့၏အထက်မှ ဖိတ်ဖိတ် တောက် နက်ပြောင်နေသော ဆံပင်ကို ကပိုကရို နှစ်ပတ်ရစ် သျှောင်ထုံးကာ ပန်းရောင်ပဝါကို အုပ်ပေါင်းခေတ် ဖြစ်သော်လည်း မခိုတရို့ ‘ရွှေထိုး’ ပေါင်းလျက် ကွမ်းကလေးမပြတ်စားလျက်ရှိသော ဆရာလွန်းကို ကြည့်ရသည်မှာ ကျက်သရေ မင်္ဂလာနှင့် ပြည့်စုံလှသောကြောင့် (ကျွန်ုပ်အဖို့ရာ၌) ဦးလေးတော် စမ်းချင်လှ သည်ဟု စိတ်ထဲက အကြိမ်ကြိမ် တမ်းတခဲ့မိဖူးပါသည်။ ကျွန်ုပ်၏မိခင်မှာ သီပေါဘုရင်၏ ‘စာတော်ဖတ်’ တစ်ယောက်ဖြစ်၍ နန်းတွင်းသူ နန်းတွင်းသား များ၏ ဆင်ယင်ဝတ်စားပုံများကို ကျွန်ုပ်အား ပြောပြလေ့ရှိရာ ဆရာလွန်း

ရုပ်လက္ခဏာကို ကျွန်ုပ်တွေ့မြင်ရလေသောအခါ ထိုင်မသိမ်းအင်္ကျီ၊ ပုဆိုးတောင်ရှည်နှင့် ခေါင်းပေါင်းဖြူဖော့လုံးဆင်ကာ ဘုရင့်အပါးတော်၌ ခစားလျက်ရှိသော အတွင်းဝန်ဦးလွန်းအနေဖြင့် ကျွန်ုပ်၏စိတ်ကူးထဲတွင် တစ်ခဏခဏ ဖြစ်မိပါသေးသည်။ ထူးခြားသောအချက်တစ်ခုမှာ ဆရာလွန်းသည် ရွှေတောင်မြို့သားဖြစ်သော်ငြားလည်း ၎င်း၏ ‘ဟန်ပန်လေလန်’ အမူအရာနှင့် ‘ဂိုက်ဆိုက်’ တို့မှာ ‘ကပိုကရို’ နေသော နန်းတွင်းသားတစ်ယောက်နှင့် တူလှသည်ဟု ကျွန်ုပ်အကဲဖြတ်မိသည်။ ကျွန်ုပ်ကိုယ်တိုင်မှာလည်း သီပေါဘုရင်လက်ထက်က သံတော်ဆင့်ကွမ်းရေတော် ထီးဖြူတော်မိုး ပဲ့နင်းမင်း အစရှိသည့် မင်းမှုထမ်းအရာရှိအရာခံများကို မြင်ရဖူးသည်။ သူရိယတိုက်၌ ‘အုပ်ပေါင်း’ သမားများဖြစ်သော ဦးဘဘ၊ ဦးလှဖေ၊ ဦးဘကလေး စသည့် ပုဂ္ဂိုလ်များအနက်၌ သျှောင်ခပ်စောင်းစောင်းနှင့် ရွှေထိုးပေါင်းသော ဆရာလွန်းကို မြင်ရသည်မှာ (မန္တလေးမှ ဆင်းလာကာစဖြစ်သော) ကျွန်ုပ်အဖို့ရာ၌ ဖွားရာဇာတိဖြစ်သော မန္တလေးရွှေမြို့တော်ကြီးကို မကြာခဏ သတိရစေပါတော့သည်။

ကျော်ကြားကာစအချိန်

ဆရာကြီးသည် ထိုအချိန်၌ မစ္စတာမောင်မှိုင်း၏ ‘ဗိုလ်ဋီကာ’ ဆောင်းပါးဖြင့်သာ နာမည်ကြီးရသေးသူဖြစ်၍ ဒေါင်းဋီကာ၊ မျောက်ဋီကာ၊ ခွေးဋီကာ စသော စာအုပ်များကို ရေးသားဖြန့်ချိခြင်း မပြုရသေးချေ။ (ဒေါင်းဋီကာစာအုပ်ထဲ၌မူ ကျွန်ုပ်၏ ရတနာပုံဝတ္ထုထဲမှ ခင်စိန်ကြည်နှင့် ယောဂီဆရာ မစ္စတာမောင်မှိုင်းတို့ တွေ့ဆုံသည့်အနေမျိုး ရေးသားပါပေသေးသည်။ တစ်နေ့သ၌ ကျွန်ုပ်သည် ဆရာလွန်းအား မစ္စတာမောင်မှိုင်းတည်းဟူသော ကလောင်အမည် ရွေးယူခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ မေးမြန်းစုံစမ်း၏။ ‘မောင်မှိုင်း’တည်းဟူသော အမည်မှာ ထိုခေတ်က နာမည်ကြီးလှသည့် ချဉ်ပေါင်ရွက်သည် မောင်မှိုင်းဝတ္ထုကြောင့် ကြာသမားအဖြစ်နှင့် သတင်းဆိုးခဲ့ပါလျက် ပေါက်ပေါက်ရှာရှာ ၎င်းနာမည်ကိုမှ ရွေးချယ်ရသလောဟု ကျွန်ုပ်၏ စိတ်ထဲ၌ မကျေနပ်သယောင် ဖြစ်ခဲ့မိဖူးသည်။ ဤတွင် ဆရာလွန်းက မစ္စတာမောင်မှိုင်းတည်းဟူသော အမည်ဆိုးကို အဘယ်ကြောင့် တမင်တကာ ရွေးပြီး မှည့်ရသည့်အကြောင်း ပြောပြသဖြင့် အောက်ပါအတိုင်း ကြားနာမှတ်သားခဲ့ရဖူးသည်။

စိတ်ကူးချိုချို

မစ္စတာမောင်မိုင်းဖြစ်လာရပုံ

၁၉၀၀ ပြည့်နှစ်ကျော်လွန်ကာစအချိန်တွင် မြန်မာလူမျိုးများအနက်မှ ခေတ်ပညာတတ်များနှင့် ဘိလပ်ပြန်ဝတ်လုံတော်ရများသည် မိမိတို့၏ နာမည် ရှေ့က (အင်္ဂလိပ်လို ထုံးစံအတိုင်း) ‘မစ္စတာ’ ဟူသော ပညတ်တစ်ခု တပ်ဆင်ခြင်းကို ခုံခုံမင်မင်ဖြစ်ခဲ့ကြဖူးသည်။ သို့နှင့် ‘မစ္စတာမေအောင်’ ‘မစ္စတာမြဦး’ ‘မစ္စတာဘိုးသင်း’ စသည်ဖြင့် တစ်နေ့တခြား ပွားများလာကြ၍ ‘မစ္စတာ’ တပ်ပြီး ခေါ်ဝေါ်ခြင်းသည် ဂုဏ်ထူးကြီးတစ်ခုသဖွယ် အမြတ်တနိုး ဖြစ်လာကြ၏။ သာမန်ခေတ်ပညာတတ် စာရေးစာချိတစ်ယောက်ကို မစ္စတာတပ်၍ ခေါ်ဝေါ်သေးသည်မဟုတ်။ စာရေးတစ်ယောက်ကလည်း မိမိကိုယ်ကို ထိုကဲ့သို့ မစ္စတာတပ်ဝံ့သည်မဟုတ်။ ဘိလပ်ပြန် ဝတ်လုံတော်ရ သို့မဟုတ် အထက်တန်းစား ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများသာလျှင် မစ္စတာကို ‘ဦး’ အစား တပ်ဆင်သုံးနှုန်းခဲ့ကြလေသည်။

ဆရာကြီးကား မြန်မာထုံးစံကိုသာ မြတ်နိုး၍ ဗိုလ်ဆန်ခြင်းဟူသမျှကို ရွံ့မုန်းသူတစ်ယောက် ဖြစ်လေရကား ‘မစ္စတာမေအောင်’ စသော အခေါ်အဝေါ်ခေတ်စားခြင်းကြောင့် အလွန်နားကလောခဲ့၏။ ဤတွင် မြန်မာအဝတ်အစားနှင့် မြန်မာယဉ်ကျေးမှုအကြောင်း ရေးသားဖော်ပြသည့် ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်ကို သူရိယသတင်းစာ၌ ထည့်သွင်း၍ ဆောင်းပါးရှင်၏အမည်ကို ‘မစ္စတာမောင်မိုင်း’ ဟု မှည့်ခေါ်လိုက်သည်။ ထိုစဉ် မြန်မာအရာရှိ အထက်တန်းစား နှင့် ဝတ်လုံတော်ရ လောကသည် ဘောင်းဘီကို ဝတ်ပြီး မစ္စတာမှည့်ရခြင်း ကို ဟုတ်လှပြီထင်နေကြသောခေတ်ဖြစ်၍ မြန်မာ့ဆင်ယင်မှု အသားပေးရေး ပြခြင်းအတွက် မခံမရပ်နိုင်အောင် ဖြစ်ကြ၏။ အချို့ကလည်း ဆောင်းပါးများဖြင့် တုံ့ပြန်ကြရာ ဆရာကြီးက လေးချိုးများဖြင့် ‘ပု’ သွားအောင် ပြန်ထုလိုက်၏။ ‘မောင်မိုင်း’ ဟူသော အမည်မှာ ချဉ်ပေါင်ရွက်သည် မောင်မိုင်းဝတ္ထုကြောင့် တစ်တိုင်းပြည်လုံးတွင် နာမည်ဆိုးဖြစ်သည်ဟု လူတိုင်း နားလည်ကြပြီဖြစ်သည့်အတွက်ကြောင့်ပင် ‘မစ္စတာ’ တပ်၍ လွတ်လိုက်ခြင်းဖြစ်လေသည်။ ‘မစ္စတာ’ သမားများသည် ဆွေ့ဆွေ့ခုန်မျှ နာကြည်းကြသော်လည်း ‘မစ္စတာခေတ်’ လျှော့ဆင်းခဲ့ခြင်းမှာ ဆရာကြီး၏ ကျေးဇူးပင် ဖြစ်လေသည်။

ဆရာကြီးနှင့် ကျွန်ုပ်၏ဖခင်

၁၉၁၇ ခုနှစ်မှ ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ် (၄ နှစ်ခန့်) အတူထိုင်၍ အလုပ်လုပ်ကြသည့်အတွင်း ဆရာကြီးနှင့် ကျွန်ုပ်သည် တစ်ယောက်အကြောင်းကို တစ်ယောက် အသေးစိတ် နားလည်လာကြသည်။ တူသားနောင်မယ်တစ်ယောက် သဖွယ် ခင်မင်ရင်းနှီးခြင်း ရှိလာ၍ ကျွန်ုပ်အား ၃၂ လမ်းရှိ ၎င်း၏ နေအိမ် တိုက်ခန်းသို့ ဖိတ်ကြားကာ အလုပ်နားချိန်များတွင် အညောင်းပြေ ‘တုံးလုံး ပက်လက်လှဲ’ နေရန် တိုက်တွန်းခြင်း၊ ငွေရေးကြေးရေးနှင့် ပတ်သက်သော အခက်အခဲရှိလျှင်လည်း တီးတိုးတိုင်ပင်ခြင်း စသည်ဖြင့် ရင်းနှီးစွာ ဆက်ဆံကြသည်။ မန္တလေးမှ ကျွန်ုပ်၏ဖခင် ဆိုက်ရောက်လာသောအခါများတွင်လည်း ရှေးဟောင်း ဗဟုသုတအလို့ငှာ လာရောက်၍ သန်းခေါင်ကျော်သည်တိုင် အောင် ဆွေးနွေးကြပြီးနောက် ကျွန်ုပ်၏ နေအိမ်၌ပင် အိပ်စက်သွားလေ့ရှိသည်။ ကျွန်ုပ်၏ဖခင်ကလည်း ကျွန်ုပ်အား တူသားတစ်ယောက်ကဲ့သို့ ဆုံးမသွန်သင်ပါရန် ဆရာကြီးထံ အပ်နှံပြီးမှ ပြန်သွားတတ်လေသည်။ သီပေါဘုရင်၏ ရာဇဝင်နှင့် ပတ်သက်၍ ဖခင်၏ နှံ့စပ်စုံလင်ခြင်းကို ဆရာကြီး သိရှိရသည့်အခါ ကျွန်ုပ်အား ဖခင်ထံမှ ရာဇဝင် ဗဟုသုတ ဆည်းပူးခြင်း မရှိသည်အတွက် ‘ထောင်း’ ချင်သည်ဟု ဆရာကြီးက ကြိမ်းမောင်းဖူးလေသည်။ စင်စစ်မှာ ကျွန်ုပ်ကား ရာဇဝင်ဝါသနာပါသူတစ်ယောက် မဟုတ်ခဲ့ချေ။

မြန်မာ့ဗျူဟာဂျာနယ်ထုတ်ကြခြင်း

၁၉၁၉ ခုနှစ်၌ ကျွန်ုပ်သည် မိတ်ဆွေတစ်ယောက်က စိုက်ထုတ်သော ငွေရင်းဖြင့် ‘မြန်မာ့ဗျူဟာ’ ဂျာနယ်ကို တည်ထောင်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ၎င်းဂျာနယ်မှာ ရက်သတ္တပတ်လျှင် တစ်ကြိမ်ထုတ်သည့် မြန်မာဂျာနယ်များအနက်တွင် ပထမဦးဆုံးဖြစ်၍ ကျွန်ုပ်၏ စိတ်ကူးသက်သက်ဖြင့် စီစဉ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ထိုနောက်၌ကား ဂျာနယ်များသည် မြန်မာပြည် မှိုပေါက်သကဲ့သို့ တစ်ခုပြီးတစ်ခု ပေါ်လာကြ၍ အချို့မှာ နှစ်စေ့အောင်ပင် မခံရှာကြဘဲ လပိုင်းမျှလောက်နှင့်ပင် အသက်ဆုံးရှုံးရှာကြလေသည်။ အဆိုပါ မြန်မာ့ဗျူဟာဂျာနယ်တွင် ကာတွန်းဆရာ ရွှေတလေး (ဦးဘကလေး) ၏ ရုပ်ပြောင်များအတွက် ဆရာကြီး

က ရံဖန်ဒွေးချိုး ရံဖန်လေးချိုးများ လည်းကောင်း၊ သူရိယခေါင်းကြီးရေး ဆရာ ကိုဘသန်းက ခေါင်းကြီးများ လည်းကောင်း၊ ကျွန်ုပ်က ‘ဒေါင်းရွှေဥ’၏ ဒိုင်ယာယီနှင့် ဝတ္ထုတိုများ လည်းကောင်း အသီးသီး တာဝန်ယူကြရာတွင် ၎င်းဂျာနယ်မှာ မကြာမီအတွင်း ကျွန်ုပ်တို့ မျှော်လင့်သည်ထက် ပိုမို တိုးတက် လာလေတော့သည်။ သူရိယတိုက် ဒါရိုက်တာလူကြီးများသည် ‘မြန်မာ့ဗျူဟာ’ ဂျာနယ်၏ အောင်မြင်ခြင်းကို သိရှိကြသည့်အခါ ရွှေဒေါင်း၏ အစီအစဉ် ဖြစ်သည်ဟု ရိပ်မိကြသည့်အလျောက် ကျွန်ုပ်အပေါ်၌ မကျေမချမ်း ဖြစ်လာ ကြသည်။ ဤတွင် ဒါရိုက်တာဘုတ်အဖွဲ့က အခြားသောစာနယ်ဇင်းများအတွက် သူရိယတိုက်သားများ ကူညီရေးသားခြင်း မပြုရဟု အမိန့်ထုတ်တော့သည်။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်က သူရိယတိုက်သည် နေ့စဉ်သတင်းစာနှင့် လစဉ်မဂ္ဂဇင်းတို့ကို သာ ထုတ်ဝေဖြန့်ချိလျက်ရှိသောကြောင့် တစ်ပတ်တစ်ကြိမ်ထုတ် ဂျာနယ်များ အပေါ်၌ သဝန်မကြောင်ထိုက် ပိတ်ပင်လိုလျှင် သတင်းစာနှင့် မဂ္ဂဇင်းအချင်းချင်း အပေါ်၌သာ ပိတ်ပင်ထိုက်ကြောင်း ကုန်ဈေးနှုန်းများ ကြီးမြင့်နေသော ခေတ်ကြီး ၌ (ဤခေတ်လောက် ကြီးမြင့်သေးသည်ကား မဟုတ်ပေ) တိုက်သားများ၏ လုံ့လဖြင့် ချောင်လည်စွာ နေထိုင်စားသောက်နိုင်ကြစေရန် အလုပ်ပိုလုပ်ကြ ခြင်းကို ပိတ်ပင်တားမြစ်ရန် မသင့်ကြောင်း စသည်ဖြင့် ကျွန်ုပ်၏ နာမည်ဖြင့် ဦးဆောင်ကာ တုံ့ပြန်စာ တင်ခဲ့လေသည်။ ထိုနောက်၌လည်း ကျွန်ုပ်တို့ လူစု ကို ဆက်လက်ရေးသားမြဲအတိုင်း ရေးသားလျက်ရှိကြရာ ထိုအချိန်မှစ၍ ဒါရိုက်တာဘုတ်အဖွဲ့သည် ရှေ့ဆောင်ရှေ့ရွက်ပြု၍ တော်လှန်သော ကျွန်ုပ် အပေါ်၌ ‘တေး’ထားကြဟန် ရှိသည်။

အလုပ်ထုတ်ခံရခြင်း

၁၉၂၀ ပြည့်နှစ် ဩဂုတ်လတွင် ကျွန်ုပ်မှာ (သုံးနှစ်အလုပ်လုပ်လျှင် လခမပျက် အားလပ်ခွင့်တစ်လ ရရှိသော သူရိယတိုက်ဥပဒေအတိုင်း) ခွင့် တစ်လယူ၍ မန္တလေးသို့ တက်လာခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က ဝပ်ဆင်တိုက်မှ လစဉ် အကြွေးယူလေ့ရှိသော ငွေ ၄၀ ကို (အခွင့်သွားမည့် လဖြစ်၍ အကုန်အကျများ မည်ကြောင့်) ထုံးစံအတိုင်း မပေးဆပ်ဘဲ ထားခဲ့မိသည်။ သူရိယ တိုက်သား များအနက်တွင် ကျွန်ုပ်၏ ငွေဝင်ကောင်းခြင်းကြောင့် ဝတ်နိုင်စားနိုင်သောအဖြစ်

ကို မနာလိုသောလူအချို့လည်း ရှိရာ ဝပ်ဆင်တိုက်ကဘီတောင်းရန် စေလွှတ်သူ အား ထိုလူစုက ကျွန်ုပ်မှာ အလုပ်မှ ထွက်သွားလေပြီဟု ပြောလိုက်ကြသည်။ ဤတွင် ဝပ်ဆင်မန်နေဂျာသည် ကျွန်ုပ်အပေါ်၌ စိတ်ဆိုးပြီး သူရိယတိုက်ကို ‘ဝါးရမ်း’ ကပ်လေတော့သည်။ တိုက်အုပ် ဦးလှဖေသည် အလုပ်ဆင်းသောနံနက်၌ တိုက်တံခါးတွင် ကပ်ထားသော ‘ဝါးရမ်း’ကို မြင်သောအခါ ကျွန်ုပ်အပေါ်၌ အကြီးအကျယ် စိတ်ဆိုး၍ ကျွန်ုပ်ပြန်လာသောအခါ၌ ထုချေလွှာ တောင်းလေ တော့သည်။ ကိစ္စမှာ ဘာမျှ ကြီးကျယ်သည်မဟုတ်သော်လည်း ဒါရိုက်တာလူကြီး များက ယခင်ကတည်းက ‘တေး’ထားချက်ကြောင့် အလုပ်မှ ထုတ်ပစ်တော့သည်။

သတ္တိချင်းကွာပေသည်

ကျွန်ုပ်မှာ ခွင့်မှပြန်လာသောအခါ၌ အိုမင်းစပြုလာပြီဖြစ်သော မိဘနှစ်ပါး တို့အား ဦးခေါင်းရင်းမှာ ထားပြီး ကိုးကွယ်ပြုစုရန် အကြံနှင့် ပင့်ခေါ်လာခဲ့ မိရာ အလုပ်ပြုတ်သွားသောအခါတွင် စိတ်ထဲ၌ ‘ဒေါက်ဒက်ခတ်’ ဖြစ်သွားမိ တော့သည်။ ကြီးပြင်းလာသောအခါတွင် ဤအချင်းအရာကို ပြန်လည်တွေး တောမိတိုင်း၊ ဆရာကြီးနှင့် ကျွန်ုပ် သတ္တိချင်းကွာပုံကို စဉ်းစားမိ၍ ချီးကျူး ရပါသေးသည်။ သူရိယတိုက်၌ အလုပ်လုပ်စဉ် တစ်နေ့တွင် တိုက်အုပ်ဦးလှဖေ သည် ကျွန်ုပ်ကို ခေါ်၍ အဘယ့်ကြောင့် ဆရာလွန်းတိုက်သို့ မလာသနည်း ဟု မေးရာ၊ ကျွန်ုပ်က မသိကြောင်းပြော၍ ခေါ်ပေးဖို့ တာဝန်ယူခဲ့သည်။ ထို့ နောက် ဆရာကြီးအိမ်သို့ သွား၍ စုံစမ်းခဲ့ရာ ဆရာကြီးမှာ တိုက်အုပ်အပေါ် တွင် မကျေနပ်သောအချက်ရှိသည့် လက္ခဏာနှင့် တိုက်သို့ မလာတော့ဆိုကာ ဇွတ်တင်း၍ ငြင်းနေတော့သည်။ ဆရာကြီးမှာ မုဆိုးဖိုဖြစ်၍ သားသမီးလေးငါး ယောက်လည်း ရှိသည်။ ကျွန်ုပ်ကဲ့သို့လည်း (ထိုစဉ်က) ဝင်ငွေမကောင်းလှသည် နှင့် သူရိယတိုက်အလုပ်ကို စွန့်ပစ်တော့မည့်အကြံနှင့် ဇွတ်တင်းဝံ့သည်မှာ ကျွန်ုပ်ထက် သတ္တိသာပါပေသည်ဟု သတိရတိုင်း ချီးကျူးခဲ့မိပါသည်။ (သို့ သော် ကျွန်ုပ်မှာ ထိုစဉ်က ငယ်ရွယ်သေးသည်ဖြစ်၍ သွေးနည်းခဲ့ခြင်းဖြစ်ရာ၊ ထိုနောက်၌မူ ဤမျှလောက် မညံ့လှဟု ကိုယ့်ကိုယ်ကို အကဲဖြတ်မိပါသည်။) အလုပ်တစ်ခုခုတွင် သုံးလေးနှစ်ထက် ကြာရှည်အောင် မလုပ်ခဲ့ဘဲ အလုပ်က ကျွန်ုပ်ကို ထုတ်သည်ဖြစ်စေ၊ ကျွန်ုပ်က အလုပ်ကို ဖယ်သည်ဖြစ်စေ၊ ပြုလုပ်

ခဲ့သည်ချည်း ဖြစ်သောကြောင့်၊ အလုပ်ပြုတ်ခြင်းအတွက် ရှက်ဖွယ်ဟူ၍ မယူဆတော့ဘဲ ကျွန်ုပ်၏ ‘ဇာတာ’ဟူ၍သာ အောက်မေ့မိပါတော့သည်။

တပည့်တပန်းများသော်လည်း

အလုပ်ပြုတ်ပြီးသည့်နောက် ကျွန်ုပ်သည် ရန်ကုန်၌ မနေလိုသည်နှင့် မိဘများနှင့်အတူ မွေးဖွားရာဇာတိဖြစ်သော မန္တလေးမြို့သို့ ပြန်ပါတော့မည် ဟု၊ ဆရာကြီးထံသို့ နှုတ်ဆက်ရန်သွားရာ၊ ဆရာကြီးသည် အခန်းထဲသို့ ဝင် သွားပြီးနောက် ပြန်ထွက်လာ၍ ငွေဒင်္ဂါးနှင့် မူးစေ့မတ်စေ၊ ကြေးနိပိုက်ဆံအကြွေ များပါ လက်ခုပ်ဖြင့် ယူလာခဲ့ပြီးလျှင် မျက်ရည်စက်လက်ဖြင့် ကျွန်ုပ်၏ အိတ်ထဲသို့ အတင်းထိုးသွင်းထည့်ပေးလိုက်ရှာသည်။ ကျွန်ုပ်က ချက်ချင်းလက် ငင်း ငွေကြေးပြဿနာ အခက်အခဲမရှိသေးပါကြောင်း ပြော၍ ငြင်းဆန်သော် လည်း မရသည်နှင့် ယူလာခဲ့ရသည်။ ထိုအချိန်တွင် ဆရာကြီးမှာ နိုင်ငံရေး သမားမဟုတ်သေးဘဲ၊ ‘မစ္စတာမောင်မိုင်း’ ဖြစ်လာသောအခါ၌ တပည့်ပေါများ လာခဲ့ဟန်တူသော်လည်း စာတပည့်တစ်ယောက်အနေဖြင့် ကျွန်ုပ်ထက် ရင်းနှီး သူမရှိဟူ၍ ကျွန်ုပ် ယုံကြည်သည်။

တပည့်ဟောင်းမမေ့ကောင်း

၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်မှစ၍ ဆရာကြီးနှင့် ကျွန်ုပ်တို့ ကွဲကွာသွားခဲ့ရာ ၁၉၃၆ ခုနှစ်တွင် သူရိယတိုက်သို့ ဒုတိယမိ ကျွန်ုပ် ပြန်ရောက်သေးသော်လည်း ဆရာကြီးမှာ စာပေသမားထက် နိုင်ငံရေးသမားကြီးတစ်ယောက်အဖြစ်၌ ပျော် ပိုက်လျက်ရှိသောကြောင့် ကျွန်ုပ်နှင့် အဆက်ပြတ်ခဲ့သည်။ သို့သော် ၁၉၅၂ ခုနှစ် တွင် တရုတ်ပြည် ပီကင်းမြို့၌ ကျင်းပသည့် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ကွန်ဖရင့်ကြီး သို့ တက်ရောက်လာခဲ့ရာတွင် ဆရာကြီးက ခေါင်းဆောင်အဖြစ် လည်းကောင်း၊ ကျွန်ုပ်က ဒုတိယခေါင်းဆောင်အဖြစ် လည်းကောင်း ဆုံစည်းမိကြစဉ်က ဆရာကြီး၏ စကားကို ဖော်ပြရပေဦးမည်။ ၎င်းကွန်ဖရင့်သို့ မြန်မာပြည်မှ ကိုယ်စားလှယ်သုံးဆယ်မျှ တက်ရောက်ကြရာ ဆရာကြီးက ‘ဒီလူစုတွေထဲမှာ မင်းနဲ့ ဆုံစည်းရတာလောက် ဝမ်းသာတာမရှိဘူး၊ သူတို့အားလုံး စုစုပေါင်း ထက် မင်းတစ်ယောက်ဘက်က အလေးချိန်စီးတယ်’ဟု ပြောဖူးသည်ကို

စိတ်ကူးချိုချို

ထောက်ခြင်းအားဖြင့် နိုင်ငံရေးတပည့်သစ်တွေ ပေါများသော်လည်း စာတပည့် ဟောင်းတစ်ယောက်ကို မမေ့သေးခြင်းကား ထင်ရှားသည်ဟု ဆိုရပေမည်။

ဆရာတပည့်စကားကောင်းလှခြင်း

မကြာသေးမီက မိုးညှင်းမြို့၌ ကျင်းပသည့် ကချင်ပြည်နယ်လုံးဆိုင်ရာ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံကြီးတွင်လည်း ဆရာတပည့်နှစ်ယောက် ဆုံစည်းကြ ပြန်၍ တစ်အိမ်တည်း အတူတကွ တည်းခိုကြရသည်။ အေးချမ်းလှသောရာသီ တွင် အလွန်ချမ်းအေးသော အထက်ပိုင်းဒေသ၌ တွေ့ဆုံကြရခြင်း ဖြစ်သော်လည်း၊ ဆရာတပည့်နှစ်ယောက်တည်း မီးဖိုအနီး၌ထိုင်ကာ၊ ရှေ့အကြောင်း၊ နောက် အကြောင်း၊ မြန်မာပြည်အကြောင်း၊ ကမ္ဘာ့အကြောင်းများကို ရာဇဝင်အကိုးအကား နှင့်တကွ ဆရာကြီးက ပြောပြ၍ ဆယ့်တစ်နာရီထိုးသွားသော ညဉ့်များလည်း မရှားလှချေ။ အသက်ခုနှစ်ဆယ် ချဉ်းကပ်ရုံမျှသာရှိသေးသော ကျွန်ုပ်က အသက် ရှစ်ဆယ်ကျော်နေပြီဖြစ်သော ဆရာကြီးအား အိပ်ပျက်မခံကြဖို့ သတိပေးရသည်မှာ ရှက်တက်တက်ရှိသော်လည်း သိက္ခာသမာဓိကြောင့် ဘုရားတစ်ဆူတစ်လုံးပမာ ကြည်ညိုလေးစားနေကြသော ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၏ အသက်ရာကျော် တည်နေနိုင်ရေးကို ထောက်ထားခြင်းအားဖြင့် အိပ်ရာသို့ ဝင်ကြဖို့ အချိန်တန် ခြင်းကို ကျွန်ုပ်ကပင် စတင် သတိပေးတောင်းပန်ရသည်ချည်း ဖြစ်ခဲ့ဖူးပါ သတည်း။ ။

[သွေးသောက်၊ ဧပြီ ၁၉၅၆]

မိတ်ဆွေပီမိုးနင်းနှင့် ကျွန်ုပ်

စာရေးဆရာရန်အောင်၏ ဆောင်းပါးနှစ်ပုဒ်ဖတ်ရှုခြင်းကို အကြောင်းပြု၍ သွားလေသူ ကျွန်ုပ်၏ မိတ်ဆွေကြီးပီမိုးနင်းနှင့် ကျွန်ုပ်တို့ ဆက်ဆံပုံအခြင်းအရာအကြောင်းကို ရှင်းလင်းဖော်ပြလိုသည့် စိတ်အကြံဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ဆရာရန်အောင်၏ ပထမဆောင်းပါးမှာ ပီမိုးနင်းအတွက် ကျွန်ုပ်က အလုပ်လျှောက်လွှာတစ်စောင် ရေးပေးရဖူးခြင်း အကြောင်းပင်ဖြစ်ရာ ၎င်းအခြင်းအရာကို မရှင်းလင်းဘဲထားလျှင် ပီမိုးနင်းသည် လျှောက်လွှာတစ်စောင်ကိုမျှ အင်္ဂလိပ်လို မရေးတတ်ရာရောက်နေသည့်ပြင် ကျွန်ုပ်ကလည်း ဤအချက်ကို အခွင့်ကောင်းယူပြီး လူတွေ့သမျှ လျှောက်ပြောနေသည့် အဓိပ္ပာယ်မျိုး ကောက်ယူကြမည်ကို စိုးရိမ်ရပေသည်။ ဆရာရန်အောင်၏ ဒုတိယဆောင်းပါးမှာ စာရေးဆရာဖြစ်ရခြင်း၏ အရသာဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ဖော်ပြပါရှိရာ ၎င်းစာကို ဖတ်ရခြင်းအားဖြင့် ဆရာရန်အောင်နှင့် မိတ်ဆွေပီမိုးနင်း တို့၏ သဘာဝချင်းတူကြပုံ ကွက်ခနဲ ပေါ်လာသည်နှင့် ဖော်ထုတ်တင်ပြရန် အကြံဖြစ်ပေါ်လာခြင်းဖြစ်ပေသည်။

ပီမိုးနင်းနှင့် တွေ့ရပုံ

လျှောက်လွှာအကြောင်းကို ရှေးဦးစွာဖော်ပြမည်။ ၁၉၁၅ ခုနှစ်၌ ကျွန်ုပ်သည် ဝက်လက်မြို့တွင် မိဘများနှင့်အတူ နေထိုင်စဉ် ကျွန်ုပ်က ပထမဦးဖြစ်သော

ရန်ကြီးအောင်ဝတ္ထုကိုရေး၍ သူရိယတိုက်ဦးဘဘေထံသို့ တင်ပို့ခဲ့သည်။ ၎င်းဝတ္ထုကော်ပီနှင့်အတူ အင်္ဂလိပ်လိုစာတစ်စောင်ရေးထည့်လိုက်ရာ ၎င်းစာတွင် ထိုအချိန်အထိ ပေါ်ပေါက်သည့် မြန်မာဝတ္ထုများအကြောင်းကို အကျယ်တဝင့် ဝေဖန်ဖော်ပြ၍ အနောက်တိုင်းမှ အင်္ဂလိပ်ဝတ္ထုများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ချက်များလည်း ပါရှိသည်။ ထိုစဉ်က စာပေးစာယူဘက်ဆိုင်ရာ စာရေးကြီး(ထိုနောက် သူရိယ ကြော်ငြာဘက်ဆိုင်ရာ လက်ထောက်မန်နေဂျာ) ကိုစံတင်သည် သူရိယ နေ့စဉ် သတင်းစာဖက်၌ (ဦးဘကလေးလက်အောက်တွင်) လက်ထောက်အယ်ဒီတာဖြစ် နေသော ပီမိုးနင်း (ထိုစဉ်က ကိုကျော်) အား ကျွန်ုပ်၏ ပေးစာကို ပြဟန်ရှိ၏။ ထို့နောက် ၁၉၁၇ ခုနှစ်တွင် ကျွန်ုပ်သည် မဂ္ဂဇင်းအယ်ဒီတာအဖြစ်နှင့် သူရိယ တိုက်သို့ ရောက်သွား၍ ကိုကျော် (ပီမိုးနင်း) နှင့် ခင်မင်ရင်းနှီးသောအဖြစ်သို့ ရောက်လာကြသည်။ ထိုအချိန်ကမူ ကျွန်ုပ်သည် ကိုကျော်အား ပီမိုးနင်း ဟူ၍ လုံးဝမသိရသေး။ ဝတ္ထုရေးဖူးသည် ဟူ၍ပင် မသိရသေး။ သူရိယသတင်းစာ ခေါင်းကြီးရေးသမားတစ်ယောက်အနေဖြင့်သာ သိ၍ နေ့စဉ်ခေါင်းကြီးတစ်ပုဒ်ဖြစ် အောင် ရေးထုတ်နိုင်ခြင်းအတွက်လည်း များစွာ အထင်ကြီးခဲ့မိပါသည်။

ဦးရှိန်းနှင့် မိတ်ဆက်ပေးခြင်း

ထို့နောက် ကျွန်ုပ်၏ ဒုတိယဝတ္ထုဖြစ်သော ရတနာပုံဝတ္ထုကို သူရိယ သတင်းစာ၌ တစ်ရက်ခြား ထည့်သွင်းဖော်ပြရာတွင် စကားစပ်မိကြ၍ ကိုကျော် က မိမိလည်း (ဘီအေမောင်တင့်နှင့် ကချေသည်မယ်မြင့်) ဝတ္ထုတစ်အုပ် ရေး ဖူးကြောင်း ပြောရာမှ ဝတ္ထုအကြောင်း ဆက်လက် ဝေဖန်ကြပြန်ရာတွင် ဝက် လက်မှ ကျွန်ုပ်ရေးပို့လိုက်သည့် ဝေဖန်ချက်မှာ အလွန်တရာ သဘာဝကျ ကြောင်းနှင့် အင်္ဂလိပ်လို အရေးအသားလည်း ကောင်းမွန်ကြောင်း ချီးကျူးပြော ဆိုပေသည်။ ထို့နောက် အင်္ဂလိပ်လို အရေးအသားနှင့် ပတ်သက်၍ ဆက် လက်ပြောဆိုကြစဉ် ၎င်း၏ မိတ်ဆွေ ဦးရှိန်းနှင့်လည်း မိတ်ဆက်ပေးမည် ဆို ကာ ဦးရှိန်း၏ နေအိမ်သို့ ခေါ်သွားပါသည်။ ဦးရှိန်းလည်း အင်္ဂလိပ်လို အရေးအသားတွင် လူတော်တစ်ယောက် ဖြစ်သည်ဟု ကျွန်ုပ် သိရှိရပေရာ၊ ထို သူမှာ ထိုနောက်တွင် အင်းစိန်ဒီတြိတ် ကောင်စီစက္ကရီတေရီရာထူး၌ပင် (သက် ဆိုးမရှည်ရှာဘဲ) ကွယ်လွန်ခဲ့ရှာလေပြီ။

ပီမိုးနင်းအထင်ကြီးပုံ

တစ်နေ့သ၌ ကိုကျော်က ဘက်(ပ) တစ်(စတ)ကောလိပ်တွင်လက်တင် ဘာသာသင်ပြမည့် ဆရာတစ်ယောက် အလိုရှိသည်ဟု ကြော်ငြာထား၍ မိမိ လျှောက်လိုကြောင်း ပြောပြရာ ကျွန်ုပ်မှာ ‘ဖိုး’ သည်ဟု မှတ်ထင်ရာမှ တကယ် မှန်းသိသောအခါ အံ့အားသင့်သွားမိပါသည်။ ကျွန်ုပ် တတ်သရွေ့ မှတ်သရွေ့ စမ်းသပ်ကြည့်ရာတွင် တော်ရိလျော်ရိတတ်သူမဟုတ်။ ကျကျနန သင်ထား၍ တကယ်တတ်ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ မြန်မာစာပေသမားအဖို့တွင် ပါဠိကို အထင်ကြီးတတ်သကဲ့သို့ အင်္ဂလိပ်စာသမားဖြစ်သော ကျွန်ုပ်မှာလည်း လက်တင်ကို အထင်ကြီးတတ်သည့် ထုံးစံအတိုင်း ကိုကျော်သည် ကျွန်ုပ်၏ မျက်စိအောက်တွင် ပညာအရပ်အမောင်းအားဖြင့် ချက်ချင်းပင် နှစ်ဆထမ်းပိုး တိုး၍ ကြီးမြင့်သွားသည်ဟု ထင်လိုက်မိပါသေးသည်။

ပီမိုးနင်းအတွက် လျှောက်လွှာ

ထို့နောက် ကိုကျော်က ကောလိပ်ကျောင်းအုပ်ကြီးထံ လျှောက်လွှာကို ကျွန်ုပ်ရေးပေးဖို့ ပြောရာ၊ ‘ခက်တာမဟုတ်ပါဘူးဗျာ။ ခင်ဗျားလည်း ရေးတတ် မှာပါပဲ’ဟု ငြင်း၏။ အမှန်မှာ တစ်ခါတစ်ရံတွင် အင်္ဂလိပ်လို ပြောကြရာ၌ ကိုကျော်၏ လျှာမှာ မြန်မာပြောသော အင်္ဂလိပ်သံမျိုးမဟုတ်ဘဲ ဥရောပတိုက် သားတစ်ယောက် ပြောခြင်းကဲ့သို့ ‘လျှာလည်’ခြင်းကို တွေ့ရသည့်အတွက် ကျွန်ုပ်အဖို့တွင် ‘ရှိန်းဖိန်း’သွားခဲ့ဖူးခြင်းများလည်း ရှိခဲ့သည်။ စင်စစ်သော်ကား ကိုကျော်မှာ ရိုမန်ကက်သလစ်ကျောင်းတွင် ဘရာသာ (ကိုရင်) ဝတ်ခဲ့ဖူး၍ ပြင်သစ်လူမျိုးများနှင့် ငယ်ကတည်းက ရောနှောနေလိုက်ခဲ့ဖူးသည့်အတွက် ကြောင့် ‘လျှာတစ်မျိုး’ ဖြစ်နေခဲ့ခြင်း ဖြစ်၏။ ကျွန်ုပ်မှာ အင်္ဂလိပ်လို ပီသ အောင် ပြောတတ်ဖို့ ကြိုးစားထားသူ တစ်ယောက် ဖြစ်သော်လည်း ကိုကျော် ၏ ‘လျှာလည်’ခြင်းကိုမူ မအံ့ဩဘဲ မနေနိုင်အောင် ဖြစ်ခဲ့သည်။ လျှောက်လွှာ ရေးရန် ကျွန်ုပ်က အတန်တန်ငြင်း၍ သူကလည်း အထပ်ထပ်တိုက်တွန်းရာ တွင် စိတ်ကူးတစ်ခု ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ကိုကျော်မှာ ကျွန်ုပ်ထက် မညံ့သော အင်္ဂလိပ်စာရေးခြင်းပညာရှိတန်လောက်သော်လည်း ကျွန်ုပ်မှာ သုံးလေးရုံးတွင်

စာရေးလုပ်ခဲ့ဖူးခြင်းကြောင့် လျှောက်လွှာအသွားမျိုး အရေးအသား၌ သူ့ထက် ကျင့်သားရခဲ့သည်။ သို့ဖြစ်၍ သူ့အတွက် ငါရေးပေးရလျှင် အဟုတ်တကယ် သင့်တော်လိမ့်မည်ဟု စဉ်းစားမိသည်။ နောက်ဆုံး၌ သူ၏ လျှောက်လွှာကို ရေးပေးရာတွင် ကျွန်ုပ်အပေါ်၌ အထင်ကြီးခြင်း မလျော့စေချင်သည့် တစ်ကြောင်း၊ မိတ်ဆွေအား အလုပ်ရစေချင်သည့် တစ်ကြောင်းကြောင့်၊ ဉာဏ်ရှိသလောက် ညှစ်ထုတ်ပြီး စီကုံးပေးလိုက်ရာ ကိုကျော် အလွန်ကျေနပ်၍ ကံအားလျော်စွာ အလုပ်လည်း ရရှိသွားပေသည်။ အင်္ဂလိပ်လိုရေးခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ လျှောက် လွှာရေးခြင်းသည် ဧရာမအလုပ်ကြီးတစ်ခု ဖြစ်သည်ဟု ကျွန်ုပ်လည်း မယူဆ၊ ဤအတွက်ကြောင့် အသားယူလိုခြင်းလည်းမဟုတ်၊ သော်တာဆွေ စသော တပည့်များနှင့် စမ်မိစပ်ရာပြောမိရာမှ၊ ဆရာရန်အောင်က တစ်ဆင့်စကား ကြား၍ ဆရာကြီးပီမိုးနင်းအတွက် လျှောက်လွှာကိုပင် ကျွန်ုပ်က ရေးပေးရဖူး သည့် ကြီးကြီးကျယ်ကျယ် အလုပ်ကြီးတစ်ခုသဖွယ် မှတ်ထင်ကြမည်စိုးသည် နှင့် ရှင်းလင်းဖော်ပြလိုက်ရခြင်း ဖြစ်ပေါ်သည်။

သန္ဓေချင်းမတူ

ဆရာရန်အောင်၏ ဒုတိယဆောင်းပါးမှာ ‘စာရေးဆရာဖြစ်ခြင်း၏ အရသာ’ ဟူသည်ပင် ဖြစ်၏။ ၎င်းဆောင်းပါး၌ မိတ်ဆွေကြီး ပီမိုးနင်းအကြောင်း ပါရှိ၍ စာရေးသူဆရာရန်အောင်နှင့် ပီမိုးနင်းတို့၏ သဘာဝ (သန္ဓေ) ချင်း တူညီသော အချက်သည်လည်း ကွက်ခနဲ ပေါ်လာသည် နှင့် စာဖတ်ပရိသတ်အဖို့ တင်ပြလိုက်ရပါဦးမည်။ ဤသည် တင်ပြရာတွင် ၎င်းပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ဦးနှင့် ကျွန်ုပ်တို့၏ Nature နဂိုစရိုက်ချင်း ခြားနားပုံကိုလည်း ပေါ်လွင်အောင် ဖော်ပြလိုက်ပေသည်။

ဆရာရန်အောင်ကို မြင်ဖူးခြင်း

ရေလည်အောင် ဖော်ပြရသော်လည်း ကျွန်ုပ်သည် ၁၉၂၇ ခုနှစ်ဆီ လောက်တွင် ဗြိတိသျှဘားမားမဂ္ဂဇင်းတိုက်၌ ဆရာရန်အောင်ကို ရှေးဦးစွာ ရိပ်ခနဲ မြင်လိုက်ရဖူး၏။ ထို့နောက် များမကြာမီ ကျွန်ုပ်၏ တပည့် မြဒေါင်း ရင် (ကွယ်လွန်ရှာလေပြီ) နှင့် တွေ့၍ စကားစပ်မိစပ်ရာ ပြောကြရာမှ ၎င်းက ဆရာရန်အောင်နှင့် သိကျွမ်းကြောင်း ပြောရာတွင် ကျွန်ုပ်က ‘မင့်လူက ဘယ်

လိုလူလဲကွ’ဟု မေးလိုက်မိသည်။ ဤတွင် မြဒေါင်းရင်က ‘သူကလည်း ဆရာကို ဒီလိုပဲ ပြောတယ်ဆရာ’ဟု ပြန်ပြော၏။ ကျွန်ုပ်၏အမေးကို ဖြေပုံဆန်းသည်ဟူ၍သာ အောင့်မေ့ကာ ဆိတ်ဆိတ်နေလိုက်၏။ မည်သို့ဆိုစေ ဆရာရန်အောင်ဆိုသူသည် ကျွန်ုပ်အပေါ်၌ မေတ္တာစိတ်တွေ ဖြိုးဖြိုးဝေလျက် ရှိပုံမရဟူ၍ မှတ်ချက်ချထားလိုက်ပါတော့သည်။

ပီမိုးနင်းနှင့် ရန်အောင်

နောင်နှစ်များအတွင်း၌ တပည့်ငွေဥဒေါင်းနှင့် စပ်မိစပ်ရာပြောကြရာမှ လူတစ်ယောက်သည် ကျွန်ုပ်၏စာများနှင့် ပတ်သက်၍ ပုတ်ခတ်ပြောဆိုရာတွင် ဆရာရန်အောင်က စိတ်မာန်ပါပါနှင့် ကာကွယ်ခုခံပြောဆိုဖူးသည်ဟု ကြားသိရပါပေသည်။ ဤတွင် ကျွန်ုပ်သည် ဆရာရန်အောင်၏ ကျွန်ုပ်အပေါ်၌ ထားရှိသော စေတနာနှင့် ပတ်သက်၍ ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲရဦးမည်ဟု နားလည်ခဲ့သော်လည်း တပည့် မြဒေါင်းရင် ပြောဖူးသည့်စကားကို မည်ကဲ့သို့ အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူရမည်ဟု နားမလည်နိုင်အောင်ပင် ရှိနေသေး၏။ ဒီဇင်ဘာလထုတ် မဂ္ဂဇင်းတွင် ဆရာရန်အောင်က ‘စာရေးဆရာ ဖြစ်ခြင်း၏ အရသာ’ဟူသော ဆောင်းပါးကို ဖတ်ရှုရသောအခါတွင်မှ ဆရာရန်အောင်အကြောင်း သာမက မိတ်ဆွေပီမိုးနင်းအကြောင်းပါ ထပ်လောင်းဖြည့်စွက်၍ နားလည်ရပါပေတော့သည်။

ယုယပိုက်ထွေးခြင်းခံရပုံ

ရှင်းလင်းပါဦးအံ့။ ကျွန်ုပ်မှာ မိတ်ဆွေပီမိုးနင်းနှင့် သာမန်အလုပ်တူအချင်းချင်း နှီးရင်းခြင်းမျိုးမကတတ်ဘဲ သွားဖော်လာဖက် ပျော်ဖော်ပါးဖက်လည်း ဖြစ်ကြ၍ တစ်ယောက်၏ အိမ်၌ တစ်ယောက် အိပ်ပြီး မိုးလင်းသည်အထိ စကားပြောနိုင်လောက်အောင် စကားလက်ဆုံကျသူများလည်း ဖြစ်၏။ သူ၏သားကျော်စိုး အသတ်ခံရ၍ ကျွန်ုပ်က ပဲခူးမှ စာတစ်စောင် ရေးထည့်ဖူးရာ ၎င်းစာကို အကြိမ်ကြိမ်အထပ်ထပ်ဖတ်ပြီး ငို၍ မဝနိုင်တော့ကြောင်း နှင့် ပြောဖူးလေသည်။ သွားလေသူ နန်းတော်ရှေ့ဆရာတင်၏ တီးဝိုင်းပါသည့် ဧည့်ခံပွဲတစ်ခုသို့ ပီမိုးနင်းနှင့် ကျွန်ုပ်တို့ သွားရောက်ခဲ့ဖူးရာ ဆရာတင်နှင့်တကွ

အခြားသူများသည် ကျွန်ုပ်တို့နှစ်ယောက်လုံးကို လေးစားကြသည် မှန်သော်လည်း ပီမိုးနင်းအားမူ ကလေးသူငယ်တစ်ယောက်အား ပြုစုခြင်းကဲ့သို့ ယုယပိုက် ထွေးသမှု ပြုလုပ်ကြ၏။ အတူတကွ သွားခဲ့ကြဖူးသော နေရာတိုင်းတွင် အခြား သော အပြုအမူများ၌ တူချင်တူကြမည်၊ ကျွန်ုပ်၏စုံထောက် ဝတ္ထုများကို ပီမိုး နင်းရှေ့၌ လှိုက်လှိုက်လဲ့လဲ့ ချီးကျူးပြောဆိုဖူးသူများလည်း ကြုံရသည်။ သို့ သော် ယုယကြင်နာခြင်းဖြင့် ပိုက်ပိုက်ထွေးထွေး ပြုမူခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍မူ ကား ပီမိုးနင်းသည် အခါခပ်သိမ်း ကျွန်ုပ်ထက် ဝေစုကြီးကြီး ရရှိသည်ချည်း ဖြစ်လေသည်။ ကျွန်ုပ်မှာ ဣဿာမစ္ဆရိယတည်းဟူသော မနာလိုဝန်တိုမှု၌ ပတ်သက်နှင့် သူထဲတွင် အနည်းဆုံးတစ်ယောက် ဟူ၍ ကိုယ့်ဟာကိုယ် ဆုံး ဖြတ်ထားသူတစ်ယောက်ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ကျွန်ုပ်၏ အပြစ်တစ်ခုကား အခြားလူများက ကျွန်ုပ်အပေါ်၌ မနာလို ဝန်ကို စိတ်ထားရှိကြလျှင်လည်း ဂရုမစိုက်ရုံသာမက သာ၍ပင် မနာလိုချင်စရာ လုပ်ပြလိုက်နိုင်သေး၏။ ဤ အတွက်ကြောင့် အနစ်နာခံခဲ့ရခြင်းမျိုးလည်း ရှိခဲ့ဖူးလေပြီ။ သို့နှင့်လည်း နောင်တ မရတရ ရှိနေပါသေးသည်။ ကျွန်ုပ်ထက် ပီမိုးနင်းအား ပိုမိုယုယကြ ခြင်းအတွက် မနာလိုသော စိတ်ထားအလျှင်းမရှိ၊ သတိပြုမိရုံလောက်သာ ရှိ ပါသည်။ လူအများသည် ပီမိုးနင်းအား အဘယ်ကြောင့် ပိုမို၍ ကြင်နာသနား ခြင်း ဖော်ပြကြသည်ကို တစ်သက်လုံး ကောင်းစွာ နားမလည်၊ ဆရာရန်အောင် ၏ ဆောင်းပါးတွင် ဖတ်ရသည်တွင်မှ သဘောပေါက် နားလည်ရပါတော့သည်။

အကူအညီမရလိုတတ်ခြင်း

ဆက်လက်၍ ရှင်းလင်းပါဦးအံ့။ တရုတ်ပြည်သို့ ကမ္ဘာငြိမ်းချမ်းရေး ကွန်ဂရက်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ်နှင့် တက်ရောက်ခဲ့စဉ် ကျွန်ုပ်မှာ ဆရာကြီးသခင် ကိုယ်တော်မှိုင်း လက်အောက်၌ ‘ဒက်ပြုတီလီဒါ’ ဖြစ်သည်အလျောက် အထူး တလည်ပြုစု စောင့်ရှောက်ခြင်း ခံခဲ့ရ၏။ ဤမျှအထိကား ကောင်းလှပါ၏။ သို့သော် ပီကင်းမြို့နှင့် အခြားမြို့များသို့ လှည့်လည်ကြည့်ရှုကြရာ၌ တောင် ကုန်းမြင့်များနှင့် အဆောက်အအုံလှေကားထစ်များကို တက်ကြရသည်တွင် စကားပြန်အဖြစ်နှင့် ဆောင်ရွက်သော ဧည့်ခံရေးကော်မတီ အတွင်းရေးမှူး သည် ကျွန်ုပ်၏ လက်တစ်ဖက်ကို ကိုင်ဆွဲကာ အကူအညီပေးလေ့ ရှိ၏။

စိတ်ကူးချိုချို

ကျွန်ုပ်က ကျွန်ုပ်ဘာသာ တက်နိုင်ပါသည်ဆိုကာ ကန့်ကွက်သောအခါ အဘိုးကြီးဖြစ်၍ စိတ်မချသောကြောင့် ကူညီရပါသည်။ တစ်စုံတစ်ခုဖြစ်ခဲ့လျှင် ၎င်းတို့အပေါ်၌ တာဝန်ရှိသောကြောင့် လက်တွဲခေါ်ရပါသည်ဟု ပြော၏။ သို့ရာတွင် လူတစ်ယောက် လက်တွဲခေါ်ခြင်းထက် ကိုယ့်ဟာကိုယ် လွတ်လပ်စွာ လက်ယမ်းပြီး တက်ရခြင်းက ပို၍ အားရှိသည် ထင်သောကြောင့် ကျွန်ုပ်က အကြောက်အကန် ငြင်းဆန်သည်တွင် အတွင်းရေးမှူးသည် ဇွတ်အတင်း ကူညီမှုမပြုတော့သော်လည်း ကျွန်ုပ်အား ကျေနပ်သည့် လက္ခဏာမရှိချေ။ ဤအခြင်းအရာကို ပြန်လည်သုံးသပ်မိသောအခါ ကျွန်ုပ်၏ သဘာဝနှင့် ပီမိုးနင်း၏ သဘာဝတို့ ခြားနားခြင်းသည် ကွင်းကွင်းကွက်ကွက် ပေါ်ထွက်လာပါတော့သည်။

မြင်သူတိုင်းက သနားကြခြင်း

မိတ်ဆွေပီမိုးနင်းကို မြင်တွေ့ဖူးသူများသည် မည်သို့သော အသွင်အပြင်မျိုး ဆောင်တတ်ခြင်းကို သတိပြုမိကြပေလိမ့်မည်။ မြင်လိုက်ရသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ‘ဟပ်ထိုးဟပ်ထိုး’ ဖြစ်နေသည့် လမ်းလျှောက်သင်ခါစ ကလေးသူငယ်တစ်ယောက်ကဲ့သို့ ပြေး၍ လက်ကမ်းပေးလိုက်ချင်သော စိတ်မျိုးဖြစ်ပေါ်လာသူတို့သာ များပေလိမ့်မည်။ ကြည့်လိုက်ရလျှင် (Helpless) ကိုယ့်ဟာကိုယ် မဟန်နိုင်သကဲ့သို့သော အသွင်အပြင်သည် ၎င်းတို့တို့ကြီးပေါ်ထွက်လျက်ရှိရာ ပေးချင်ကမ်းချင်၊ ကူညီထောက်ပံ့ချင်သော စေတနာမျိုးသည် ရှုမြင်သူတို့၏ စိတ်ဓာတ်တွင် ဆတ်ခနဲ ဖြစ်ပေါ်လာရသည်သာ များပေလိမ့်မည်။ အသွင်အပြင်အားဖြင့်ပင် သနားဖွယ်ကောင်းသော လူတစ်ယောက်ဖြစ်နေ၍ မည်သည့်နေရာမှ အကူအညီပေးရမည်နည်းဟူသော စိတ်အကြံသည် လူတိုင်း၏ဦးခေါင်းတွင် ဖြစ်ပေါ်လာရမည်သာ ဖြစ်၏။ သူ၏ ဝတ်ပုံစားပုံ ကိုယ်ဟန်အမူအရာနှင့် တကွ မျက်နှာထားတို့သည် တစ်ဖက်သား၏ ကရုဏာစိတ်ဓာတ်ကို လှုံ့ဆော်နှိုးဆွပေးကြသည်ချည်း ဖြစ်လေသည်။

ကျွန်ုပ်၏ ဝါသနာ

သွားအတူ လာအတူ ပျော်ဖော်ပါးဖက်ဖြစ်သော်ငြားလည်း ကျွန်ုပ်မှာ

စိတ်ကူးချိုချို

ဤအခြင်းအရာမျိုးနှင့် ပတ်သက်၍ မိတ်ဆွေ ပီမိုးနင်းနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်ဟန်ရှိ၏။ အရပ်အမောင်းအားဖြင့် ထောင်ထောင်မောင်းမောင်း ရှိနေသည့် ပြင် စွန့်စားခြင်းနှင့် စုံထောက်ဝတ္ထုများချည်း ရေးခဲ့သူတစ်ယောက် ဖြစ်သော ကြောင့်ထင်၊ ကျွန်ုပ်အားလည်း အဟုတ်တကယ်ရှိသော သတ္တိထက် ပိုမိုခန့်မှန်းထားသူတို့သာ များကြ၍ ကျွန်ုပ်၏ ဟန်ပန်လေသံ အမူအရာအားဖြင့်လည်း အကူအညီပေးလိုသော စိတ်ဆန္ဒ တစ်စိတ်တစ်ခြမ်းမျှ ဖြစ်ပေါ်ကြပုံ မရချေ။ အသက်အရွယ် ကြီးရင့်လာသည့်နောက်၌ ပူဇော်ကန်တော့သူများ အထိုက်အလျောက် တွေ့ရသော်လည်း သနားသည်ဆို၍ ကူညီထောက်ပံ့သူ မျိုးမူကား တစ်ရံတစ်ဆစ်မျှ မကြုံရခဲ့ဖူးချေ။ ဂျပန်ခေတ်အတွင်း၌ ကျွန်ုပ်မှာ (အခြားသောပညာသည်များနည်းတူ) ကလောင်ကို ချထား၍ ဖြစ်တတ်သလို ရှာကြံစားသောက်ခဲ့ရဖူးသော်လည်း မိတ်ဆွေများက လည်းကောင်း၊ ဆွေမျိုး ဉာတိများက လည်းကောင်း အကူအညီပေးသည်ဟု လုံးဝ မကြုံခဲ့ဘူးချေ။ ဤကဲ့သို့ ဖော်ထုတ်ရေးသားခြင်းအားဖြင့် ကျွန်ုပ်သည် ဤလူထိုလူများအား အပြစ်တင်လိုခြင်းမဟုတ်၊ အဖြစ်သနစ်ကို တင်ပြခြင်းမျှသာ ဖြစ်၏။ ဤကဲ့သို့ ဖြစ်ရသည်အတွက် ကိုယ့်ဟာကိုယ် ဝမ်းမနည်းရုံသာမက မှန်ရာကို ပြောရလျှင် ဝမ်းပန်းတသာနှင့် အကျေနပ်ကြီး ကျေနပ်မိပါသေးသည်။ အကြောင်းမူကား ကျွန်ုပ်အား သနားပါသည်ဆို၍ ပေးသော အကူအညီအထောက်အပံ့ မျိုးကို နောက်ကလည်း မရရှိခဲ့၊ နောင်ကိုလည်း ဘယ်နံရောအခါမှ မျှော်လင့်လိမ့်မည် မဟုတ်သောကြောင့်ပေတည်း။

ပြဿနာဟောင်းဖြေရှင်းပုံ

မိတ်ဆွေပီမိုးနင်းသည် ၎င်းအား ပေးကြသော အကူအညီများကို မည် ကဲ့သို့ လက်ခံသည် မသိရသော်လည်း ဆရာရန်အောင်မူကား အတော်ကြီး ကျေနပ်နှစ်သိမ့်ဟန်တူ၏။ ထို့ကြောင့်လည်း ၎င်းအား ပေးကြသော ကူညီထောက်ပံ့ကြေးများကို အတော် မြိန်ရှက်စွာ ရေးသားဖော်ပြထား၏။ ဤသို့ ဆိုခြင်းဖြင့် ကျွန်ုပ်သည်ဆရာရန်အောင်အား လည်းကောင်း၊ မိတ်ဆွေပီမိုးနင်းအား လည်းကောင်း၊ နှိပ်နယ်လိုသောဆန္ဒရှိသောကြောင့်ကားမဟုတ်။ တပည့် မြဒေါင်းရင် ပြောဖူးသောစကား၏ အဖြေသည် ယခုတစ်လောတွင်မှ ပေါ်ပေါက်

လာသောကြောင့် တင်ပြခြင်း ဖြစ်၏။ အကယ်၍ ဆရာရန်အောင်သည် ကူညီထောက်ပံ့ကြခြင်းများအတွက် ကျေးဇူးတင်ရုံမျှ ဖော်ပြခြင်း ဖြစ်ပါမူ ပြဿနာဟောင်းလည်း ဖြေရှင်းမည် မဟုတ်ချေ။ ယခုသော် ‘စာရေးဆရာ ဖြစ်ခြင်း၏ အရသာ’ဟု ဆိုထားသောကြောင့် ဆရာရန်အောင်က မြန်ရှက် ပုံရခြင်းကို ထောက်၍ ကျွန်ုပ်နှင့် ဝါသနာ သဘာဝချင်း ခြားနားပုံနှင့်တကွ ရှေးက မရှင်းလင်းနိုင်ခဲ့သည့် ပြဿနာဟောင်းတစ်ခုပါ ဖြေရှင်းသွားသည့် အတွက် ဖော်ထုတ်ရေးသားခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ဝါသနာအမျိုးမျိုး

တပည့်မြဒေါင်းရင်၏ စကားကို ထောက်ခြင်းအားဖြင့် ဆရာရန်အောင် နှင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် (ကျွန်ုပ်အဖို့၌) ပထမအကြိမ် မျက်နှာချင်းဆိုင်မိကြရာတွင် တစ်ယောက်နှင့် တစ်ယောက် မေတ္တာစိတ်ဓာတ် ကူးလူးတုံ့ပြန်ခြင်းမရှိသည် ကား ထင်ရှားသည်။ တစ်ဖန် တပည့်ငွေဥဒေါင်းက ကျွန်ုပ်အတွက် ဆရာရန် အောင်သည် စိတ်ရောကိုယ်ပါ ခုခံကာကွယ်ပြောဆိုဖူးသည်ဟု ပြောပြ၍ ကြားရသောအခါ ဤလူကား ငါ့အား မုန်းတီး၍ ရန်လုပ်သည် မဟုတ်ဟု သိရပြန်သည်။ သို့ဆိုလျှင် မြဒေါင်းရင်၏ စကားနှင့် ငွေဥဒေါင်း၏ စကားကို ဘယ်ကဲ့သို့ ဆက်စပ်၍ အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူရပါမည်နည်းဟု နားမလည်ဘဲ ရှိခဲ့ဖူး၏။ ယခုသော် ဆရာရန်အောင်နှင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် သဘာဝချင်း မတူ ကြသည့်အတွက်ကြောင့် မြင်လျှင်မြင်ချင်း ဆန့်ကျင်သလိုလို ဖြစ်ခဲ့ကြဟန် တူ၏။ ရန်လုပ်လောက်အောင် ပြင်းထန်သည် ဟူ၍ကား မဆိုလိုချေ။ နောက် ထပ်၍ စဉ်းစားမိသည်မှာ လူတစ်ယောက်နှင့် တစ်ယောက်သည် အခြားသော အခြင်းအရာများတွင် ကွဲပြားခြားနားခြင်း ရှိချင်ရှိကြစေ၊ ဤမျှလောက် အရေးမကြီးလှသေး။ အကူအညီတောင်းလိုသူနှင့် အကူအညီမျှော်လင့်သူတို့၏ ကွဲပြားခြားနားခြင်းသည် ဆန့်ကျင်ဘက်စိတ်ဓာတ်မျိုးကို နှိုးဆွလှုံ့ဆော်စေ တတ်ချေသလောဟု တွေးတောမိ၏။ ဆရာရန်အောင်၏ အကူအညီရခြင်း အတွက် အရသာယူတတ်သော ဝါသနာကို နှိမ်ချဖော်ပြရန် အလိုမရှိသော်လည်း ကျွန်ုပ်အဖို့မူကား ကိုယ့်ဝါသနာ ကိုယ်သာကောင်းသည်ဟု ထင်မိ လျက်ပင် ရှိ၏။ တတ်နိုင်လျှင် အကူအညီလက်မခံချင်ဆိုသည့် (Independet) ဦးခေါင်း

စိတ်ကူးချိုချို

ထောင်ထောင်နေရသော အဖြစ်မျိုးကိုသာ ကျွန်ုပ်အလိုရှိ၏။ ကျွန်ုပ်အပေါ်၌ အကူအညီပေးရမည့် လူတစ်ယောက်အနေဖြင့် အခြားလူများက သိမြင်ယူဆကြခြင်းကိုပင် အလိုမရှိချေ။ သို့ဆိုလျှင် အကူအညီမရဘဲ ရှိလိမ့်မည်ဟု ပြောကြလျှင်လည်း မငြင်းလိုပေ။ ကျွန်ုပ်လိုသောအရာကို ကိုယ့်ဟာကိုယ် လုပ်ယူတတ်မှ ကျေနပ်ချင်တတ်၏။ သို့သော် လူဟူသည်မှာ ဝါသနာအမျိုးမျိုး ရှိရမည်ဖြစ်၍ ‘ဘာပဲဆိုဆို ရသည်သာပဓာန’ ဆိုကြသူများအားလည်း အပြစ်ဆိုမည် မဟုတ်ဘဲ မိမိတို့ ကြိုက်ရာနည်းဖြင့် ခရီးသွားကြရမည် ဖြစ်ပါသည်။

[ဆွေးနွေးသောကံ၊ ဇန်နဝါရီလ ၁၉၅၆]

စည်သူဦးသန့်နှင့် ကျွန်ုပ်

ကျွန်ုပ်သည် ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းနှင့် လည်းကောင်း၊ ပီမိုးနင်းနှင့် လည်းကောင်း နှစ်ပေါင်းအတန်ကြာ ရင်းနှီးစွာ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံခဲ့ဖူးသည် ဖြစ်၍ ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းနှင့် ကျွန်ုပ်၊ မိတ်ဆွေပီမိုးနင်းနှင့် ကျွန်ုပ်ဟူသော ဆောင်းပါးများကို ဤမဂ္ဂဇင်းတွင် ရေးသားခဲ့ဖူးသည်။ စည်သူဦးသန့်နှင့်မူ နှစ်ကြိမ်မျှသာ တွေ့ဖူးပါလျက် ဤဆောင်းပါးရေးသားခြင်းမှာ ရေးချင်စရာကိစ္စတစ်ခု ဖြစ်ပေါ်လာသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

တွေ့ဖူးသည့်အကြိမ်များ

ဦးသန့်နှင့် ပထမအကြိမ် တွေ့ရခြင်းမှာ (၁၉၅၂-၅၃) လောက်ဆီက ဝန်ကြီးချုပ်၏ အတွင်းဝန်အဖြစ်နှင့် မန္တလေးသို့ ဦးသန့်လာရောက်၍ မန္တလေးစာရေးဆရာများက ဦးသန့်အား ဂုဏ်ပြုသည့်အနေဖြင့် ဆရာမြမျိုးလွင်၏ နေအိမ်၌ ထမင်းစားပွဲပြုလုပ်နေသည်တွင် ဦးသန့်နှင့် နီးကပ်စွာထိုင်လျက် အနည်းငယ် ဆွေးနွေးဖူးသည်။ ဒုတိယအကြိမ်မှာ (၁၉၅၅) ခုနှစ်က ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း စတာလင်ဆု ချီးမြှင့်ခြင်း ခံရသည်တွင် ရန်ကုန်မြို့ဆိုဗီယက်သံရုံး၌ ကော့တေးလ်ပါတီဖြင့် ဧည့်ခံပွဲကျင်းပ၍ ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၊ ဦးသန့်နှင့် ကျွန်ုပ်တို့ တစ်စားပွဲတည်း ထိုင်ကာ အာလာပသလ္လာပစကားပြောကြရင်း တိုလီမိုလီ ဆွေးနွေးခဲ့ဖူးသည်။

၎င်းနှစ်ကြိမ် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးဖူးရာတွင် ကျွန်ုပ်သည် ဦးသန့်အပေါ်၌ လွန်စွာ ကျေနပ်သည်အလျောက် မြန်မာစာရေးဆရာများသာမက လူပုဂ္ဂိုလ် အနက်တွင် လေးစားထိုက်ဆုံးသော ပုဂ္ဂိုလ်များအနက် တစ်ယောက်အပါအဝင် ဖြစ်လေသည်ဟု ဆုံးဖြတ်ချက်ချခဲ့ပါသည်။ ဥပမာရုပ်အားဖြင့် လည်ကောင်း၊ ကာယိန္ဒြေအားဖြင့် လည်ကောင်း၊ အမူအရာအားဖြင့် လည်ကောင်း အလွန်တရာ သိုက်မြိုက်တင့်တယ်၍ သိမ်မွေ့ညက်ညောသော အဆင်းသဏ္ဍာန်ရှိသူ တစ်ယောက် ဖြစ်ပါပေသည်။ ပြင်ပအသွင် တင့်တယ်သလောက် အတွင်းဓာတ်ခံ မှာလည်း ခေသူတစ်ယောက်မဟုတ်ပါပေ။ လောကီဘက်ဆိုင်ရာ ဗဟုသုတ နှင့် ပက်သက်၍ တကယ်ဆည်းပူးထားပြီး တကယ်ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တစ် ဦးဖြစ်၏။ (လောကုတ္တရာအကြောင်းနှင့် ပက်သက်၍မူ မဆွေးနွေးဘူးသဖြင့် အကဲခတ်ခွင့်မရချေ) ဦးသန့်၏ အံ့ဩလောက်သော အရည်အချင်းတစ်ခုမှာ မှတ်ဉာဏ်ကောင်းပုံရခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ စာဖတ်သည့်အရာ၌ ကျွန်ုပ်ထက်ပို ပြီး စာအုပ်များများကြီး ဖတ်ဖူးသူ ခပ်ရှားရှားရှိမည် ထင်မိသော်လည်း မှတ်မိ သောအရာတွင် ဦးသန့်ကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး အလွန်ရှားပေလိမ့်မည်။ မည် သည့် အကြောင်းအရာကို ဆွေးနွေးကြသည်ဖြစ်စေ၊ မည်သည့်စာအုပ်က မည် ကဲ့သို့ဆိုသည်ဟု ကောက်ကာငင်ကာ ရေးသားပြောဆိုနိုင်၏။ သူရေးသားသော စာအုပ်များကို ကျွန်ုပ်လည်း ဖတ်ဖူးသည်သာများ၏။ သို့ရာတွင် မှတ်လည်းမမှတ် မိ။ ရေးသားဖို့ဆိုသည်မှာ ဝေးသေး၏။ သူပြောပြမှပင် သတိရလာတော့သည်။ ဖတ်ဖူးသောစာကို မှတ်မိရုံမျှနှင့် မလုံလောက်သေး။ စကားပြောရာ၌ဖြစ်စေ၊ စာရေးရာ၌ ဖြစ်စေ၊ အကြောင်းတိုက်ဆိုင်လျှင် ပြုန်းခနဲခိုင်းခနဲ ပေါ်လာတတ် ခြင်းသည် အလွန်အရေးကြီးသော အရည်အချင်းတစ်ခု ဖြစ်၏။ ဦးသန့်ကား ၎င်းအရည်အချင်းနှင့် ကောင်းကောင်းကြီး ပြည့်စုံသူတစ်ယောက် ဖြစ်ပါပေ သည်။

ကျွန်ုပ်နှင့် ကွာခြားပုံ

စကားပြောကြစဉ် ဦးသန့်၏ စိတ်နေသဘောထားနှင့် ပက်သက်၍လည်း ကျွန်ုပ် အကဲခတ်ခဲ့သည်။ ဤပုဂ္ဂိုလ်ကား လောက၌ ကြီးပွားဖို့ ရည်မှန်းချက်

(Ambition) ခပ်မြင့်မြင့်ရှိသူတစ်ယောက် ဖြစ်ဟန်ရှိ၍ ကြီးပွားအောင် မည်ကဲ့သို့ ပြုလုပ်ရမည်ဟူသော အခွင့်ကောင်းကို (ငါးချောင်းသောဥဗျိုင်းသဖွယ်) ချောင်းလျက်ရှိသည် ထင်၏။ ဤတစ်ချက်၌ ဦးသန်နှင့် ကျွန်ုပ်မှာ ကွာချင်တိုင်း ကွာလေတော့သည်။ မည်ကဲ့သို့သော အနေအထိုင်မျိုးရှိပါမှ၊ လူကဲ့ရဲ့လွတ်မည်၊ သိက္ခာရှိမည်၊ ကြီးပွားရေးအတွက်အထောက်အပံ့ဖြစ်မည် စသည်များကို ဂဏန်းတွက်သလို တွက်ချက်ပြီးမှ မျဉ်းကြောင်းသားပြီးလျှင်၊ ၎င်းမျဉ်းကြောင်းအတိုင်း တည့်တည့်မတ်မတ်ကြီး လျှောက်ဖို့ကြိုးစားသူတစ်ယောက်ဖြစ်ဟန်ရှိသည်။ ဦးသန်နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်အကျဆုံးသော မြန်မာစာရေးဆရာတစ်ယောက်ကို ရွေးချယ်ရလျှင် ကျွန်ုပ်ပင် ဖြစ်လိမ့်မည်ထင်၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် လောက၌ မကြီးပွားချင်ရှိစေ၊ သူတစ်ထူးအား မနစ်နာစေသမျှ ကာလပတ်လုံး၊ ငါလုပ်ချင်ရာလုပ်နိုင်ခွင့်ရှိသည်ဆိုသော စိတ်ထားမျိုးရှိသူမှာ ကျွန်ုပ်ပင် ဖြစ်ပေသောကြောင့်တည်း။

ကြီးပွားခြင်းနှင့် လွတ်လပ်ခြင်း

ကျွန်ုပ်သည် ကျွန်ုပ်၏စိတ်ထားကို နည်းလမ်းကျလှပြီဟု တင်ပြခြင်းမဟုတ်၊ အမှန်မှာ လူကြိုက်နည်းသော စိတ်ထားမျိုး ဖြစ်ခြင်းကိုပင် နားလည်ပါသည်။ သို့ဆိုလျှင် လောက၌ ကြီးပွားခြင်းကို ကျွန်ုပ်က ခြေထောက်နှင့် ကန်ကျောက်ပစ်သည်ဟူ၍ကား ဆိုလိုသည်မဟုတ်ပါ။ ချောင်ချောင်နှင့် ကြီးပွားနိုင်လျှင်၊ ကျွန်ုပ်လည်း ကြီးပွားချင်သည်သာ ဖြစ်ပါ၏။ သို့ရာတွင် ကျွန်ုပ်ကမူ ကြီးပွားခြင်းထက် လွတ်လပ်ခြင်းကို ပိုမိုနှစ်သက်သူဖြစ်၏။ သူတစ်ပါးအား ထိပါးနစ်နာစေသော အပြုအမူမျိုးကို ချန်လှပ်၍၊ ကိုယ်လုပ်ချင်ရာလုပ်ပြီး နေချင်သလိုနေရခြင်းသည် ကြီးပွားရခြင်းထက် အရသာရှိသည်ဟု ကျွန်ုပ် ယူဆ၏။ ဆိုလိုရင်းမှာ ကြီးပွားရေးအတွက်ကြောင့် ဝန်ထုပ်ကြီးတစ်ခုကို ထမ်း၍ မထားချင်ဟူလို။ သို့ရာတွင် ရွံ့ထဲ၌ လှဲအိပ်မည်လောဟု ဝှမ်းမင်းနိုင်သေး၏။ အိပ်ချင်လျှင် အိပ်မည်ဟူ၍ပင် ဖြေဆိုရပေမည်။ သို့သော် ထိုကဲ့သို့ အဓိပ္ပာယ်မရှိသော အလုပ်မျိုးကို ကျွန်ုပ် လုပ်ချင်လိမ့်မည် မဟုတ်ချေ။

ကျွန်ုပ်၏ မျှော်လင့်ချက်

ဦးသန့်နှင့် ပတ်သက်၍ ကျွန်ုပ် အထူးသဖြင့် မျှော်လင့်ချက်ထားမိသော ကိစ္စတစ်ခုရှိ၏။ ဦးသန့်က မိမိမှာ အစိုးရဘက်၌ အကြောင်းအားလျော်စွာ လုပ်နေရသော်လည်း လခစား အလုပ်မျိုးဖြင့် လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံရေးအလုပ် မျိုးဖြင့် လည်းကောင်း ကြီးပွားရန် ရည်ရွယ်ချက် မရှိကြောင်း၊ မိမိ၏ ဆန္ဒ များမှာ ကလောင်သွားဟု ဆိုအပ်သော သတင်းစာဆရာတစ်ယောက်အနေ ဖြင့်သာ ကြီးပွားလိုသည်ဖြစ်၍ တစ်နေ့နေ့တွင် သတင်းစာတစ်စောင် တည် ထောင်ဖို့ အားခဲလျက် ရှိကြောင်း ပြောပြဖူးသော စကားကြောင့် အားတက်မိ သည်။ ကျွန်ုပ်သည် ဦးသန့်၏ လက်စွမ်းလက်စကို လည်းကောင်း၊ တည် ကြည်ပုံရသော သိက္ခာ သမာဓိကို လည်းကောင်း သဘောကျသည့်ပြင် ကျွန်ုပ် ကိုယ်တိုင်ကလည်း နိုင်ငံရေးအလုပ်ထက် ကလောင်သမားအလုပ်ကို ပိုမိုအထင် ကြီးသူဖြစ်၍ တစ်နေ့နေ့တွင် ပြောင်မြောက်ထွန်းတောက်သော သတင်းစာ ဆရာကလောင်သမားတစ်ယောက် ပေါ်ပေါက်လာချေဦးတော့မည်တကားဟု အားထားမျှော်လင့်ခဲ့မိသည်။

အထူးနားစွင့်ချက်

ဤအတောအတွင်း၌ ဦးသန့်သည် ဝန်ကြီးချုပ်၏ အတွင်းဝန်အဖြစ် မှ ကမ္ဘာ့ကုသလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီးတွင် မြန်မာပြည်ကိုယ်စားလှယ်တော်အဖြစ်သို့ ကူးပြောင်းခန့်ထားခြင်းခံရသည်ဟူသော သတင်းပေါ်ထွက်လာ၏ ၎င်းအလုပ် မှာ သံတမန်အလုပ် (Diplomatic Service) ဖြစ်၍ ဦးသန့်သည် နိုင်ငံရေး လုပ်ငန်းဘက်သို့ ခြေတစ်လှမ်းဝင်သွားချေပြီလောဟု ဦးခေါင်းထောင်ကြည့် လိုက်မိသည်။ ထိုစဉ်က ကုလသမဂ္ဂ အစည်းအဝေးကြီးမှာ ဟန်ဂေရီပြဿနာ ကို ဆွေးနွေးမည် ဆိုသဖြင့်လည်း ကြားနေဝါဒ ကျင့်သုံးသည်ဆိုသော မြန်မာ ပြည်အစိုးရက မည်ကဲ့သို့ မဲပေးမည်၊ ဦးသန့်ကို အဘယ်ကြောင့် ရွေးချယ်သည်၊ ဦးသန့်က ဘယ်သို့သော စကားမျိုး ပြောဆိုမည် အစရှိသည်များကို ဦးခေါင်း ထောင်ရာမှ ခြေဖျားထောက်ကာ လှမ်းမျှော်နားစွင့်မိသည်။ ထိုအတောအတွင်း လက်ယာသတင်းစာတစ်စောင်က ကုလသမဂ္ဂ၌ မြန်မာအစိုးရသည် ဟန်ဂေရီ ကိစ္စတွင် ကြားနေရေးဝါဒလက်ကိုင်ပြုသော တိုင်းပြည်အစိုးရများအနက်မှ

စိတ်ကူးချိုချို

တစ်ဦးတည်းဖြစ်ချင်ဖြစ်နေစေ၊ ဆိုဗီယက် ရုရှားကို ရှုတ်ချသောဘက်မှ မဲပေး ထိုက်သည်ဟု ရေးသားခြင်းကို ဖက်လိုက်ရသည်။ ဤတွင် ၎င်းသတင်းစာ၏ (ဆိုဗီယက်မုန်းတီးရေးခေါင်းဆောင်အဖြစ်နှင့်) စကားရိပ်သန်းခြင်းကို ရိပ်မိ၍ ၎င်းရေးသည်အတိုင်းဆိုလျှင် ဦးသန့်နှင့် ဘယ်သို့ ရှိနေမည်နည်းဟု စိုးရိမ်မိ၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ကျွန်ုပ်သည် ဦးသန့်အပေါ်၌ အထင်ကြီးသူတစ်ယောက် ဖြစ်ခဲ့ပေသောကြောင့်တည်း။

ကျွန်ုပ်၏ ‘ဟီးရိုး’

ကုလသမဂ္ဂ၌ ဟန်ဂေရီပြဿနာကို ဆွေးနွေးကြသည့်အခါ ကျွန်ုပ်သည် ၎င်းသတင်းကို မည်သည့်အခါကနှင့်မျှ မတူအောင် နားစွင့်လျက် ရှိခဲ့၏။ ဤ သို့ ဖြစ်ရခြင်းမှာ ကမ္ဘာ့ပြဿနာကြီးတစ်ခု ဖြစ်ခြင်းထက် ကျွန်ုပ်၏ ‘ဟီးရိုး’ စည်သူ ဦးသန့် ပါဝင်နေသောကြောင့် ဖြစ်လေသည်။ အစည်းအဝေးကြီး၌ ဦးသန့် လည်း စကားပြောသေးရာ ဆိုဗီယက်အား ရှုတ်ချသောအဆိုနှင့် ပတ်သက်၍ ပြင်ဆင်ချက်များပင် တင်သွင်းသေး၏။ သို့သော် ဦးသန့်၏ ပြင်ဆင်ချက်များကို အိန္ဒိယပြည် ကိုယ်စားလှယ်၊ အင်ဒိုနီးရှားပြည်ကိုယ်စားလှယ် စသည်များက ထောက်ခံကြသော်လည်း အစည်းအဝေးကြီးက လက်မခံဘဲ မူလအဆိုအတိုင်း ပင် မဲခွဲကြသည်။ ထိုအခါ အိန္ဒိယပြည်၊ အင်ဒိုနီးရှားပြည်၊ သီဟိုဠ်ကျွန်း စသော ကြားနေရေးဝါဒ လက်ကိုင်ပြုသည့် ကိုယ်စားလှယ်များက မဲပေးဘဲ နေကြ သော်လည်း ပြင်ဆင်ချက်များ ပယ်ချခြင်းခံရသော မြန်မာပြည်အစိုးရက ဆိုဗီ ယက်ကို ရှုတ်ချသောဘက်မှ မဲပေး၏။ မြန်မာပြည်အစိုးရ၏ ကိုယ်စားလှယ် တော်မှာ ကျွန်ုပ်၏ ‘ဟီးရိုး’ စည်သူဦးသန့်ပင် ဖြစ်နေတော့သည်။

‘တိမ်ကြားမင်းခေါင်’ ၏ ထုံး

နိုင်ငံရေးသမားဟူသည် မှာပုံတော်အလိုကြည့်ပြီး စခန်းသွားကြသော လူများဖြစ်သည်ဟု ကျွန်ုပ်နားလည်ထားသည့်အလျောက် ဟန်ဂေရီပြဿနာ တွင် မဲပေးခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ မြန်မာပြည်အစိုးရအတွက် ဝမ်းနည်းခြင်း ထက် စည်သူဦးသန့်အတွက် ယူကျုံးမရ ဖြစ်မိသည်။ အကြောင်းမူကား နဂို ကတည်းက နိုင်ငံရေးသမားကို အထင်မကြီးခဲ့သော ကျွန်ုပ်သည် အစိုးရ

ကက်ဘိနက်အဖွဲ့ထက် စည်သူဦးသန့်အပေါ်တွင် ပို၍ အထင်ကြီးခဲ့မိပေသော ကြောင့်တည်း။ ကုလသမဂ္ဂ ကိုယ်စားလှယ်တော်ဟူသည်မှာ မိမိ၏ မဲဆန္ဒ ပေးနိုင်ခွင့်မရှိ ကက်ဘိနက်က ခိုင်းသည့်အတိုင်းသာ မဲပေးကြရသော ထုံးစံ ရှိခြင်းကို ကျွန်ုပ် နားလည်သည်။ သို့ရာတွင် မှန်ရာကို ရေးနိုင်သည့် သတင်း စာဆရာတစ်ယောက် ဖြစ်လာဖို့ ရည်ရွယ်ချက် ရှိသည်ဆိုသော စည်သူဦးသန့် ဟန်ဂေရီပြဿနာနှင့် ပတ်သက်၍ အတော်အတန် ကက်ဘိနက်ဝန်ကြီးများ ထက် ပို၍သိသင့်သော စည်သူဦးသန့်က ဤမဲဆန္ဒမျိုးပေးဖို့အတွက် ကုလသမဂ္ဂ သို့ သွားရန် တာဝန်ယူခြင်းမှာ အံ့ဩမဆုံးရှိတော့သည်။ ကျွန်ုပ်အဖို့ရာ၌ကား၊ တိမ်ကြားထဲမှ ပေါ်လာမည် ထင်၍ မော့ကြည့်နေကြစဉ် ငှက်ပျောတောမှ ထွက်လာသော ‘တိမ်ကြားမင်းခေါင်’ကဲ့သို့ ရှိပါဘိတော့သည်။

ကျွန်ုပ်ထက်သိသေးသည်

ရှင်းဦးအံ့။ ကျွန်ုပ်မှာ ဗဟုသုတဆည်းပူးသူတစ်ယောက်ဖြစ်သော်လည်း ကြီးပြင်းလာသောနောက်ပိုင်းတွင် ဤပြည်ထိုပြည် ဤဝါဒ ထိုဝါဒအကြောင်း အပြင်လောကုတ္တရာစာပေများကိုလည်း တစ်ဖက်က လေ့လာလျက် ရှိသည်။ ဦးသန့်မှာ(ဝါဒအကြောင်း အပထား၍) ဝန်ကြီးချုပ်၏ အတွင်းဝန်တစ်ယောက် ဖြစ်သည့်အလျောက် ဤပြည်ထိုပြည်များအကြောင်းကို ကျွန်ုပ်ထက် ပို၍ လေ့လာရသူဖြစ်သည်။ ဤမျှသာမကသေး အမေရိကန်၊ အင်္ဂလန်၊ တရုတ်၊ ဆိုဗီယက်မှ စ၍ အနောက်နှင့် အရှေ့၊ အရင်းရှင်နှင့် ဆိုရှယ်လစ်စနစ်တိုင်း ပြည်များသို့ ဝန်ကြီးချုပ်နှင့်အတူ လိုက်ပါ၍ ကိုယ်တိုင် လေ့လာခွင့်ရှိသူ တစ် ယောက်လည်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဟန်ဂေရီပြဿနာနှင့် ပတ်သက်၍ ကျွန်ုပ်သိသည်ထက် ပို၍ သိသူတစ်ယောက် ဖြစ်ရမည်ဟု ကျွန်ုပ် ယုံကြည် သည်။

တန်ပြန်တော်လှန်ရေးကိစ္စ

ဟန်ဂေရီပြည် ပြဿနာနှင့် ပတ်သက်၍ ကျွန်ုပ် သိရသည်မှာ ဟန်ဂေရီ ပြည် တန်ပြန်တော်လှန်ရေးကိစ္စ၌ အမေရိကန်အစိုးရ၏ ခြေထိုးမှု ပါရှိခြင်းကို ကျွန်ုပ်လည်း သိသည်။ ဦးသန့်လည်း သာ၍ သိမည် ဖြစ်သည်။ (ဤသို့သော

ခြေထိုးမှုမျိုးမှာ ဤခေတ်တွင် တစ်ဖက်နှင့်တစ်ဖက် ပြုလုပ်နေကျဖြစ်ဟန်ရှိ၍ ပြင်းပြင်းထန်ထန် အပြစ်ဆိုခြင်းကား မဟုတ်ချေ) တန်ပြန်တော်လှန်ရေး အောင်မြင်ခဲ့ပါမူ အမေရိကန်၏ ‘လူ’များအစိုးရ ဖြစ်လာဖွယ်ရှိ၍ ဆိုဗီယက်တို့ကို ကပ်ပြီး ဒုက္ခပေးတော့မည်ကို ဦးသန့်လည်း သိမြင်ရမည်သာဖြစ်၏။ ထိုသို့ သောအဖြစ်မျိုးကို ဆိုဗီယက်တို့ ခံနိုင်မည် မဟုတ်သဖြင့် တားဆီးချင်သည် မှာ လက်ယားလျက် ရှိကြပေလိမ့်မည်။ ဤတွင် ဝါဆောစာချုပ်ကလည်း ရှိသည်နှင့် ဟန်ဂေရီအစိုးရက ဆိုဗီယက်တို့အား အကူအညီတောင်းသောအခါ ဆိုဗီယက်တို့မှာ ‘ငိုချင်လျက် လက်တို့သည်’ဆိုသော စကားကဲ့သို့ ဆိုဗီယက် စစ်တပ်များကို သွက်သွက်လက်လက်စေလွှတ်ပြီး သူပုန်များအား နှိမ်နင်းလိုက်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ဦးသန့်လည်း သိပြီးဖြစ်ပေမည်။

စုံစမ်းရေးကော်မတီ

ထို့နောက် မိမိ၏ အကြံအစည် မအောင်မြင်ခြင်းအတွက်ကြောင့် ဆွေ့ဆွေ့ခုန်လျက်ရှိသော အမေရိကန်သည် ဟန်ဂေရီကိစ္စကို ကုလသမဂ္ဂ၌ မီးထိုးပေး၍ စုံစမ်းရေးကော်မရှင်တစ်ခု စေလွှတ်ရန် လှုံ့ဆော်ပေးတော့သည်။ ဟန်ဂေရီအစိုးရကလည်း သူ၏ ပြည်တွင်းရေးဖြစ်သည်ဆိုကာ ကော်မရှင်ကို လက်သင့်မခံ ငြင်းဆန်ခဲ့သည်။ အမေရိကန်အစိုးရကလည်း ‘ဒါမျိုးနဲ့ ဘာရမလဲ’ဟု ဆိုကာ ကော်မရှင်တစ်ခု ဖွဲ့စည်းစေ၍ ဟန်ဂေရီကိစ္စကို ထောက်လှမ်းစစ်ဆေးစေတော့သည်။ ဘယ်သူတွေကို စစ်ဆေးမေးမြန်း စုံစမ်းထောက်လှမ်းရတော့သနည်း။ ဟန်ဂေရီပြည်၌ မနေနိုင်၍ ထွက်ပြေးလာသူများ၊ ဟန်ဂေရီအစိုးရက မောင်းနှင်ထုတ်လိုက်သော လူများကိုချည်း စစ်ဆေးစုံစမ်းရလေတော့သည်။ ဆိုလိုရင်းမှာ တစ်ဖက်သတ်လူများ၏ ထွက်ဆိုချက်များကိုသာ ကြားနာရ၍ အခြားတစ်ဖက်၏ ထုချေချက်များကို ကော်မရှင်သည် ကြားနာခွင့် မရှိချေ။ အဘယ်ကြောင့် ထုချေကြသနည်းဟု မေးခဲ့လျှင် မူလကတည်းက သူ၏ ပြည်တွင်းရေး၌ ဝင်၍ စစ်လား ဆေးလား ပြုလုပ်ကြခြင်းကို လက်မခံနိုင်ပါဟု ဆိုထားသော ဟန်ဂေရီအစိုးရက ကော်မရှင်ရှေ့သို့ ဝင်ပြီး အဘယ်ကြောင့် ထုချေနိုင်ပေလိမ့်မည်နည်း။

အစိုးရ၏ ပါးစပ်

ကော်မရှင်ကမူ ဘယ်သူက မထုချေချင်နေစေ ငါတို့ စုဆောင်း၍ရသော စွပ်စွဲချက်များအပေါ်မှ ကောက်နုတ်ချက်ထုတ်ပြီး အစီရင်ခံစာရေးမည်ဆိုကာ ကုလသမဂ္ဂသို့ တင်၍ ပို့လေတော့သည်။ စင်စစ်အားဖြင့် ကော်မရှင်၏ အစီရင်ခံစာမှာ တစ်ဖက်သတ် စွပ်စွဲချက်များကို လက်ခံအတည်ပြုပြီး ရေးသားထားခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် အိန္ဒိယအစိုးရနှင့် အင်ဒိုနီးရှားအစိုးရများက ‘မစုံလင်သော အစီရင်ခံစာ’ဟု သမုတ်ကြ၏။ အမေရိကန်အစိုးရကမူ ‘မင်းတို့ဆိုချင်ရာဆို ငါလုပ်ချင်ရာလုပ်မည်’ဟု သဘောထားသည့် လက္ခဏာနှင့် အစီရင်ခံစာကို အမှန်သဘောကြီးအနေဖြင့် လက်ခံစဉ်းစားပြီး ဟန်ဂေရီပြည် ပြဿနာ၌ ဆိုဗီယက်အစိုးရ၏ အပြုအမူကို ရှုတ်ချလိုက်သည်ဟူသော အဆိုတင်သွင်းခြင်း ဖြစ်သည်။ အဆိုကို မဲခွဲသောအခါ၌ အထက်ပါ စုံစမ်းရေးကော်မတီ တွင် ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦး ထည့်သွင်းခဲ့သော သီဟိုဠ်အစိုးရသည်ပင်လျှင် မဲမပေးဘဲ ကြားနေကြ၏။ ကြားနေရေးဝါဒကျင့်သုံးသော တိုင်းပြည်များအနက် မြန်မာပြည်အစိုးရ တစ်ခုတည်းသာလျှင် အမေရိကန်ဘက်မှ မဲပေးခြင်းဖြစ်၍ စည်သူဦးသန့်က အစိုးရ၏ ပါးစပ်အဖြစ်နှင့် လည်းကောင်း၊ လက်အဖြစ်နှင့် လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေသည်။

တန်ခိုးပြိုင်သောအစိုးရများ

ကျွန်ုပ်သည် အထက်ပါ အဖြစ်အပျက်များကို ဆင်ခြင်သုံးသပ်သည့် အခါ၊ အမေရိကန်အစိုးရ၏ လုပ်ပုံကိုင်ပုံများကို လည်းကောင်း၊ ဆိုဗီယက်အစိုးရ၏ အပြုအမူကို လည်းကောင်း ရှုတ်ချကဲ့ရဲ့ ရန်လည်းအလိုမရှိ၊ ထောက်ခံရန် စိတ်ကူးမထည့်ချေ။ ၎င်းအစိုးရကြီးနှစ်ခုမှာ ကမ္ဘာတွင် တပည့်မွေးပြီး သူ့ထက်ငါသာအောင် တန်ခိုးပြိုင်လျက်ရှိသူများဖြစ်သည်အလျောက် တစ်ဖက်နှင့်တစ်ဖက် နေရာပြောင်းလဲလိုက်လျှင် ဤနည်းအတိုင်းပင် လုပ်မည့် အစိုးရများဟူ၍ ကျွန်ုပ် နားလည်သည်။ ဆိုလိုရင်းမှာ အမေရိကန်အစိုးရသည် ရုရှားအစိုးရ၏ နေရာ၌ ရှိနေလျှင် ရုရှားပြုသလို ပြုမည့်နည်းတူ၊ ရုရှားအစိုးရသည်လည်း အမေရိကန်နေရာ၌ ရှိနေလျှင် အမေရိကန်အစိုးရ ပြုသလို ပြုလိမ့်မည်ဟူ၍ ကျွန်ုပ် ယုံကြည်သည်။ စီးပွားရေးစနစ်ချင်း ကွဲလွဲသော်လည်း တန်ခိုး

စိတ်ကူးချိုချို

ပြိုင်သောနေရာတွင် ‘ဗြိစုံနှင့် ဗြိစိ’ ဟူ၍ ကျွန်ုပ် မြင်မိသည်။

ဝမ်းနည်းစရာပင်

ထိုကဲ့သို့ တန်ခိုးပြိုင်ကြသည့်အထဲတွင် မည်သည့်ဘက်သို့မျှ မလိုက်ဘဲ ကြားနေရေးဝါဒ ကျင့်သုံးမည်ဆိုသော တိုင်းပြည်များမှာ (ကျွန်ုပ်၏အမြင်အားဖြင့်) အတော်ချိုးကျူးထိုက်ပါပေမည်။ ထိုကဲ့သို့ ချိုးကျူးနေခဲ့သည့်အထဲမှ ဟန်ဂေရီကိစ္စ ပေါ်ပေါက်လာရာတွင် မြန်မာပြည် အစိုးရသည် အခြားသော ကြားနေရေးဝါဒ ကျင့်သုံးသည့် တိုင်းပြည်များနှင့်အတူ မရပ်တည်မှု၍ တသီးတခြားခွဲပြီး မဲပေးခဲ့သည်မှာ မြန်မာလူမျိုးတစ်ယောက်အနေဖြင့် ဝမ်းနည်းမိပါသည်။

ဘာကြောင့်လက်ခံရသည်

သို့ရာတွင် ကျွန်ုပ်ရေးသားလိုခြင်းမှာ မြန်မာပြည်အစိုးရအကြောင်းမဟုတ် ‘သတင်းစာဆရာလောင်း’ ဆိုသော ကျွန်ုပ်၏ ဟီးရိုး စည်သူဦးသန့်အကြောင်း ဖြစ်သည်အလျောက် ၎င်းနှင့် ပတ်သက်သလောက်ကိုသာ တင်ပြလိုပါသည်။ အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည်အတိုင်း ကျွန်ုပ်အဖို့ရာတွင် စည်သူဦးသန့်သည် အစိုးရအဖွဲ့ထက် အရေးကြီးသည် ထင်မိသောကြောင့် အစိုးရအဖွဲ့အတွက် ဝမ်းနည်းခြင်းထက် စည်သူဦးသန့်အတွက် ပို၍ ဝမ်းနည်းမိပါတော့သည်။ အထက်ပါနည်းအတိုင်း မဲပေးရာ၌ ကျွန်ုပ်သည် အစိုးရအဖွဲ့အတွက် ဆင်ခြေပေးစရာ အကြောင်းအချက်တွေ မြင်မိသကဲ့သို့ စည်သူဦးသန့်အတွက် ရှာမတွေ့နိုင်ဘဲ ရှိပါတော့သည်။ ကျွန်ုပ် တင်ပြလိုသည်ကား၊ စည်သူဦးသန့်သည် ဟန်ဂေရီကိစ္စအတွက် မဲပေးရန် ကုလသမဂ္ဂသို့ မြန်မာပြည် ကိုယ်စားလှယ်ရာထူးကို လက်ခံစဉ်အချိန်၌ ဟန်ဂေရီပြဿနာကို ကျွန်ုပ် နားလည်သလို နားမလည်ဘဲသော်လည်း ရှိရမည်။ သို့တည်းမဟုတ် နားလည်သလို (ကျွန်ုပ်ထက်မက) နားလည်သော်လည်း မိမိ၏ ကြီးပွားရေးကို ရှေးရှုသည့်အတွက် ကြောင့် လက်ခံလိုက်ခြင်းသော်လည်း ဖြစ်ရပေလိမ့်မည်။

မျက်စိမှိတ်ပြီး လုပ်ခြင်းလော

အခြားတိုင်းပြည်များအကြောင်းကို (ကျွန်ုပ်ကဲ့သို့) စာတွေ့သာမက ကိုယ်တွေ့အဖြစ်နှင့် လေ့လာခဲ့သော စည်သူဦးသန့်သည် ဟန်ဂေရီပြဿနာကို ကျွန်ုပ် နားလည်သလို နားမလည်ဟု ဆိုပြန်လျှင် အလွန်တရာ ထုံထိုင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး ဖြစ်သွားရပေတော့မည်။ စည်သူဦးသန့်ကား ဘယ်နည်းနှင့်မျှ ထုံထိုင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး မဟုတ်နိုင်ချေ။ ကျွန်ုပ်သည်သာလျှင် လက်ဝဲဆန် သူတစ်ယောက်ဖြစ်၍ ထိုအမြင်မျိုးမြင်သည်ဟု ဆိုပါလျှင် အိန္ဒိယဝန်ကြီးချုပ် ရှရီနေရူးသည် လည်းကောင်း၊ အင်ဒိုနီးရှား သမ္မတဆိုကာနိုသည် လည်းကောင်း၊ အိန္ဒိယပြည် ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီး ကရစ်ရှနာ မိန္ဒန်သည် လည်းကောင်း၊ လက်ဝဲသမားဟု မခေါ်ကြဘဲ ကျွန်ုပ်၏ အမြင်မျိုး မြင်ကြသည်ဟု ထောက် ပြလိုသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ဟန်ဂေရီပြဿနာ စုံစမ်းရေးကော်မရှင်၏ အစီ ရင်ခံစာသည် (ရှရီနေရူးပြောသည့်အတိုင်း) မစုံလင်ဟု ဆိုခြင်းမှာ ဦးသန့်ကို မဆိုထားဘိ ဦးသန့်၏ ဗဟုသုတတစ်ဝက် စဉ်းစားဉာဏ်တစ်ဝက်ရှိသူတစ် ယောက်ပင်လျှင် သဘောပေါက်နိုင်စရာ ရှိ၏။ အကြောင်းတစ်ခုခုကြောင့် မျက်နှာလိုက်ကြသော အစိုးရများသာလျှင် မျက်စိမှိတ်ပြီး ပေးခဲ့ကြခြင်း ဖြစ် လေသည်။ စည်သူဦးသန့်သည်လည်း မျက်စိမှိတ်ပြီး ခိုင်းရာလုပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသလော။

နုမြောမဆုံးရှိခြင်း

အကယ်၍ စာရေးဆရာဦးညိုမြကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် မြန်မာ ပြည်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ်နှင့် ကုလသမဂ္ဂသို့ တက်ရောက်၍ စည်သူဦးသန့် နည်းတူ မဲပေးခဲ့သည် ဆိုပါမူကား ကျွန်ုပ်သည် စာဖွဲ့၍ ရေးမည်မဟုတ်။ အံ့ဩလိမ့်မည်လည်း မဟုတ်ချေ။ ဤသို့ဆိုခြင်းအားဖြင့် ဦးညိုမြအား ‘နှိမ်’ ခြင်းမဟုတ်ပါ။ ဦးညိုမြမှာ ‘ရာဇပလ္လင် ဖင်ကပ်ပါသော’ အမျိုးအနွယ်ထဲက တစ်ယောက်ဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ဘုရင့်အမျိုးအနွယ်တစ်ယောက် သည် ဘုရင်စနစ် တိုက်ဖျက်ခြင်းကို မထောက်ခံနိုင်သကဲ့သို့ ဦးညိုမြမှာလည်း အရင်းရှင်အစိုးရများဘက်သို့ ‘သွေး’ ထဲက လိုက်ချင်သူတစ်ယောက် ဖြစ်ပေ

လိမ့်မည်။ ကျွန်ုပ်ကိုယ်တိုင်လည်း သူ့နေရာ၌ ရှိနေပါလျှင် သူ့သဘောထား အတိုင်း ဖြစ်ချင်ဖြစ်နေပါလိမ့်မည်။ စည်သူဦးသန့်မှာ (ကျွန်ုပ်သိရသလောက်) ဦးညိုမြကဲ့သို့ ‘ရာဇပလ္လင် ဖင်ကပ်’ပါသော အမျိုးထဲက ဟုတ်မည်မထင်ပါ။ သို့နှင့် ဤမျှလောက် ဗဟုသုတရှိ၍ မှန်ကန်သော သစ္စာတရားကို နှစ်သက် ပုံရသော စည်သူဦးသန့်က ခိုင်းရာလုပ်ရသော ရာထူးမျိုးကို လက်ခံခြင်းမှာ ကျွန်ုပ်အနေဖြင့် နှမြော၍မဆုံး ရှိတော့သည်။

ကျွန်ုပ်မယုံသောအချက်

အချို့သတင်းစာများက ကြားနေရေးဝါဒ ကျင့်သုံးသော တိုင်းပြည် အစိုးရများအနက်မှ မြန်မာအစိုးရတစ်ခုတည်းက မဲပေးခြင်းအတွက် (Courage of Conviction) မိမိယုံကြည်သည်အတိုင်း ရဲရဲဝံ့ဝံ့ ဆောင်ရွက်သော သတ္တိရှိ သည်ဟု ချီးကျူးရေးသားကြ၏။ ကျွန်ုပ်ကား မယုံကြည်ချေ။ ‘မီးစဉ်ကြည့် ကခြင်း’ဖြစ်သည်ဟု ထင်၏။ သို့ရာတွင် အစိုးရတစ်ခုအနေဖြင့် မီးစဉ်ကြည့် ကခြင်းကို (လုပ်နေကျဖြစ်သောကြောင့်) ပြင်းပြင်းထန်ထန် အပြစ်မဆိုချင်တော့ သော်လည်း မီးစဉ်ကြည့်ကသော အစိုးရမျိုးခိုင်းသည်အတိုင်း (ကိုယ်တိုင်က မယုံကြည်ဘဲလျက်နှင့်) လုပ်ရသော အလုပ်မျိုးကို လက်ခံသည့် စည်သူဦးသန့် အတွက်မူကား ဝမ်းနည်းမိပါသည်။ စည်သူဦးသန့်ကား မိမိယုံကြည်သည့် အတိုင်း မဲပေးခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ကျွန်ုပ် မယုံကြည် နိုင်ချေ။

အသရေဆည်လုံးကလေးများ

ကုလသမဂ္ဂ၌ ဟန်ဂေရီပြဿနာနှင့် ပတ်သက်၍ စုံစမ်းရေးကော်မရှင် ၏ အစီရင်ခံစာကို အခြေပြုပြီး ဆိုဗီယက်ကို ရှုတ်ချသောအဆိုတင်သွင်းကြ ရာတွင် စည်သူဦးသန့်က ပြင်ဆင်ချက်များ တင်သွင်း၍ အယ်ဂျီးရီးယား ပြဿနာကိုလည်း ဟန်ဂေရီပြဿနာနည်းတူ စီမံထိုက်ကြောင်း စသည်များ ဖြင့် ပြောဆိုကာ အသရေဆည်ဖို့ ကြိုးစားသေး၏။ ၎င်းစကားများသည် မြန်မာ ပြည်အစိုးရအဖို့ တစ်မူးသား တစ်မတ်သားဖြစ်စေ၊ အသရေဆည်မိစေရန် စည်သူဦးသန့်၏ ဦးနှောက်ထဲမှ ညှစ်ထုတ်ပြောဆိုရာသည်ဟု ကျွန်ုပ် မြင်မိ

သော်လည်း စည်သူဦးသန့်အဖို့ရာ၌ကား တစ်ရွေးသားခန့်မျှ အသရေဆည် နိုင်ခဲ့သည်ဟု ကျွန်ုပ် မယူဆချေ။ (ဤသည်မှာ ကျွန်ုပ်အမြင်မျှသာ ဖြစ်၍ လက်ယာသတင်းစာများကမူ သောင်းသောင်းဖျဖျ ဩဘာပေးကြသည်။ သို့သော် လက်ယာသတင်းစာများသည် ကိုယ်တိုင် ကြီးပွားမှုမှတစ်ပါး ဘာယုံကြည်ချက် များ ရှိကြသနည်း)

လုပ်မှ လုပ်ရက်ပလေ

ကျွန်ုပ်မျှော်လင့်သည်မှာကား စည်သူဦးသန့်သည် သတင်းစာဆရာတစ် ယောက် လုပ်ခွင့်မကြိုသေး၍ နိုင်ငံရေးဘက်၌ အမှုထမ်းနေရသည်ဆိုလျှင် ယခင်တစ်လောက အိန္ဒိယပြည်မှ မစ္စတာ ကရစ်ရှနာမိန္ဒန် ဆောင်ရွက်ဖူးသကဲ့ သို့ (Roving Ambassador) အပြည်ပြည်သို့ လှည့်လည်ရသော သံအမတ် အဖြစ်နှင့် တိုင်းပြည်အစိုးရအချင်းချင်း သင့်မြတ်စေခြင်းငှာ လှည့်လည်ကာ ပြေပြေပြစ်ပြစ် နှီးနှောပြောဆိုရသော အလုပ်မျိုးကို လက်ခံစေလို၏။ ထိုအလုပ် မျိုးနှင့်လည်း စည်သူဦးသန့်သည် အလွန်တရာ သင့်တော်သည်ဟူ၍ ကျွန်ုပ် ယုံကြည်၏။ ယခုသော် နိုင်ငံရေးရာထူးတစ်ခုကို လက်ခံလျှင် လက်ခံချင်း “လာလာချင်း ဆောက်နှင့်ထွင်း” ဟူဘိသို့ “လုပ်မှလုပ်ရက်ပလေ ဟီးရိုးရယ်” ဟု ရေရွတ်မိပါတော့သည်။

ကုက္ကစ္ဆဖြစ်တတ်ခြင်း

ကျွန်ုပ်၏ စွပ်စွဲချက်ကား စည်သူဦးသန့်သည် မိမိ၏ ကြီးပွားရေးကို ထောက်ထားခြင်းအားဖြင့် ဤသို့ပြုခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုက်ရသည်။ အခြား ကလောင်သမားတစ်ယောက် ဤသို့ပြုခဲ့လျှင် ကျွန်ုပ် ဘာမျှ ပြောရန်မရှိ။ ကျွန်ုပ် က စိတ်ထဲ၌ ‘ဟီးရိုး’အရာမြောက်ထားသော ဦးသန့်ဖြစ်၍ နှမြောမိသောကြောင့် ရေးရခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့သော် ဦးသန့် မြင်ဟန်ရှိသော ကြီးပွားမှုမှာ ‘ရေရှည်’ ဟုတ်မည်မထင်ပါ။ အရင်းရှင်အစိုးရများသည် ကျောသပ် ရင်သပ် လုပ်တတ် ရာ၌ ဦးမလေးကြအောင်လည်း သစ္စာမဖက်သော ယုံကြည်မှုဖြစ်၍ တစ်သက် လုံး ခိုင်မြဲမည် မဟုတ်ပါ။ အကယ်၍ တစ်သက်လုံး ‘ဖူးဖူးမှုတ်’ထားကြသည် ဆိုစေဦး။ ယုံကြည်မှုမပါသော အလုပ်တစ်ခုကို လုပ်မိခြင်းအတွက်ကြောင့်

စိတ်၏ ငြိမ်းချမ်းမှု ရနိုင်မည် မဟုတ်ဘဲ နောင်တတရား (ကုက္ကုစ္စတရား) ဖြစ် ပေါ်လာတတ်ပါသည်။

မက်မောစရာမဟုတ်ခြင်း

စည်သူဦးသန့်သည် ၎င်းရာထူးကို လက်ခံ၍ ထိုကဲ့သို့ မဲပေးခဲ့ခြင်း မှာ အဘယ်ကြောင့် ဖြစ်လေသနည်း။ ကြီးပွားချင်သော **Ambition** လောဘ ကြောင့် ဖြစ်ပါမည်။ လူသတ္တဝါသည် ကြီးပွားချင်သော ဆန္ဒပြင်းပြမှသာ ကြီးပွားနိုင်ခြင်းကို ဝန်ခံပါမည်။ ကျွန်ုပ်ကိုယ်တိုင်မှာ ကြီးပွားချင်သော ဆန္ဒ နည်းပါးသောကြောင့် မကြီးပွားဘဲ ဖြစ်နေခြင်းကိုလည်း အသိအမှတ်ပြုပါ သည်။ သို့ရာတွင် ကြီးပွားချင်သော ဆန္ဒပြင်းပြခြင်းအတွက်ကြောင့် ကိုယ် တိုင် မယုံကြည်သော အလုပ်မျိုးကို လုပ်မိတတ်သည် ဆိုလျှင် လုပ်နိုင်မှ စား ရသော ကျွန်ုပ်သည် စည်သူဦးသန့်၏ သံအမတ်ကြီးရာထူးကို မမက်မော လှကြောင်း ဤနေရာမှ ကြေညာအပ်ပါသတည်း။

[ဆွေးသောက်၊ နိုဝင်ဘာလ၊ ၁၉၅၇]

ဆရာတက်တိုးသို့ ဆရာကြီးရွှေဥဒေါင်း၏ ပြန်ကြားချက်

[ခိုးချနှင့် ဘာသာပြန်ကိစ္စ

ခိုးချနှင့် ဘာသာပြန်ကိစ္စကို စာရေးဆရာအချို့ လေးနက်စွာ ဆွေးနွေးကြသည်။ ဒဂုန်တာရာက ‘ကျွန်တော် ခပ်ငယ်ငယ်တုန်းက တော့ နိုင်ငံခြား စာပေကို မြန်မာအဆင်အပြင်နဲ့ မြန်မာဝတ္ထုလုပ်တာဟာ အပြစ်ရှိတယ် မထင်မိလို့ လုပ်ခဲ့ဖူးပါတယ်။ နောက်အတော်သိတတ်တဲ့ အချိန်အရွယ်ကတည်းက ဘာသာပြန်ဆိုရင် ဘာသာပြန်သက်သက်ပဲ လုပ်တော့တယ်။ မူရင်းရေးရင်လည်း ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ ကိုယ်တိုင် တွေ့ကြုံခံစားမှုကို အရင်းတည်ပြီး ရေးတယ်’ဟု ဆိုသည်။

သူတစ်ပါးဝတ္ထုကို မိမိကယူ၍ မြန်မာဝတ္ထုဟန် ပြုခြင်းမှာ ရှေးကတည်းက ပြုလာကြသော အမှားကြီးတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ မြန်မာဝတ္ထု အစ ကနဦး ဝတ္ထုဟု ခေါ်ဆိုနေကြသော ‘မောင်ရင်မောင် မမယ်မ’ ဝတ္ထုပင်လျှင် ပြင်သစ်ဝတ္ထုရေး ဆရာကြီးဒူးမား၏ ‘သည်ကောင့် အော့ဖ်မွန်တီခရစ္စတို’ ဝတ္ထုကို မြန်မာဇာတ် လမ်းဟန်ပြုကာ ရေးလိုက် သောဝတ္ထုဖြစ်သည်။

ထိုမှတစ်ဆင့် ဆရာရွှေဥဒေါင်း၏ ‘ရှုပနန္ဒီ’၊ ‘ရတနာပုံ’

စသည့်ဝတ္ထုများ စွာ၊ ဆရာဇေယျ၏ နာမည်ကျော် ‘မြတ်လေးရွှေစားဗိုလ်’ ဝတ္ထုမှစ၍ များလှ စွာသောဆရာကြီးများ၏ ဝတ္ထုများမှာ မြန်မာအယောင်ဆောင်သော နိုင်ငံခြား ဝတ္ထုများပင် ဖြစ်ချေသည်။ မြန်မာပရိတ်သတ်က နိုင်ငံခြားစာပေကို တိုက်ရိုက်အနက်ပြန်ပေးလျှင် မဝါးနိုင် မမျိုနိုင်သောကြောင့် ယင်းသို့မြန်မာဆန်အောင် ပြုပြင်ပြီး ပြန်ဆိုပေးရပါ သည်ဟုဆိုလျှင် ဆိုနိုင်ပါ၏။ သို့ရာတွင် ယခုခေတ် မြန်မာစာပရိသတ်သည် ဗဟုသုတ အကြားအမြင် အတော်ပင်ရှိနေပြီဟု ယူဆအပ်သည်ဖြစ်ရကား၊ ထိုသို့ မြန်မာဟန်ပြုသော နိုင်ငံခြားဝတ္ထုများ ပြန်ဆိုပေးဖို့မလိုတော့ပေ။ တိုက်ရိုက်ပြန်ဆိုပေးလျှင် ကောင်းစွာ လက်ခံနိုင်ကြပေပြီ။ ဤကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ စာရေးဆရာတင့်တယ်နှင့် ဆွေးနွေးရာဝယ်၊ တင့်တယ်က ‘တိုက်ရိုက် ဘာသာပြန်ရင် တချို့အကွက်တွေ၊ တချို့စာပိုဒ်ကလေးတွေရဲ့ တန်ဖိုးနဲ့ အရသာ ဘာသာပြန်ကိစ္စ ပျက်သွားလိမ့်မယ်’ ဟု ဆိုလေသည်။

တင့်တယ်က ‘တိုက်ရိုက်ဘာသာပြန်’ နှင့် ‘လုံးစေ့ပတ်စေ့ ဘာသာပြန်’ ကို ခွဲခြားခြင်းမပြုဘဲ ရုတ်ခြည်းဆိုလိုက်ခြင်းမျှသာ ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်က ခွဲခြားပြောသည့်အခါ သူက ရှော့ရှော့ရှုရှု လက်ခံလိုက်သည်။ ‘တိုက်ရိုက် ဘာသာပြန်’ (direct translation) ဆိုရာ၌ မူရင်းစာ၏ အာဘော်မပျက်အောင် မြန်မာပြန်ဆိုခြင်းကို ဆိုလိုသည်။ တစ်လုံးချင်း တစ်ပိုဒ်ချင်း ကွက်တိပြန်ဆို သည့် ‘လုံးစေ့ ပတ်စေ့ ဘာသာပြန်’ (Literal translation) မှာ မသင့်လျော် ရုံသာမက မဖြစ်နိုင်ချေ။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားနှင့် မြန်မာဘာသာစကားတို့မှာ အနောက်တိုင်းနှင့် အရှေ့တိုင်းဘာသာစကားများ အသီးသီးဖြစ်ကြသည် အားလျော်စွာ လုံးစေ့ပတ်စေ့ ဘာသာပြန်ဖို့ အရေးမှာ မဖြစ်နိုင်အောင် ကိစ္စဖြစ်သည်။ အယူအဆ အသုံးအနှုန်း ဝါကျအထားအသိုတို့မှာ လွန်စွာ ကွာခြားချေသည်။ ထို့ကြောင့် လုံးစေ့ပတ်စေ့ မြန်မာပြန်ဆိုသည် ဆိုသော စကားကို အဓိပ္ပာယ် အရင်းအတိုင်း မယူအပ်ပေ။ ‘ဆီလျော်အောင် မြန်မာပြန်သည်’ ဟူသော စကား ကို သုံးလားခဲ့သည်မှာ

အတော်ကြာပေပြီ။ ယခုအခါ၌ ပြောင်ပြောင် (ရိုင်းရိုင်း) ဆိုရလျှင် ‘ခိုးချသည်’ ဟူ၏။ ဘာကြောင့် ပြောင်ပြောင်ရိုင်းရိုင်းဆိုရပါသနည်း ဟု မေးလျှင် ယင်းသို့ ဆီလျော်အောင်ပြန်ဆိုသည် ဟူသော အလုပ်သည် စာပေလုပ်ငန်းမှန် မဟုတ်သောကြောင့်ပင် ဖြစ်သည်။

ရှေးခေတ်က ဆရာကြီးများသည် သူတို့ခေတ်အလိုကိုလိုက်၍ လုပ်ခဲ့ကြသည်ဟု ယူဆအပ်သဖြင့် အပြစ်ဆိုဖွယ်မရှိငြားလည်း ယခုခေတ်၌မူ ဤ လုပ်ငန်းကို ကန့်ကွက်ရှုတ်ချရပေမည်။

နိုင်ငံခြား ဝတ္ထုဇာတ်လမ်းကို သဘောကျ၍ ခိုးချပြီးလျှင် မြန်မာဝတ္ထု ဖြစ်အောင် လုပ်ဆောင်ယူခြင်းအားဖြင့် အဘယ်သို့အကျိုးရှိပါသနည်း။ အင်္ဂလိပ်စာ မတတ်၍သော်လည်းကောင်း၊ တတ်သည်ဆိုစေကာမူ အင်္ဂလိပ်စာပေကို နှံ့နှံ့စပ်စပ် မဖတ်နိုင်၍သော်လည်းကောင်း၊ မဖတ်၍သော်လည်းကောင်း အကြောင်းကြောင်းကြောင့် အင်္ဂလိပ်လိုရေးထားသည့် နိုင်ငံခြားဝတ္ထုကို မဖတ်ရသေးသူတို့အဖို့ အသစ်အဆန်းဖြစ်သဖြင့် စိတ်ဝင်စားပေမည်။ ‘တယ်တော် တဲ့ဝတ္ထုရေးဆရာပါလား’ ဟု ခိုးချဆရာကို ချီးမွမ်းကောင်းချီးမွမ်းပေမည်။ ထိုအကျိုးဟု ဆိုချင်ဆိုနိုင်မည့် အကျိုးမျိုးရကောင်းရမည်။ အခြားအကျိုး ဟူ၍ တစ်ခုမျှမမြင်ပေ။ အဓိကအဖြစ်များကား-

(၁) ပင်ကိုဉာဏ်ကို မသုံးဘဲ သူတစ်ပါး၏ အတွေးအခေါ်များကို ငှား၍ မိမိ အတွေးအခေါ်များအဖြစ် ထုတ်ဖော်ပြခြင်းအားဖြင့် စာရေးဆရာအဖို့ ဂုဏ်တက်ဖို့ဝေးစွာ၊ ဂုဏ်ပျက်ရချေသည်။

(၂) ဖတ်သူက မြန်မာဝတ္ထုဟု အမှတ်မှားကာ ကျေနပ်နေပါမူ၊ ဖတ်သူအဖို့ အလိမ်ခံရသည်နှင့်တူ၏။ အကယ်၍သာ နိုင်ငံခြားဝတ္ထုအဖြစ် မြန်မာ ပြန်ဆိုပေးပါမူ၊ ဖတ်သူအဖို့ နိုင်ငံခြားလူမှုရေး အခြေအနေ၊ အတွေးအခေါ် စသည်တို့ကို လေ့လာနိုင် ခွင့် ရသဖြင့် အကျိုးရှိဖွယ်အကြောင်းလမ်းရှိပေသည်။ ယင်းအကျိုးကို မခံစားရဘဲ မြန်မာယောင်ယောင် ပြုထားသဖြင့် အလိမ်ခံရ သည်နှင့် တူသည်ဟု ဆိုရပေမည်။

(၃) မြန်မာစာပေအရေးအသား၌ ပင်ကိုစာများနှင့် ဘာသာပြန်စာများ

ဟူ၍ ခွဲခြားထားအပ်ပေရာ၊ ပင်ကိုစာများထဲတွင် ခိုးချစာများ ဝင်ရောက် ရောနှောနေသဖြင့် ကမ္ဘာစာပေအဆင့်အတန်းမီအောင် မြန်မာစာပေကို အဘယ်သို့လျှင် ရှာဖွေရပါမည်နည်း။ မြန်မာဝတ္ထုရေးဆရာ တစ်ယောက် ၏ဝတ္ထုများကို စိစစ်လိုက်လျှင် ကိုယ်ပိုင်မဟုတ်သည်ကသာ များနေသည် ဖြစ်တတ်လေရာ နိုင်ငံခြားက မြန်မာစာပေကို မည်သို့လေးစားရပါ မည်နည်း။

မြန်မာစာပေပရိတ်သတ် ကြိုက်လွန်းလှသည်ဆိုသော ဝတ္ထုများ ကို ရေတွက်လိုက်လျှင် ခိုးချဝတ္ထုများက ပင်ကိုဝတ္ထုများထက် များစွာ ပိုမိုနေကြောင်း တွေ့ရသည်။ ထိုခိုးရာပါပစ္စည်းများကို ကမ္ဘာ့စာပေဗိမာန် သို့ မည်ပုံ မည်နည်း တင်ပြရပေမည်နည်း။

မည်သည့်စာပေ အရေးအသားမျိုး၌မဆို ဘာသာပြန်စာပေ ရှိစမြဲပင်။ ဘာသာပြန် စာပေသည် ရှိအပ် သောစာပေတစ် ရပ် ဖြစ် ၏။ နိုင်ငံခြားစာပေများကို တိုင်းရင်းဘာသာဖြင့် ပြန်ဆိုရေးသားပေးခြင်း အားဖြင့် တိုင်းရင်းသားတို့သည် မိမိတို့စာပေ ဗဟုသုတသာမက ကမ္ဘာ့စာပေဗဟုသုတ၌လည်း ဝင်ဆံ့ပေလိမ့်မည်။ ဘာသာပြန်စာပေ အဆောက်အအုံ ကြီးမားသည်နှင့်အမျှ တိုင်းရင်းသားတို့၏ ဗဟုသုတ သည် များပြားပြန့်ကျယ်လာပေလိမ့်မည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကား သင်ကြားတတ်မြောက်ရခြင်း အကျိုးထူးတစ်ရပ်မှာ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ကမ္ဘာ့စာပေအရပ်ရပ်၊ သိပ္ပံပညာအရပ်ရပ်၊ အနုပညာမှစ၍ အခြားသော ပညာရပ်များစွာတို့ကို ပြန်ဆိုရေးသားထားပြီး ဖြစ်ရကား၊ ဖတ်ရှု လေ့လာနိုင်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားတတ်မြောက်သူသည် ကမ္ဘာ့ဗဟုသုတ အရပ်ရပ်ကို ဆည်းပူးနိုင်သဖြင့် လူ့ဘဝ၌ ကျေနပ်စရာ အခြေသို့ ဆိုက်ရောက်နိုင်ပေသည်။ မြန်မာဘာသာဖြင့် နိုင်ငံခြားစာပေပညာရပ်များ ဘာသာပြန်ပြီးမရှိသလောက် နည်းပါးနေသဖြင့် ဗဟုသုတနှင့် ပြည့်စုံ လိုသော မြန်မာတစ်ဦးအဖို့ အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားကို သင်ကြားတတ် မြောက်ရန် လိုအပ်နေသေးတော့သည်။ အကယ်၍သာ မြန်မာဘာသာ ပြန်စာပေ အဆောက်အအုံ အဆင့်အတန်းကြီးမားပါမူ မြန်မာတို့တွင်

စိတ်ကူးချိုချို

ဗဟုသုတကြွယ်ဝသူ ပေါများနိုင်လိမ့်မည်။

ကျွန်တော်ဆိုလိုရင်းမှာ နိုင်ငံခြားစာပေများကို မြန်မာပြန်နိုင် သလောက် ပြန်ကြပါ။ ဘာသာပြန်စာပေပြုစုမှုတာဝန်ကို စာရေးဆရာ များ တတ်အားသမျှ ထမ်းဆောင်ကြပါ။ သို့ရာတွင် မြန်မာစာပေ အစစ်ဖြစ်သည့် ပင်ကိုဉာဏ်မှထွက် သောစာပေအရေးအသားများကို ပြုစုရာတွင် ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်အစစ်ထုတ်၍ ရေး သားပြုစုကြပါဟူသတည်း။ ပင်ကိုဉာဏ်မှ ထွက်သောစာပေသည် လွယ်ကူလှသည့်အရာမဟုတ် ဟုဆိုသည်။ မှန်ပါသည်။ ခက်ခဲလှပေ၏။ သို့သော် စာရေးဆရာသည် ယင်း သို့ ခက်ခဲသောအမှုကိုလည်း ထမ်းဆောင်ကြရပေမည်။

‘ဒါကတော့ ဟုတ်ပါတယ် ဆရာရယ် ... စာရေးစားနေတဲ့လူအဖို့ အားလုံးပင်ကို ဉာဏ်ကချည်း ထွက်စေရမယ်ဆိုရင် ငတ်ရောပေါ့၊ ဝတ္ထုတိုတစ်ပုဒ်ထွက်အောင် ဘယ်လောက်ပင်ပန်းရသလဲဆိုတာ ဆရာအသိသားပဲ၊ ဝတ္ထုတို တစ်ပုဒ်နဲ့ ဝဝလင်လင် စားနိုင်သောက်နိုင်မှာ တဲ့လား’ဟု တင့်တယ်က ဆို၏။

သူ့စကားသည် မှန်လှပေ၏။ စာရေးဆရာသည်လည်း လူချင်းတူ သူချင်းမျှအောင် နေချင်ပေသေးသည်။ စာရေးဆရာ ငွေဝင်ကောင်း လှသည်ဟု ထင်နေသူတို့မှာ အကြောင်းမသိရှာသူများသာ ဖြစ်သည်။ ရေးနိုင်မှ စားရသောဘဝအကြောင်းကို မသိကြချေ။ ။

တက်တိုး(သွေးသောက်မဂ္ဂဇင်း၊ ၁၉၅၇)

မောင်တက်တိုးသို့

ကျွန်ုပ်အား အစဉ်လေးစား ကြည်ညိုပါသည် ဆိုသည့်အတိုင်း၊ ကျွန်ုပ်က လည်း မောင်တက်တိုးတို့၏ပေးစာကို လေးလေးစားစား ဖတ်ရှု၍ လေးလေး နက်နက် ဆင်ခြင်သုံးသပ်ပြီးမှ ပန်ကြားလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဖြစ်ရပုံမှာ ‘ခိုးချ’သော ဝတ္ထုများအကြောင်းကို (မောင်ကျော်ရိုးထံသို့ ပေးသောစာကို ‘ခိုးဖတ်’ မိရာမှ) ဆက်လက်၍ ရေးသားစရာအကြောင်း ဖြစ်ပေါ်လာရပြန်တော့သည်။

သုံးနည်းလုံး စမ်းဖူးခြင်း

မြန်မာပြည်၌ ဝတ္ထုရေးကြပုံမှာ သုံးနည်းဖြစ်နေ၏။ (၁) ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ရေးနည်း (၂) သင့်တော်အောင် ဘာသာပြန်နည်း သို့မဟုတ် ‘ခိုးချ’နည်း (၃) တိုက်ရိုက် ဘာသာပြန်နည်းဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်ကိုယ်တိုင် ရေးဦးစွာ (၁) နံပါတ်နည်းဖြင့် စမ်းကြည့်ဖူးသည်။ သိပ်မဆိုးလှ အထိုက်အလျောက် အောင်မြင်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါ၏။ ထိုနောက် (၂) နံပါတ်နည်း စမ်းကြည့်ရာ ‘သာ၍ အောင်မြင်’သည်ဟုဆိုရမည်ထင်သည်။ နောက်ဆုံး၌ (၃) နံပါတ်နည်းကို စမ်းပြန်ရာ ဘာသာပြန် စာပေအသင်းကြီးမှ ဆုနှစ်ကြိမ်ရခဲ့ဖူးခြင်းကြောင့် အောင်မြင်ဆုံးဖြစ်သည်ဟု ဆိုရမည်လော မပြောတတ်ပေ။ ဤကဲ့သို့ တစ်နည်းမှ တစ်နည်းသို့ ကူးပြောင်းခဲ့ပုံ အကြောင်းခြင်းရာများကို သွေးသောက်မဂ္ဂဇင်းနှင့် မြဝတီမဂ္ဂဇင်းများတွင် တစ်ခါက ဖော်ပြခဲ့ဖူး၍ မောင်တက်တိုးလည်း ဖတ်ရှုမိလိမ့်မည်ထင်သည်။

တစ်ဆင့်တစ်ဆင့်ကူးပြောင်းခြင်း

စာရေးဆရာ၏ အရသာကိုဖော်ပြရလျှင်၊ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ရေးသားသည့် ဝတ္ထုမျိုး အောင်မြင်ခြင်းသည် ဝမ်းအသာဆုံးပေတည်း။ ‘ခိုးချ’သော ရတနာပုံဝတ္ထုနှင့် ရူပနန္ဒီဝတ္ထုတို့၏ အောင်မြင်ခြင်းကြောင့် ဝမ်းသာမှု နှစ်ခုပေါင်းထက် ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ရေးသည့် ရန်ကြီးအောင် ဝတ္ထုအောင်မြင်ခြင်းကြောင့် ဝမ်းသာမှုက ဆယ်ဆလောက်သာဦးမည် ထင်သည်။ သို့ရာတွင် ‘တွက်ရေးမကိုက်’ ခြင်းကြောင့်တစ်ကြောင်း၊ မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ချဉ်းကပ်ရန် မတတ်နိုင်သည့် ရှားလော့ဟုမ်းဝတ္ထုများကို စာဖတ်ပရိသတ် ဖတ်စေလိုသည့်အတွက် ကြောင့် တစ်ကြောင်း၊ နံပါတ်(၂)လုပ်နည်းမျိုးသို့ ကူးပြောင်းခဲ့ရသည်။ တိုက်ရိုက် ဘာသာပြန်ဖို့ဟူသည်မှာ (မောင်တက်တိုး သိပြီးဖြစ်သည့်အတိုင်း) ထိုခေတ်က အခက်အခဲများရှိခဲ့သည်။ နောက်ပိုင်း၌မူ စာဖတ်ပရိသတ်၏ ‘ဝါရင့်’ လာမှုကြောင့် တိုက်ရိုက်ဘာသာပြန်နည်းသို့ ကူးပြောင်းရပြန်သည်။

ဘဝင်မြင့်ခဲ့ဘူးပါ

ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ရေးတတ်ခြင်းမှာ အကောင်းဆုံးအရသာ အရှိဆုံးဖြစ် သော်လည်း၊ ‘ခိုးချ’သောနည်းမှာလည်း မောင်တက်တိုး ထင်သလောက်ပြင်းပြင်း ထန်ထန်ကြီး ရှုတ်ချထိုက်သည်။ အထက်ပါ ကမ္ဘာကျော်စာရေးဆရာကြီး ဝီလျံ ရှိတ်စပီးယားသည် ၎င်းရေးခဲ့သော ဇာတ်လမ်းဇာတ်ကွက် (Plots) များကို ဂျပန်စာပေများမှ ‘မိုး’သည်ဟု စွပ်စွဲသော စာများလည်း ဖတ်ရဖူးသည်။ ကျွန်ုပ် နှင့်တကွ မြန်မာပြည်၌ ‘မိုး’ကြသော ဝတ္ထုများမှာ “သင့်လျော်အောင် ဘာသာ ပြန်ခြင်း” ဟုဆိုမှ သာ၍သင့်လျော်မည်။ ‘ခိုးချ’သည်ဆိုလျှင် နှိပ်နယ်လိုသော အဓိပ္ပာယ်မျိုး ဖော်ပြလျက်ရှိသည်။ စင်စစ်မှာလည်း သင့်တော်အောင် ဘာသာပြန် ထားသော ဝတ္ထုမျိုးကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ရေးလေဟန် အသားယူသော စာရေးဆရာသည် ရှားလိမ့်မည်ထင်၏။ မောင်စံရှားဝတ္ထုများ ထွက်ပေါ်စက မသိရှာသူများသည် ကျွန်ုပ်အား ချီးကျူးသောအခါတိုင်း တစ်ကြိမ်တစ်ခါမျှ ရင်ကော့ခဲ့ဖူးသည်မရှိ၊ ဝမ်းထဲက ကျိတ်၍ပြုံးခဲ့သည်သာ များပါသည်။ သူကြီး ဂေဇက်ဦးခင်မောင် စသော ဇာတ်သိများက မြန်မာပြည်သို့ ရွှေ့ပြီး အကွက်ဆင်ပုံ နေရာကျကြောင်း ပြောကြသောအခါမျိုး၌သာ ကြည်နူးခဲ့မိပါသည်။

နောက်ကျလွန်းသည်

‘ခိုးချ’ ဝတ္ထုတွေကြောင့် မြန်မာပြည်၌ ဝတ္ထုရေးပညာ တိုးတက်ခြင်း မရှိဟူသောစကားကို လေးလေးနက်နက် စဉ်းစားမိပါသည်။ ပထမအချက်၌ မြန်မာပြည်သည် ခေတ်ဝတ္ထု (Novel) ရေးသားခြင်း အလေ့အကျင့်တွင် လွန်စွာ နောက်ကျသည်က တစ်ကြောင်း၊ လူဦးရေနည်းပါးသော နိုင်ငံကလေးဖြစ် သည်ကတစ်ကြောင်းကြောင့် ကမ္ဘာ့စံချိန် (International Standard) မိသော ဝတ္ထုမျိုး ရေးနိုင်သူ ပေါ်ထွက်ဖို့ ခဲယဉ်းလှသည်။ တရုတ်ပြည်၊ အိန္ဒိယပြည် စသော အရှေ့တိုင်းပြည်ကြီးများ၌မူ (အနောက်တိုင်းပြည်များအဖို့မှာ ဆိုဖွယ်ရာ မရှိ) လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်းတစ်ထောင်ကျော် နှစ်ထောင်ခန့်လောက်ကတည်းက ဝတ္ထုများ ရေးသားသည့် လူတော်ကြီးတွေ ပေါ်ပေါက်ခဲ့၍၊ ၎င်းတို့၏ ဝတ္ထု များသည် ယနေ့တိုင် နာမည်ကြီးလျက် ရှိကြသေးသည်။ မြန်မာပြည်၌မူကား၊ ဇာတ်တော်ကြီးများမှတစ်ပါး (ကျွန်ုပ်သိရသလောက်၊ ဝိဇယကာရီ၊ ဣန္ဒာဝံသ

စိတ်ကူးချိုချို

စသော ဝတ္ထုများလောက်မှစ၍ ဝတ္ထုရေးခြင်းအတတ်ကို ဟုတ်တိပတ်တိ လေ့ကျင့်ခဲ့ကြပုံရသည်။

ခိုးချာဘာသာပြန်ဦးတက်တိုးသို့

ကောင်းသော မြန်မာဝတ္ထုတစ်အုပ်ကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်လို သည်ဟုမေးလျှင် ခက်မည်ဟု ဆို၏။ နဂိုကစာအုပ်တွင် မည်သည့် ဝတ္ထုမှ ဆီလျော်အောင် မြန်မာပြန်ထားသည်ဟု ရေးထားလျှင် ရှင်း နေတော့သည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာသို့ ပြန်ရန် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် မလိုတော့ပြီ။ ရာခိုင်နှုန်းငါးဆယ်ကျော် ဝတ္ထုများသည် ခိုးချဖြစ် သည်ဟု ဆိုထား၏။ ရာခိုင်နှုန်းမှ အခြားဘာသာသို့ ပြန်နိုင်ပေမည် မဟုတ်လော။ လယ်တီဆရာတော် စသည့် ပညာရှိကြီးများ ရေးထား သည့်စာပေများ။

နောက်ဆုံးခိုးချသည်ဆိုသော စကားရပ်ကို အဓိပ္ပာယ်ဖော်ကြည့် မိ၏။ မိုက်သောအရွယ်ကျောင်းသားကလေး သူငယ်ချင်းများသည် ခိုးချတတ်၏။ ကျောင်းသားတစ်ဦးရေးထားသော စာစီစာကုံးတစ်ပုဒ် ကို အခြားကျောင်းသူတစ်ဦးက လုံးစေ့ပတ်စေ့ တိုက်ရိုက်ပြန်ရေးချ ထားလျှင် ၎င်းသူငယ်ကို ခိုးချသည်ဟု ဆို၏။ ပထမကျောင်းသား ၏ စာစီစာကုံးကို ဖတ်ပြီး နည်းယူ၊ အတုယူကာ တစ်မျိုးတမည် ရေးသားထားလျှင် အတုယူ၍ ကြံဖန်ရေးသားတတ်သည်ဟူ၍ပင် ချီးမွမ်းရပေသေးသည်။

နိဂုံးချုပ်ရသော် ။ ။ ထိုသို့ ပြန်ဆိုရေးသားနေသူများကို စေတနာယုတ်ဖြင့် ရေးသည်ဟု ဆိုမည့်အစား၊ စေတနာရှင်တွေပေ ဟု အကောင်းဘက်မှ စဉ်းစားလျှင်လည်း ရပါသည်။ အကယ်၍ ယုတ်သည် ထင်လျှင်လည်း စာရေးဖော် ရေးဘက် သွေးသောက်အချင်း ချင်းကို သူတစ်ပါးအထင်မသေးရအောင် တိုးတိုးတိတ်တိတ် အကြံပေးဖို့ ကောင်းသည်ဟု ယူဆမိပါ၏။

လှမြတ်မွန်

ချွတ်ဖို့ခဲယဉ်းခြင်း

ဒုတိယအချက်၌ လူဦးရေ ဆယ့်ခုနစ်သန်းလောက်မျှသာရှိသော မြန်မာပြည်ကလေးသည် လူဦးရေ သန်းပေါင်း (၄၀၀) ကျော် (၅၀၀-၆၀၀) ရှိသော အိန္ဒိယပြည် တရုတ်ပြည်ကြီးများမှ ဝတ္ထုရေးစံချိန်ကိုမိဖို့ ခဲယဉ်းလှသည်။

(Law of Average) ပျမ်းမျှခြင်း ဓမ္မတာတရားအရ လူဦးရေ (၁၇) သန်းအနက်မှ အတော်ဆုံးလူသည် လူဦးရေသန်းပေါင်း (၆၀၀)အနက်မှ အတော်ဆုံးလူကို မိဖို့ ခဲယဉ်းတတ်သည်။ အလောင်းတော်ကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတစ်ယောက် တလေ ပေါ်ပေါက်ရန်ကား မပြောတတ်။ ‘ကြိတ်နှုန်း’ သဘာဝ အတိုင်းဆိုပါလျှင်၊ မြန်မာထဲက အချွန်ဆုံးလူ (၁၀)ယောက်သည် တရုတ်ကုလားထဲက အချွန်ဆုံးလူ (၁၀)ယောက်ကို မီနိုင်ဖို့ ခဲယဉ်းသည်။ ပမာဆိုသော် လေမုန်တိုင်း မည်မျှပြင်းထန်စေကာမူ ရေကန်ထဲ၌ အိမ်လုံးလောက် လှိုင်းကြီးများ မထနိုင်။ ပင်လယ် သမုဒ္ဒရာထဲ၌သာလျှင် ထစကောင်းသကဲ့သို့ပင်။ ကျွန်ုပ်၏ ထင်မြင်ချက်မှာ အတိတ်ပါရမီရင့်သူ တစ်ယောက်တလေ မျက်စိလည်၍ မြန်မာထဲ ဝင်စားလျှင် ကား မပြောတတ်။ အုပ်လိုက်ချီပြီး လူချွန်ထွက်ဖို့မှာမူ (အထူးသဖြင့် ဝတ္ထုရေးခြင်းအတတ်၌) မျှော်လင့်စရာ မရှိသလောက် ဆိုချင်သည်။

မည်သည်က ခက်သနည်း

တတိယအချက်၌ ‘ခိုးချ’ဝတ္ထုမရေးဘဲ နေကြလျှင် အဘယ်ကြောင့် တိုးတက်ခြင်း ရှိလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်နိုင်ပါသနည်း။ ‘ခိုးချ’ဝတ္ထု မရေးရလျှင် ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်သော်လည်း ရေးရမည်။ သို့မဟုတ် တိုက်ရိုက် ဘာသာပြန် ဝတ္ထုသော်လည်း ရေးရမည်။ ခိုးမချရလျှင် စာရေးဆရာတိုင်းသည် ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ဝတ္ထုကောင်းတွေ ရေးနိုင်လိမ့်မည်ဟု မောင်တက်တိုး ယုံကြည်ပါသလော။ မောင်တက်တိုး ကိုယ်တိုင် ဝန်ခံထားသည့်အတိုင်း ‘ခိုးချ’ဝတ္ထုမျိုးရေးခဲ့ပြီး သည့်နောက် တိုက်ရိုက်ဘာသာပြန်ဝတ္ထုများချည်း ရေးတော့သည်ဆိုရာ အဘယ်ကြောင့် ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ဝတ္ထုတွေမရေးဘဲ နေအံ့သနည်း။ ခဲယဉ်းလွန်းသောကြောင့် လက်လျှော့ပြီး တိုက်ရိုက် ဘာသာပြန်အလုပ်ကို လုပ်နေရတော့သည် မဟုတ်ပါလော။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ဝတ္ထုကောင်းဖြစ်အောင်

ရေးတတ်လျှင် လူတိုင်းရေးချင်မည် ဖြစ်သော်လည်း အောက်သို့တစ်တန်း ဆင်းရမည်ဆိုလျှင် တိုက်ရိုက်ဘာသာပြန်ခြင်းထက် ‘ခိုးချ’ ခြင်းခေါ် သင့်တော် အောင် ဘာသာပြန်ဆိုခြင်း အလုပ်သည် စိတ်ကူးဉာဏ်ပါ၍ ဇာတ်ကွက်ဇာတ်လမ်း ဆင်ဖို့အတွက် အလေ့အကျင့် ရစေသည်ဟု နားလည်သင့်ပေသည်။

ဝန်ခံချက်

ဤသို့ ရေးခြင်းအားဖြင့် ‘ခိုးချ’ ဝတ္ထုများသည် စာဖတ်သူများအဖို့ တိုက်ရိုက်ဘာသာပြန်ဝတ္ထုများထက် ကောင်းမွန်သည်။ ဖတ်ထိုက်သည်ဟူ၍ ဆိုလိုခြင်းကား မဟုတ်။ စာရေးဆရာ အတွက်မျှသာ ပြောရခြင်းဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ် ကိုယ်တိုင် ‘ခိုးချ’ ဝတ္ထုများရေးခဲ့ရာတွင် စာအုပ်ထဲ၌ ဖော်ပြထားသည့် တိုင်းပြည်နှင့် လူမျိုး၏ ဓလေ့ထုံးစံ စသည်များမှ လွန်စွာဆန်းကြယ်၍ ဗဟုသုတအဖို့ ကောင်းလှသော်လည်း မြန်မာပြည်သို့ ရွှေ့ပြောင်း၍ မဖြစ်နိုင်သည့်အတွက်ကြောင့် ဝမ်းနည်းစွာနှင့် ချန်လှပ်ထားခဲ့ခြင်းများ ကြုံရဖန် များခဲ့လှပါပြီ။ အကောင်းဆုံး သော ‘ခိုးချ’ ဝတ္ထုသည် မူရင်းဝတ္ထု၏ ရာခိုင်နှုန်း (၅၀) မျှ ကောင်းဖို့ ခဲယဉ်းသော ကြောင့် ဝါရင့်သော အချို့စာဖတ်ပရိသတ်အဖို့မှာ တိုက်ရိုက်ဘာသာပြန်ဝတ္ထု ၏ ကောင်းမွန်ခြင်းအရသာ ပြည့်စုံခြင်းကို ဝန်ခံပါသည်။

စားရှာကြပါစေ

ဘိုင်စကုပ်များတွင် ခိုးချဇာတ်လမ်းတွေ များလှသည်ဟု မောင်တက်တိုး က အပြစ်ဆိုသည်။ မည်သို့လုပ်ရမည်နည်း။ ကိုယ့်ဟာကိုယ်လည်း ကောင်း ကောင်းမထွင်တတ်။ တိုင်းကြီးပြည်ကြီးများမှ ကောင်းနိုးရာရာကိုလည်း ခိုး ချဘဲ။ ကိုယ့်ဟာကိုယ်ဇာတ်အတင်းဖြစ်အောင် ရေးကြလျှင်၊ ဇာတ်လမ်းကောင်း တွေ တိုးတတ်ပေါများ လာလိမ့်မည်ဟု မောင်တက်တိုး မျှော်လင့်သလော၊ မှားလိမ့်မည်ထင်သည်။ တတ်နိုင်လျှင် ကိုယ့်ဟာကိုယ် ထွင်ချင်သော စာရေးဆရာ ချည်းဖြစ်၏။ မတတ်နိုင်ကြ၍ မထွင်ဘဲ ‘ခိုးချ’ ရသည်ကို “မခိုးရဘူး” ဟုဆို ကြလျှင်၊ အကျိုးတရားနှစ်ခုပေါ်ထွက်လာဖွယ်ရာရှိ၏။ မဖြစ်ဘဲနှင့် ညှစ်ထုတ် သောဇာတ်လမ်းများသော်လည်း ပေါ်ထွက်လာမည်။ သို့တည်းမဟုတ် စာရေး ဆရာလောက၌ ဖြစ်တတ်သလို ဝမ်းရေးထိန်းကျောင်းနေကြရသော ကလောင်

သမားကလေးများကို မောင်းထုတ်သလိုသော်လည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ ကျွန်ုပ်ကား ဤနှစ်ခုလုံးကို လက်မခံနိုင်ချေ။ တိုင်းပြည်အနေဖြင့် ကမ္ဘာ့စံချိန်မီဖို့ ဘယ် တော့မှ မမျှော်လင့်သော ကျွန်ုပ်အဖို့မှာ အလုပ်ရှားပါးသော ဤခေတ်၌ စားရှာ ကြပါစေဟူရုံသာ သဘောပိုက်မိသတည်း။

[သွေးသောက်၊ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၇]

*